ANALISI DE LA POLITICA
AGRARIA DE LA GENERALITAT
VALENCIANA (1983 - 1989)

Doctorand: VICENT SORIANO BESO
Enginyer Agrònom

Director
de la Tesi: JOSEP Mª JORDAN GALDUF
Catedràtic d'Economia Aplicada
de la Universitat de València
(Estudi General)

Tutor: JOSE Mª GARCIA ALVAREZ-COQUE
Profesor titular del Departament
d'Economia, Política i Sociologia
Agrària de la Universitat Politècnica
de València

INDEX

CAPITOL I: INTRODUCCIO..... 1

1.- ANTECEDENTS: LA POLITICA AGRARIA EN EL MARC DE LA POLITICA ECONOMICA.....	2
2.- OBJECTIUS DE LA TESI.....	15
3.- JUSTIFICACIO I CARACTERITZACIO DEL PERIODE CONSIDERAT.....	17
4.- ETAPES DEL TREBALL.....	20

CAPITOL II: LA GENERALITAT VALENCIANA..... 24

1.- APROXIMACIO ALS CONCEPTES D'ESTAT, NACIO, CONSTITUCIO, FEDERALISME I AUTONOMIA.....	25
1.1.- Estat i Nació.....	25
1.2.- La Constitució.....	26
1.3.- El Federalisme.....	26
1.4.- L'Autonomia.....	28
2.- LA PRE-AUTONOMIA I L'AUTONOMIA: LES TRANSFERENCIES...	33
2.1.- La Pre-autonomia.....	33
2.2.- L'Autonomia.....	44
3.- MECANISMES DE FINANCIACIO.....	50
3.1.- El Sistema Transitori.....	50
3.2.- El Sistema Definitiu.....	53
4.- INDEX CRONOLOGIC.....	57

**CAPITOL III: VISIO GENERAL DE L'ESTRUCTURA I LA
PROBLEMATICA DEL SECTOR AGRARI VALENCIA..... 62**

1.- EL SECTOR AGRARI VALENCIA.....	64
1.1.- Els Condicionaments Naturals.....	64

1.2.- La Població Agrària.....	65
1.3.- Factors tècnico-productius.....	66
1.4.- Factors tècnico-econòmics.....	70
1.5.- La Producció Agrària.....	72
1.6.- Les Macromagnituds Agràries.....	77
2.- L'OPINIO DELS TECNICS, DELS SINDICATS AGRARIS, DELS PARTITS POLITICS I DE LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA.....	85
2.1.- L'opinió dels tècnics.....	86
2.2.- L'opinió de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.....	92
2.3.- L'opinió dels Sindicats Agraris.....	97
2.4.- L'opinió dels Partits Polítics.....	105
3.- LA POLITICA AGRICOLA COMUNA I EL SECTOR AGRARI VALENCIA.....	120
4.- CONCLUSIONS.....	131
<u>CAPITOL IV: NORMATIVA AGRARIA VALENCIANA.....</u>	134
1.- LES LLEIS.....	136
2.- ELS DECRETS.....	139
3.- LES ORDRES.....	152
4.- LES RESOLUCIONS.....	155
5.- COMENTARIS SOBRE LA NORMATIVA DESENVOLUPADA.....	156
<u>CAPITOL V: ESTRUCTURA ORGANICA DE LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA.....</u>	166
1.- EVOLUCIO DE L'ESTRUCTURA ORGANICA I DE LES TRANSFERENCIES.....	168

2.- ANALISI DE L'ESTRUCTURA I FUNCIONS DE LA CONSELLERIA.....	171
 <u>CAPITOL VI: ELS PRESSUPOSTOS DE LA CONSELLERIA</u>	
D'AGRICULTURA I PESCA.....	178
 1.- ELS PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT VALENCIANA I ELS DE LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA.....	
	180
2.- ELS PRESSUPOSTOS INICIALS I ELS EXECUTATS PER LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA.....	205
3.- EVOLUCIO DELS PROGRAMES DE LA CONSELLERIA.....	208
3.1.- L'any 1983.....	208
3.2.- L'any 1984.....	209
3.3.- L'any 1985-86-87.....	210
3.4.- L'any 1988-89.....	212
3.5.- Evolució de 1986 a 1989 dels mitjans personals per programes i per grups de titulació.....	213
4.- EVOLUCIO DELS CAPITOLS DE DESPESES DE LA CONSELLERIA.....	221
5.- EVOLUCIO DE LES LINIES D'AJUT EN LES QUALS ELS BENEFICIARIS SON ELS LLAURADORS.....	225
5.1.- Evolució de les Transferències Corrents i de Capital.....	225
5.2.- Evolució de les Inversions Reals.....	231
6.- ESMENES PRESENTADES PELS GRUPS PARLAMENTARIS.....	234
6.1.- Primera legislatura.....	234
6.2.- Segona legislatura.....	237

CAPITOL VII: PRINCIPALS RESULTATS I DISCUSIO..... 248

1.- GRAU DE DESCENTRALITZACIO DE LA GENERALITAT

VALENCIANA..... 250

2.- DESCENTRALITZACIO DE LA POLITICA AGRARIA

VALENCIANA..... 257

3.- L'ELABORACIO NORMATIVA..... 265

3.1.- Les Lleis Anuals de Pressupostos..... 266

3.2.- La normativa general agrària desenrotllada.... 268

4.- INFLUENCIA DELS GRUPS DE PRESSIO AGRARIA I L'OPOSICIO

EN LA CONFECCIO DELS PRESSUPOSTOS I LA NORMATIVA.... 270

4.1.- Els grups de pressió agrària..... 270

4.2.- L'oposició..... 271

5.- EFICACIA I EFICENCIA DE L'ADMINISTRACIO

AGRARIA VALENCIANA..... 273

CAPITOL VIII: COMENTARIS FINALS..... 279

ANNEX I: ORDRES DICTADES PER LA CONSELLERIA

D'AGRICULTURA I PESCA DE L'ANY 1983 AL 1989.... 284

1.- 1983..... 285

2.- 1984..... 286

3.- 1985..... 287

4.- 1986..... 289

5.- 1987..... 292

6.- 1988..... 296

7.- 1989..... 299

ANNEX II: RESOLUCIONS DICTADES PER LA CONSELLERIA

D'AGRICULTURA I PESCA DE L'ANY 1983 AL 1989... 301

1.- 1983.....	302
2.- 1984.....	303
3.- 1985.....	304
4.- 1986.....	305
5.- 1987.....	306
6.- 1988.....	307
7.- 1989.....	308

ANNEX III: EVOLUCIO DE L'ESTRUCTURA ORGANICA..... 309

1.- JUNY 1978.....	310
2.- SETEMBRE 1979.....	312
3.- OCTUBRE 1981.....	316
4.- OCTUBRE 1982.....	318
5.- ABRIL 1984.....	323
6.- DESEMBRE 1985.....	330
7.- FEBRER 1989.....	337

ANNEX IV: QUADRE CRONOLAGIC DE LES TRANSFERENCIES..... 343

BIBLIOGRAFIA..... 348

CAPITOL I:

INTRODUCCIO

1.- ANTECEDENTS: LA POLÍTICA AGRARIA EN EL MARC DE LA POLÍTICA ECONOMICA

La Política Econòmica és la intervenció deliberada del govern en l'activitat econòmica amb l'objecte d'aconseguir certs fins o objectius mitjançant la utilització de certs mitjans o instruments. En paraules de Kirschen (1978), la Política Econòmica és «el procés mitjançant el qual el govern, guiat pels seus fins polítics generals, estableix la importància relativa de certs objectius, utilitzant, si és precís, instruments o canvis institucionals amb l'intent d'assolir aquells fins».

La Política Econòmica com a praxis es recolça en la Ciència Econòmica, però va més enllà i requereix el concurs d'altres Ciències, a més a més de l'Economia; en particular, de la Ciència Política (vegeu Josep Mª Jordán, 1988). Com indica Bruno Frey (1987), «la Política Econòmica no és una simple aplicació de la Teoria Econòmica, sino que precisa que sobrepassen els estrets límits de l'Economia per abarcar també l'esfera de la cosa política».

Segons assenyala Jordán (1990), la intervenció deliberada del govern en l'economia troba el seu fonament lògic més sòlid, en la teoria de «els fallos del mercat». Ara bé, la magnitud i l'orientació d'aquesta intervenció han estat sempre objecte d'un fort debat entre economistes i polítics. Com apunten Dornbusch i Fisher (1988), «des de fa bastant de temps existeixen dues tradicions intel·lectuals en macroeconomia. Una escola de pensament creu que els mercats funcionen millor si no s'intervé en ells; l'altra creu que la intervenció del govern pot millorar notablement el funcionament de l'economia». Són, per una banda, els monetaristes encapçalats per Milton Friedman i els nous macroeconomistes clàssics i, per altra banda, els Keynesians, amb Franco Modigliani i James Tobin entre d'altres. Ara bé, com subratllen Dornbusch i Fisher és cert

també, que existeixen acords en àrees importants i s'estàn assolint noves àrees de consens, a la vegada que es clarifiquen les diferències exactes.

En l'actualitat, i d'acord amb la classificació de Musgrave (1969), el sector públic realitza funcions, o siga, intervé directament, en els camps de:

- a.- La redistribució de la renda i de la riquesa.
- b.- L'assignació de recursos.
- c.- L'estabilització macroeconòmica.

En principi, és en aquest darrer camp, el de l'estabilització macroeconòmica, on podriem encaixar la Política Agrària, ja que el govern realitza funcions d'estabilització, degut al caràcter cíclic del creixement econòmic, mitjançant una sèrie d'intervencions encaminades a assolir uns objectius de caràcter general (ritme de creixement, nivell d'ocupació, taxa d'inflació, saldo de la balança de pagaments) i sectorials (Política comercial, industrial, agrària, etc.). Ara bé, mitjançant la Política Agrària s'està tractant també d'incidir en els altres dos previs objectius: la redistribució de la renda i l'assignació de recursos.

De qualsevol manera, i seguint a Jordán (1990), la forma com s'estructuren els processos de decisió en Política Econòmica no ens remeten de forma separada a fins i mitjans, sino a combinacions de polítiques específiques (les quals articulen una sèrie d'objectius i instruments) aplicades en un sentit finalístic (amb la idea d'aconseguir uns objectius últims de caràcter econòmic, els quals estàn al mateix temps al servei d'altres fins de caràcter més general). Aquestes polítiques específiques, d'acord amb

Jané Solà (1974), poden classificar-se en polítiques instrumentals i polítiques sectorials. Les polítiques instrumentals afecten a l'economia en el seu conjunt, sent les principals: La política pressupostària o fiscal, la política monetària i financera, la política de tipus de canvi i comerç exterior i la política de rendes. D'altra banda, les polítiques sectorials s'encaminen a actuar sobre un determinat sector o un àrea de l'economia, on tenim per tant la política agrària, la política industrial, la política de transports, la política energètica, etc.

Queda clar que l'anàlisi que anem a fer de política agrària es l'anàlisi d'una política sectorial, amb tot el que això significa, encara que no podem oblidar les interdependències que hi han entre aquesta política i d'altres de caràcter instrumental.

La majoria dels governs nacionals reconeixen perseguir, en bé dels ciutadans, els següents objectius:

- 1.- Garantir als agricultors una renda i un nivell de vida justs o comparables a la resta de la població.
- 2.- Fomentar l'eficència agrícola i la utilització òptima dels factors de producció.
- 3.- Estabilitzar els preus (interiors) dels productes agrícoles.
- 4.- Garantir als consumidors nacionals la disponibilitat dels subministres.
- 5.- Assegurar als consumidors preus raonables.
- 6.- Mantindre comunitats rurals vigoroses i agradables.

7.- Conservar el medi ambient natural.

8.- Promoure les explotacions familiars.

9.- Reduïr la velocitat, i per tant els costos, dels ajustos als factors externs a l'explotació (inputs).

Aquests fins deriven dels objectius enumerats als diversos informes de l'OCDE (1974). Em sembla que tots els grups polítics i els ciutadans de qualsevol país trobarien la llista «inmillorable». Però aquesta llista no és inòcua ja que conté les llavors de tots els conflictes que acosen a la Política Agrària. Per exemple: Remuneració justa i preus raonables podrien xocar entre si, a l'igual que eficiència i ajuda a l'ajust, o estabilitat de l'oferta i conservació. Així que es fa inevitable renunciar a uns objectius en favor d'altres i aleshores apareixen els factors polítics.

D'alguna manera pot dir-se que existeix un "trade-off" o intercanvi entre els distints objectius, de manera que quan es fan moviments cap algun d'ells es sol fallar en els altres. A l'analista de la Política Agrària li agradaria recomanar mesures que milloraren la productivitat del sector amb el mínim cost pels consumidors, amb una despesa pública reduïda o amb una reduïda desviació de recursos des d'altres sectors econòmics competitiu. En el desenvolupament de la tesi tindrem sempre present el conflicte entre objectius. Una manera de mirar la Política Agrària Autònoma consisteix en assenyalar quan un objectiu pogué assolir-se amb un cost menor en termes d'altres objectius sacrificats. És, doncs, aquest punt de vista crític, que reivindica un paper actiu per l'analista, des del que abordarem aquest treball.

Pot ser la voluntat social siga la que es defineix en els objectius abans esmentats, però aquesta voluntat és

executada a través dels polítics i dels buròcrates. Per tant un factor clau en la Política Agrària es saber com interpreten els administradors els objectius socials a la llum dels seus propis fins i el paper que desempenyaren els grups de pressió en la determinació de les accions dels administradors.

Açò ens porta a la consideració de que quan es parla de "costos" de la Política Agrària, no es poden oblidar els involucrats en la mateixa dinàmica del sector públic.

En l'actualitat s'ha de destacar el conegut plantejament de la «Public Choice», el qual, front a una consideració dels responsables de la Política Econòmica com a maximitzadors d'una determinada funció de benestar social, es refereixen als partits polítics com a maximitzadors de vots, i a la burocràcia com a maximitzadora d'una determinada assignació pressupostària. Tal com ho expressa Bruno Frey (1987), «es considera al govern com un actor endogen al sistema político-econòmic: no actua de forma autònoma, està influït per forces molt diverses. En aquest procés, les institucions polítiques i econòmiques --en particular, els partits, l'administració i els grups privats d'interessos-- juguen un paper importantíssim. Els seus comportaments han d'analitzar-se amb l'ajuda de la Teoria Econòmica de la política: no és suficient conformar-nos amb la seua simple descripció».

Un objectiu secundari d'aquesta tesi és analitzar com són preses les decisions de Política Agrària a la Comunitat Valenciana.

Per localitzar la responsabilitat de l'error «no comercial» (polític) s'ha de coneixer la complexa estructura de la presa de decisions. Açò ens planteja la necessitat de coneixer el funcionament d'aquesta estructura. També el centre de poder i influència tendeix a

variar segons la qüestió de que es tracte. Així la influència que tenen, o podrien tindre, els grups de pressió agrícola (sindicats agraris, agrupacions de comerciants,...) de vegades no tenen en front uns grups de pressió contraposats que tinguen una força similar i representen interessos distints, com podria ser grups de consumidors o grups de defensa mediambiental. No s'ha d'oblidar el que hem dit abans sobre la influència creixent dels Ministres d'Hisenda en l'establiment dels límits pressupostaris de la Política Agrària, suposant una restricció important en la influència dels grups de pressió agrícola.

Segons alguns autors, com Winters i Petit, la intervenció de l'Estat a l'agricultura no pot atribuir-se completament a una victòria dels agricultors com a grup d'interés.

Aleshores, per què es produeix aquesta intervenció? La resposta és bivalent:

- 1.- Una opinió pública que detesta els canvis ràpids i simpatitza moltíssim amb les «virtuts» de la vida rural.
- 2.- Una taxa de progrés econòmic que amenaça constantment els mètodes agrícoles tradicionals.

En definitiva, una taxa d'augment de l'oferta agrícola més ràpida que la de creixement de la demanda, als països industrials, ha fet coherent un cert sosteniment públic dels preus agraris amb la caiguda dels mateixos en termes reals. En altres paraules, el consumidor no considera el proteccionisme agrari com un cost.

Aquesta situació condiciona la intervenció, la naturalesa de la qual ve determinada per les interaccions dels grups de pressió agrícola, els buròcrates, i els polítics. Donada la duració de la majoria de les intervencions, la Política Agrària no constitueix una estructura única i efectiva sinó un amuntegament d'instruments diversos i de vegades contraproduents. A l'Estat Espanyol hi han editat llibres de centenars de pàgines que tenen el resum de les ajudes al sector agrari. Açò s'ha millorat una miqueta amb el Decret 808 que unifica en un text totes les línies d'ajudes, com veurem més endavant.

Normalment es considera sols als grups de pressió com a demandants del proteccionisme agrari, però no s'ha d'oblidar que l'oferta emana de l'Administració i els buròcrates, per una part, i dels polítics per altra.

El paper que executen els buròcrates en la protecció econòmica ha estat analitzat, entre altres, per Finger (1981) i Messerlin (1983):

1.- Finger (1981) indica que els governs estableixen deliberadament procediments burocràtico-tècnics per decidir sobre les qüestions de protecció, perquè troben molt difícil prendre decisions de suma zero, és a dir, explícitament redistributives, per procediments polítics. Acudint a experts i formulant la discussió en termes molt tècnics i aparentment objectius, poden llevar ferro a una qüestió determinada.

2.- Messerlin (1983) considera que els buròcrates, protegits contra l'acomiadament, són més capaços de prendre decisions que els inestables polítics. Tendeixen a ser més proteccionistes que els polítics,

ja que busquen una protecció que maximitze les rendes dels seus clients.

La tendència a la protecció es veu reforçada per les interaccions dels distints organismes públics. La funció de la Conselleria d'Agricultura es administrar l'agricultura; no l'interessa reduir el tamany del sector, per la qual cosa intentarà augmentar-lo en relació als altres.

Messerlin (1983) assenyala que el caràcter limitat de les competències administratives del Departament d'Agricultura contribueix també a la ineficàcia de la seua política, ja que la Conselleria d'Agricultura pot reconeixer l'eficència social del mercat lliure, i estar disposat inclús a respaldar-lo sempre que les consegüents transferències de renda eleven les rendes dels agricultors per dalt dels nivells protegits. Nogensmenys, com les transferències de renda queden fora de les seues competències, ha de dissenyar la política agrària amb el limitat conjunt de ferramentes de què disposa, amb la qual cosa perd interés qualsevol intent de reduir la protecció. Açò explica, en part, perquè les decisions preses en les altes instàncies són més liberals que les que venen de nivells inferiors de la jerarquia: quant més elevada és la seua posició, major és la gamma d'instruments de què disposen buròcrates i polítics.

La teoria del «mercado polític» atribueix als polítics l'oferta de proteccionisme per a maximitzar les seues possibilitats de reelecció. L'argument més fort és que les organitzacions agrícoles solen tindre una imatge pública destacada i susciten gran simpatia entre l'opinió pública.

Petit (1985) resalta el caràcter seqüencial i la incertitud de la formació de la política agrària, així com la inèrcia resultant. La política agrària és en certa manera impredecible, ja que pot resultar vinculada en

qualsevol moment a esdeveniments que no tenen res a veure amb ells (les promeses d'unes eleccions). Açò fa que la política evolucione mitjançant una sèrie de passes irregulars, que sovint s'afegixen les unes a les altres però que rarament s'eliminen. Podrem veure alguns exemples en analitzar la política agrària de la Conselleria d'Agricultura i Pesca del País Valencià.

Els pressupostos són la principal restricció i la font més comuna de pressió política «externa» exercida sobre les instàncies de decisió en matèria de Política Agrària.

Una segona font de pressions és el GATT, la CEE o, en una visió més ampla, les relacions internacionals.

Hi ha un altre aspecte que s'ha de contextualitzar i és el que anem a estudiar: la Política Agrària duta al País Valencià.

Té sentit això de parlar de Política Agrària al País Valencià?

Tradicionalment el protagonista de la Política Econòmica ha estat de manera exclusiva l'Administració Central. Ara bé, en l'actualitat, junt a l'Administració Central cal considerar, al menys, altres dos: a un nivell superior l'Administració de la Comunitat Econòmica Europea i a un nivell inferior l'Administració de les Comunitats Autònomes (vegeu Josep Mª Jordán, 1990).

Com es reparteixen les funcions econòmiques aquestes tres instàncies de poder?

Es sabut que la intervenció dels poders públics en l'economia es pot materialitzar de dues maneres: mitjançant REGULACIONS o mitjançant INSTRUMENTS FINANCERS.

Les reflexions dels economistes sobre la descentralització s'han orientat, quasi en exclusiva, cap a les seues implicacions per l'utilització de recursos financers. Es un fet a prendre nota, perquè nosaltres volem considerar també les regulacions.

Així una part substancial del programa d'investigació del federalisme fiscal ha consistit en esbrinar quina instància de govern podia dur avant de manera més eficient cadascuna de les tasques considerades (vegeu Jordán, 1990).

Una volta més, ens podem remetre a la classificació de Musgrave per definir la posició de la Política Autònoma en un esquema federal.

En el cas de la redistribució de la renda, només la neutralitat del govern central pot garantir la realització del principi d'equitat. Açò és important quan es volen corregir desequilibris territorials. A més a més, sense una hisenda nacional es desentrotllarien sistemes fiscals competitius en perjudici d'una assignació eficient dels recursos.

L'estabilització macroeconòmica --entesa com absència de desocupació cíclica, estabilitat de preus i equilibri exterior-- sols pot ser intentada pel govern central que disposa gairebé en exclusiva dels instruments necessaris per assolir-la (es tracta de la política monetaria, de les polítiques de comerç exterior i tipus de canvi i la part més important de la política fiscal).

En canvi, segons els teòrics del federalisme fiscal, la funció d'assignació pot i ha de ser compartida per tots els nivells de govern. Es tracta de la provisió de bens i serveis públics, de la realització d'infraestructures necessàries per al creixement econòmic, etc. Amb aquesta funció s'obri, d'acord amb la majoria del teòrics del federalisme fiscal, el camp d'actuació dels governs regionals en l'economia.

El corrent ortodox del federalisme fiscal defensa la superioritat del model d'organització federal si s'accepta l'esquema que les funcions de redistribució i estabilització han de quedar en mans del govern central i la d'assignació ha de ser compartida.

Alguns economistes (vegeu J.M. Serrano, 1988) ja havien advertit que era poc realista esperar un comportament dels governs descentralitzats limitats a la funció d'assignació, ja que en un sistema democràtic aquests governs estan sotmesos a les exigències del mercat polític i acabaran per intentar complir amb el paper que ells consideren que se'ls exigeix. De manera que si hi ha una demanda social d'actuacions en favor de l'ocupació o la reactivació econòmica, és raonable esperar que els governs descentralitzats intenten satisfer-la. Aquesta es l'òptica defensa per la nova economia del federalisme.

En el cas d'Espanya, la Constitució extableix l'àmbit competencial de l'Estat i les Comunitats Autònomes als articles 148, 149 i 150 del Títol VIII. Seguint a J.M. Serrano Sanz (1988), les competències que es reserva l'Estat es vertebren a l'entorn de tres finalitats bàsiques:

- 1.- Garantir la unitat i identitat del mercat i del sistema econòmic espanyol.

2.- Assegurar la direcció i unicitat de la política econòmica nacional.

3.- Regular els sectors en els què existeixen importants externalitats entre les diverses autonomies.

Per la seua part, l'àmbit competencial de les Comunitats Autònomes es circumscribeix a tres camps:

1.- Actuació sobre els principals sectors econòmics (agricultura, ramaderia, indústria, comerç interior, turisme,...).

2.- Ordenació del territori i actuació sobre la infraestructura econòmica i els transports.

3.- Intervenció sobre els agents protagonistes del procés econòmic (sector públic, treballadors, empreses) i l'organització dels interessos econòmics (Cambres de Comerç, Indústria i Navegació, Cambres Agràries, Confraries de Pescadors, Cambres de Propietat,...).

Respecte a l'assignació de funcions econòmiques entre el govern espanyol i la Comunitat Econòmica Europea, segons Padoa-Schioppa (1987), des del principi la Comunitat Europea té importants competències en matèria d'assignació de recursos, amb la idea de la realització del mercat interior. D'altra banda, encara que la funció d'estabilització s'ha considerat tradicionalment el centre de la política macroeconòmica nacional, aquesta política té avui conseqüències que sobrepassen el marc de l'estat, degut a la creixent interdependència entre els països originada per l'apertura dels mercats i la liberalització del mercat de capitals. Per això la tendència cap a una coordinació de les polítiques macroeconòmiques nacionals a impulsar cap amunt la funció d'estabilització

macroeconòmica (Josep Mª Jordán, 1990). Finalment, l'apertura dels mercats comunitaris crea problemes de distribució, perquè els avantatges de l'apertura no alcancen per igual als diferents espais nacionals i regionals. Per això l'assumpció per la Comunitat de certs aspectes de la funció de redistribució (Josep Mª Jordán).

D'altra banda fent un repàs de la literatura sobre l'error «no comercial» (polític) de la Política Agrària, l'anàlisi d'Ian Bowler (1987), ens mostra que el desplaçament de la responsabilitat dins de la complexa estructura de la presa de decisions de Política Agrària, ha augmentat la capacitat dels Ministres d'Hisenda per influir en la Política Agrària. Aquest va a ser un aspecte important a analitzar perquè normalment a la Conselleria d'Agricultura li vindrà donat el total del cost de la seua actuació i només li quedarà el marge de distribuir-ho en una Direcció General o d'altra. En aquest sentit és significatiu que quan el Consell de la Generalitat presenta els Pressupostos a les Corts Valencianes sinò guanya cap esmena a la totalitat, després, només es poden fer esmenes parcials dins de cada Conselleria, però sense que canvie el total de la Conselleria.

2.- OBJECTIUS DE LA TESI

L'objectiu fonamental d'aquesta investigació, com el seu títol indica, és realitzar un anàlisi de la Política Agrària de la Generalitat Valenciana des de l'any 1983 al 1989. En altres paraules, es tracta d'analitzar la intervenció de la Generalitat Valenciana i, en concret, de la Conselleria d'Agricultura i Pesca (GV-CAP), en l'activitat agrària.

Més concretament, dins d'aquest anàlisi de la intervenció de la GV-CAP, les qüestions en les quals volem centrar la nostra atenció són les següents:

- 1.- Quin grau de descentralització o d'autonomia té la Generalitat Valenciana i la Conselleria d'Agricultura i Pesca dins de l'Estat Espanyol?.
- 2.- Com s'han fet els pressupostos de la Conselleria d'Agricultura i Pesca?. Està relacionat tot això amb el programa polític del partit del govern?. Quina ha estat la normativa desenrotllada en aquest període?.
- 3.- Com influeixen els grups de pressió agrària i l'oposició al partit en el govern en la confecció dels pressupostos i la normativa?.
- 4.- Quina és l'eficàcia i eficiència de l'administració agrària valenciana? L'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, és la més adequada respecte a l'eficàcia i l'eficiència?

Respondre a d'aquestes preguntes requerirà no perdre de vista els factors econòmics i institucionals que afecten a la Política Agrària valenciana. Així caldrà:

- 1.- Mirar les característiques econòmico-socio-estructurals de l'agricultura valenciana.
- 2.- Oferir una panoràmica de com els distints agents polítics (Partits i Sindicats Agràris) han caracteritzat l'economia agrària valenciana.
- 3.- Estudiar les tres principals esferes d'actuació de la Generalitat Valenciana en matèria agrària: la normativa, mitjançant les regulacions generades per les Corts Valencianes i la Conselleria d'Agricultura i Pesca; la funcional, mitjançant l'estudi de l'evolució de l'estructura de la Conselleria; i finalment, la financera, mitjançant l'anàlisi dels pressupostos.

3.- JUSTIFICACIO I CARACTERITZACIO DEL PERIODE CONSIDERAT

L'acotació temporal d'aquesta tesi és ben clara: el període autonòmic 1983-1989. De tota manera, serà inevitable fer una referència al període pre-autonòmic: 1978-1983.

El 15 de juny de 1977 es realitzaren a l'Estat Espanyol les primeres eleccions legislatives lliures des de l'any 1936. El crit de guerra de l'oposició a la dictadura militar, durant els seus darrers anys, havia sigut: Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia.

Havent-se aconseguit la llibertat i l'amnistia, el Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) de 18 de març de 1978 publicà el Reial Decret-Llei 10/1978, on s'aprojava el règim preautonòmic del País Valencià. En aquest Reial Decret-Llei hom preveu les transferències de funcions i servicis de l'Administració de l'Estat al Consell del País Valencià.

El 8 de maig de 1983 es celebraven les primeres eleccions autonòmiques al País Valencià que elegien els membres de les Corts Valencianes. D'aquestes Corts eixiria el Consell de la Generalitat Valenciana.

El 10 de juny de 1987 es realitzaven les segones eleccions autonòmiques, i el darrer diumenge de maig de 1991 es van realitzar les terceres, les quals no són ja objecte de consideració en aquest estudi.

Per tant, podem distingir dos períodes clarament diferenciats:

- 1.- El primer període, del 18 de març de 1978 al 8 de maig de 1983, l'anomenarem període de Règim

Preautonòmic. Aquest període es caracteritza, com vorem més avant detingudament, pels següents trets:

a.- Determinació del procediment al que han d'ajustar-se les transferències.

b.- Creació d'una Comissió Mixta de Transferències que elaboraria les propostes econòmiques.

c.- Constitució del Consell del País Valencià.

d.- El govern de l'Estat Espanyol és de majoria de la UCD, però al País Valencià la majoria la detenten les forces d'esquerra: PSOE i PCPV. Açò crearà forts problemes que condicionaran la decisió de la via d'accés del País Valencià a l'autonomia, en termes de l'article 151 ò del 143 de la Constitució. Afectarà al ritme de les transferències i durà en 1980 al bloqueig total del procés autonòmic al País Valencià. Aquest acabarà la primavera de 1981 amb els pactes autonòmics UCD-PSOE que desbloquegen el procés, aprovant-se l'estiu de 1982 l'Estatut d'Autonomia del País Valencià i després la Llei Orgànica de Transferències a la Comunitat Valenciana (LOTRAVA). Finalment, el 8 de maig de 1983 es celebren les primeres eleccions autonòmiques.

2.- El segon període al que feiem referència va del 8 de maig de 1983 al 31 de desembre de 1988 i l'anomenarem període Autonòmic. Aquest període es caracteritzarà pels següents aspectes:

a.- L'acceleració del traspàs de competències de l'Administració Central.

b.- L'existència d'una perfecta sintonia entre el govern Central i l'Autonòmic, ja que tots dos seràn del PSOE.

c.- En 1984 s'aprovarà el Programa Econòmic Valencià-1 (PEV-1) per al període 1984-87 i en 1988 el PEV-2 per al període 1988-91. Ambdós programes marcaran el quadre macroeconòmic del govern valencià.

En aquest treball ens anem a centrar en el període autonòmic 1983-1989 perquè és l'únic període on podem parlar del començament d'una Política Agrària pròpia. És un període on apareixen uns Pressupostos Generals aprovats per les Corts valencianes (expressió de la voluntat del poble valencià), hi ha una elaboració normativa de les mateixes Corts i s'hi assoleix un grau acceptable d'autonomia que ens permetrà valorar les decisions del Govern i les Corts Valencianes. En el Capítol II abordarem amb més detall l'estudi dels dos períodes.

4.- ETAPES DEL TREBALL

El mètode que hem seguit per analitzar la intervenció de la Generalitat Valenciana - Conselleria d'Agricultura i Pesca en l'activitat agrària és el següent:

1.- Per contextualitzar l'anàlisi hem de veure l'entorn històric del període objecte d'estudi. Hem de coneixer què és la Generalitat Valenciana, en quines circumstàncies neix i es desenvolupa i, sobretot, quines són les transferències que assumeix (especialment la Conselleria d'Agricultura i Pesca). Açò s'analitza al Capítol II, fent una cronologia dels fets que entenem més importants en relació al nostre treball. S'ha repassat la bibliografia que analitza l'evolució de l'autonomia valenciana i s'han analitzat els Butlletins Oficials de l'Estat i els Diaris Oficials de la Generalitat Valenciana que ens informen de les transferències. És, en definitiva, un capítol on s'intenta descriure allò que considerem essencial per comprendre les possibilitats i limitacions d'una política agrària valenciana.

2.- Per adquirir una visió general de l'estructura i problemàtica del sector agrari valencià hem recorregut a diverses fonts:

a.- En primer lloc, al «Llibre Blanc de l'agricultura valenciana», document elaborat per la pròpia Conselleria d'Agricultura i Pesca l'any 1979. A més a més, resulten també importants els següents llibres: «L'autonomia del País Valencià i la seua aplicació pràctica», de la Jove Cambra de València, de l'any 1978; «Bases para el planteamiento de una política agraria en la Comunidad Valenciana», de l'any 1985; i «El sector agrario valenciano», publicació de la

Conselleria d'Agricultura i Pesca de l'any 1986. S'ha revisat finalment tota la bibliografia específica que fa referència a subsectors concrets, com ara «Bases para un plan citrícola español» de Prevasa, «Jornades Citrícoles», «Jornades Vitivinícoles», etc.

- b.- Un altra font rellevant són els programes agraris dels sindicats i dels partits polítics valencians amb representació parlamentaria a les Corts Valencianes. En aquest cas, ens hem limitat a resumir l'opinió d'aquests grups sobre el que ells pensen de l'estructura i problemàtica del sector agrari valencià.

D'altra banda, en el Capítol III ens referim també a la Política Agrícola Comuna, els grans carrils pels quals, ens agrada o no, haurà d'anar la política agrària valenciana. Ens hem basat sobretot en el document de la CEE «El futuro del mundo rural» i les mides concretes que estan produint grans canvis a la PAC («Marcos Comunitarios de Apoyo», Iniciativas Comunitarias de Política Estructural, canvis al FEOGA-Garantía, etc.).

Serà també un capítol descriptiu, on procurarem donar i sistematitzar el màxim d'opinions i d'informacions.

- 3.- La normativa agrària valenciana i l'estudi de l'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura i Pesca (que correspon als Capítols IV i V) es trau de la revisió de tota la legislació elaborada per la Conselleria d'Agricultura i Pesca des que començà a funcionar. S'intenta sistematitzar tota la normativa elaborada i veure, quan siga el cas, quina ha sigut la dotació econòmica corresponent.

Quant a l'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, vorem la seua evolució i estudiarem el seu organigrama actual.

- 4.- En l'estudi dels pressupostos es realitzarà la sistematització, mitjançant quadres, de la seua evolució, partint com es lògic dels pressupostos anuals. Quedant ben clar que introduïm un cert error ja que hi han diferències entre els pressupostos i la seua execució real.

També hem vist les esmenes presentades pels grups polítics parlamentaris als pressupostos anuals i hem estudiat en quina mida han estat acceptades o han influït en la confecció final dels pressupostos.

- 5.- Tots els estudis anteriors ens serviràn per contestar les quatre questions en les quals volem centrar la nostra atenció i a les que ens hem referit anteriorment. A saber:

a.- Quin grau de descentralització o d'autonomia té la Generalitat Valenciana i la Conselleria d'Agricultura i Pesca dins de l'Estat Espanyol?

b.- Com s'han fet els pressupostos de la Conselleria d'Agricultura i Pesca? Estàn relacionats amb el programa polític del partit del govern? Com han influït els grups de pressió agrària i l'oposició en la confecció dels pressupostos i la normativa?

c.- Quins són els costos, segons els pressupostos, dels bens i serveis produïts per la Conselleria d'Agricultura i Pesca?

d.- L'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, és la més adequada en ordre a l'eficàcia i a l'eficència?

El treball té dues fases perfectament diferenciades.

Una primera on s'arreplega el màxim d'informació (Capítols II, III, IV, V i VI). Una vegada recollida aquesta, la ordenem i la sistematitzem de manera que quede el més intel·ligible possible. D'aquesta primera fase ja eixen, obviament, algunes conclusions.

La segona fase (Capítol VII) és la discussió dels resultats i de la informació que hem aconseguit en la primera. És la fase més important i on fem un anàlisi d'eixa informació i una demostració de les conclusions a les que arribem.

CAPITOL II:

LA GENERALITAT VALENCIANA

1.- APROXIMACIO ALS CONCEPTES D'ESTAT, NACIO, CONSTITUCIO, FEDERALISME I AUTONOMIA

1.1.- ESTAT I NACIO

Els homes vivim organitzats políticament en Estats.

Avui hi ha una gran interdependència entre els Estats i està trencada totalment la idea de l'estat autosuficient.

Els Estats tenen uns elements essencials. Aquests elements (un territori, una població i una organització del poder) són essencials perquè si en manca algun no existeix l'Estat.

El territori. Si no hi ha territori no hi ha Estat. És el cas dels palestins, que són una comunitat (població) amb una organització del poder, però que no tenen un territori on assentar-se.

La població. Habitants que viuen dins les fronteres d'un Estat. Aquests habitants d'un Estat poden pertànyer a una sola comunitat nacional o a diverses i també una comunitat nacional pot estar dividida i pertànyer a dos Estats diferents. Un exemple d'Estat on conviuen diverses comunitats és el iugoslau que abasta diferents comunitats nacionals: serva, croata, montenegrina, etc. I un exemple de comunitat nacional dividida i que pertanya a dos Estats és la nació basca que es troba estatalment dividida entre l'Estat Espanyol i l'Estat Francés.

L'organització del poder té uns trets característics: Es tracta d'un poder polític diferenciat del poder econòmic. Es tracta d'un poder civil enfront del poder militar (sotmés al poder civil). Un poder temporal enfront del poder que exerceixen les Esglésies. Però el tret

característic és el poder sobirà, açò vol dir que un Estat, en tant que sobirà, no té per damunt cap altre poder. A hores d'ara cap Estat del món polític contemporani es pot considerar totalment sobirà.

Fetes aquestes consideracions generals hem de deixar clar que considerem que el País Valencià és una nació dins de l'Estat Espanyol i que no es pot considerar un Estat perquè no té un exèrcit propi i per tant poder sobirà, com ho té l'Estat Espanyol.

1.2.- LA CONSTITUCIO

Dins de cada Estat, operen unes regles mínimes i bàsiques que fan possible la convivència entre els ciutadans. El conjunt d'aquestes normes reben el nom de Constitució. Per tant hom pot definir la Constitució com el conjunt de normes escrites o consuetudinàries, dotades generalment d'un caràcter singular, que regulen l'organització de poders i defineixen els drets i deures dels ciutadans.

Els ciutadans valencians ens regim per la Constitució Espanyola de 1978 i pel nostre Estatut d'Autonomia de 1982.

1.3.- EL FEDERALISME

L'Estat es pot organitzar, des de la perspectiva de la distribució territorial del poder polític, de dos maneres principalment: com a Estat Unitari i com a Estat Federal.

1.3.1.- L'Estat Federal

És una forma d'Estat on l'Estat Central es superposa als estats membres amb la finalitat de fer possible la

conjugació de la tendència a la unitat amb la tendència a la diversitat. Procura la conjugació d'interessos diferents, tot i respectant els particularismes; s'esforça a posar en comú tots els trets específics sense disoldre ni anul·lar-ne cap d'aquests. L'Estat federal és un Estat d'Estats.

Tots els Estats Federals estan regulats per unes Constitucions amb uns trets mínims que són els següents:

- 1.- La presència d'una Constitució general de l'Estat Federal i tantes Constitucions com Estats membres.
- 2.- Una delimitació de competències entre l'Estat Federal i els Estats Membres.
- 3.- L'existència d'un Parlament bicameral a nivell federal. A la Cambra Baixa estan representats els ciutadans i a la Cambra Alta els Estats membres.
- 4.- L'existència d'un tribunal federal encarregat de coneixer i resoldre les qüestions que puguin sorgir entre l'Estat Federal i els Estats membres o bé entre aquests mateixos.

1.3.2.- L'Estat Unitari

Parteix de l'existència d'un sol centre de decisió política pressuposant un marc estatal homogeni i consistent, de tal manera que no siga possible de distingir dins el seu marc jurídic i social cap element amb uns trets específics.

L'Estat Unitari pot manifestar-se en dues modalitats:

- 1.- L'Estat Unitari Centralitzat, on tota l'activitat pública pocedeix d'un poder central i convergeix cap a ell mateix. Un Estat totalment centralitzat és impossible.
- 2.- L'Estat Unitari Descentralitzat, on es reconeix a determinades entitats territorials la facultad d'administrar-se pels seus propis òrgans. Aquesta descentralització pot manifestar-se de dues maneres: per la descentralització purament administrativa que es realitza mitjançant l'administració local i que es dona avui en tots els Estats unitaris; i per la descentralització política quan es transfereixen també certes i concretes competències legislatives, sempre sotmeses a un control per part del poder central.

1.4.- L'AUTONOMIA

Als darrers anys hem vist constantment utilitzada aquesta paraula per polítics, intel·lectuals, juristes, premsa i pel poble plà. Una primera evidència es que quan s'ha parlat d'autonomia no tots estaven referint-se a una mateixa cosa.

Anem a intentar aclarir el sentit del concepte d'autonomia que ens interessa des del punt de vista jurídico-político-econòmic, en base a Lluís Aguiló Lucia (1982). En les seues pròpies paraules:

"Des de la perspectiva del dret públic direm que autonomia significa capacitat d'autodeterminació, és a dir, la possibilitat que té una persona jurídica pública --administració en sentit ample-- de decidir sense traves dins d'un cert marc. Evidentment, en aquest cas, «autodeterminació» no té l'accepció que se li dona en dret internacional --el dret que té un poble de decidir el seu

futur--. L'autonomia en el sentit tècnico-jurídic esmentat es predica des dels ens descentralitzadors o separats de l'Estat: municipi, províncies, comarques, comunitats, etc.

Ara bé, arribats en aquest punt hem de diferenciar l'autonomia purament administrativa i l'autonomia estricta o autonomia política. La Constitució espanyola que reconeix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i regions, parla, al mateix temps, de l'autonomia dels municipis, de les províncies i, fins i tot, d'altres «agrupacions de municipis diferents de les províncies». Es per això que cal considerar que en el segon cas s'està referint a l'autonomia purament administrativa i, inclús, en certa manera, a la financera, mentre que en el primer cas es referix a l'autonomia política o autonomia estricta.

Per tant, aquesta autonomia és distinta de la que es reconeix per als ens territorials locals. En què es diferencia? Fonamentalment en tres coses:

- a.- En la capacitat d'autoorganitzar-se que tenen les comunitats autònomes.

En virtut de l'autonomia les comunitats autònomes poden autoorganitzar-se, és a dir, autodotar-se d'una carta --entre nosaltres l'Estatut-- que diga quin serà el seu nom; la delimitació del seu territori; l'oficialitat de la seua pròpia llengua; el nom, l'organització i la seu de les seues institucions; les competències que assumeixen; l'economia i les finances de la pròpia comunitat; les bases per als traspassos de serveis; la reforma d'aquesta carta; la bandera de la comunitat; la condició política dels ciutadans; les bases d'una descentralització interna a partir de l'autonomia administrativa dels municipis; etc. Aquesta carta --l'Estatut-- està

lògicament sotmesa a uns límits constitucionals i a uns controls del poder central.

b.- En la facultat que tenen les comunitats de fer lleis sobre les matèries que els han estat traspassades.

Això vol dir:

* A vegades aquestes matèries li poden haver estat traspassades amb caràcter exclusiu; en aquest cas, la comunitat legislarà, i aquesta legislació suplirà totalment la legislació estatal sobre la matèria.

* En canvi, en altres casos, l'Estat cedeix una matèria amb caràcter concorrent, és a dir, s'imposa l'obligació de fer una legislació de principis sobre aquella matèria comuna a tots els territoris de d'Estat, i les comunitats faran, tan sols, la legislació de desenvolupament.

* Lògicament, quan la comunitat fa lleis fa els reglaments de desenvolupament d'aquesta legislació i dicta els actes administratius d'aplicació --aço s'anomena autonomia administrativa.

* Finalment, a vegades, i sobre segons quines matèries, es reserva una determinada matèria a l'Estat: això significa que aquest podrà dictar els actes administratius; en aquest cas, les comunitats estaran d'una manera molt pareguda a com es troben ara els municipis respecte de l'Estat.

c.- En la possibilitat d'influir sobre les orientacions polítiques de l'Estat.

Aquesta tercera característica es dona clarament als Estats federals. En canvi als Estats unitaris fortament descentralitzats, la possibilitat d'influir sobre les orientacions polítiques de l'Estat és molt feble.

Des de la perspectiva constitucional espanyola aquesta manca d'influència sobre les orientacions polítiques de l'Estat es manifesta fonamentalment en tres factors:

- * En la legislació electoral, que parteix de la «província» com a circumscripció electoral i que perjudica greument els partits nacionalistes i regionalistes.
- * En el Senat, que hauria de ser la Cambra de les Nacionalitats i Regions i que de fet és una repetició del Congrés dels Diputats, però menys representativa, i on els representats de les comunitats autònomes tan sols suposaran una cinquena part del total dels senadors.
- * I en el Tribunal Constitucional, on no han estat fixats criteris de representació territorial per al sistema de designació dels seus membres.

Així, doncs, resumint, direm que l'autonomia estricta suposa que les Comunitats Autònomes tenen una autonomia més forta que els ens locals perquè les seues orientacions polítiques poden quedar materialitzades amb una llei feta per elles i tenen autonomia estatutària, administrativa, financera i el poder per a influir, en certa mesura, en les orientacions polítiques de l'Estat, encara que aquest darrer punt resulta insuficient en el marc constitucional espanyol."

Al País Valencià tenim l'Estatut d'Autonomia de 1982 que ens situa dins del que hem definit com un Estat Unitari descentralitzat, ja que ens manquen totalment les característiques definides al punt C. Açò serà important quan discutim el grau d'autonomia que té la Política Agrària de la Conselleria d'Agricultura i Pesca de la Generalitat Valenciana.

2.- LA PRE-AUTONOMIA I L'AUTONOMIA: LES TRANSFERENCIES

2.1.- LA PRE-AUTONOMIA

Començarem fent un xicotet resum dels intents dels valencians de recuperar l'autogovern des de la batalla d'Almansa (Decret de Nova Planta) 1707 fins la mort del dictador Franco.

Durant el regnat d'Alfonso XIII, hi ha un primer text redactat pel Partit Republicà Federal que és el «Projecte de Constitució per a l'Estat Valencià de 1904», fou el fruit d'una assemblea regional celebrada a la ciutat d'Alacant. En segon lloc, en esmentar la Declaració Valencianista de l'any 1918 on transllueix una clara voluntat de reivindicar l'autonomia del País Valencià, dins un marc timidament federalista, però sense expressar-se en un text articulat, sinó en unes bases programàtiques.

L'altre intent «regionalitzador» fou plantejat sota la Dictadura de Primo de Rivera el 1924. En aquest cas, dissoltes les Diputacions valencianes i nomenades a dit i des de dalt unes noves, la Diputació de València, mitjançant una ponència, elaborà un «Anteproyecto de Estatuto de la Mancomunidad Valenciana», el qual mai no va arribar a res. Aquest avantprojecte ni tan sols hi contenia una descentralització efectiva de l'administració --és a dir, no arribava a ser una descentralització purament administrativa.

La Constitució espanyola de 1931, al seu article 11, deixava la porta oberta per a la creació de «regions» autònomes dotades amb un estatut d'autonomia.

Al llarg dels vuit anys de govern republicà al País Valencià foren elaborats quatre avantprojectes d'Estatut:

el primer, abans de l'aprovació per les Corts de la Constitució i els altres tres, una vegada iniciada la guerra civil. De fet l'estiu del 1936 fou el moment previst per a complir els tràmits jurídics establerts en el text constitucional, especialment el plebiscit.

L'avantprojecte «blasquista» de 1931: Aquest avantprojecte fou elaborat per iniciativa de l'Ajuntament de València eixit de les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 que varen donar la victòria als candidats republicans. El text fou fet públic l'11 de juliol de 1931, és a dir, abans de l'aprovació de la Constitució republicana. Aquest fet va fer que l'avantprojecte blasquista --com també el català de Núria, de l'estiu del 1931-- resultàs inconstitucional en demanar unes competències més amples que les que permetia el text constitucional.

L'avantprojecte anarquista: Iniciada la guerra civil i interromputs els tràmits constitucionals, l'organització sindical més important al País Valencià --la CNT-- el 23 de desembre de 1936 féu públic el seu Projecte de Bases per a l'Estatut del País Valencià. Aquest projecte no va tenir per a res en compte les disposicions en matèria estatutària recollides en la Constitució. De fet el que es pretenia amb la redacció d'aquest projecte no era sinó crear un organisme «polític» que hi defensés les conquestes realitzades en el període immediatament anterior, i això enfront del Govern mateix de la República i, molt especialment, enfront dels partits més dretistes dins l'espectre republicà: els republicans de «Izquierda Republicana» i la Unió Republicana, així com enfront del «Partido Comunista de España».

L'avantprojecte d'Esquerra Valenciana: Esquerra Valenciana fou un partit nacionalista creat el 1935 pels elements nacionalistes del blasquisme. Iniciada la guerra

civil aquest partit es plantejà la necessitat que tan important era guanyar la guerra com que els valencians tingueren l'autonomia. Davant això, com que els esdeveniments de la guerra feien impossible els tràmits legals del procediment estatutari, Esquerra Valenciana adoptà la decisió d'adaptar l'Estatut d'autonomia vigent que fóra millor com a marc provisional i que, una vegada finalitzada la guerra, s'hi feren les esmenes oportunes.

És per això, que el text publicat per l'Esquerra Valenciana el 20 de febrer de 1937, no és sinó la traducció valenciana de l'Estatut Basc al qual s'han afegit alguns matisos d'abast i d'importància notables.

L'avantprojecte d'Unió Republicana: Finalment, el darrer projecte d'estatut d'autonomia per al País Valencià fou elaborat pel partit d'Unió Republicana i fet públic el 5 de març de 1937. Unió Republicana fou un partit estatal amb organització al País Valencià que des de les eleccions de febrer del 1936 va prendre consciència de la qüestió valenciana, i que tenia prou d'impacte a les ciutats d'Alacant i València especialment des de la crisi del blasquisme.

El projecte d'Unió Republicana intenta ésser la tercera via entre el text anarquista i el nacionalista d'Esquerra Valenciana, recollint, al mateix temps, alguns aspectes del projecte de 1931.

El règim franquista suposà per a la reivindicació autonòmica lògicament un parèntesi. Malgrat això, el valencianisme primer literari i cultural, i després polític, continua la seua evolució. Hi ha dos texts importants que es publicaren en els darrers moments del règim franquista i durant la transició política. Es tracta dels texts anomenats i coneguts com Estatut d'Elx i Estatut del Consell.

El 20 de novembre de 1975 mor el dictador Franco i s'obri la perspectiva que el poder judicial, el poder legislatiu i el poder executiu siguin independents i a més a més elegits democràticament.

El mateix any 1975 és proclamat rei «Juan Carlos I» que nomena President del Govern a Carlos Arias Navarro. Mort «El espíritu del 12 de febrero», el rei nomenarà, ja en 1976, com a President del Govern a Adolfo Suarez. El govern d'Adolfo Suarez aconsegueix que siga aprovada a finals d'any en Referendum la Llei de Reforma Política. Aquesta Llei i les pressions populars obriran el camí per a la legalització dels partits polítics i la celebració el 15 de juny de 1977 de les primeres eleccions lliures, des de 1936, per formar les Corts de l'Estat Espanyol. Aquestes Corts Espanyoles es posen com a objectiu prioritari l'elaboració de la Constitució Espanyola.

Abans de l'aprovació de la Constitució, les reivindicacions autonòmiques plantejaren la necessitat de crear uns organismes provisionals que anaren creant a cada nacionalitat i regió el camí cap a l'autonomia definitiva, foren els Règims Preautonòmics. Al darrer trimestre de 1977 Catalunya i el País Basc els tenien establerts.

En març de 1978 s'estableixen els Règims Preautonòmics per a Galícia, País Valencià, Canàries i Aragó.

El Butlletí Oficial de l'Estat de 18 de març de 1978 publica el Reial Decret Llei 10/1978 de 17 de març on s'aprova el Règim Preautonòmic del País Valencià. En aquest Reial Decret Llei hom preveu les transferències de funcions i servicis de l'Administració de l'Estat al Consell del País Valencià (és l'òrgan de govern del País Valencià).

El Reial Decret 477/1978 determina el procediment al qual han d'ajustar-se les transferències. Es crea una Comissió Mixta que elaborarà les propostes econòmiques.

El Plenari dels Parlamentaris Valencians (tots els diputats i senadors valencians elegits el 15 de juny de 1977) consensuarà el Consell del País Valencià, PRIMER GOVERN ALBINYANA (abril 1978 - juny 1979), que estarà compostat per dotze consellers elegits pels parlamentaris més un representant sense vot de cada Diputació (encara no s'havien celebrat eleccions lliures als Ajuntaments).

És un govern de concentració de totes les forces polítiques amb representació parlamentària i que es marca com a objectiu la negociació amb Madrid de les transferències. La presència de quatre partits polítics ben diferents (AP, UCD, PSOE i PCPV) suposà una constant inestabilitat política i el funcionament independent i de vegades contradictori de les diferents Conselleries.

El 19 de juny de 1978 s'aprova el Reglament de Règim Interior del Consell del País Valencià (Butlletí del Consell del País Valencià n° 2).

El 26 de juny hi ha un Decret del Consell en el qual s'estableix l'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura (Butlletí del Consell del País Valencià n° 4).

El 27 de desembre de 1978 es produeix la proclamació de la Constitució Espanyola. Abans havia estat aprovada per les Corts i el Senat i en Referendum per tots els ciutadans espanyols. Les Corts Constituents Espanyoles havien complit el seu objectiu i els partits polítics es preparen per realitzar unes noves eleccions generals.

Referent a les tranferències, tan sols en acostar-se la data de les eleccions generals, el govern espanyol aprovà els Reials Decrets-Lleis de 26 de gener i 13 de febrer de 1979, per mitjà dels quals foren transferides al Consell del País Valencià les competències en les matèries següents: Agricultura, Urbanisme, Turisme, Fires Interiors, Transports i Interior.

Des de la perspectiva estricta del procés autonòmic, el Consell del País Valencià inicià els tràmits abans de l'aprovació de la Constitució espanyola en desembre del 1978. En aquest sentit cal destacar el compromís autonòmic signat pels partits parlamentaris i, fins i tot, per gran part dels extraparlamentaris que tingué lloc al Palau de la Generalitat de la ciutat de València el 8 d'octubre de 1978, vespra de la Diada. Aquest text, era massa ambigu i fou aclarit i puntualitzat posteriorment tal i com apareix al número 5 del «Butlletí Oficial del Consell del País Valencià».

Per altra banda, una vegada aprovada la Constitució, el Consell del País Valencià, d'acord amb el seu articulat, a la ciutat de Morella demanà oficialment l'inici del compromís autonòmic, fent constar que el propòsit del govern valencià era d'aconseguir l'autonomia plena per la via de l'article 151.

Donat aquest pas, d'acord amb la Constitució --i com que el País Valencià havia estat exclòs de la vida privilegiada de la disposició transitòria segona--, el procés quedà jurídicament aturat fins la celebració de les eleccions municipals del 3 d'abril de 1979. Efectuades aquestes primeres eleccions locals democràtiques, fou l'ajuntament de Picanya el primer que en la històrica data del 25 d'abril demanà oficialment l'autonomia i el que obrí el termini de sis mesos, per tal que la resta dels

ajuntaments valencians es pronunciaren a favor de l'autonomia.

En març de 1979 s'havien celebrat les segones eleccions generals a l'Estat Espanyol, que són guanyades per l'UCD.

Com hem dit, al mes d'abril s'havien celebrat les primeres eleccions municipals democràtiques que seràn bàsiques per a la constitució del nou govern valencià. En efecte en juny es constitueix el SEGON GOVERN ALBINYANA (juny 79 - desembre 79).

Aquest segon Govern nasqué viciat d'origen com a conseqüència de la normativa electoral que va regular aquestes eleccions. Efectivament, la remodelació del Consell estava basada en la incorporació de nou Consellers elegits per les Diputacions de Castelló, Alacant i València. Ara bé, la composició de les Diputacions no està calculada a partir dels resultats de les eleccions municipals sinó del nombre de regidors obtinguts per cada partit polític en cada partit judicial. D'aquesta manera són els pobles més menuts els que de fet tenen més influència en la Composició de la Diputació. En aquest sentit pensem senzillament que a la província de València, Andilla, Aielo de Rugat, Benagéber, Beniflà, Benissuera, Carrícola i Castellonet amb 1.186 habitants tenen 35 regidor conjuntament enfront dels 33 regidors de la ciutat de València que té 737.129 habitants. Aquest fet va produir que un partit --UCD-- que no guanyà les eleccions municipals al conjunt del País Valencià, es quedà al Consell del País Valencià en majoria gràcies a la presència dels representants de les Diputacions. Per altra banda, com que sols els Consellers elegits pels parlamentaris podien nomenar al President i assumir Conselleries amb competències, el resultat fou un Consell presidit de bell nou pel socialista Albinyana, però amb majoria de la UCD.

Els intents d'arribar a una solució negociada fracassaren i tant el PSPV com el PCPV decidiren de no assumir cap Conselleria, de tal manera que la totalitat de les Conselleries foren assumides de manera acumulada pels quatre Consellers de la UCD designats pels parlamentaris.

Malgrat aquests problemes, el procés autonòmic no s'aturà. Al llarg de l'estiu del 1979 els ajuntaments continuaren pronunciant-se per l'autonomia.

Finalitzat el termini de sis mesos, el 25 d'octubre del 1979, el President del Consell --mitjançant una acta de presència-- lliurà al Congrés dels Diputats i al Ministeri d'Administració Territorial els acords dels municipis valencians que foren els següents:

	Municipis	%	Habitants	%	Cens Electoral	%
Alacant	122	88	1.024.202	96	723.988	96
Castelló	130	93	403.469	98	304.027	98
València	260	99	1.920.265	99	1.439.356	99
País Valencià	512	95	3.347.932	98	2.467.371	98

D'acord amb la Constitució, amb aquest lliurament quedava finalitzada la fase d'iniciativa del procés autonòmic del País Valencià. La fase d'elaboració de l'Estatut --segona fase del procés autonòmic-- era la convocatòria del referèndum de ratificació de la iniciativa autonòmica puix que el País Valencià havia superat els requisits legals de la via de l'article 151. En aquesta mateixa situació es trobava Andalusia.

Malgrat això, el Govern donà una diferent eixida a ambdós processos legalment iguals. El 28 de febrer els andalusos foren convocats a les urnes mentre que els

valencians no, al mateix temps que el govern espanyol considerava que la resta dels processos autonòmics havia d'anar per la via de l'article 143.

Dayant d'aquesta situació, en desembre de 1979, els socialistes abandonen el Consell.

En aquest període i referent a la Conselleria d'Agricultura, només cal remarcar l'aparició el 24 de setembre de 1979 del Decret sobre la titularitat de les Competències d'Extensió Agrària, Capacitació Agrària, Sanitat Vegetal, Investigació Agrària i denominacions d'Origen transferides al Consell del País Valencià (B.O. del C.P.V. nº 13).

L'eixida dels socialistes del Consell del País Valencià, d'acord amb el Reial Decret-Llei de 17 de març de 1978, haguera suposat la convocatòria de bell nou del Plenari dels Parlamentaris del País Valencià per tal d'elegir uns nous Consellers i l'anomenament per aquests d'un nou President del Consell. Enfront d'aquesta solució jurídica, un Conseller d'UCD --Enric Monsonís-- s'autonomenà «President en funcions», càrrec no previst al règim preautonòmic valencià, i sense que aquest autonomenament tingués cap expressió legal ni tan sols al «Butlletí Oficial del Consell del País Valencià».

Amb aquest fet, les irregularitats legals s'acumularen i el Consell del País Valencià tingué tot un període d'inexistència pública fins la primavera de 1981. Fins aquest moment, qualsevol intent de relleuament del procés autonòmic fracassà donada la impossibilitat de posar-se d'acord els partits parlamentaris valencians. L'únic Conseller comunista mantingué una presència poc més que passiva durant aquest temps.

El resultat és que en aquest període, desembre 1979, al setembre 1981, queda bloquejat el procés autonòmic al País Valencià.

A més a més el govern central, amb majoria d'UCD, decideix que l'autonomia valenciana ha d'anar per la via de l'article 143.

En aquest període es aprovada la LOFCA (22/9/80) «Ley Orgánica de Financiación de las Comunidades Autónomas», es crea el «Consejo de Política Fiscal y Financiera de las CCAA» i es celebren les primeres eleccions autonòmiques a Catalunya, País Basc i Galícia.

Després del frustrat colp d'estat del 23 de febrer de 1981, en la primavera d'aqueix any es firmen els Pactes Autonòmics UCD-PSOE que permetran desbloquejar la situació.

El Plenari dels Parlamentaris del País Valencià acordà el nomenament d'una ponència que redactà a Benicàssim un avantprojecte d'estatut a partir de la documentació aportada al Consell en gener del 1979, dels estatuts ja redactats i dels tres avantprojectes fets pels tres partits parlamentaris i publicats durant l'estiu del 1980.

Més que entrar en la valoració de l'Estatut de Benicàssim cal fer referència als aspectes jurídics i procedimentals. En aquest sentit hi ha un primer problema que és el procediment d'accés a l'autonomia finalment utilitzat. Després de l'«Informe sobre la situació del procés autonòmic del País Valencià» elaborat pels professors del Departament de Dret Polític de la Universitat de València el 5 de març de 1980, com a resposta a la petició de la Diputació de València, és clar que l'única eixida legal de desbloqueig del procés era la convocatòria del referèndum d'iniciativa autonòmica. Com

que el govern s'hi negà, l'eixida ha estat una solució política al marge i en contra de la legalitat vigent. Aquesta via sui generis --la via valenciana-- ha suposat l'elaboració de l'avantprojecte per una comissió redactora nomenada pels parlamentaris, una primera ratificació del text per part dels mateixos parlamentaris i una segona ratificació --sense possibilitat de discussió-- per part dels membres de les Diputacions d'Alacant, Castelló i València reunits amb els parlamentaris a Peníscola. Es tracta, per tant, d'un procediment que no encaixa ni en la via del 151 ni en la del 143.

Per altra banda, un segon problema ha estat el mateix contingut de l'Estatut de Benicàssim puix que el seu marc de competències constitueix, de fet, el propi d'un estatut aconseguït bé per la disposició transitòria segona, bé per la de l'article 151, és a dir, d'un estatut que suposa l'autonomia plena.

Després de l'elaboració de l'Estatut de Benicàssim i especialment durant les primeres setmanes de l'estiu de 1981, les negociacions polítiques continuaren fins arribar a un pacte que va permetre que els socialistes tornaren al Consell.

Així arribem al GOVERN MONSONIS (setembre 1981, novembre 1982), que és un govern purament provisional que vol recuperar la imatge del Consell del País Valencià i que té la seua finalitat tant en l'aprovació de l'Estatut a Madrid com la preparació dels pròxims processos electorals.

A l'estiu de 1982 es produeix l'aprovació de l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana i a l'octubre es celebren les terceres eleccions generals de l'Estat que li donen la majoria absoluta al PSOE tant en l'Estat Espanyol com en el Plenari dels Parlamentaris donant com a resultat que es forme un govern de

concentració en la Comunitat Valenciana presidit pel socialista Joan Lerma.

La sintonia socialista entre el govern de l'Estat i el de la Comunitat Valenciana accelera el ritme autonòmic i a principis de 1983 es publica al BOE la «Ley Orgánica de Transferencias a la Comunidad Valenciana» (LOTRAVA). El 8 de maig de 1983 es celebren les primeres eleccions autonòmiques al País Valencià, junt a les segones eleccions municipals.

Amb l'elecció de les primeres Corts Valencianes podem dir que s'ha acabat l'etapa preautonòmica.

2.2.- L'AUTONOMIA

Les primeres eleccions autonòmiques celebrades al País Valencià tenien els següents condicionants:

- a.- El nombre total de diputats es fixava en 89, distribuïts entre les tres províncies, fixant un mínim comú de 22 per cada una d'elles i distribuïnt la resta en raó de la població de cada província (si la distribució fóra estrictament proporcional a la població la província de València elegiria ella sola a més de la mitad de les Corts). Amb això a Alacant li'n corresponien $22+7=29$, a Castelló $22+3=25$ i a València $22+13=35$.
- b.- L'adjudicació de diputats es regiria pel sistema proporcional denominat d'Hondt.
- c.- S'establí una barrera electoral, sols aquells partits que tingueren al menys un 5 % del total dels vots vàlids emesos tindrien representació parlamentària.

La composició final de les primeres Corts Valencianes fou: 51 diputats el PSPV-PSOE, 32 la coalició AP-PDP-UL-UV i 6 el PCPV-PCE. Per tant, el PSPV-PSOE tingué majoria absoluta i formà el primer govern autonòmic ocupant totes les Conselleries i tenint com a President de la Generalitat a Joan Lerma Blasco.

Aquest govern presenta immediatament a les Corts els pressupostos pel 1983 que foren aprovats. A partir d'aquest moment s'accelera el traspàs de competències, aspecte que es veu prou clarament reflectat en el quadre 2.1 on venen indicats els Pressupostos inicials de la Generalitat Valenciana durant el període 1978-1982 preautonomia i 1983-1987 autonomia (1ª Legislatura).

QUADRE 2.1.- Pressupostos inicials de la Generalitat Valenciana durant el període 1978-1987 (En pessetes)

ANY	PRESSUPOST INICIAL DE LA GENERALITAT VALENCIANA
1978	112.280.000
1979	150.000.000
1980	235.000.000
1981	662.589.424
1982	756.058.928
1983	24.979.395.940
1984	97.639.978.000
1985	132.058.984.000
1986	166.079.078.000
1987	214.360.000.000

Font: Elaboració propia.

A principis de 1984 les Corts aproven el Programa Econòmic Regional (PER-1) pel període 1984-1987. El PER-1

aborda la definició de les línies bàsiques de la política econòmica de la Generalitat Valenciana per al període 1984-87.

La Llei 10/1984 de 29 de desembre aprova els Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a 1985. El pressupost per a 1985 es l'instrument que aplica per aqueix període anual la política econòmica dissenyada pel PER 1984-87. Les competències d'ICONA, IRYDA i Universitats no són considerades en aquest pressupost.

El 5 d'octubre de 1985 es signa el document formal de culminació del procés de transferències entre l'Administració Central i la Generalitat Valenciana. Al mateix temps comença el procés de negociació del sistema definitiu de negociació de les Comunitats Autònomes. Només queden per transferir els Ferrocarrils de Via Estreta (FEVE) i l'INSALUD.

La Llei de 5/1985 de 30 de desembre aprova els Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a l'exercici 1986. Aquest pressupost continua construït amb la metodologia i prioritats formulades al PER-1.

El 22 de juny es celebren les quartes eleccions generals de l'Estat Espanyol que són guanyades per majoria absoluta pel PSOE, en definitiva continuarà la sintonia entre el govern central i el govern autonòmic valencià.

El 7 de novembre de 1986 s'arriba a un acord sobre el sistema de financiació definitiu a les Comunitats Autònomes pel període 1987-1991.

Aquest mateix any es realitza la transferència dels Ferrocarrils de Via Estreta (FEVE).

La Llei 11/1986 de 30 de desembre aprova els pressupostos per a 1987, seguint les directrius del PER-1 i aplicant el Sistema Definitiu de Financiació de les Comunitats Autònomes.

Durant 1987 començarà la preparació del Programa Econòmic Valencià 1988-1991 (PEV-2).

El 10 de juny de 1987 es celebren les primeres eleccions europees, les terceres eleccions municipals i les segones eleccions autonòmiques.

La distribució dels 89 escons de les Corts Valencianes com a fruit de les segones eleccions autonòmiques serà el següent: 42 diutats al PSPV-PSOE, 25 la FAP (Federación de Partidos de Alianza Popular), 10 al CDS, 6 UV (Unió Valenciana) i 6 EU-UPV (Esquerra Unida-Unitat del Poble Valencià).

Les Corts Valencianes sorgides de les eleccions de 1987 es caracteritzen per la pèrdua de la majoria absoluta del PSPV-PSOE. El PSPV-PSOE haurà de pactar el recolçament o l'abstenció dels altres grups polítics, principalment CDS i EU-UPV, per formar govern i per aprovar cada any els pressupostos.

Es forma el tercer govern de la Generalitat Valenciana presidit pel socialista Joan Lerma Blasco i on els socialistes decideixen governar en solitari a pesar de la pèrdua de la majoria.

La Llei 1/1988 de 29 de febrer aprova els pressupostos de la Generalitat Valenciana per a l'exercici 1988. S'ha de remarcar que és el primer any que s'aproven els pressupostos després del mes de desembre i és degut a que les Corts Valencianes li tornen al Consell els

Pressupostos i se n'han de confeccionar uns altres i pactar amb el CDS.

Aquests pressupostos són la primera anualitat del Programa Econòmic Valencià-II, PEV-2, 1988-1991.

Es de remarcar que es fa efectiva la transferència de l'INSALUD l'1 de gener de 1988 quedant completat el procés de transferències de l'Administració Central.

Els pressupostos de 1989 seràn aprovats per la Llei 12/1988 de 30 de desembre, havent estat prèviament pactats amb el CDS. Constitueixen la segona anualitat del PEV-2.

Al mes de maig es celebren les segones eleccions europees i al mes d'octubre les cinquenes eleccions generals de l'Estat Espanyol que canvien lleugerament el panorama polític en perdre el PSOE la majoria absoluta.

Amb els pressupostos de 1989 acabarem la nostra anàlisi.

Com a resum d'aquest període que hem anomenat autonòmic volem remarcar les següents peculiaritats:

- 1.- Es poden distingir dues etapes clarament diferenciades: la primera legislatura de 1983 a 1987 amb una majoria absoluta del PSPV-PSOE que suposa l'aprovació mecànica dels Pressupostos Generals de la Generalitat Valenciana i la segona legislatura de 1987 a 1991 on la discussió dels pressupostos serà cada any un fet polític i polèmic important.
- 2.- En aquest període 1983-1989 es produeix l'acceleració i la culminació del procés de transferències per part del'Administració Central, aquest fet es veu

catalitzat per la sintonia del govern PSOE a Madrid i a València.

- 3.- En la pràctica, amb el traspàs de transferències, a pesar de la via emprada per aconseguir l'autonomia, el marc de competències assolit constitueix, de fet, el propi d'un estatut aconseguit bé per la disposició transitòria segona, bé per la de l'article 151, és a dir, un estatut que suposa l'autonomia plena.

3.- MECANISMES DE FINANCIACIO

Parlar d'autonomia, parlar de federalisme o d'autogovern suposa parlar fonamentalment dels mecanismes de financiació dels òrgans establerts.

Hi han dos etapes clarament diferenciades en el mecanisme de finançament de les autonomies, el dit Sistema Transitori (fins 1985) i l'anomenat Sistema Definitiu (1987-1991).

3.1.- EL SISTEMA TRANSITORI

S'ha aplicat fins 1985 i es basa en la Constitució, en els Estatuts d'Autonomia de cada Comunitat Autònoma i en la «Ley Orgánica de Financiación de las Comunidades Autónomas» (LOFCA) aprovada el 22 de setembre de 1980.

S'ha de remarcar que al País Basc i Navarra tenen els nomenats Règims Forals (Ells recauden tots els impostos i entreguen a l'Estat una part, el «cupo») i les restants 15 Comunitats Autònomes són regides per la LOFCA.

A la Comunitat Valenciana s'expliciten les fonts de recursos financers a l'article 51 de l'Estatut d'Autonomia (1982) i es recullen posteriorment en l'article 7 de la Llei 4/1984 d'Hisenda Pública Valenciana que transcrivim a continuació:

"La Hisenda de la generalitat és constituïda pels ingressos següents:

- 1.- El rendiment dels impostos establerts per la Generalitat.

- 2.- El rendiment dels tributs cedits per l'Estat.
- 3.- Un percentatge de participació en la recaptació total de l'Estat pels impostos no cedits, inclosos els monopolis fiscals.
- 4.- El rendiment de les taxes, tant de creació pròpia o com a conseqüència de la transferència dels serveis estatals.
- 5.- Les contribucions especials establertes per la Generalitat en l'exercici de les seues competències.
- 6.- Els recàrrecs sobre els impostos estatals.
- 7.- Els ingressos procedents del Fons de Compensació Interterritorial, si s'escau.
- 8.- Les altres assignacions amb càrrec als Pressupostos Genrals de l'Estat.
- 9.- Els ingressos procedents de l'emissió del deute públic o qualsevol recurs al crèdit.
- 10.- El rendiment del patrimoni de la Generalitat.
- 11.- Els ingressos del dret privat.
- 12.- Les subvencions.
- 13.- Les multes o sancions que impose en l'àmbit de les seues competències."

La LOFCA crea el «Consejo de Política Fiscal y Financiera de las Comunidades Autónomas» que és un òrgan consultiu i deliberador per a coordinar les activitats financeres de les CCAA i de l'Estat.

Els mecanismes de finançament de les CCAA els podem classificar de la següent manera:

1.- Previstos per la LOFCA: Són mecanismes de finançament previstos per la LOFCA per a transferir recursos financers a les CCAA. Poden ser mecanismes:

a.- ESTRUCTURALS: Dirigits a aconseguir la cobertura del cost dels serveis transferits.

* Tributs cedits.

* Participació en els ingressos de l'Estat.

* El «Fondo de Compensación Interterritorial» FCI.

* Les assignacions per a la nivel·lació dels serveis públics fonamentals.

b.- DE CARACTER SINGULAR I CONJUNTURAL.

* Convenis d'inversió.

* Contractes - Programes.

2.- Propis de les competències de les CCAA: Són mecanismes per obtenir recursos, no transferits per l'Estat, a través de les seues pròpies competències tributàries i financeres

a.- Imposició de tributs propis.

b.- Imposició de recàrreges sobre determinats impostos estatals.

c.- Operacions de crèdit (endeutament).

Els mecanismes dels quals hem parlat fins ara són idèntics al sistema transitori i al definitiu. L'única excepció és la participació en els ingressos de l'Estat que en el període transitori es basa en el cost efectiu dels serveis transferits (Disposició Transitòria primera de la LOFCA) i en el sistema definitiu es basa en el conjunt de característiques socio-econòmiques de les CCAA (article 13 de la LOFCA).

3.- Per vies distintes a les assenyalades per la LOFCA, es donen a partir de 1984 i són:

a.- Subvencions condicionades: La gestió la realitza la CCAA d'acord amb una normativa estatal.

b.- Convenis acordats amb els Ministeris.

3.2.- EL SISTEMA DEFINITIU

L'any 1985 havien d'acabar els mecanismes provisionals de finançament de les CCAA, per imperatiu de la LOFCA i per imperatiu d'alguns Estatuts d'Autonomia (l'Estatut de Catalunya fixava en sis anys el període transitori).

Després d'un temps de discussió, on foren rebutjats els acords bilaterals, a la XX sessió de la «Comisión de Política Fiscal y Financiera» de 7 de novembre de 1986,

s'arriba a un acord sobre el sistema de financió definitiu, al menys per al període 1987-1991

Les conclusions més importants són:

- 1.- No sembla recomanable la cessió de la gestió, ni de la recaptació territorial de l'IRPF. Tampoc de l'IVA.
- 2.- Es defineix un «TRAMO» D'AUTONOMIA, basat en els tributs cedits i el percentatge de participació en els ingressos de l'Estat; un «TRAMO» DE SOLIDARITAT, el «Fondo de Compensación Interterritorial» (FCI) i un «TRAMO» DE FINANÇAMENT COMPLEMENTARI, els Contractes-Programa, els anomenats Recursos Locals, les subvencions gestionades i els Convenis d'Inversió.

Per tant actualment els mecanismes financers de les CCAA són diversos i els podem agrupar en els següents «tramos»:

- 1.- «Tramo» de finançament bàsic: Proporciona a les CC.AA. els recursos bàsics per al funcionament dels servicis traspassats per l'Estat. Ací incluirem:
 - a.- Els tributs cedits per l'Estat.
 - b.- Les taxes dels serveis traspassats.
 - c.- Les transferències de la Seguretat Social.
 - d.- La participació en els ingressos de l'Estat.

2.- «Tramo» de finançament propi: És refereix als recursos en els quals l'origen i gestió depen exclusivament de les hisendes autonòmiques.

3.- «Tramo» de finançament de la solidaritat: Està constituït per el «Fondo de Compensación Interterritorial».

4.- «Tramo» de finançament complementari: Són mecanismes que proporcionen recursos a les CC.AA., amb càrrec als Pressupostos Generals de l'Estat i amb finalitat diversa i específica. Ací s'inclouen:

a.- Els Contractes-Programes.

b.- Les participacions dels Ens Locals en els Recursos de l'Estat.

c.- Les subvencions gestionades.

d.- Els convenis d'Inversió.

Especialment aquests dos últims mecanismes tenen gran importància en la Política Agrària del País Valencià, com ja veurem més avant.

El sistema actual de finançament de les CC.AA. proporciona un nivell d'autonomia financera que pot ser qualificat de moderadament baix (Pérez, 1987, 1989). Així, el sistema actual segueix sense respondre al principi de la corresponsabilització fiscal que entén que l'hisenda autonòmica pot decidir per ella mateixa el nivell d'ingressos a utilitzar, quedant per tant desvinculada l'hisenda autonòmica dels contribuents.

El conflicte entre els principis d'autonomia financera de les CC.AA. i l'equilibri financer de l'Estat Espanyol s'ha resolt pel moment a favor de l'Estat.

L'autonomia financera proporcionada per la participació en els ingressos de l'Estat és moderada, encara que aquests recursos no estan condicionats a una finalitat exclusiva i són de lliure disposició pel govern autònom.

Quant a les transferències de la Seguretat Social, el FCI, les subvencions gestionades i els convenis d'inversió són recursos de finançament condicionat. Per aquests recursos l'autonomia financera és nula; no gensmenys, es manté una autonomia en la gestió.

Resumint, l'autonomia financera a l'hora d'assignar fons públics queda limitada als recursos de finançament incondicionat, és a dir, al percentatge de participació en els ingressos de l'Estat i els recursos propis de naturalesa tributaria i financera.

4.- INDEX CRONOLÓGIC

- 1904..... Projecte de Constitució per a l'Estat Valencià.
- 1931..... Avantprojecte d'Estatut d'Autonomia «blasquista».
- 1936..... Projecte de Bases per a l'Estatut del País Valencià. CNT.
- 1937..... Avantprojecte d'Esquerra Valenciana.
Avantprojecte d'Unió Republicana.
- 1975..... Estatut d'Elx.
20 Novembre: Mort del Dictador Franco.
Nomenament de JUAN CARLOS I com a Rei d'Espanya.
- 1976..... Carlos Arias Navarro («El espíritu del 12 de febrero»).
- Adolfo Suarez González: Llei de Reforma Política.
- 1977..... 15 juny: Primeres eleccions legislatives lliures a l'Estat Espanyol.
CORTS CONSTITUENTS.
Darrer trimestre: Régim preautonòmic a Catalunya i al País Basc.
- 1978..... Març: Régims preautonòmics a Galícia, País Valencià, Canàries i Aragó.
Abril: PRIMER GOVERN ALBINYANA (abril 78-juny 79)
Juny: Decret del Consell en el qual s'estableix l'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura.
27 desembre: Proclamació de la Constitució Espanyola.

1979..... Declaració de Morella on es fa la petició oficial de l'inici de l'autonomia per l'article 151.

26 gener: R.D. 299/1979 de 26 de gener, sobre transferència de competències de l'Administració de l'Estat al Consell del País Valencià en matèria d'Agricultura, Urbanisme, Turisme, Fires Interiors i Transports. (Extensió Agrària, Capacitació Agrària, Sanitat Vegetal, Investigació Agrària, Denominació d'Origen: Viticultura i Enologia).

Març: Segones eleccions legislatives a l'Estat Espanyol (UCD majoria)

Abril: primeres eleccions municipals.

Juny: SEGON GOVERN ALBINYANA (juny 79-desembre 79).

7 desembre: R.D. 2917/79 ampliació de transferències en matèria de Sanitat Vegetal i Viticultura i Enologia.

Desembre: Els socialistes abandonen el Consell del País Valencià, ENRIC MONSONIS s'autonomena President en funcions.

1980..... Bloqueig del procés autonòmic al País Valencià. El govern de l'Estat decideix que l'Autonomia ha d'anar per la via de l'article 143.

Setembre: «Ley Orgánica de Financiación de las CCAA» (LOFCA).

Primeres eleccions autonòmiques a Catalunya, País Basc i Galícia.

1981..... 23 febrer: Frustrat colp d'Estat.

Primavera: Pactes autonòmics UCD-PSOE.

El Plenari de Parlamentaris nomena una ponència que reunida a Benicàssim redacte un avantprojecte d'Estatut d'Autonomia.

Setembre: GOVERN MONSONIS (setembre 81, novembre 82). La seua finalitat es aprovar l'Estatut d'Autonomia i preparar el procés electoral.

29 desembre: R.D. 3533/81 de transferència al Consell del País Valencià de competències, funcions i serveis de l'Administració de l'Estat.

1982..... Llei Orgànica 5/1982 de l'1 de juliol per la qual s'aprova l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

Octubre: Terceres eleccions legislatives a l'Estat Espanol (majoria absoluta del PSOE).

Novembre: GOVERN DE CONCENTRACIO DE JOAN LERMA (novembre 82, juny 83).

29 de desembre: R.D. 4142/82 sobre consolidació de transferències efectuades a la Comunitat Valenciana en fase preautonòmica.

R.D. 4107/82 sobre competències en matèria de denominació d'origen, viticultura i enologia, més els bens, serveis, etc., per fer-los efectius.

1983..... «Ley Orgánica de Transferencias a la Comunidad Valenciana» (LOTRAVA).

8 de maig: Primeres eleccions autonòmiques al País Valencià (guanya el PSOE amb majoria absoluta).

Segones eleccions municipals.

Juny: PRIMER GOVERN PSPV-PSOE DE JOAN LERMA

28 de desembre: R.D. 3578/83 sobre traspàs de competències en matèria d'investigació agrària.

1984..... Aprovació del Programa Econòmic Regional 1984-1987 (PEV-1)

8 de febrer: R.D. 544/84 sobre valoració definitiva dels serveis traspassats a la Comunitat Valenciana en matèria de pesca en aigües interiors, marisqueig, aquicultura i Formació Nautico-Pesquera.

26 de març: R.D. 955/84 sobre valoració definitiva i ampliació de funcions i mitjans

adscrits als serveis traspassats i adaptació dels transferits en fase preautonòmica en matèria d'agricultura.

R.D. 2365/84 de traspàs de funcions i serveis en matèria de conservació de la natura.

1985..... 5 de juny: R.D. 110/85 sobre trapàs de funcions i serveis en matèria de Centres Nacionals de Selecció i Reproducció Animal.

17 de juliol: R.D. 1294/85 sobre traspàs en matèria de laboratoris agraris i sanitat i producció animal.

R.D. 1329/85 sobre traspàs en matèria de llavors i planters.

11 de setembre: 1974/85 sobre valoració definitiva i ampliació de funcions traspassades en matèria de reforma i desenvolupament agrari.

5 d'octubre: document formal de culminació del procés de transferències entre l'Administració Central i la Generalitat Valenciana.

1986..... 22 juny: Quartes eleccions legislatives a l'Estat Espanyol (majoria absoluta del PSOE).

Novembre: Acord sobre el sistema de financiació definitiu per al període 1987-1991.

1987..... 10 juny: Primeres eleccions europees.

Segones eleccions autonòmiques al País Valencià (el PSPV-PSOE perd la majoria absoluta).

Terceres eleccions municipals.

SEGON GOVERN PSPV-PSOE (minoritari) de JOAN LERMA

1988..... Aprovació del Programa Econòmic Valencià 1988-1991 (PEV-2).

Els pressupostos de la G.V. per a 1988 s'aproven en febrer.

1989..... Maig: Segones eleccions europees.

Octubre: Cinquenes eleccions legislatives a l'Estat Espanyol (el PSOE perd la majoria absoluta).

CAPITOL III:

VISIO GENERAL DE L'ESTRUCTURA
I LA PROBLEMÀTICA DEL SECTOR
AGRARI VALENCIA

Parlar de la Política agrària de la Conselleria d'Agricultura i Pesca suposa que parlem del sector agrari valencià.

Ens acostarem al sector agrari valencià des de diferents perspectives: una, fent una fotografia de la seua realitat, el més asèptica possible; l'altra, arreplegant l'opinió dels problemes que té el sector segons els tècnics, sindicats agraris, partits polítics i de la mateixa Conselleria d'Agricultura i Pesca, així com analitzant la situació del sector agrari valencià dins del marc de la Política Agrària Comunitària.

1.- EL SECTOR AGRARI VALENCIA (*)

1.1.- ELS CONDICIONAMENTS NATURALS

El medi físic resulta determinant en el dualisme que caracteritza el camp valencià. El clima, el relleu, la composició edofològica de les terres i l'aigua són els elements que configuren una diversitat agrària, que d'una manera simplificada podem agrupar en dos tipus d'agricultura: El regadiu litoral, generador de la major part de la producció agrària i on estan les millors terres i on es donen les millors condicions climàtiques per als cultius de fruiters i hortalisses, i el secà interior amb un relleu muntanyós, gran penúria d'aigua i un clima extremat.

Açó explica que de les 2.325.974 hectàrees de terra que ocupa la Comunitat Valenciana només un 41'3 % siga Superfície Agrària Util (S.A.U.), un 40'2 % siga Terreny Forestal (incloquem Prats i Pasturatges, que suposa 1'2 %) i el 18'5 % restant estiga classificat com a «Altres» (ermàs a pasturatges, espartar, terreny improductiu, superfície no agrícola, rius i llacs).

Nogensmenys, el 97'1 % de la Superfície Agrària Util (S.A.U.) són terres de cultiu, proporció notablement superior a la corresponent al conjunt espanyol (75'5 %), la qual cosa suposa un gran avantatge quant a l'aprofitament del factor terra. A més a més, un 35'3 % de les terres llaurades són de regadiu (252.260 hectàrees) i un 64'7 % són de secà (463.026 hectàrees). Aquestes terres de regadiu es troben localitzades principalment a la plana litoral.

(*) Per elaborar aquest apartat ens hem basat en la publicació el SECTOR AGRARIO VALENCIANO de la Serie Documents n° 4 de la Conselleria d'Agricultura i Pesca i amb un treball no publicat de José Mª García Alvarez-Coque (1990).

1.2.- LA POBLACIO AGRARIA

A finals de 1989 la població ocupada en el sector agrari valencià, segons la «Encuesta de Población Activa», era aproximadament d'unes 125.000 persones (menys del 10 % de l'ocupació de l'economia valenciana).

El predomini de l'agricultura a temps parcial al País Valencià pot donar una falsa impressió d'un major pes econòmic del sector agrari.

Segons la «Encuesta sobre la Estructura de las Explotaciones de 1987», el nombre de titulars d'explotacions pujava a 220.000 persones (160.000 amb una edat inferior als 65 anys) i el de membres de les seues famílies que col·laboren en els treballs de l'explotació pujava a 130.000 persones. O siga que sense comptar els assalariats eventuais, la citada enquesta xifra en 350.000 persones les que «treballen» al camp valencià.

Aquestes dades queden més ajustades quan es constata el baix grau de professionalització de l'agricultura valenciana, així, és suficient assenyalar que més de 150.000 titulars (68 %) d'explotacions dediquen a la seua «empresa» menys d'un 25 % del temps anual de treball d'una persona dedicada a temps complet, i sols 70.000 (32 %) dediquen més d'un 25 % del temps.

A nivell provincial cal destacar les comarques castellonenques amb un major índex de població activa agrària, seguida de les d'Alacant i després les de València.

En una economia interdependent hi ha un gran nombre d'activitats que estan lligades a l'agricultura, directa o

indirectament, formant un sistema, no clarament definit, que hom ha anomenat sistema agroalimentari.

En 1983 el sector agroalimentari valencià ocupava en la seua fase industrial a unes 40.000 persones. Si prenem com a vàlids els coeficients tècnics i requeriments d'empleament que donen les tables «input-output» del País Valencià per a 1980, obtendriem unes 25.000 persones que el seu treball depén de la demanda del sector agrari. En total 65.000 persones més a sumar als purament implicats en l'activitat agrària.

Les activitats comercials de la nostra producció en fresc de fruites i hortalisses també són demandants d'ocupació. Així, el sector de serveis de comerç i transport de productes agraris valencians emplea entre 60.000 i 100.000 persones més.

1.3.- FACTORS TECNICO-PRODUCTIUS

Al quadre 3.1 s'observa que el 93'1 % de les explotacions valencianes són inferiors a les 10 hectàrees i suposen un 26'2 % de la superfície agrària util. En canvi, 184 explotacions, ubicades gran part d'elles al secà interior, es distribueixen el 28'6 % de la S.A.U. En definitiva, l'explotació mitjana valenciana és de 6'1 hectàrees, superfície prou inferior al promedi de l'Estat Espanyol.

QUADRE 3.1.- Explotacions agràries segons tamany 1972, 1982

		TOTAL	%	SENSE TERRA	%	DE 0 A 10 Has	%	DE 10 A 100 Has	%	DE 100 A 1000 Has	%	DE 1000 Y MAS Has	%
1972	C. VALENCIANA	297.573	100	1.860	0,6	273.560	92,0	20.368	6,8	1.614	0,5	177	0,1
	ESPAÑA	2.558.814	100	44.386	1,7	1.914.019	76,0	510.178	20,0	55.249	2,1	4.982	0,2
	CV												
	---- X 100 ESP	11,6	--	4,2	---	14,0	---	4,0	--	2,9	---	3,5	--
1982	Nº Explotaciones												
	C. VALENCIANA	295.318	100	908	0,3	274.996	93,11	17.654	6,0	1.576	0,53	184	0,1
	Has. S.A.U.	1.801.527	100	--	---	471.605	26,2	400.184	22,2	413.321	23,0	516.408	28,6

Font: INE: Censo Agrario 1972 y 1982.

QUADRE 3.2.- Règim de tenència de la terra a la Comunitat
Valenciana 1982

	PROPIETAT		ARRENDAMENT		PARCERIA		COMUNAL		ALTRES		TOTAL	
	V.A.	%	V.A.	%	V.A.	%	V.A.	%	V.A.	%	V.A.	%
Superfície total Has.	1.416.633	78,6	82.717	4,6	34.630	1,9	561	0,1	266.993	14,8	1.801.534	100
Nº Explotacions	290.178	94,0	14.344	4,6	2.762	0,9	244	0,1	1.386	0,4	(a) 308.914	100

(a) La diferència entre el total de explotacions d'aquest quadre i del 3.1 respon a les explotacions que participen de diversos règims de tenència de la terra.

Font: INE: Censo Agrario 1982.

Referent a la tenència, segons mostra el quadre 3.2, la propietat és el règim més extés, arribant al 78'6 % de la superfície i al 93'9 % de les explotacions. L'arrendament queda en un segon lloc, amb tan sols un 4'6 % tant de les explotacions com de la superfície, sent molt escassa la presència d'altres tipus de tenència.

Aquest minifundisme es veu agreujat per l'elevat fraccionament de les explotacions. Tot açò influeix en el

fet que el tamany mitjà de la parcèl.la al País Valencià siga de 1'5 Hectàrees, la qual cosa suposa que a cada explotació li corresponen unes 4 parcèl.les per terme mig, com pot deduir-se dels quadres 3.3 i 3.4.

QUADRE 3.3. Parcel.lació de les explotacions agràries

ANY	PARCEL.LES	TOTAL
1972	C. Valenciana	1.340.638
	Espanya	27.056.948
	CV	
	----- X 100 ESP	4,95
1982	C. Valenciana	1.193.085
	S.A.U. que representen	1.801.535

Font: INE: Censo Agrario 1972 y 1982.

QUADRE 3.4.- Nombre i superfície total de les explotacions segons nombre de parcèl.les 1982 a la Comunitat Valenciana

	TOTAL	%	1 Parc.	%	2 a 3	%	4 a 5	%	6 a 9	%	10 a 14	%	15 a 19	%	20 ó +	%
Nº Explo. (a)	294.410	100	100.550	34,1	91.167	31,0	41.201	14,0	34.850	4,8	15.334	5,2	5.571	1,9	5.737	2,0
Sup. total	1.801.535	100	356.811	19,8	436.074	24,2	240.677	13,3	265.127	14,7	184.630	10,2	78.091	4,4	241.126	13,1
Nº Parcèl.les	1.193.085	100	100.550	8,4	218.102	18,3	181.780	15,2	249.611	21,0	176.631	14,8	92.253	7,7	174.058	14,6

(a) El total del nombre de explotacions, lògicament, no inclou les 908 sense terra i per tant sense parcèl.les.

Font: INE: Censo Agrario 1982.

Igualment es dedueix que la tercera part de les explotacions existents en 1982 estaven constituïdes per una parcèl.la, ocupant menys del 20 % de la S.A.U. del País Valencià.

El minifundime i l'elevat grau de parcel·lació, units al procés industrialitzador i el desenvolupament del sector terciari ha suposat l'aparició de dos fenòmens: el cooperativisme i l'agricultura a temps parcial (A.T.P.). Aquesta última amb una forta intensitat, com ho manifesta el quadre 3.5.

QUADRE 3.5.- Dedicació principal de l'empresari persona física 1982

TAMANY EXPLOTACIO	EN L'EXPLOTACIO		FORA DE L'EXPLOTACIO				ALTRA ^(a)	
	VALORS ABSOLUTOS	%	ACTIVITAT AGRARIA	%	ACTIVITAT NO AGRARIA	%		%
Sense terra	589	1,2	87	0,2	126	0,1	90	0,1
De 0,1 a 3 Has.	23.220	47,8	35.473	85,4	70.660	79,7	93.089	81,1
De 3,1 a 30 Has.	22.755	46,8	5.820	14,0	16.695	18,9	20.360	17,8
De 30,1 a 200 Has.	1.864	3,8	133	0,3	1.006	1,1	1.037	0,9
> de 200 Has.	191	0,4	7	0,1	160	0,2	130	0,1
TOTAL	48.619	100,0	41.520	100,0	88.647	100,0	114.706	100,0

(a) Es refereix a labors de l'hogar, escolar o estudiant, Servei Militar, inactiu la major part de l'any per edat, falta d'ocupació i d'altres.

Font: INE: Censo Agrario 1982.

En efecte, segons el Cens Agrari de 1982, només un 16,6 % dels empresaris agraris manifesten que la seua ocupació principal la realitzen a la propia explotació, encara que un altre 14,1 % té la seua principal font d'ingressos en el propi sector agrari, quedant per tant quasi un 70 % amb ocupacions principals al marge del sector.

També resulta molt significatiu que el major nombre d'empresaris a temps parcial es concentren en l'estrat d'explotacions compres entre 0,1 i 3 hectàrees, la qual

cosa indica que l'A.T.P. vé determinada per la necessitat que els agricultors tenen de completar les seues rendes agràries, amb la finalitat d'aconseguir uns ingressos suficients.

Finalment cal destacar que l'A.T.P. apareix al litoral valencià amb una marcada característica d'estabilitat, que la diferència sensiblement de la que es troba a la zona interior i en altres agricultures, en que l'A.T.P. és el primer pas cap a l'abandonament definitiu de l'activitat agrària.

1.4.- FACTORS TECNICO-ECONOMICS

L'elevació dels costos de la mà d'obra agrícola, la seua escassetat i les rendes acumulades pel sector han permés la capitalització del camp valencià, en base fonamentalment al motocultor i a la utilització massiva de fertilitzants i productes fitosanitaris.

El quadre 3.6 indica clarament la major implantació de la maquinària lleugera.

QUADRE 3.6.- Maquinaria propietat exclusiva de l'explotació
1982

	TRACTORS RODES I/O CADENES	MOTOCULTORS I SIMILARS	RECOL.LEC TORES	RECOLLIDORES VIBRADORES
País Valencià	39.820	49.486	403	354

Font: INE: Censo Agrario 1982.

Igualment es detecta, especialment al regadiu litoral, un excés de mecanització, així com un ús abusiu de fertilitzants químics i productes fitosanitaris.

Un altre element a considerar, quant a la capitalització del camp valencià són les transformacions de secà en regadiu. El taronger ha tingut un paper decisiu com a mòvil d'aquestes transformacions. Això unit als plans de regadiu duts a terme pel Govern ha suposat que s'incrementara en gran mida la superfície regada, aplegant a suposar un 35,3 % de les terres llaurades.

Les diferents formes de reg venen recollides al quadre 3.7.

QUADRE 3.7.- Reg 1982

	SUPERFICIE REGABLE (a)		SISTEMES DE REG			PROCEDENCIA DE LES AIGÜES		
	PERMANENT	EVENTUAL	ASPERSIÓ(b)	GOTEIG	COL.LECTIU	POU	PRIVADES SUPERFICIALS	PUBLICUES SUPERFICIALS
Hectàrees	215.112	58.695	2.020	2.583	255.475	121.324	6.100	146.383
Parcèl.les	187.898	37.984	489	1.231	211.040	100.973	5.792	133.727

(a) Superfície regada en la campanya, més superfície no regada, estant equipada amb instal·lació fixa.

(b) Regada en campanya.

Font: INE: Censo Agrario 1982.

Cal destacar l'escassa implantació dels sistemes de reg que permeten un estalvi d'aigüa, és a dir, el reg per goteig i el reg per aspersió.

També resulta significatiu del nivell d'inversió realitzat a l'agricultura valenciana el fet que 121.324 Hectàrees siguen regades mitjançant pous, la majoria d'ells privats, bé a títol individual o associatiu.

Al quadre 3.8 queden reflexats les distintes despeses de fora del sector agrari.

QUADRE 3.8.- Distints conceptes de despeses de fora del sector agrari

	LLAVORS I PLANTONS	PINSOS PER AL RAMAT	FERTILITZANS	ENERGIA	TRACTAMENTS SANITARIS	CONSERVACIO MAQUINARIA	ALTRES DESPESES	TOTAL
1978 (%)	4,5	40,0	15,1	5,1	10,8	8,3	16,2	100
1983 (Milions ptas.)	3.226,2	22.877,3	9.628,0	8.048,0	7.735,2	6.546,3	12.546,3	70.607
1983 (%)	4,5	32,4	13,6	11,3	11,0	9,2	17,7	100

Font: Banc de dades del Servei d'Estudis Agraris i Comunitaris de la CAP. Generalitat Valenciana.

Es pot apreciar la gran importància que tenen els pinsos per al ramat, així com el gran increment experimentat per les despeses en energia.

D'ací podem deduir la gran dependència de la ramaderia dels inputs i la gran importància que té per al camp valencià els fertilitzants i els tractaments fitosanitaris.

El sistema d'explotació, unit a la forta pressió demogràfica sobre la terra, produeixen una insuficient movilitat del factor terra, amb preus molt elevats i divorciats, en molts casos, del seu valor com a factor de producció agrària.

1.5.- LA PRODUCCIO AGRARIA

Existeix un fort desequilibri entre les produccions agrícoles (80,2 %), ramaderes (18,8 %) i forestals (1 %).

Si observem els quadres 3.9 i 3.10 podem treure les següents conclusions referents a les produccions agrícoles:

**QUADRE 3.9.- Superfície cultivada per tipus de cultius
(Hectàrees)**

	ALACANT	CASTELLO	VALENCIA	C.VALENCI.
Cereals/gra	11.804	9.250	34.588	55.642
Lleguminoses/gra	662	592	559	14813
Tubèr.consum.humà	3.998	2.976	4.839	11.813
Cult.industrials	5.401	131	6.520	12.052
Flors i plant.orn.	317	65	467	849
Cult.farratgers	3.165	4.155	2.818	10.138
Hortalisses	12.412	12.232	30.608	55.252
Cítrics	39.237	41.837	97.390	175.672
Altres fruits	70.903	48.277	54.691	173.871
Vinya	46.479	2.829	91.599	140.907
Olivar	26.247	39.435	28.426	94.108
TOTAL	220.625	161.779	352.505	732.117

Fonts: Generalitat Valenciana, Conselleria d'Agricultura i Pesca, Secretaria General.
Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Secretaría General Técnica.

QUADRE 3.10.- Produccions agràries dels principals cultius
(Tones)

	ALACANT	CASTELLO	VALENCIA	C.VALENCI.
Cereals/gra	52383	22891	166836	242110
Lleguminoses/gra	872	508	377	1757
Tubèr.consum.humà	62172	36812	119132	218116
Cult.industrials	15078	220	6877	22175
Flors (a)	31590	335	5420	37345
Plant.ornament.(b)	5670	5280	36000	46950
Cult.farratgers	206979	82253	112645	401877
Hortalisses	332720	219639	861834	1414193
Cítrics	655800	765800	1804400	3226000
Altres fruits	121006	46345	123460	290811
Vinya	201114	2476	224880	428470
Olivar	26553	17632	25493	69678
TOTAL	1171937	1200191	3487354	6399482

(a) Milers de dotzenes.

(b) Milers d'unitats.

Fonts: Generalitat Valenciana, Conselleria d'Agricultura i Pesca, Secretaria General.
Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Secretaría General Técnica.

Hi ha una especialització molt forta en un nombre reduït de productes, el 85 % de la producció agrícola correspon a produccions hortofrutícoles, orientades en gran medida als mercats europeus. Açò dona com a resultat:

- 1.- Una gran vulnerabilitat del sector per la seua dependència dels mercats exteriors.

- 2.- Una forta inestabilitat dels ingressos, com a conseqüència de la fluctuació dels preus de les produccions hortofrutícoles.
- 3.- Una gran concentració geogràfica de les produccions hortofrutícoles en àrees pràcticament de monocultiu.
- 4.- Una accentuada concentració temporal de les collites.

Si considerem les dues zones referenciades de l'espai valencià, a cadascuna d'aquestes dues zones existeix una sèrie de cultius específics: arròs, hortalisses, cítrics, tubèrculs i flors, al regadiu; blat, civada, girasol, vid, olivar, garroferes i ametllers, al secà.

Si entrem en més detall, la producció més important és la citrícola, amb 175.672 Hectàrees en 1988, localitzada fonamentalment a la franja regable litoral del centre i nord del País Valencià, tenint els seus límits en les vessants muntanyoses immediates a la Costa i penetrant cap a les zones de l'interior per les valls fluvials.

Després tenim els fruits no cítrics, amb 173.871 Hectàrees, que han incrementat la diversificació de la producció agrícola valenciana i han permés valorar certes àrees de secà sotmeses a condicions agroclimàtiques rigoroses. En general s'ha anat a la implantació de varietats primerenques, sobre tot en albercoc, pruna i bresquilla, i s'han extés cap a zones càlides amb problemes de manca de fret hivernal. Recentment s'observa un descens de la superfície de fruiters de pepita (pomera i perera), així com d'albercoquers. S'ha de resaltar l'expansió de la pruna i de l'ametller i, especialment, d'aquest últim com a conseqüència del desenvolupament de varietats resistents al fret, encara que continuen presentant-se problemes de gelades primaverals, per la inadequació de les varietats.

Cal destacar la producció d'hortalisses, amb 55.252 Hectàrees, de les quals les més importants són les carxofes, creïlles, cebes, tomates, lletuga i més recentment es va diversificant la producció amb melons d'alger i tot l'any, escaroles, albergines i api. L'expansió dels cultius protegits s'ha efectuat en «acolchados» i túnels. La manca de capacitat de capitalització i la inseguretat en els mercats ha incidit en aquesta orientació tècnica, que normalment dona menys precocitat que els hivernacles però que són molt menys costosos.

Dins del regadiu valencià, l'arrossar és un cultiu clarament en decadència. El problema es troba en el fet de ser un producte excedentari a nivell de l'Estat Espanyol i amb uns nivells de costos superiors als internacionals. D'altra banda al País Valencià es produeix amb uns costos més elevats que en les altres zones espanyoles i això que s'ha produït un canvi de tècnica (sembra directa) i de la realització conjunta de tractaments aèris contra plagues i de la lluita contra les pedregades.

Centrant-nos a la zona interior del secà valencià, únicament vorem ràpidament dos cultius: la vid per a vinificació i l'olivar. La superfície de vinya està xifrada en 140.907 hectàrees i la pràctica totalitat de la producció vinícola va dirigida a vi de taula, i al seu voltant s'ha desenvolupat una important indústria elaboradora de vins, amb un fort potencial exportador. Llevat d'algunes excepcions, el fort desenvolupament cooperatiu en aquesta activitat s'ha limitat a la concentració de l'oferta del vi, amb una escassa penetració comercial en els mercats de consum.

L'olivar és un cultiu de reduïda significació econòmica, encara que la superfície suposa 94.108 hectàrees. En relació al destí de la producció, el 8 % es

dirigeix a l'oliva alinyada, mentre que el 92 % va a les almàsseres.

Quant a la ramaderia, la situació per subsectors és molt diversa. D'una manera general s'observa un increment de les produccions poc lligades a la terra (porcí, aviar, conills i apicultura) i un descens en boví, oví i cabrum més lligats a les produccions de la terra. Entre les espècies més importants per la seua participació en la producció final ramadera es troba el porcí (38 %), seguit de l'aviram (carn i ous) i el boví.

Quant al sector forestal, hi han grans dificultats agroclimàtiques per a la creació de forests amb finalitat econòmica.

1.6.- LES MACROMAGNITUDS AGRARIES

L'agricultura valenciana ha tingut, durant les tres últimes dècades, una pèrdua creixent d'importància relativa, en termes de la seua contribució relativa al P.I.B. i a l'ocupació.

Si a l'inici dels anys seixanta la imatge d'un País Valencià agrícola es concretava en una participació del sector agrari en el Valor Afegit Brut (V.A.B.) del 30 %, a finals dels anys huitanta eixa participació ja ha caigut a quasi el 5 % (vegeu el quadre 3.11).

QUADRE 3.11.- Participació del sector agrari en el PIB (%)

	PAIS VALENCIA(*)	ESPANYA
1960	30	22,60
1975	8,40	9,70
1981	6,20	6,50
1983	6	6,50
1985	5,10	6,40
1987	5,40	6

(*) Participació en el Valor Afegit Brut a.c.f.

Aquestes xifres ens indiquen que al País Valencià, després d'un procés d'industrialització tardà, es repeteix el procés de transformació estructural registrat en altres països d'Europa Occidental, inclús amb una major celeritat que la observada al conjunt de l'Estat, com ho revela la intensa caiguda de la població activa agrària en el País Valencià des d'els anys seixanta (vegeu el quadre 3.12).

QUADRE 3.12.- Població activa agrària

	PAIS VALENCIA		ESPANYA	
		% respecte a la total		% respecte a la total
1960	461.000	44	5.100.000	42
1975	212.000	17	3.069.000	23
1981	161.000	12	2.215.000	17
1983	170.000	13	2.172.000	15
1985	166.000	14	2.179.000	18
1987	150.000	11	1.980.000	14
1989	135.000	9	1.825.000	11

Podem recórrer a diversos indicadors de la competitivitat d'un sector. Un pot ser comparar la productivitat mitja del sector agrari per persona ocupada (mesura en pessetes corrents) amb la productivitat mitja del sector no agrari. Quan el cocient de les dues productivitats (ratio conegut com a relació de paritat intersectorial) revela una disparitat creixent a favor de la rama no agrària, ens suggereix que quelcom no funciona bé al sector agrari (vegeu els quadres 3.13, 3.14 i 3.15).

QUADRE 3.13.- Relació de paritat sector agrari/sector no agrari: País Valencia

	OCUPACIO AGRICOLA (milers)	OCUPACIO NO AGRIC. (milers)	VAB acf AGRICOLA (milers de milions)	VAB acf NO AGRIC. (milers de milions)	VAB AGRÍ COLA PER PERSONA (milers)	VAB NO AGRIC.PER PERSONA (milers)	RELACIO DE PARITAT
1981	155,20	953,90	97	1624	625	1702,48	36,71
1982	151,90	948,90	109,80	1755,20	722,84	1849,72	39,08
1983	160,40	930,50	127	1955	791,77	2101,02	37,69
1984	164,90	908,10	142,30	2249,70	862,95	2477,37	34,83
1985	151,90	909,40	135,30	2704,70	890,72	2974,16	29,95
1986	141,60	942,50	172,10	3025,90	1215,40	3210,50	37,86
1987	140,90	1007,50	176,70	3360,30	1254,08	3335,29	37,60
1988	133,60	1066,20	182,70	3800,30	1367,51	3564,34	38,37

Les dades de VAB a partir de 1986 són provisionals. El VAB dels sectors no agrícoles per als anys 1986 a 1988 han estat estimats tenint en compte el creixement real estimat per la Fundació F.I.E.S. i l'augment de l'IPC del País Valencià per a eixos anys.

Fonts: I.N.E.
Fundació F.I.E.S.

QUADRE 3.14.- Relació de paritat sector agrari/sector no agrari: Espanya

	OCUPACIO AGRICOLA (milers)	OCUPACIO NO AGRIC. (milers)	VAB acf AGRICOLA (milers de milions)	VAB acf NO AGRIC. (milers de milions)	VAB AGRI COLA PER PERSONA (milers)	VAB NO AGRIC.PER PERSONA (milers)	RELACIO DE PARITAT
1981	2084,6	9087	917,7	16071,3	440,23	1768,60	24,89
1982	2040,6	9020,5	1094,4	18472,9	536,31	2047,88	26,19
1983	2046,2	8937,9	1228,7	21006	600,48	2350,22	25,55
1984	1964,8	8703,4	1462,4	23658,9	744,30	2718,35	27,38
1985	1925,9	8644,9	1547,7	26382	803,62	3051,74	26,33
1986	1740,6	9079,9	1523,5	30520,3	875,27	3361,3	26,04
1987	1718,2	9637,2	1678,7	34035,8	977,01	3531,71	27,66
1988	1694,2	10078,5	1870,4	37784,5	1104	3749,02	29,45

Font: I.N.E. i elaboració pròpia.

QUADRE 3.15.- Relació de paritat del sector agrari
(Index 100 = 1981)

AGRARI	VAB AGRICULTURA PER PERSONA	VAB AGRICULTURA PER PERSONA	RELACIO DE PARITAT AGRICULTURES	RELACIO DE PARITAT SECTOR AGRARI/SECTOR NO AGRARI	
P. València	(P. València) (1)	(Espanya) (2) Espanya	(Espanya) (2) $100 \times (1) / (2)$	$100 \times (1) / (2)$ P. València	<i>Espanya</i>
1981	100	100	141,97	100	100
1982	111,07	121,83	134,78	106,45	105,21
1983	122,62	136,40	131,86	102,65	102,65
1984	130,93	169,07	115,94	94,88	110,00
1985	136,57	182,55	110,84	81,58	105,79
1986	186,76	198,82	138,86	103,12	104,61
1987	192,71	221,93	128,36	102,42	111,14
1988	210,14	250,78	123,87	104,51	118,31

Els indicadors utilitzats demostren un millor comportament diferencial de l'agricultura espanyola respecte a la valenciana al llarg del període analitzat.

Un altre indicador de la competitivitat està basat en la productivitat per persona ocupada, sobre la base del Valor Afegit Brut al cost dels factors (vegeu el quadre 3.16).

QUADRE 3.16.- Evolució de la productivitat real del treball sobre la base del valor afegit (Index 100 = 1981)

	PAIS VALENCIA			ESPANYA		
	V.A.B.	OCUPACIO	PRODUCTIVITAT (1)/(2) (%)	V.A.B.	OCUPACIO	PRODUCTIVITAT (1)/(2) (%)
1981	100	100	100	100	100	100
1982	96,28	97,87	98,37	101,42	97,89	109,78
1983	106,12	103,35	102,68	108,52	98,16	108,80
1984	110,34	106,25	103,85	119,47	94,25	115,63
1985	101,45	97,87	103,65	121,76	92,39	121,25
1986	113,89	91,24	124,83	108,56	83,50	134,36
1987	120,02	90,79	132,20	122,44	82,42	139,85
1988	118,19	86,08	137,30	127,90	81,27	147,50

Per expressar el V.A.B. en termes reals s'ha deflactat el V.A.B. expressat en pessetes corrents per el deflactor implícit del V.A.B. a.p.m. de l'agricultura espanyola.

Fonts: C.A.P.

M.A.P.A. i elaboració pròpia.

Podem constatar que s'arriba a resultats similars als de la relació de paritat intersectorial.

En efecte, en el quadre 3.16 vegem com el valor afegit per persona ocupada en termes reals (és a dir, deflactat pel deflactor implícit del V.A.B.) es manté estabilitzat al País Valencià durant la primera meitat de la dècada, mentre que tendeix a créixer al conjunt de l'Estat. És a partir de 1986 quan al País Valencià es produeix el creixement del V.A.B. per persona en una doble direcció: creixement del V.A.B. real i caiguda de la població ocupada al sector. Aquesta doble direcció del creixement distingeix al País Valencià d'Espanya.

Els resultats econòmics de l'agricultura valenciana durant el període 1981-1988 permet distingir dos subperíodes amb característiques prou definides:

- 1.- El període 1981-1985, caracteritzat per un model productiu menys intensiu en inputs intermitjos i més intensiu en treball en relació al període posterior. Els ritmes de creixement de la producció final i del valor afegit en termes reals foren molt lents, la qual cosa era coherent amb els problemes de mercat amb els quals començava a enfrontar-se la producció agrícola mediterrània de l'Espanya pre-adhesió. Així mateix, l'estancament de la producció denotava que la major absorció d'ocupació per l'agricultura valenciana en aquells anys en cap cas suposava un reajustament productiu de les explotacions sinò més bé un compàs d'espera de la reactivació econòmica general que tard o prompte ocuparia bona part de l'excedent de mà d'obra.
- 2.- El període 1986-1988, coincideix amb l'adhesió d'Espanya a la CEE i també amb un increment en la productivitat real del treball, així com de la relació de paritat de l'agricultura valenciana. Ací la situació sembla tornar-se favorable per a l'agricultura valenciana respecte al període anterior. No podem caure en la trampa de pensar que l'agricultura valenciana començava a beneficiar-se d'una conjuntura de mercat favorable a resultes de la integració comunitària. Més bé pensem que les expectatives optimistes d'anys anteriors respecte a allò que la integració podia suposar, van produir els augments de producció constatats durant aquest trieni. A més a més, els termes de l'intercanvi de l'agricultura valenciana respecte a l'agricultura espanyola empitjoraren respecte a anys anteriors, encara que no tant com per fer caure els ingressos dels agricultors valencians. D'altra banda, la

conjuntura econòmica general ha afavorit la millora de la relació de paritat, perquè la Comunitat Valenciana s'ha situat com una de les Comunitats punteres en aquesta etapa de creixement econòmic. Açò ha afavorit l'absorció de mà d'obra agrícola per altres rames d'activitat, beneficiant-se així les rendes agràries per persona.

2.- L'OPINIO DELS TECNICS, DELS SINDICATS AGRARIS, DELS PARTITS POLITICS I DE LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA.

A l'apartat primer hem intentat una aproximació asèptica a la realitat estructural del sector agrari valencià. Ara ens interessa una aproximació subjectiva. Volem conèixer com veuen, quins problemes creuen que té el sector agrari valencià les persones i els grups organitzats: sindicats agraris, partits polítics, tècnics i la mateixa Conselleria d'Agricultura i Pesca.

Ens anem a centrar en la década objecte d'estudi, però no podem sustraure-ns a la tentació de fer alguna referència a estudis previs, encara que només siga enunciant els treballs.

Així abans dels huitanta podem relacionar, entre altres, els següents treballs:

- 1.- L'estructura econòmica del País Valencià, capítol sobre «L'agricultura» de RICARDO PEREZ CASADO, L'Estel, València, 1970.
- 2.- La economía valenciana: modelos de interpretación, de J.A. TOMAS CARPI, Fernando Torres Editor, València, 1976.
- 3.- «La agricultura en el País Valenciano», de JOSEP Mª JORDAN GALDUF i MANUEL SANCHEZ AYUSO, Agricultura y Sociedad, n° 2, Marzo de 1977.
- 4.- La qüestió agrària al País Valencià, de M. JOSEPA CUCO, M.A. FABRA, R. JUAN i J. ROMERO, Editorial AEDOS, 1978.

- 5.- L'Autonomia del País Valencià i la seua aplicació pràctica, JOVE CAMBRA DE VALENCIA (Coordinador de l'apartat d'agricultura: JOSEP SORNI), València, 1978, (pag. 67 a 90).

2.1.- L'OPINIO DELS TECNICS

Tècnics que han estudiat la problemàtica agrària del País Valencià en podem trobar al Departament d'Economia, Sociologia i Política Agrària de la Universitat Politècnica de València, i també a les Facultats de Ciències Econòmiques i Empresarials de València i Alacant.

Hem agafat com a document més representatiu i específic un llibre publicat per la Conselleria d'Agricultura i Pesca, Bases para el planteamiento de una política agraria en la Comunidad Valenciana, de L.V. BARCELO VILA, J. CARLES GENOVES i J. SORNI MAÑES.

En aquest treball es fa primer un estudi de les característiques del sector agrari valencià i després es donen les bases per a una política agrària al País Valencià.

Parteixen de la base, que compartim plenament, que els dos objectius fonamentals que ha de perseguir una societat en matèria d'organització dels processos econòmics són: EFICIENCIA I EQUITAT. L'eficència entesa segons la noció paretiana i referida a la manera en la qual els recursos s'assignen entre les diferents alternatives, és a dir, l'eficència assignativa. I la noció d'equitat basada en una major igualtat en la distribució de la renda i de la riquesa. Fent la precisió, també compartida, que aplicant aquesta noció d'equitat a la política de preus agraris el que interessa a la política agrària, com a part que és de la política econòmica general, és si la política de preus agraris és o no equitativa per a tota la societat

(consumidors). Fugint per tant de la perspectiva que s'ha d'afavorir més el sector agrari perquè la seua renda mitja és inferior a la de la resta de l'economia (posició agrarista tradicional) i de la perspectiva que la política de preus afavoreix més els grans propietaris que els menuts (posició esquerrana moderna).

Esquemàticament, els problemes claus detectats i les solucions proposades pels referits autors són els següents:

- 1.- El nucli del problema agrari valencià és la discriminació que pateix el sector per part de la política de l'Estat Espanyol, tant via política de preus com via política d'estructures.
- 2.- En el sector hortofrutícola, bàsic en el sector agrari valencià, la inestabilitat de preus i rendes es presenta amb major intensitat que en qualsevol altre sector. Cal per tant l'establiment d'una política d'estabilització de preus i rendes al sector hortofrutícola.

Hi ha productes com els melons, l'endibia, la carabasseta, l'albergina, la carxofa, l'api, els alls, les safanòries, els ràbens, les bajoquetes i les faves, en els quals les fluctuacions en els preus estan relacionades amb la superfície cultivada. La constitució d'Agrupacions de Productors Agraris (APAS) que regularen l'oferta podria ajudar a solucionar el problema.

En altres productes com els cítrics, els fruiters, la maduixa, la cogombre i les tomates, les oscil·lacions en els preus obedeixen a altres causes (variació de rendiments, de la demanda, o de l'oferta de la competència). En aquests casos les APAS reguladores

de l'oferta no serien un element suficient per resoldre el problema.

Per tant, la política establitzadora podria consistir en la següent:

- a.- Potenciació d'APAS reguladores de l'oferta.
- b.- Política d'importacions quan els preus pugen.
- c.- Política de subvencions a l'exportació i a la indústria transformadora i, si no és suficient, política de subvencions directes, quan els preus baixen.
- d.- Establiment d'organitzacions de productors agraris a nivell local, comarcal i d'àmbit territorial superior a l'objecte de crear una infraestructura que possibilita:

- * Una major integració en els Canals Comercials.

- * La canalització adequada de les subvencions.

- * Ser l'embrió de les futures organitzacions de productors agraris ordenadores i autorreguladores de l'oferta.

- 3.- Quant a la Política d'Estructures es detecten al sector agrari valencià dos trets característics: La reducció del tamany mitjà de les explotacions en el regadiu valencià (en un escenari general, europeu i estatal, caracteritzat per un procés de concentració) i l'encariment del preu de la terra agrícola per damunt de la seua rendabilitat agrària.

Les mides que es proposen són les següents:

- a.- Ordenació del sol a nivell local que acabe amb l'especulació.
- b.- Intervenció pública en el mercat de la terra amb la finalitat de crear un fons públic de terres.
- c.- Programa d'establiment d'agricultors joves, basant-se en la retirada dels agricultors de més edat i els fons públics de terres.

En cas d'instrumentar-se una política d'estructures hauria d'ésser molt selectiva, tant entre comarques com entre orientacions productives (hi ha grans diferències entre els regadius valencians, els secans consistents i els secans de muntanya).

- 4.- L'ordenació de la producció hauria d'estar basada en la reducció de les ineficències assignatives, en l'equitat i en assolir certs graus d'autoabastiment.

Així, es proposa:

- a.- El foment d'orientacions productives estalviadores d'energia.
- b.- Quant al desequilibri agrícola-ramader del País Valencià, assolir un adequat nivell d'autoabastiment en l'alimentació del ramat en la propia explotació o en l'àrea geogràfica on estiga situada. Seria convenient l'elaboració d'un inventari de recursos naturals, la modificació de l'ordenació actual per a l'aprofitament de pasturatges i rastolls, la creació de pasturatges en superfícies

deforestades o abandonades de les àrees de l'interior i l'establiment d'un programa d'utilització de subproductes agrícoles i agro-industrials.

5.- El foment de les exportacions. Ja hem comentat que la deficiència més important del sector exportador es l'escassa dimensió empresarial. En aquest sentit es proposa:

a.- La creació d'associacions d'exportadors per augmentar la capacitat de negociació, controlar l'oferta en moments en què els preus baixen i dispondre de serveis comuns per a l'exportació.

b.- Programa d'oferta de serveis des de la Generalitat, en col.laboració amb altres institucions valencianes, en les àrees de gestió de la comercialització, marketing, comptabilitat, control de qualitat i informàtica.

6.- Encara que la política de regadius ha estat qüestionada per diferents autors, el fet que al País Valencià haja sigut la iniciativa privada la impulsora, fins al punt que ho ha possibilitat la disponibilitat d'aigua, fa pensar que s'ha fet perquè la iniciativa era rendible.

D'acord amb açò es proposa:

a.- Estudi de l'estat actual dels recursos i l'evolució previsible de la demanda.

b.- Correcció dels desequilibris hidràulics d'acord amb una política de trasvassaments.

- c.- Programa de realimentació d'acuífers i reciclatge d'aigües residuals.
 - d.- Programa de transformació en regadiu.
 - e.- Utilització de tècniques de reg estalviadores d'aigüa.
 - f.- Sanejament d'àrees de marjal marginals i susceptibles d'usos alternatius.
 - g.- Eliminació de la dispersió de competències de diferents òrgans de l'Administració que porten a crear disfuncions i a dificultar l'ordenació territorial.
- 7.- El foment del cooperativisme es considera bàsic en una triple òptica: producció, comercialització i industrialització. Crèdit rural. El sector de producció és el que es troba més endarrerit.
- 8.- Quant al Crèdit Agrari es constata que hi ha una tendència al seu creixement i per tant no necessita un estímul de privilegi. Nogensmenys, donades les peculiaritats del sector productiu agrari i el període de maduració de les inversions, els llargs terminis d'amortització haurien de ser una característica a mantindre.

El desenvolupament del crèdit cooperatiu valencià és una característica que ha de mantindre's i inclús alentar-se.

Seria interessant estudiar les possibilitats de creació d'una entitat financera rural, amb participació de la Generalitat, les Seccions de

Crèdit de les Cooperatives i les Caixes Rurals per establir un concert de descentralització de les accions del Banc de Crèdit agrícola. Igualment s'hauria d'estudiar un programa de concertació entre la Generalitat i les Caixes d'Estalvi per promoure canals de financiació adequats a determinades activitats agràries considerades convenients.

S'ha de remarcar que la majoria de les mides proposades no suposen grans inversions de capital públic, si deixem de banda la Política de Regadius. Són, més aviat, mides legislatives, la majoria, o mides que només necessiten l'acció i els diners de l'Administració per posar d'acord a un sector i després que ell duga la seua pròpia dinàmica.

2.2.- L'OPINIO DE LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA

L'any 1979 la Conselleria d'Agricultura del País Valencià elaborà un Llibre Blanc sobre l'agricultura valenciana. Encara que la data d'elaboració queda una miqueta allunyada, hem pensat que el document té la suficient importància i vigència com per considerar-lo una aportació interessant al tema.

El mètode de treball fou la realització d'una enquesta als òrgans que la Conselleria d'Agricultura tenia constituïts en aquells moments, sollicitant tres tipus de dades:

1.- Amenaces per a l'agricultura.

2.- Oportunitats de l'agricultura.

3.- Punts dèbils dels sectors següents: Citricultura, fruiters d'os i pepita, cereals, horticultura,

oliver, vinya, ramaderia, cooperativisme, comercialització, forestal, indústries agràries i infraestructura sociològica.

Aquesta agenda va permetre fer un llistat de treballs, classificant les prioritats i tenint en compte que hi ha solucions a curt, mig i llarg termini. A partir d'ací, elaboraren el que denominaren «Desafíos y oportunidades de la agricultura del País Valenciano». Es desenrotlla cada «desafío», assenyalant un pla d'acció concret.

Consideren que hi ha quatre línies de força que han d'estar sempre presents en tota l'estratègia agrícola del País Valencià:

- 1.- Assegurar els recursos naturals: aigua, sòl, monts.
- 2.- Reduir els costos de les produccions actuals.
- 3.- Reorganitzar preus i cultius en funció dels mercats.
- 4.- Obrir nous mercats.

Per aconseguir aquests objectius es compta amb una sèrie de mitjans:

- 1.- Recursos físics.
- 2.- Recursos humans.
- 3.- Recursos tecnològics i de gestió.
- 4.- Mercats.

5.- Recursos de capital.

De la combinació d'aquests mitjants, la Conselleria d'Agricultura ha elaborat setze programes d'actuació dividits en quatre grans blocs:

1.- Programes realitzables a curt termini: Es dirigeixen a reduir el més aviat possible els costos de producció i distribució.

a.- Normalitzar els productes agraris.

b.- Concentrar la distribució i la venda.

c.- Agilitzar la tramitació dels crèdits.

2.- Programes realitzables a mig termini: Impliquen una reorganització de les explotacions.

d.- Concentrar explotacions.

e.- Reduir el desequilibri entre les despeses de producció i preu de venda dels productes, racionalitzant costos i preus.

f.- Racionalitzar les varietats, reduint el seu nombre.

g.- Coordinar els centres d'investigació i divulgar els resultats.

h.- Intensificar i fer més competitiva l'horticultura.

i.- Ordenar cultius i preus.

j.- Racionalitzar la mecanització, fomentant un ús més eficient d'aquesta.

3.- Programes realitzables a llarg termini:

k.- Potenciar les indústries agràries.

l.- Potenciar la ramaderia.

4.- Programes realitzables a molt llarg termini: Són programes que assegurarien una contribució més eficient dels recursos físics i humans del País Valencià:

m.- Racionalitzar l'ús de l'aigua.

n.- Classificar i ordenar el sòl agrícola.

ñ.- Recomposar la riquesa forestal.

o.- Reduir l'individualisme de l'agricultor.

Es planteja després qui té que resoldre aquests reptes i oportunitats, arribant a les següents conclusions:

1.- Tots els programes no poden dur-se a terme només per la Conselleria d'Agricultura, cal que siguin assumits per tots els agricultors, institucions i associacions relacionades amb l'agricultura i, per supost, pel Consell del País Valencià.

2.- Hi ha un primer grup que són només «desafíos», són els programes a curt, i molt llarg termini (aconseguir una major eficiència de la producció i la distribució dels productes agraris i una millor utilització dels recursos no renovables). Correspón a les Cambres Agràries i Associacions d'Agricultors la iniciativa dels programes a curt termini i als Organismes de l'Estat l'execució dels programes a molt llarg termini.

3.- El segon grup són a la vegada «desafíos» i oportunitats. Són els programes a mig termini. Els esforços de la Conselleria d'Agricultura es dedicaran sobretot a d'aquest segon grup.

4.- Finalment, el tercer grup, que expressa una gran oportunitat, es deixarà a la iniciativa privada agrícola i industrial, perquè només ella podria potenciar la ramaderia i les indústries agràries en funció dels mercats.

Pensem que en aquest catàleg estan els principals problemes de l'agricultura valenciana i que no n'hi haurà molta dificultat en la detecció dels problemes. On vindrà la discussió i els diferents punts de vista serà en la decisió de qui ha d'abordar els problemes (l'Estat?, el Consell?, la Conselleria?, les organitzacions agràries?, els agricultors individualment?,...), com s'han d'abordar i en quin ordre (és a dir, quins són més important que altres).

En aquesta primera resposta que dona la Conselleria d'Agricultura als problemes plantejats es nota clarament que al seu front es trobava un lliberal, Enric Monzonís.

2.3.- L'OPINIO DELS SINDICATS AGRARIS

Els sindicats agraris existents al País Valencià són: «La Unió de Llauradors i Ramaders del País Valencià», la «Asociación Valenciana de Agricultores», «Jóvenes Agricultores», la «Federación de Agricultores de Castellón» i la «Unión de Pequeños Agricultores».

La Unió de Llauradors i Ramaders del País Valencià (ULLRPV) té implantació en les tres províncies i en totes les comarques del País Valencià. A nivell estatal està adherida a la «Coordinadora de Agricultores i Ganaderos» (COAG).

La «Asociación Valenciana de Agricultores» (AVA) té implantació a la província de València; la «Federación de Agricultores de Castellón» (FEPAC), com indica el seu nom, a Castelló; i els «Jóvenes Agricultores» (JJAA) té alguns grups organitzats a les tres províncies valencianes, encara que no tenen organització a nivell de País Valencià. Actualment aquestes últimes organitzacions, AVA-FEPAC-JJAA, s'han juntat formant ASAJA que es troba integrada en la «Confederación Empresarial Valenciana» (CEV) i a nivell estatal a la CEOE (CNAG-Confederación Nacional de Agricultores y Ganaderos).

La «Unión de Pequeños Agricultores» (UPA) té alguns grups aïllats al País Valencià i es troba integrada a la UPA-FTT de l'UGT a nivell de l'Estat Espanyol.

És difícil medir la implantació de cadascuna d'aquestes tres forces sindicals (ULLRPV, ASAJA, UPA) al País Valencià, ja que des de 1977 no s'ha celebrat cap tipus d'eleccions. En 1977 es celebraren eleccions a Cambres Agràries on els sindicats presentaren els seus representants. En aquells temps l'únic sindicat que existia era la Unió de Llauradors i l'AVA, FEPAC, i JJAA foren

creats o promocionats per les antigues «Hermandades sindicales» per presentar-se a les eleccions. Avui, passats més de 12 anys, no s'ha tornat a realitzar cap elecció ni s'ha fet cap devolució de patrimoni als sindicats agraris.

L'únic indicador que hem trobat per medir la implantació d'aquestes forces sindicals són les ajudes que reben de la Conselleria d'Agricultura i Pesca per pòlisses d'assegurances realitzades. Segons els Pressupostos de 1990 a la Unió de Llauradors i Ramaders del P.V. li correspongueren 3.893.000 pessetes, a ASAJA 4.092.000 pesetes i a l'UPA 15.000 pessetes.

Feta aquesta petita introducció considerarem què pensa cadascú d'aquests sindicats respecte a la problemàtica i solució dels problemes del sector agrari valencià.

La vinculació dels sindicats als partits polítics és prou clara, encara que difícilment es pot dir d'ells que actuen com a corretja de transmissió de ningú, ni de la dreta ni de l'esquerra.

L'UPA apareix al principi del període clarament vinculada al PSOE, mitjançant l'UGT, encara que posteriorment des de Madrid el Ministre d'Agricultura Carlos Romero arribà a patrocinar fins a dos sindicats agraris nous i diferents que no han tingut cap ressò al País Valencià.

ASAJA apareix vinculada a l'espectre «Coalición Popular», «Unión Valenciana» i «Centro Democrático y Social». De fet a les últimes eleccions generals legislatives hi hagué una baralla entre «Coalición Popular» i «Unión Valenciana» per vore qui duia de candidat a un dirigent d'ASAJA.

La Unió de Llauradors apareix vinculada al Partit Socialista del País Valencia-PSOE, Esquerra Unida del País Valencia i Unitat del Poble Valencià.

Després d'establertes aquestes vinculacions polítiques volem remarcar l'afirmació inicial que els sindicats agraris no actuen com a corretja de transmissió de cap partit concret degut: al baix index de politització dels agricultors valencians (la majoria dels afiliats als sindicats agraris són independents), a la poca atenció que els presten els mateixos partits polítics i que les reivindicacions que solen plantejar els sindicats són punts molt concrets (ajudes per catàstrofes climàtiques, ajudes per mantindre preus,...) que sempre donen el mateix resultat: el partit en el govern es nega i els sindicats són recolzats per tota l'oposició.

Aquest últim aspecte que hem assenyalat és molt important ja que com ara vorem la majoria dels sindicats agraris valencians no tenen definida una política agrària clara i la seua actuació es limita a reivindicar problemes concrets que es plantegen al camp (caiguda de preus, pèrdua de collites per gelades, excés d'aigua o plagues, etc.).

Buscant documentació sobre el parer dels sindicats ens trobem que l'UPA no té cap organ d'expressió propi al País Valencià, l'AVA, FEPAC i JJAA tenen cadascú d'ells una revista que, per fer-nos una idea de la marxa que duen, porten publicats la següent quantitat de números (fins a principis de 1990):

AVA 12

FEPAC 22

JJAA 11

La Unió de Llauradors és l'únic sindicat que ha intentat mantindre, amb certa periodicitat un òrgan d'expressió, el CAMP VALENCIA, que després de canviar varies voltes de format porta publicats 65 números.

S'ha de dir que tant l'UPA, com ASAJA, com la COAG si que mantenen un òrgan d'expressió a nivell estatal que és publicat regularment (setmanal i mensualment).

Examinant aquesta documentació no hem trobat cap declaració programàtica, excepció feta de la Unió de Llauradors, que amb motiu de les segones eleccions autonòmiques publica, al número 37 de maig de 1987 de la seua revista CAMP VALENCIA, una editorial titulada «Votar con reflexión» i a continuació publica un article de cadascú dels partits polítics que ha tingut a bé enviar un extracte del seu programa de política agrària. Ho fan: Unidad Comunista, Unión Valenciana, Esquerra Unida-Unitat del Poble Valencià, Alianza Popular i el Partido Socialista Obrero Español.

A l'article «Votar con reflexión» no es fa una exposició del programa de la Unió de Llauradors sinó que es fa un cridament per que s'examinen els diferents programes i es vote en consciència.

Altra documentació que hem buscat ha sigut l'elaborada als Congressos dels diferents sindicats i el resultat ha estat el següent: l'UPA, JJAA i FEPAC no han celebrat congressos a nivell del País Valencià. L'AVA ha celebrat varies assemblees generals on s'ha limitat a convocar a tots els afiliats i Presidents de pous de reg a un acte on ha parlat el seu President i punt.

La Unió de Llauradors és l'únic sindicat que ha celebrat sis Congressos, que normalment han durat un dia o

dos, on hi hagut una dicusió i aprovació d'uns materials elaborats prèviament.

L'últim Congrés de la Unió de Llauradors, el sisé, es va celebrar els dies 1 i 2 de juliol de 1989. En aquest Congrés a més d'elegir-se els càrrecs sindicals es van discutir les següents ponències: Informe general, Estratègia sindical, Reforma d'Estatuts, Poblemtica social, Resolució sobre la ramaderia, les dones agricultores a la Unió i la problemàtica de la terra.

A continuació, exposem un resum del posicionament de la Unió de Llauradors davant la problemàtica del sector agrari valencià:

- 1.- La Unió declara defensar els interessos de l'Explotació Familiar Agrària (EFA) i ajudar en la defensa que fan els sindicats obrers del xicotet agricultor-jornaler.
- 2.- Detecta l'existència del minifundisme tant al secà com al regadiu (la mitja de les explotacions al regadiu oscil.la entre 0,8 Hectàrees a la Safor, 1,1 a l'Horta i 3 al Baix Maestrat. Al secà oscil.la entre 2,8 Hectàrees a la Vall d'Albaida i les 9 a Utiel-Requena). Es detecta un augment del número d'explotacions i una disminució del tamany mig de l'explotació, fenòmen contrari a la resta de l'Estat Espanyol i d'Europa.

Quant a la població agrària, la Unió constata el progressiu envelliment i el baix index d'incorporació de joves, molt per baix de la mitja nacional.

Es constata l'importància de l'agricultura a temps parcial (ATP), les 4/5 parts de les explotacions

estan en mans de propietaris no professionals del camp. Del total de titulars d'explotacions agràries, només el 16 % ho fan com ocupació principal al País Valencià front al 34,2 % de la resta de l'Estat Espanyol. El número de no professionals del camp està augmentant mitjançant la compra de terres.

- 2.- Denuncia el bloqueig econòmic que els realitza el Ministre d'Agricultura Carlos Romero i exigeix que s'estableisca la representació del camp mitjançant la realització d'unes eleccions democràtiques, i que es negocie la devolució del patrimoni sindical. Açò són aspectes que tenen un àmbit estatal, a l'igual que l'acusació de que el Ministeri d'Agricultura no té un Programa Agrari i es dedica a fer una política seguidista de la Política Agrícola Comuna. Per tant, la Unió demana negociar les condicions de la reconversió imposada per la PAC (fet que es veu imparable) i la promulgació de mides paliatives dels seus efectes negatius.
- 3.- Referent a la Política Agrícola Comuna, la Unió detecta la tendència a la desprotecció, tant per problemes econòmics de la CEE, com per imperatius del GATT. I proposa que el FEOGA-Garantía s'adapte a cada realitat agrària concreta i ajude principalment a l'agricultor professional, que el FEOGA-Orientació augmente substancialment els seus pressupostos i que els Estats Membres, dins del marge de maniobra que els deixa la PAC, milloren les situacions concretes que vegen convenientes. La Unió s'oposa a una reconversió salvatge, no negociada, que pot suposar a termini fixe la desaparició de les 2/3 dels agricultors actuals.
- 4.- Es dona suport a les Polítiques Rurals Integrades que es materialitzen en les ajudes a les zones

d'Agricultura de Muntanya (ZAM) i a les Zones Desfavorides.

- 5.- Es declara que la Unió haurà d'incrementar la seua sensibilitat cap a tot el que signifiqui ECOLOGIA i PROTECCIO DEL MEDI NATURAL (com a ciutadans i com a principals perjudicats).
- 6.- Es donarà suport al treball sectorial però sense caure en la sectorialització i teòric apoliticisme de l'agricultura.
- 7.- Davant la dificultat per penetrar en el teixit social de amples capes del campesinat valencià, es fa una aposta per la professionalitat i per guanyar-se als joves agricultors.
- 8.- Quant a la problemàtica específica del País Valencià, es fan les següents valoracions:
 - a.- Referent al Comité de Gestió per a l'Exportació de Cítrics, la Unió critica la seua composició actual i exigeix la creació d'una interprofessional com alternativa a l'actual estructura del Comité.
 - b.- Quant al Programa Econòmic Valencià II (PEV-II), la Unió reconeix que l'aportació que han fet es l'acceptació per part de l'Administració de la creació d'un Banc de Terres.
 - c.- Referent a les constants negociacions per concedir ajudes a damnificats per catàstrofes naturals (pluges, pedregades, etc.), la Unió es felicita d'haver participat en la creació de la Mutua Valenciana d'Assegurances Agràries (MAVDA)

i que en algunes ajudes concretes s'haja aprovat donar un crèdit barat als agricultors professionals, diferentciant-los dels qui no ho eren.

d.- La Unió va criticar l'enfrontament que l'ICO (Instituto de Crédito Oficial) provocà amb les Caixes Rurals en el seu procés de negociació amb el BCA (Banco de Crédito Agrícola).

e.- Es dona un suport crític a l'ICAV (Institut de Cooperativisme Agrari Valencià), donant-li un vot de confiança al seu nou director.

f.- Referent a la declaració de l'Albufera com a Parc Natural, la Unió defensa aquesta positura, però exigeix la negociació de contrapartides per als llauradors que siguen perjudicats, posant com a condició previa el sanejament integral del llac.

g.- Es critica que haja costat 20 mesos treure el Decret 808, a través del qual es canalitzaren les ajudes econòmiques de la CEE per a la millora de l'eficàcia de les explotacions agràries.

h.- Es fa molt d'èmfasi en la incorporació dels joves al treball en el sector agrari, tot recordant la celebració de la I^a Trobada Internacional de Joves Llauradors celebrada a Cheste en 1987.

En definitiva, com a conclusió d'aquest apartat sobre l'opinió dels sindicats agraris, podem dir que hi ha un sindicat, la Unió de Llauradors, que té una visió general de la problemàtica agrària del País Valencià. Davant d'aquesta problemàtica proposen alternatives globals raonades.

Els altres sindicats, sense llevar-los importància, només tenen estructures provincials. No donen cap alternativa general a la problemàtica agrària del País Valencià i només tenen algunes activitats reivindicatives per problemes puntuals. Són sindicats que estan encara fent-se.

2.4.- L'OPINIO DELS PARTITS POLITICS

Els partits polítics que van tindre representació parlamentària en les Corts Valencianes de 1983 foren els següents: el PSPV-PSOE, la coalició AP-PDP-UL-UV i el PCPV-PCE. En les de 1987, els partits que van obtenir representació parlamentària foren: el PSPV-PSOE, AP, CDS, EU-UPV i UV.

A continuació resumirem breument els programes agraris d'aquests grups polítics. Falta el programa del PCPV-PCE de 1983, ja que ha estat impossible trobar-lo degut a l'escisió que aquest partit va tenir a València. També falta el programa agrari del CDS a les eleccions de 1987, donat que mai no arribà a publicar-se (segons ens han comentat, funcionaren a base d'unes fotocòpies que en aquest moment ja no es troben).

La primera impressió que es trau de la lectura de tots aquests programes és que no hi han contradiccions fonamentals en els problemes que detecten i és en les solucions on cadascú se'n va per un camí diferent.

De les eleccions de 1983 només analitzarem el programa del PSPV-PSOE perquè a banda que va ser qui va obtindre majoria absoluta, i per tant és el programa que es va dur a la pràctica, és també l'únic partit que es presenta tot sol a les dues eleccions de 1983 i 1987. Així, la Coalició AP-PDP-UL-UV es va presentar l'any 1983, però l'any 1987 es va presentar AP per un costat i UV per

l'altre. El PCPV-PCE es va presentar tot sol en 1983, però en 1987 va anar coaligat amb ESQUERRA UNIDA i UNITAT DEL POBLE VALENCIA.

2.4.1.- El programa d'UNION VALENCIANA

La política agrària i ramadera, segons aquest programa, es basarà en els següents punts:

- 1.- Aconseguir que el sector ocupe el lloc prioritari que sempre tingué.
- 2.- Aconseguir amb el seu desenvolupament un relleu del conjunt de l'economia.
- 3.- Augmentar el nombre de llocs especialitzats de treball.

Per aconseguir aquests objectius es jutja necessari:

- 1.- Potenciar el desenvolupament de les Cambres Agràries.
- 2.- Fomentar el cooperativisme.
- 3.- Habilitar crèdits a baix interès als agricultors.

Unió Valenciana es compromet a:

- 1.- Potenciar programes específics de desenvolupament per a les comarques menys favorides.
- 2.- Realitzar un estudi per assenyalar les zones agrícoles i ramaderes per corregir el repartiment de

les produccions. Igualment s'estudiarà quin tipus de ramaderia convé desenvolupar.

- 3.- Desenvolupar els cultius forratgers a les comarques de l'interior.
 - 4.- Proporcionar línies de crèdit per a la instal·lació de granges de tipus mitjà complementàries d'explotacions agrícoles.
 - 5.- Crear un «Instituto Regional Forestal».
 - 6.- Ordenar la Seguretat Social Agrària.
 - 7.- Crear una oficina de desocupats agraris.
 - 8.- Establir una política creditícia en base a les pèrdues de les collites, establint uns mòduls preu de cultiu-hectàrea.
 - 9.- Elaborar una pla de modernització agrària valencià.
- 2.4.2.- El programa d'ESQUERRA UNIDA - UNITAT DEL POBLE VALENCIA

Sota el títol «Nous horitzons per al món agrari» aquest document té dues parts clarament diferenciades. Una primera on s'assenyalen els problemes i una segona on es proposen solucions.

a.- Problemes:

- 1.- Minifundisme amb un elevat grau de parcel·lació que origina l'existència d'un gran nombre

d'explotacions inviables que es mantenen a costa de l'autoexplotació de la mà d'obra familiar.

- 2.- Augment dels preus dels insums com ara les llavors, els plàstics, els productes fitosanitaris,... i no correspondència de l'augment del preu de les collites.
- 3.- Debilitat de l'associacionisme agrari tant de producció com de comercialització.
- 4.- Manteniment i agreujament de l'atur agrari.
- 5.- Falta d'ordenació dels cultius.
- 6.- Proletarització del petit empresari dedicat a les granges avícoles, de conills i de porcí, sota el control de les grans empreses integradores.
- 7.- Desertització i exhauriment de l'escassa riquesa forestal existent.
- 8.- Escassetat i contaminació dels recursos hídrics.
- 9.- Generalització dels desequilibris biològics.
- 10.- Insuficient coordinació entre les diverses entitats públiques que es dediquen a la investigació agrària.

b.- Mesures:

- 1.- Proporcionar financiació privilegiada.

- 2.- Desgravacions fiscals per a les transmissions patrimonials entre els professionals de la terra.
- 3.- Creació d'un banc o fons públic de la terra.
- 4.- Fomentar l'associacionisme econòmic agrari.
- 5.- Modificar l'actual Comité de Gestió de Cítrics.
- 6.- Fomentar el sindicalisme democràtic agrari.
- 7.- Desplegar la Llei de Bases de Cambres Agràries i transferència dels mitjans del «Instituto de Relaciones Agrarias» (IRA) a la Generalitat Valenciana.
- 8.- Política d'orientació de cultius.
- 9.- Mesures especialment dirigides a la ramaderia integrada.
- 10.- Creació d'una Mútua Valenciana d'Assegurances Agràries.
- 11.- Reforma de la Seguretat Social Agrària.
- 12.- Concertació entre l'Administració i els sindicats agraris per atenuar el procés de reconversió imposat per la PAC.
- 13.- Revisar els aspectes més perjudicials del Tractat d'Adhesió a la CEE.
- 14.- Ajudes a les Zones d'Agricultura de Muntanya.

- 15.- Qualificar permanentment els treballadors del camp mitjançant una formació professional integrada.
- 16.- Prendre iniciatives per a frenar els incendis forestals.
- 17.- Utilització racional i controlada dels aqüífers i en general dels recursos hídrics.
- 18.- Potenciar la investigació i la divulgació agrària.
- 19.- Creació d'empreses semipúbliques per a la transformació de productes agraris.

2.4.3.- El programa d'ALIANZA POPULAR

Després de fer una presentació general, el programa tracta sectorialment els problemes del camp valencià.

a.- Presentació general:

- 1.- Es parla del gran pes específic que té l'agricultura valenciana.
- 2.- Es critica la forma que el govern ha dut a terme la integració en la Comunitat Econòmica Europea.
- 3.- Es posa com a objectiu l'equiparament en la qualitat de vida entre la ciutat i el camp.
- 4.- Creu que és necessari acostar l'Administració a l'agricultor, reordenant i potenciant el Servei d'Extensió Agrària.

- 5.- Vol tornar als agricultors la seua veu i protagonisme, promocionant i fomentant l'associacionisme agrari a través d'OPAS, APAS, Cooperatives,...
- 6.- Veu com a urgent i prioritari el que les Cambres Agràries reassumeixquen el seu paper.

b.- Tractament sectorial:

- 1.- Cítrics i sector hortofrutícola: Potenciació de les Associacions de Productors Agraris (APAS). Aconseguir més ajudes de la CEE. Supresió del caràcter de productes sensibles per als cítrics. Supresió dels Mecanismes Complementaris d'Intercanvis. Potenciació de la reconversió varietal.
- 2.- Vinya: Modernització de les instal·lacions elaboradores del vi. Foment dels vins «tintos de crianza», els rosats, els blancs joves i afruitats i els cava valencians. Equilibrar producció i demanda, mitjançant l'arrancament en aquelles zones de fàcil cultiu alternatiu.
- 3.- Ametller: Aplicació de les assegurances agràries. Foment de la comercialització en règim associatiu. Defensa de la producció dins de la CEE.
- 4.- Olivera: Renovació i millora tecnològica de les almàsseres, potenciant els olis de qualitat i la comercialització en règim associatiu. Que la CEE equipare els nostres preus amb els comunitaris i que reben les mateixes ajudes directes que els altres membres de la Comunitat.

- 5.- Arròs: Reconvertir les varietats a les exigències del mercat i cercant aquelles de màxim rendiment.
- 6.- Porcí: Erradicació de la Peste Porcina Africana i que es negocien les importacions de la CEE perquè no afonen els mercats espanyols.
- 7.- Oví: Que es limiten les importacions.
- 8.- Apicultura: Dotació al sector d'una normativa legislativa adequada.
- 9.- Forestal: Política d'exquisita sensibilitat per al manteniment del nostre sistema ecològic. Obtenció d'un major i millor rendiment del mont. Potenciació i ajuda a l'activitat trufera.
- 10.- Indústria agroalimentària: Adopció de mesures perquè el valor afegit quede al País Valencià i modernització dels escorxadors.
- 11.- Investigació agrària: Augment dels recursos destinats a l'Institut Valencia d'Investigació Agrària (IVIA). Divulgació mitjançant les Agències d'Extensió Agrària i els Centres de Capacitació.

2.4.4.- El programa del PARTIDO SOCIALISTA OBRERO
ESPAÑOL - 1983

En la introducció manifesten que volen:

- a.- Tindre un constant diàleg amb els representats del sector, especialment els sindicats agraris.

b.- La profundització de la democràcia en el món rural.

c.- La modernització de l'agricultura.

Després passen a desenvolupar una sèrie de punts:

a.- Política d'estructures. Coordinació entre l'Administració estatal i l'autonòmica, centrant-se en els següents programes:

1.- Ordenació de produccions.

2.- Ordenació general del territori.

3.- Millor aprofitament dels recursos hidràulics.

4.- Concentració parcel·lària.

5.- Aplicació de la Llei d'Explotació Familiar i d'Agricultors Joves.

6.- Jubilació anticipada.

7.- Facilitats per a l'accés a la propietat dels joves agricultors.

8.- Potenciació de les Cooperatives de treball associat.

9.- Llei d'Arrendaments Històrics Valencians.

10.- Recolçament, democratització i coordinació de les Comunitats de Regants.

- 11.- Estudi i solució dels problemes de salinització.
- 12.- Desentrotllament de programes de repoblació forestal i de la riquesa cinegètica i piscícola.
- 13.- Protecció dels espais periurbans de l'anàrquica expansió de les grans ciutats.
- 14.- Atenció especial a les àrees deprimides i d'agricultura de muntanya.

b.- Política de rendes. Impulsar:

- 1.- Les assegurances agràries.
- 2.- L'agricultura familiar.
- 3.- Una xarxa contable agrària per coneixer l'economia real de l'empresa agrària.
- 4.- Programes de formació professional agrària.
- 5.- Programes per a un aprofitament racional dels inputs agraris (adobs, tractaments fitosanitaris, llavors i material vegetal).

c.- Foment del Cooperativisme Agrari: Creació d'un Institut Valencià de Cooperativisme Agrari. Enviament a les Corts d'una Llei de Cooperació, com desenvolupament legislatiu de la Llei de Cooperació estatal. Programa de formació cooperativa dirigit als directors i rectors de les cooperatives agràries. S'impulsarà la creació de cooperatives de segon grau.

d.- Assistència a la desocupació agrària:

- 1.- Aconseguir que els desocupats valencians tinguen el mateix tractament que els andalusos.
- 2.- Intentar reduir la temporalitat en l'oferta de treball, sobretot amb l'ordenació varietal de cítrics.

e.- Foment de l'agricultura contractual

- f.- Ordenació de produccions: concertada amb el sector i realitzada per la Generalitat Valenciana mitjançant el Programa Econòmic Regional i els instruments de Planificació de l'economia previstos per la Constitució i per l'Estatut d'Autonomia. Es contemplarà el desenvolupament de la ramaderia que haurà d'anar acompanyada de les mides de sanejament sanitari necessàries i la creació d'una xarxa d'Escorxadors Frigorífics Comarcals.

g.- Industrialització i comercialització agrària:

- 1.- Impuls de mides per concentrar empreses.
- 2.- Impuls dels processos d'investigació que milloren els processos de transformació dels aliments.
- 3.- De cara a l'exportació creació d'un Comité Hortofrutícola.
- 4.- Democratització dels MERCO i MERCA donant una major participació a les organitzacions professionals i econòmiques dels agricultors.

5.- Desenvolupament de la Llei d'Associacions de Productors Agraris (APAS).

h.- Crèdit agrari:

1.- Foment del Consorci entre les Caixes Rurals.

2.- Trobar una solució satisfactòria als problemes de les seccions de crèdit de les cooperatives agràries.

2.4.5.- El programa del PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL - 1987

El programa està dividit en varios apartats.

a.- Política de rendes. Basada en la millora i modernització de les explotacions agràries, especialment les familiars, la promoció del cooperativisme, així com la protecció de la qualitat i dels productes tradicionals i artesans. Actuacions específiques seràn:

1.- Ajuda a la constitució d'Agrupacions de Productors Agraris (APAS).

2.- Aprofitament de les ajudes a la producció que concedeix la CEE (oli, cotó, cabrum, oví, etc.).

3.- Impulsar l'establiment de relacions contractuals entre els sectors productors i transformadors.

4.- Intensificació de la millora tecnològica i l'aprofitament correcte dels diferents mitjans de producció.

- 5.- Ampliació dels Centres de Formació i Capacitació Agrària.
 - 6.- Coordinar l'activitat de l'Institut d'Investigació Agrària Valencià (IVIA) amb la resta de la investigació agrària pública i privada.
 - 7.- Consolidació de l'Institut de Cooperativisme Agrari Valencià (ICAV).
 - 8.- Creació d'Agrupacions per al desenvolupament de programes sanitaris. Foment de la lluita biològica.
 - 9.- Millora de les rendes en les zones desfavorides.
 - 10.- Potenciació de les assegurances agràries entre agricultors i cooperatives.
- b.- Comunitat Europea i renda de situació. Dins del marc de la Política Agrícola Comuna es mamprendran les següents accions:
- 1.- L'ordenació de cultius i produccions.
 - 2.- Manteniment de la reestructuració i reconversió dels cítrics, vinya i olivar.
 - 3.- Promoció dels centres de llet de vaca pasteuritzada i el consum de llet fresca.
 - 4.- Potenciació de la cunicultura i de l'apicultura.

- 5.- Foment dels cultius de gran demanda a la CEE:
Noves produccions de fruites i hortalisses, flors
i plantes ornamentals.

c.- Desenvolupament agrari:

- 1.- Desenvolupament de la Llei de Racionalització de
l'Us de l'Aigua per a Reg.
- 2.- Avaluació dels recursos hídrics i subvenció de
l'ús de sistemes estalviadors d'aigua.
- 3.- Establiment de programes en Zones d'Ordenació
d'Explotacions, Zones d'Agricultura de Muntanya,
«Zonas de Aridez Interior» i Zones amb
limitacions específiques.
- 4.- Millora de les condicions de transformació i
comercialització de productes agraris.
- 5.- Modernització de la indústria agroalimentària.
- 6.- Creació de l'Institut Tecnològic pel sector
agroalimentari.
- 7.- Protecció de la qualitat i promoció de l'oferta
artesanal alimentària.
- 8.- Desenvolupament de la Llei d'arrendaments
històrics valencians.
- 9.- Introducció dels joves en l'activitat agrària.
- 10.- Concentració parcel·lària.

11.- Millora dels regadius i introducció en zones amb
suficients recursos hídrics.

d.- Protecció de la natura. Aplicar les mides que ofereix
«El llibre Blanc sobre Incendis Forestals». Especial
protecció dels espais naturals de la Comunitat
Valenciana, de la flora i fauna silvestre i de les
seues espècies autòctones, així com estudi de les
possibilitats de caçera en equilibri amb l'objectiu
anterior.

3.- LA POLITICA AGRICOLA COMUNA I EL SECTOR AGRARI VALENCIA

La Política Agrícola Comuna es troba en una fase de revisió. El 17 d'octubre de 1988 es dona a coneixer la Comunicació de la Comisió [COM (88) 501 final] «El futur del món rural», on es reflexa la preocupació de la Comissió per evitar ruptures econòmiques i socials greus i per conservar un model europeu de desenvolupament rural basat en la promoció de l'empresa familiar i en l'ordenació equilibrada del territori.

Segons aquesta Comunicació, el món rural representa el 50 % de la població i representa més del 80 % del territori comunitari (60 % l'agricultura i el 20 % els boscos). Evidentment, el concepte de món rural és diferent al de sector agrari, és molt més ample i evoca tot un teixit econòmic i social, amb un conjunt d'activitats d'allò més diverses: agricultura, artesania, petites i mitjanes indústries, comerç i servicis. Serveix d'amortiguador i d'espai regenerador, per la qual cosa resulta indispensable per a l'equilibri ecològic, al mateix temps que s'ha convertit en un bloc privilegiat de repòs i d'oci.

Aquest món rural està sotmés a profunds canvis que posen en perill l'equilibri entre les seues diverses funcions.

Els plans de desenvolupament rural de la Comissió es basen en tres preocupacions fonamentals:

- 1.- Amb l'entrada d'Irlanda, Grècia, Espanya i Portugal ha augmentat el nombre de zones amb molt de retard estructural en el seu desenvolupament socio-econòmic.

2.- La necessària reconversió de l'agricultura europea:

a.- La producció agrària augmenta de forma estructural més depressa que la demanda solvent. En aquests moments la Comunitat té excedents estructurals en la major part dels seus productes tradicionals.

b.- La política de preus, mercats i estructures agràries ja no pot fixar-se com a objectiu l'augment indiscriminat de la producció, sinó ajustar l'oferta a la demanda.

c.- Augmentarà el nombre d'explotacions que no poden obtindre una renda econòmica i socialment acceptable sols amb la seua producció agrària. Es produirà:

- * Un abandonament de les terres marginals, amb els conseqüents problemes de desertificació i agressió al medi ambient.

- * Una part de la població rural activa agrària deixarà de tindre ocupació en el sector, al menys amb dedicació exclusiva. Resultarà indispensable fomentar noves activitats. En alguns casos les ajudes a la renda seràn necessàries.

3.- La progressiva degradació del medi rural. Provocada per: l'anàrquica urbanització i industrialització, l'excés de turisme en alguns llocs, l'exòde rural, l'abandonament i l'erosió de les terres, o la desertificació de comarques senceres arrasades pels incendis.

Aquestes tres preocupacions es plantegen avui en un context especialment difícil: Un nivell de desocupació elevat, un creixement econòmic limitat i importants dèficits pressupostaris. Si a d'açò afegim les exigències dels EE.UU. dins el GATT de desarmament arancelari per a l'agricultura, tenim dibuixat els principals trets de la situació en què es troba la Política Agrícola Comunitària.

Davant d'aquesta situació, la Comissió manifesta que no existeix una sola política que done resposta a la diversitat de problemes que té el món rural i subratlla que front a problemes diversos ha d'haver una diversificació de solucions:

1.- El món rural davant les pressions del món modern.

Es troben problemes d'aquest tipus en les regions rurals situades prop de les grans aglomeracions o amb fàcils accesos des d'elles. La seua població és relativament densa. Ací es veu on l'agricultura s'ha modernitzat i intensificat més, però ho ha fet a expenses del medi ambient, generant problemes de contaminació, degradació del paisatge i destrucció de l'espai natural.

Les solucions per a l'agricultura passen ací per:

a.- L'ordenació del territori.

b.- La protecció del medi ambient.

Les mides concretes poden ser:

a.- Delimitació de les zones agràries.

b.- Concentració parcel·lària.

c.- Manteniment d'una agricultura competitiva.

d.- Medides que afavoresquen l'ús de menys productes químics.

e.- Extensificació de la producció.

2.- Les zones marcades per la decadència rural, que es caracteritzen per un éxode rural ininterromput (el clàssic de l'emigració regional neta o el de l'emigració intrarregional dels centres rurals als urbans). En aquestes zones l'agricultura segueix sent relativament important i es practica en nombroses explotacions de petit tamany. Els complements o alternatives d'ocupació i renda són escasos o no són suficients. Les persones entre 15 i 45 anys abandonen el camp. Es degraden els serveis públics i privats. Les terres més marginals es van abandonant progressivament. Es deixen de tindre cura dels boscos i els incendis poden acabar destruint la capa vegetal.

Les solucions per l'agricultura passen per:

a.- Medides específiques per a la millora estructural (producció i comercialització).

b.- Política de qualitat.

c.- Diversificació econòmica.

d.- Conservació de la natura.

Les mides concretes poden consistir en:

- a.- Millora estructural.
- b.- Directives sobre etiquetat i denominació d'origen.
- c.- Organització.
- d.- Ajudes als agricultors compromesos amb la protecció.
- e.- Determinació de zones propícies per a la piscicultura o l'aqüicultura.

3.- Zones especialment marginades i de difícil accés (el món rural marginat). La decadència rural i la despoblació són molt acusades. Les possibilitats de diversificació econòmica són molt limitades i el desenvolupament de base o de infraestructures seria especialment costós.

Les solucions per a l'agricultura passen per:

- a.- La protecció als agricultors.
- b.- La protecció a la natura.

Les mides concretes poden ser:

- a.- Ajudes a les rendes.
- b.- Millora de l'habitat rural.

c.- Protecció de sòls.

d.- Indemnizacions compensatòries (adaptades).

e.- Primes per la conservació del medi ambient.

En definitiva la reforma de la Política Agrària Comunitària constitueix un conjunt coherent de mides relatives a:

- 1.- Sanejament de mercats.
- 2.- Diversificació econòmica.
- 3.- Sosteniment més selectiu.
- 4.- Mides estructurals.

Aquestes mides tenen com a objectiu:

- 1.- Que juguen les lleis del mercat en els productes agraris i controlar el creixement de la producció i de les despeses agràries.
- 2.- Dedicar una major atenció al món rural i canalitzar més adequadament les ajudes estructurals.
- 3.- Reforçar el paper de l'agricultura a les zones on no hi ha un altra alternativa.

D'una manera general, les propostes són les següents:

1.- Reorientació de la PAC:

a.- Buscar la diversificació de les mides de sosteniment de preus i rendes, determinant encara més els destinataris de les ajudes.

* Ajudes directes als xicotets productes (cereals, oli d'oliva).

* Mides d'ajust en favor d'algunes zones sensibles (exenció de la taxa de corresponsabilitat en les zones de muntanya,...).

* Mides en favor de l'agricultura de muntanya i de les zones desafavorides.

* Mides específiques en favor de determinades regions amb característiques agràries especials.

* Jubilació anticipada amb cofinanciació comunitària.

* Foment de pràctiques agràries favorables al medi ambient natural en zones ecològicament sensibles (extensificació).

* Reconversió de la producció agrària cap a productes no excedentaris.

* Extensificació de la producció i retirada de terres.

* Ajudes directes a la renda.

- b.- Política de qualitat dels productes.
 - c.- Reajustament de les mesures horizontals.
 - d.- Millora de la formació permanent dels agricultors, foment de la gestió i comercialització, increment del seu poder contractual.
- 2.- Mesures forestals. Per conservar el medi ambient, protegir els sols, millorar l'economia i augmentar la funció social i recreativa.
 - 3.- Protecció del medi ambient rural.
 - 4.- Energia i món rural. Foment de l'ús de l'energia solar i eòlica.
 - 5.- Política regional. Cercar un desenvolupament econòmic geogràficament més equilibrat.
 - 6.- Mides d'ajuda a les PYME. (Industrials, artesanals, de servicis, turisme rural).
 - 7.- Investigació, desenvolupament i innovació. El món rural no pot quedar convertit en un tercer món tecnològic, condemnat al subdesenvolupament permanent.
 - 8.- Difusió de noves tecnologies d'informació i telecomunicació.
 - 9.- Educació, formació i política social.
 - 10.- Campanyes d'informació i sensibilització.

- 11.- Reforma dels Fons Estructurals i intervenció financera en favor del món rural. En base a una major racionalitat, eficàcia i coordinació (per part del FEDER-FSE-BEI, de la EURATOM, de la CECA i del Nuevo Instrumento Comunitario (NIC)).

Recentment, ja dins de la reforma de Fons Estructurals, s'ha aprovat el «Marco Comunitario de Apoyo para las intervenciones estructurales comunitarias en las regiones españolas del objetivo nº 1, para el período comprendido entre el 1/1/89 i el 31/12/93».

El País Valencià ha estat considerada dins de l'objectiu num. 1.

Aquest Marc Comunitari té set eixos prioritaris:

- 1.- Integració i articulació territorial.
- 2.- Indústria, artesania i serveis a les empreses.
- 3.- Turisme.
- 4.- Agricultura i desenvolupament rural.
- 5.- Infraestructures de recolçament a les activitats econòmiques.
- 6.- Valoració dels recursos humans.
- 7.- Assistència tècnica, acompanyament i seguiment d'informació.

Té un pla de financiació indicatiu de 18.408 milions d'ECUS, que es preveu siga cobert pels fons estructurals

(FEDER, FSE i FEOGA-Orientació), el sector públic de cada Estat i el sector privat, amb financeriacions del BEI i de la CECA.

Dins de l'eix 4, d'agricultura i desenvolupament rural, es consideren aspectes relatius a:

4.1.- Desenvolupament rural.

4.2.- Forestal.

4.3.- Mides horitzontals: R. 355/77
R. 797/85

4.4.- Producció agrària.

Fins aquest moment les ajudes rebudes pels agricultors valencians han vingut principalemnt via:

1.- FEOGA-Garantia.

2.- Acció Comuna en zones desfavorides d'Espanya.
Reglament (CEE) 1118/88 (FEOGA-Orientación, FEDER, FSE).

3.- FEOGA-Orientació:

a.- R. 355/77 del Consell de 15 de febrer de 1987 referent a una acció comuna per a la millora de les condicions de transformació i comercialització de productes agrícoles i pesquers.

b.- R. 797/85 sobre la millora de l'eficàcia de les estructures agràries. Junta totes les ajudes

horitzontals. Aquest Reglament fou homologat després que la Comissió aprovara el R.D. 808/1987 del govern espanyol. Encara tardaren 20 mesos en que els agricultors valencians pogueren acollir-se a aquestes ajudes.

c.- R. 1360/78 de Foment d'Agrupacions de Productors Agraris per a millorar la comercialització. Modificat pel R. 1760/87 en què es prorroguen l'aplicació de les mesures contemplades en l'anterior Reglament.

d.- Mesures específiques en benefici de l'agricultura de muntanya i zones desafavorides. Indemnitzacions Compensatòries.

e.- Mides en el sector forestal («Medidas de financiación de inversiones públicas en el sector forestal»). El R. 3528/86 estableix una acció comunitària amb l'objecte d'incrementar la protecció dels boscos en la Comunitat contra la contaminació atmosfèrica. El R. 3529/86 estableix una acció comunitària per a la protecció dels boscos contra els incendis.

f.- Ajudes per a l'extensificació i reconversió de la producció.

g.- Programes d'investigació.

4.- CONCLUSIONS

Hem vist que el sector agrari valencià té una problemàtica específica perfectament detectada pels tècnics, la Conselleria d'Agricultura i Pesca, els sindicats i els partits polítics. Es més, hi ha un consens en l'especificació d'aquesta problemàtica general:

- 1.- Dos tipus d'agricultura: la del regadiu litoral i la del secà interior.
- 2.- Desertització d'amples zones del secà interior.
- 3.- Baix grau de professionalització de l'agricultura valenciana. Agricultura a temps parcial.
- 4.- Insuficient movilitat del factor terra, amb preus molt elevats i divorciats, en molts casos, del seu valor com factor de producció agrària. La superfície de l'explotació mitjana valenciana es prou inferior al promedi de l'Estat Espanyol i de l'Europa Comunitària. Elevat fraccionament de les explotacions. En definitiva: minifundisme i elevat grau de parcel·lació.
- 5.- Excés de mecanització, especialment al regadiu litoral, així com un ús abusiu de fertilitzants químics i productes fitosanitaris.
- 6.- Fort desequilibri entre les produccions agrícoles (80'2 %), ramaderes (18'8 %) i forestals (1 %).
- 7.- Especialització molt forta en un nombre reduït de productes, el 85 % de la producció agrícola correspon a produccions hortofrutícoles, orientades en gran mida als mercats europeus.

8.- Escassa dimensió empresarial del sector exportador.

9.- Desequilibris hidràulics, competència per l'ús de l'aigua per a reg i turisme.

D'altra banda en el període analitzat hi hagut un partit polític el PSOE-PSPV, que ha tingut majoria. Per tant és el seu programa agrari, que no difereix substancialment amb el de l'oposició, el que s'ha pogut dur a la pràctica: la política agrària del període estudiat ha estat manada pel PSOE-PSPV. En observar els dos programes agraris presentats pel PSOE-PSPV l'any 1983 i el 1987 ens adonem que el de 1983 és més concret i el de 1987 té unes propostes més generals (es fuig de prometre coses concretes).

Coincidint amb el baix grau de professionalització de l'agricultura valenciana ens trobem amb uns sindicats agraris amb una baixa afiliació dins del sector. També hem vist que la població activa agrària es troba molt envellida. Açò junt a la manca de mitjans materials dels sindicats agraris (pensem que encara no els han tornat el patrimoni sindical) fa que tinguen molt poca força a l'hora de intentar imposar una política agrària determinada. Les grans mobilitzacions del camp han sigut possibles quan han col·laborat econòmicament les cooperatives agràries. El PSOE-PSPV, la Conselleria d'Agricultura i Pesca, donarà un major suport i protagonisme a les cooperatives agràries que als sindicats. Els sindicats no han tingut pes en l'elaboració de la política agrària. La seua actuació s'ha limitat moltes vegades a reivindicar coses molt concretes (ajudes per paliar catàstrofes climàtiques, ajudes per mantindre preus,...) que sempre han donat el mateix resultat. El partit en el govern es nega i els sindicats són recolzats per tota l'oposició. També es molt significatiu que a les darreres eleccions del 87 el PSOE-PSPV l'únic acte que feu relacionat amb el camp fou

mitjançant una convocatòria a tots els presidents de cooperatives agràries.

Tampoc no s'ha d'oblidar que la política agrària del País Valencià vindrà marcada moltes vegades per directrius comunitàries i de l'Estat Espanyol. En aquest sentit, s'ha d'assenyalar l'enfrontament que algunes vegades ha tingut la Conselleria d'Agricultura i Pesca amb el «Ministerio de Agricultura y Pesca».

Hem d'acabar remarcant dues idees que venen expresades pels tècnics i per la mateixa Conselleria d'Agricultura i Pesca l'any 1979, al «Libro Blanco sobre la Agricultura en el País Valenciano»:

- 1.- La majoria de les mides proposades no suposen grans inversions de capital públic. Són, més aviat, mesures legislatives la majoria, o mesures que només necessiten l'acció i els diners de l'Administració per posar d'acord a un sector i després que ell duga la seua pròpia dinàmica.
- 2.- Tots els programes no poden dur-se a terme només per la Conselleria d'Agricultura, cal que siguen assumits per tots els agricultors, institucions i associacions relacionades amb l'agricultura.

CAPITOL IV:

NORMATIVA AGRARIA VALENCIANA

D'acord amb el que deiem en el Capítol I, la intervenció dels poders públics en l'economia es pot materialitzar de dues maneres: mitjançant REGULACIONS i mitjançant INSTRUMENTS FINANCERS. Al Capítol IV i V estudiem les REGULACIONS i al Capítol VI els INSTRUMENTS FINANCERS, els Pressupostos de la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Com hem vist en el Capítol III, la majoria d'actuacions que proposen els tècnics són REGULACIONS, la qual cosa augmenta l'interés per la matèria que estudiem en aquest Capítol.

Les regulacions es materialitzen en Lleis, Decrets, Ordres i Resolucions que són establertes per les Corts Valencianes, pel Consell de la Generalitat Valenciana, pels Consellers i pels Directors Generals, respectivament.

En aquest Capítol IV s'analitza tota la normativa elaborada, excepte la que fa referència a l'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura i Pesca i les transferències, tema al que, donada la seua importància, li hem dedicat el Capítol V.

1.- LES LLEIS

Les Lleis són aprovades per les Corts Valencianes i promulgades pel President de la Generalitat Valenciana en nom del Rei.

En l'estudi que hem fet de les Lleis aprovades per les Corts Valencianes, des de maig de 1983 que es celebraren les primeres eleccions fins l'acabament de 1989, hem anat cercant les que tenien una importància especial per a l'agricultura. En realitat totes les Lleis afecten l'agricultura, des de la Llei d'Hisenda Pública fins la Llei de Funció Pública, però com és normal hem seleccionat les que el seu objecte específic era l'agricultura i la pesca. També hem deixat de banda la Llei anual que aprova els Pressupostos de la Generalitat Valenciana perquè aquestes Lleis seran objecte d'un estudi especial al Capítol VI sobre els Pressupostos de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

Hem trobat cinc Lleis:

- 1.- LLEI de la Generalitat Valenciana 2/1985, de 23 de febrer, de crèdit extraordinari, en el pressupost vigent, per atendre despeses derivades de les gelades de gener de 1985.
- 2.- LLEI de la Generalitat Valenciana 6/1986, de 15 de desembre, d'arrendaments històrics valencians.
- 3.- LLEI de la Generalitat Valenciana 7/1986, de 22 de desembre, sobre la utilització d'aigües per a reg.
- 4.- LLEI de la Generalitat Valenciana 5/1988, de 24 de juny, per la qual es regulen els Paratges Naturals de la Comunitat Valenciana.

5.- LLEI de la Generalitat Valenciana 2/1989, de 3 de març, d'Impacte Ambiental.

En realitat la Llei 2/1985 de crèdit extraordinari l'haguérem pogut considerar al Capítol dels Pressupostos, però hem volgut comentar-la ací perquè aquesta situació de gelades, pedregades i catàstrofes naturals és una situació que es repetirà vàries vegades durant aquests anys i determinarà que la Generalitat done un suport important a la Creació de la Mútua Valenciana d'Assegurances Agràries per tal que els llauradors tinguén assegurades les seues collites i no s'haja d'acudir constantment a ajudes que normalment tarden en arribar i poden ser molt discutibles.

La Llei d'arrendaments històrics valencians és una vella aspiració del camp valencià i que gairebé tots els grups polítics valencians portaven al seu programa electoral. On van sorgir les discrepàncies fou en aspectes formals que després es materialitzarien en la presentació d'un recurs d'inconstitucionalitat la qual cosa ha motivat la suspensió de la vigència i aplicació del paràgraf segon de l'article segon, l'últim incís dels punt 2 de l'article tercer, l'article nové i la disposició Transitòria, els quals queden pendents de la Sentència del Tribunal Constitucional.

La Llei d'Utilització d'aigües per a reg té com ha finalitat aconseguir que l'aigua, recurs primari i escàs a la nostra Comunitat, siga utilitzada per a regs amb la major austeritat i economia possibles. Si recordem que al Capítol III déiem que un 35'3 % de les terres llaurades del País Valencià, 252.260 hectàrees, són de regadiu no cal dir la importància que té aquesta Llei. L'única observació que fem és que la Llei pot ser molt bona, però si als pressupostos de cada any no s'hi dediquen els fons necessaris ens trobarem com si la Llei no existira. Els diners dedicats han sigut:

1987	42.000.000
1988	1.000.000.000
1989	550.000.000

Les informacions que tenim indiquen que hi ha més peticions que fons disponibles i que la seua tramitació és bastant lenta.

La Llei per la qual es regulen els Paratges Naturals de la Comunitat Valenciana segueix les previsions de la Llei 15/1975, de 2 de maig d'Espais Naturals Protegits, però fent ús de les competències previstes en els articles 31.10 i 32.1.6 de l'Estatut d'Autonomia, ha optat per crear una figura de protecció --els Paratges naturals de la Comunitat Valenciana-- que siga més flexible. Així, és essencial en la figura ara regulada l'apreciació de l'interés comunitari, que no suposa arribar a qualificar aquestos espais amb la categoria de l'interés nacional, si bé pot tractar-se de llocs els valors dels quals siguen molt estimables per als valencians. D'altra banda, l'aprovació es farà mitjançant Decret, cosa que facilita en gran mesura el tràmit de la declaració i no suposa en cap cas minva o perjudici dels drets dels particulars.

La Llei d'Impacte Ambiental tracta de fer una política preventiva basada en la necessitat d'avaluar les conseqüències que sobre la qualitat de vida i sobre el medi natural pot tenir qualsevol mesura realitzada o per realitzar, l'objectiu final de la qual seria la protecció de la salut de l'home i la conservació en quantitat i qualitat de tots els recursos que condicionen la vida: aigua, aire, espai (sòl, paisatge), clima, matèries primes, hàbitat i patrimoni natural.

2.- ELS DECRETS

Són signats pel President de la Generalitat previa aprovació pel Consell de la Generalitat Valenciana.

D'abans de les primeres eleccions autonòmiques, maig de 1983, només hi han quatre Decrets presentats al Consell a proposta de la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Dos fan referència a l'aprovació dels estatuts del Consorci d'Extinció d'Incendis i Salvament dels municipis de la Muntanya d'Alacant i del Vinalopó. Un altre, de 29 de novembre de 1982, concedeix l'exempció en el pagament de determinades obligacions als afectats per les inundacions. I l'últim, de 17 de gener de 1983, declara productes d'especial incidència en la Comunitat Valenciana els que s'utilitzen en cultius hortícoles, cítrics i arròs.

A partir de maig de 1983 els Decrets aprovats han estat, any per any, els següents:

1983. No hi ha cap Decret.

1984. Hi ha tres Decrets:

- 1.- El 45/1984, de 16 d'abril, pel qual es crea l'Institut de Cooperativisme Agrari Valencià.
- 2.- El 99/1984, de 21 d'agost, pel qual es fixen les directrius de coordinació, per a l'exercici 1985, de les funcions pròpies de les Diputacions Provincials de la Comunitat Valenciana en matèries agràries d'interés Comunitari.
- 3.- El 111/84, de 15 d'octubre on s'estableixen i regulen subvencions per facilitar l'arrendament de terres per

les Cooperatives de treball associat dedicades a la producció agrícola.

Els tres Decrets són molt importants perquè suposen la creació de l'Institut de Cooperativisme, amb la qual cosa es reconeix la importància de les cooperatives agràries al País Valencià. Suposen la coordinació de les competències en matèria d'agricultura entre les Diputacions i la Conselleria, i suposen finalment la potenciació del cooperativisme de producció, molt menys desenvolupat que el cooperativisme de comercialització.

1985. Hi ha huit Decrets:

- 1.- El 16, 17 i 41/1985 estan relacionats amb les ajudes als agricultors afectats per les gelades del mes de gener.
- 2.- El 72/85, de 27 de maig, convoca ajudes a les Organitzacions Professionals Agràries, per a la realització d'activitats formatives.
- 3.- El 73/85, de 27 de maig, crea el Consell Agrari Valencià.
- 4.- El 118/85, de 23 d'agost, crea la Comissió de Seguiment de la Integració d'Espanya en les Comunitats Europees.
- 5.- El 182/85, de 11 de novembre, estableix les competències de les Conselleries d'Agricultura i Pesca i d'Indústria, Comerç i Turisme en matèria d'indústries Agràries i Alimentàries.
- 6.- El 198/85, de 23 de desembre, disposa l'aprovació de diverses actuacions conduents a la modernització del

Sector Agrari Valencià (prestar assistència tècnica i financera per contribuir a la deguda modernització i adequació al marc comunitari de les exportacions agràries i indústries agroalimentàries).

Les ajudes als agricultors afectats per les catàstrofes meteorològiques seran una constant al llarg d'aquests anys. Igualment ho seran les actuacions conduents a facilitar la integració a la Comunitat Europea. Dues novetats constituïran les ajudes a les Organitzacions Professionals Agràries i la Creació del Consell Agrari Valencià. Altra cosa serà que les ajudes es consideren suficients o que hi haja un funcionament regular del Consell Agrari Valencià.

1986. Hi ha quinze Decrets:

- 1.- El 194/85 i el 107/86, aprovant el Pla General d'Escorxadors i prorrogant el termini d'execució del Pla, respectivament.
- 2.- El 207/85 que aprova el conveni entre la Generalitat Valenciana-IRYDA i l'Empresa Nacional de Transformació Agrària, S.A. (TRAGSA).
- 3.- El 20/1986, el 81/86, 108/86 i el 129/86, relacionats amb les ajudes als agricultors afectats per les gelades del 85, les tempestes de juliol de 1986 i les tronades de setembre i octubre de 1986.
- 4.- El 38/86 sobre coordinació amb la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència en matèria de formació agrària i pesquera.
- 5.- El 64/86 que crea la Comissió per al desplegament i aplicació de la Reglamentació sobre plaguicides.

- 6.- El 89/86 i 117/86 de règim jurídic del Parc Natural de l'Albufera i la posterior modificació de l'article sisé, paràgraf segon.
- 7.- El 91/86 que regula la creació dels Comitès de Coordinació per al desenvolupament integral de les Zones d'Agricultura de Muntanya i d'altres equiparables.
- 8.- El 97/86 sobre protecció de diverses espècies de la fauna silvestre.
- 9.- El 138/86 pel qual és prorrogada la vigència d'actuacions de reforma i desenvolupament agrari a la comarca dels Valls Centrals de Castelló (zona d'ordenació d'explotacions).
- 10.- El 155/86, el qual declara d'utilitat pública i urgent execució la concentració parcel·laria a la zona «Barranco del agua» de Jalance (València).

Així, continuen i s'incrementen les ajudes als agricultors afectats per catàstrofes meteorològiques, s'aprova el Pla General d'Escorxadors, es prorroguen les actuacions d'ordenació als Valls Centrals i s'inicia una concentració parcel·laria a Jalance, mides totes elles que suposaren notables inversions. Altres tindran un gran impacte mediambiental --Parc Natural de l'Albufera i protecció d'espècies de la fauna silvestre--, o ajudaran a un millor desenvolupament de l'agricultura: Conveni amb TRAGSA i amb la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència i creació de la Comissió que desplegarà i aplicarà la Reglamentació sobre plaguicides.

1987. Hi ha dèssset Decrets:

- 1.- El 171/86 crea el Registre de plantacions de vinya i el Registre de parcel·les amb dret a replantació de vinya.
- 2.- Els 1/87, 25/87, 49/87, 67/87, 70/87 fan referència a la declaració de Parc Natural del Penyal d'Ifac, del Montgó i del carrascar de la Font Roja.
- 3.- Els 45/87 i 46/87 declaren d'utilitat pública i urgent execució la concentració parcel·laria al «Murtal» de Godelleta (València) i «Cabrera» de Segorbe (Castelló).
- 4.- El 47/87 desenvolupa la Llei sobre utilització d'aigües per a reg.
- 5.- El 48/87 sobre obres i actuacions de la Conselleria en Zones Desfavorides declarades per la CEE.
- 6.- El 56/87 modifica la delimitació i el Pla General de Transformació de la Zona Regable de Pedralba-Vilamarxant.
- 7.- El 74/87 sobre coordinació d'actuacions amb la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència en matèria de formació professional relacionada amb el sector industrial agroalimentari.
- 8.- El 173/87 aprova la instrucció sobre aplicadors autoritzats de plaguicides i personal d'establiments i serveis plaguicides d'ús fitosanitari.

- 9.- El 191/87 instrumenta ajudes pels aquicultors, les explotacions dels quals resultaren afectades per les tempestes de 28 i 29 d'octubre de 1987.
- 10.- El 197/87 que acorda actuacions de reforma i desenvolupament agrari a «El Valle de Ayora» València.
- 11.- El 12/87 regula i ordena l'activitat apícola.
- 12.- El 16/87 aprova el Reglament de Pesca Marítima i d'Esplai.

Així, continuen les ajudes als agricultors afectats per catàstrofes meteorològiques. Hi ha un avanç molt gran amb la declaració de tres nous Parcs Naturals. Continuen les accions de desenvolupament agrari amb l'inici de dos noves zones de concentració parcel·lària, la realització d'obres i actuacions en Zones Desfavorides i l'actuació en «El Valle de Ayora», i es desenrotlla la Llei d'ús d'aigües per a reg. Continuen els convenis de Coordinació amb la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. Es crea el Registre de les plantacions de vinya, s'aprova la instrucció sobre aplicadors autoritzats de plaguicides, es regula i ordena l'activitat apícola i s'aprova el Reglament de Pesca Marítima i d'Esplai.

1988. Hi ha setze Decrets:

- 1.- El 2/88 que concedeix ajudes als agricultors afectats per les inundacions de 1987.
- 2.- El 3/88 que concedeix ajudes complementàries als afectats per les tempestes del 28 i 29 d'octubre de 1987.

- 3.- El 15/88 que declara Parc Natural les Illes Columbretes.
- 4.- El 11/88, el 27/88 i el 111/88 que declaren d'utilitat pública i d'urgent execució la concentració parcel·lària de la zona el «Garroferal» de Bugarra, les Coves de Vinromà (Castelló) i «Llacuna i Coma-Molins» (Castelló).
- 5.- El 13/88 que acorda actuacions de reforma i desenvolupament agrari a la zona de la Vall d'Albaida.
- 6.- El 12/88 i el 110/88 que prorroguen la vigència de les actuacions de reforma i desenvolupament agrari a la zona del Maestrat i la Muntanya d'Alacant.
- 7.- El 73/88 sobre documentació zoosanitària de les explotacions ramaderes de la Comunitat Valenciana.
- 8.- El 74/88 que crea el Refugi Nacional de Caça de la Llacuna de la Mata (Alacant).
- 9.- El 112/88 que concerta ajudes pels agricultors amb explotacions afectades per les tempestes dels dies 24 al 26 de juny de 1988.
- 10.- El 140/88 i el 179/88 que concedeix ajudes als agricultors, les explotacions dels quals resultaren afectades pel mildiu de la vinya.
- 11.- El 170/88 que crea el Registre Zoosanitari de centres industrials de transformació d'animals morts i comissos a la Comunitat Valenciana.

12.- El 202/88 que estableix normes per a la regulació de la falconeria a la Comunitat Valenciana.

Continuen, per tant, les ajudes als agricultors afectats per catàstrofes meteorològiques. Es declara Parc Natural les Illes Columbretes i es crea el Refugi Nacional de Caça de la Llacuna de la Mata (Alacant) i s'estableixen normes per a la regulació de la falconeria. Continuen les activitats de desenvolupament agrari amb l'inici de tres concentracions parcel·làries, la pròrroga de dos actuacions de reforma i desenvolupament i l'inici d'una nova. Es legisla sobre la documentació zoosanitària de les explotacions ramaderes i es crea el Registre Zoosanitari de centres industrials de transformació d'animals morts i comissos.

1989. Hi ha quinze Decrets:

- 1.- El 133/89 que estableix la gratuïtat dels aprofitaments apícoles a les muntanyes propietat de la Generalitat Valenciana.
- 2.- El 91/89 i el 92/89 que amplien el termini de presentació de sol·licituds de les ajudes i estímuls establerts per a l'ordenació de les explotacions agràries a les zones dels Serrans i de les Valls Centrals.
- 3.- Els 39/89 i 134/89 que instrumenten i amplien les ajudes als afectats, les explotacions dels quals han estat danyades pel temporal de vents dels dies 24 al 26 de febrer de 1989.
- 4.- El 74/89 sobre documentació zoosanitària per al trasllat a escorxadors de ramats procedents

d'Agrupacions de Defensa Sanitària i de Granges Qualificades Sanitàriament.

- 5.- El 7/89 que modifica les Junes Consultives de les Reserves Nacionals de Caça de la Comunitat Valenciana.
- 6.- El 49/89 i el 197/89 que declara d'utilitat pública i execució urgent la concentració parcel·lària de les zones Aigua Molls de Puebla Tornesa (Castelló) i Huerta Vieja-Aliagares i Zurra de Sinarcas (València).
- 7.- El 90/89 que crea la Denominació Productes de Qualitat de la Comunitat Valenciana per a productes agraris i agroalimentaris produïts a la Comunitat Valenciana.
- 8.- Els Decrets 188/88, 190/88, 189/88 i 149/89 de declaració de Paratge Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, de les Salines de Santa Pola, de les Llacunes de la Mata i Torrevella i del Desert de les Palmes.
- 9.- El 127/89 que regula la concessió d'ajudes als viticultors, per a la realització de tractaments contra el mildiu de la vinya.

En conseqüència, continuen les ajudes als agricultors afectats per catàstrofes meteorològiques i es donen ajudes per al tractament del mildiu. Continua la declaració, ara de Paratges Naturals, al Prat de Cabanes-Torreblanca, a les Salines de Santa Pola, a les Llacunes de la Mata i Torrevella i al Desert de les Palmes. Són modificades les Junes Consultives de les Reserves Nacionals de Caça. S'estableix la gratuïtat dels aprofitaments apícoles a les

montanyes propietat de la Generalitat Valenciana. Les activitats de desenvolupament agrari continuen ampliant els terminis de presentació de sol.licituds d'ajuda a les zones d'ordenació dels Serrans i de les Valls Centrals, creant dues zones més de concentració parcel.lària a la Puebla Tornesa i a Sinarcas. Es legisla sobre la documentació zoosanitària i finalment és creada la Denominació de Productes de Qualitat de la Comunitat Valenciana.

En resum, respecte als Decrets promulgats podem fer les següents observacions:

- 1.- Hi ha Decrets que són el desenvolupament lògic d'una Llei, com per exemple la Llei 5/1988, per la qual es regulen els Paratges Naturals de la Comunitat Valenciana, declarant-se el Paratge Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, de les Salines de Santa Pola, de les Llacunes de la Mata i Torrevella i del Desert de les Palmes. Abans ja s'havia declarat Parc Naturals l'Albufera de València, el Penyal d'Ifac, el Montgó, el Carrascar de la Font Roja i les Illes Columbretes. Aixó sense contar el Decret sobre protecció de diverses espècies de la fauna silvestre, la creació del Refugi Nacional de Caça de la Llacuna de la Mata (Alacant) i l'establiment de normes per a la regulació de la falconeria.

També es desenvolupa pel Decret 47/87 la Llei sobre utilització d'aigües per a reg.

- 2.- Des de l'any 85 tots els anys hi hauràn Decrets que donen ajudes als llauradors afectats per catàstrofes meteorològiques. Aquesta és una prova ben evident de que l'apropament de l'Administració a l'administrat produeix una sensibilització especial en l'Administració. De qualsevol manera, al llarg dels anys es comprova que la solució no es donar ajudes,

sinò ajudar per tal que els llauradors s'organitzen ells mateixos i amb l'ajut oficial s'acabarà creant la Mútua Valenciana d'Assegurances Agràries (MAVDA).

3.- Un altra constant és el treball de desenvolupament agrari, sobretot a partir de 1985 en què són transferides les competències de l'IRYDA. Així, són prorrogades les actuacions de les Valls Centrals de Castelló, el Maestrat i la Muntanya d'Alacant, i s'acorden actuacions de reforma i desenvolupament agrari a «El Valle de Ayora» i a la «Vall d'Albaida». També es dona un gran impuls a l'establiment de zones de concentració parcel·lària com «El barranco del agua» (Jalance), «El Murtal» de Godolleta (València), «Cabrera» de Segorbe (Castelló), «El Garroferal» de Bugarra, Les Coves de Vinromà i «LLacuna i Coma-Molins» (Castelló), «Aigüa Molls» de Puebla Tornesa, «Huerta Vieja-Aliagares y Zurra» de Sinarcas (València). També mamprén a aplicar-se nova legislació o legislació europea, com el 91/86 que regula la creació del Comité de Coordinació per al desenvolupament integral de les zones d'Agricultura de Muntanya, o el 48/87 sobre obres i actuacions en Zones Desfavorides.

4.- És important el desenvolupament que li se dona al cooperativisme amb la creació de l'Institut de Cooperativisme Agrari Valencià i l'establiment del Decret de subvencions per facilitar l'arrendament de terres per les cooperatives de treball associat. Açò anirà acompanyat, com veurem més avant, pel desenvolupament de vàries Ordres. Altre tema serà que les línies d'ajuda estiguen suficientment dotades o que se'n faça una bona campanya d'informació entre els agricultors.

- 5.- Hi ha varis Decrets que són de Coordinació, com el de les Diputacions Provincials, la Comissió de Seguiment de la Integració a la CEE, el que estableix les competències en matèria d'Indústries Agràries i Alimentàries, el conveni amb TRAGSA, el de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència en matèria de formació agrària i pesquera i de formació professional en indústries agràries.
- 6.- En altres Decrets s'intenta l'ordenació de sectors productius, com el que estableix el Pla General d'escorxadors, 198/85 que aprova diverses actuacions conduents a la modernització del Sector Agrari Valencià, el que crea el Registre de Plantacions de Vinya, el que regula i ordena l'activitat apícola, el que aprova el Reglament de Pesca Marítima i d'Esplai.
- 7.- Els Decrets que creen la Comissió per al desplegament i aplicació de la Reglamentació de plaguicides i el que aprova la instrucció sobre aplicadors autoritzats de plaguicides, així com els que creen el Registre Zoosanitari de Centres Industrials de Transformació d'animals morts i comissos o estableixen la documentació zoosanitària per al trasllat a escorxadors de ramats suposen legislar sobre aspectes que la modernització i els avanços de l'agricultura valenciana estaven demanant una ordenació clara.
- 8.- Donem molta importància al Decret que crea la Denominació de Productes de Qualitat de la Comunitat Valenciana per a productes agraris i agroalimentaris perquè es la típica norma que sense suposar cap inversió suposa una gran ajuda a la comercialització dels productes valencians.
- 9.- Hem deixat pel final els Decrets que convoquen ajudes a les Organitzacions Professionals Agràries per a la

realització d'activitats formatives i el que crea el Consell Agrari Valencià. Pensem que són molt importants ja que la solució als problemes del camp ha d'eixir dels propis afectats i serà molt important que el Sector tinga unes organitzacions fortes i que la seua veu puga sentir-se en un òrgan d'una manera oficial.

3.- LES ORDRES

Són dictades per la Conselleria i signades pel seu titular, normalment són desenvolupaments de Lleis i Decrets aprovats previament.

Iniciem l'estudi a partir de l'any 1983 ja que fins aquest any quasi totes les Ordres dictades per la Conselleria estan relacionades amb el traspàs de competències. Moltes Ordres es repeteixen tots els anys, com per exemple la que declara d'utilitat pública i l'obligatorietat dels tractaments col·lectius contra el «cucat» de l'arrós, per la qual cosa cada any només citarem les noves. Tampoc no citarem totes les Ordres que despleguen els Decrets d'ajuda als agricultors per catàstrofes meteorològiques. Per raons pràctiques hem recollit les diferents ordres en l'Annex I.

Només comentarem les Ordres que no duen aparellades unes despeses als pressupostos, les altres ja les estudiarem en el Capítol corresponent de Pressupostos.

Així destaquem la normativa desenvolupada en:

- 1.- La producció agrària: Declarant l'obligatorietat dels tractaments col·lectius contra el «cucat» de l'arrós, la mosca de la fruita, la limitació d'ús d'herbicides en l'arrós, la normativa reguladora dels tractaments fitosanitaris sobre les plantes en floració, declarant l'existència oficial de la Sharka, coordinant la lluita contra la raça severa del virus de la «tristesia», declarant i extingint la «varroasi» de les abelles, és regulada l'autorització per a l'aplicació de bromur de metil en la desinfecció de sòls agrícoles, s'estableix el Registre de Productors de Flor Tallada, constitució i funcionament de la Junta Vitivinícola.

2.- La protecció dels recursos naturals: Creant un diploma al millor treball forestal en finques de propietat privada, determinant els períodes hàbils de caça i establint vedes especials, creant els Consells Forestals Provincials, protecció d'espècies endèmiques o amenzades, es declara l'existència oficial de la varietat agressiva «Ceratocystis» en els oms, s'estableix una reserva marítima a l'Illa de Tabarca, es regula la pesca en l'art denominat Rall i Moruna, es fixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca continental, s'actualitzen les valoracions de les espècies protegides, són declarats d'Utilitat Pública varies forests, es regula la caça d'ocells aquàtics al Parc Natural de l'Albufera i l'aplicació de plaguicides, es regula l'activitat cinegètica, es regulen el carnet de mariscador i la llicència de marisqueig, es reglamenta l'anellatge científic d'aus, es prohibeixen les repoblacions amb conills de bosc. S'ha de destacar el gran treball realitzat en la classificació de les vies pecuaries.

3.- Ensenyament: S'estableixen les modalitats d'ensenyaments professionals agraris, s'autoritza a les agrupacions, entitats i Organitzacions Professionals de pescadors per a la realització de cursos per obtenir els denominats títols menors nàutico-pesquers, es despleguen els programes dels cursos per l'obtenció dels títols de Patró de Pesca Local i Mecànic Litoral.

4.- Ramaderia: Aprovant el programa de ramaderia extensiva, fomentant l'aprofitament de subproductes agraris, dictant normes per a la lluita contra la febre aftosa, establint l'obligatorietat de la campanya d'erradicació de brucel·losi, tuberculosi i leucosi en el bestiar boví a determinats municipis,

establint el programa de profilaxi i sanejament del bestiar boví, oví, cabrum i apícola.

5.- La promoció de la qualitat: Establint el reglament i el Consell Regulador de les denominacions «Xufa de València», «Orxata de València», «Xixona», vi de «València», «Alacant» i «Requena-Utiel», «Cireres de la Muntanya d'Alacant», «Aperitiu-café, cantueso i compost d'herbes», «Raïm de taula embossat Vinalopó Alacant», «Nispros Callosa d'En Sarrià».

6.- De caràcter general: Es crea el llibre d'atenció al ciutadà i s'estableix el procediment general d'homologacions dels acords col·lectius i dels corresponents convenis de campanya i contractes tipus.

4.- LES RESOLUCIONS

Són dictades per una Direcció General i signades pel seu titular. Normalment realitzen el desplegament d'una Ordre, en alguns casos del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació de l'Administració Central i corresponen a subvencions finalistes.

Hem recollit una relació de les distintes resolucions en l'Annex II. No creguem necessari fer cap comentari al respecte, perquè les resolucions apareixen relacionades amb les Ordres.

5.- COMENTARIS SOBRE LA NORMATIVA DESENVOLUPADA

- a.- Cinc Lleis relacionades amb el Sector Agrari s'han aprovat durant el període estudiat: La Llei 2/1985 de crèdit extraordinari per atendre despeses derivades de les gelades de gener de 1985. La Llei 6/1986 d'arrendaments històrics valencians. La Llei 5/1988 que regula els Paratges Naturals de la Comunitat Valenciana i la Llei 2/1989 d'Impacte Ambiental.

Tres Decrets aprovats l'any 1984, huit l'any 1985, quinze el 1986, desset el 1987, setze el 1988 i quinze en 1989 pensem que és una faena important feta per la conselleria d'Agricultura. Com hem vist al principi hi ha Decrets que són el desenvolupament lògic d'una Llei, d'altres donen ajudes als llauradors afectats per catàstrofes meteorològiques, uns estan relacionats amb el treball de desenvolupament agrari, on observem que des que han transferides les competències de l'IRYDA ha augmentat moltíssim la seua activitat. Altres Decrets són de Coordinació d'activitats que resulten indispensables per dur una bona gestió. Hi ha un grup de Decrets molt important on s'intenta l'ordenació de sectors productius (Pla General d'Escorxadors, registre de Plantacions de Vinya, Regulació i Ordenació del Sector Agrícola, i el que aprova el reglament de Pesca Marítima i d'Esplai) i en un altre grup es legisla sobre matèries necessàries (Aplicadors de plaguicides, Centres Industrials de Transformació d'Animals morts i comissos, documentació zoosanitària per al trasllat a escorxadors). Hi ha un grup de Decrets que tenen una gran importància: El que crea l'Institut de Cooperativisme Agrari Valencià (ICAV), el que crea la Denominació de Productes de Qualitat de la Comunitat Valenciana, els que convoquen ajudes a les Organitzacions Professionals Agràries i

finalment el que crea el Consell Agrari Valencià. D'ells parlarem més avant.

En aquest resum, les úniques Ordres que comentarem són les que no duen emparellades unes despeses als pressuposts. Les Ordres relacionades amb la Producció Agrària (declarant l'obligatorietat dels tractaments col·lectius contra el «Cucut» de l'arrós, la mosca de la fruita, etc.) s'han dictat totes les que han fet falta quan els Serveis de la Conselleria han detectat la seua necessitat. Potser es troben a faltar la elaboració de normativa no sols quan no hi ha més remei sinó pensant en la reducció de costos i l'eficàcia del treball de les explotacions agràries (com per exemple, en les zones de monocultiu de cítrics o d'arrós promocionar més els tractaments sistemàtics i comunitaris). El Servei Forestal i el Servei de Protecció dels Recursos Naturals ha realitzat una gran tasca normativa que ha tocat tots els aspectes vitals del medi ambient valencià. En ramaderia els Serveis correponents també han realitzat una gran tasca normativa en un sector que es troba un poc endarrerit respecte a l'estrictament agrari. A part de la creació del llibre d'atenció al ciutadà i el procediment d'homologació de convenis de campanya i contractes tipus també s'ha legislat en matèria d'ensenyament agrari i pesquer. Hem deixat pel final l'intens treball realitzat en quant a la promoció de la qualitat, establint el Reglament i el Consell Regulador de moltes i variades Denominacions d'Origen.

Resumint, pensem que s'ha desenvolupat una tasca normativa molt important tant quantitativa com qualitativament.

b.- Una vegada feta l'afirmació anterior, volem veure si aquesta normativa desenvolupada ha contribuït a la resolució dels problemes del sector agrari valencià que hem detectat al Capítol III. Un resum d'aquests problemes el féiem a l'apartat 4 (Conclusions) d'aquell Capítol. Vegem punt per punt:

1.- Dos tipus d'agricultura molt desiguals: la del regadiu litoral i la del secà interior. Desertització d'amples zones del secà interior.

No hi ha cap Llei que incidesca en aquesta problemàtica.

Les úniques actuacions específiques venen determinades per normativa estatal o normativa comunitària. Així s'ha treballat en la delimitació de les zones desfavorides determinades per la CEE, en aplicació de la Directiva 75/268/CEE. Al mes de setembre de 1989 la Comissió Europea aprovà l'ampliació i determinades modificacions puntuals amb relació a la llista de municipis inicialment proposada, quedant segons s'indica al quadre 4.1 de zones desfavorides.

QUADRE 4.1.-

	ZONES AGRICULTURA DE MUNTANYA			ZONES DESPOBLAMENT			ZONES AMB LIMITACIONS ESPECIFIQUES		
PROVINCIA	N ^a Municip.	Superfície Has.	Població	N ^a Municip.	Superfície Has.	Població	N ^a Municip.	Superfície Has.	Poblac.
Alacant	44	104.313	35.614				26	214.322	452.115
Castelló	80	385.323	40.628	25	128.823	35.784	8	31.540	64.727
València	32	281.840	25.340	20	278.144	64.371	5	19.872	63.042
C. VALENCIANA	156	771.476	101.582	45	406.967	100.155	39	265.734	579.884

Cada any s'aproven les normes per a la concessió de les Indemnitzacions Compensatòries.

El «Programa de Acción Común» per a la Comunitat Valenciana fou inclòs al «Programa Nacional» i aprovat per la Comissió el 24 de novembre de 1988.

Referent a les actuacions específiques en Zones d'Agricultura de Muntanya (ZAM), s'han creat els Comitès de Coordinació de les ZAM de «La Muntanya» (Alacant), «La Serranía» (València), «Alto Palancia-Alto Mijares» (Castelló) i «Els Ports-Maestrat» (Castelló). Havent-se aprovat el Programa d'Ordenació i Promoció de la ZAM «Els Ports-Maestrat» i «Alto Palancia-Alto Mijares».

En definitiva s'ha estat seguint i desenvolupant la normativa desplegada per la CEE i pel Ministeri d'Agricultura i Pesca. No hi ha cap elaboració pròpia si exceptuem el reconeixement explícit del problema que és fa al Programa Econòmic Valencià-II.

Si que observem greus problemes en la gestió, sobretot en les Zones d'Agricultura de Muntanya, ja que des de l'adhesió a la CEE s'ha tardat sis anys en aprovar dos Programes d'Ordenació i Promoció i encara en falten fer i aprovar altres dos.

2.- Baix grau de professionalització de l'agricultura valenciana. Agricultura a temps parcial.

El Servei de Transferència de Tecnologia Agrària i algunes línies de subvenció de l'ICAV intenten fer front a aquesta realitat. Només s'ha de remarcar que les ajudes per catàstrofes a l'agricultura i la millora de l'eficàcia de les explotacions (R.D. 808/87) van dirigides a l'agricultor a títol principal i açò ha potenciat els cursets del Servei de Transferència de Tecnologia Agrària.

3.- Minifundisme i elevat grau de parcel·lació.

S'ha notat un impuls molt gran des que han estat transferides les competències de l'IRYDA, així es dona un gran impuls a l'establiment de zones de concentració parcel·lària a certes partides de Jalance, Godelleta, Segorbe, Bugarra, Coves de Vinromà, Pobla Tornesa i Sinarcas. Tot i açò, és evident que amb aquestes actuacions no s'aconsegueix pujar significativament els índex de fanecades per explotació. També, si ens fixem, totes les actuacions són en zones de l'interior i no afecten la zona del litoral.

Insuficient movilitat del factor terra, amb preus molt elevats i divorciats, en molts casos, del seu valor com factor de producció agrària.

No s'ha realitzat cap actuació.

4.- Excés de mecanització i ús abusiu de fertilitzants químics i productes fitosanitaris.

Més que legislar sobre aquests aspectes s'han obert línies d'actuació que vorem amb més detall als Pressupostos. Aquestes línies d'actuació han estat:

- La línia, de fons finalistes del MAPA, d'utilització en comú dels mitjans de producció. Dotada amb uns 30 milions anuals, clarament insuficients.
- La potenciació de les Agrupacions de Tractaments Integrats en Agricultura (ATRIAS) i les Agrupacions de Defensa Sanitària Porcina. Dotades en 20 i 30 milions de fons finalistes. També clarament insuficients.
- La Direcció General d'Innovació i Promoció Agrària ha realitzat investigacions i campanyes de divulgació sobre l'utilització correcta dels adobs per evitar la contaminació dels aqüífers.

5.- Fort desequilibri entre les produccions agrícoles (80'2 %), ramaderes (18'8 %) i forestals (1%).

Les mesures i actuacions de tipus forestal han estat insuficients per trencar eixe desequilibre.

6.- Especialització molt forta en un nombre reduït de productes.

No s'ha legislat res en matèria de reconversió citrícola o vitivinícola. S'ha aplicat legislació comunitària (reestructuració i reconversió de la vinya) o estatal, fons finalistes per l'ordenació de produccions (60 milions), modernització del sector ornamental (20 milions) o reestructuració de la producció apícola (7 milions).

7.- Desequilibris hidràulics, competència per l'ús de l'aigua per a reg i turisme.

No s'ha legislat res. S'ha de dir que encara no està acabat el «Plan Hidrológico Nacional».

8.- Escasa dimensió empresarial del sector exportador.

Amb la creació de l'Institut de Cooperativisme Agrari Valencià s'han donat algunes passes en la creació de cooperatives de comercialització de segon grau. No hi hagut cap política respecte al exportador agrari privat. (No sembla que l'IMPIVA haja dut cap actuació clara respecte a d'aquest problema).

c.- Volem destacar, que estem amb Ian Bowler quan parla que la ineficàcia de la Política Agrària ve donada de vegades «... perquè els nous tipus de mesures polítiques no es desenrotllen i apliquen amb la suficient rapidesa i idoneïtat, s'adapten les mesures ja existents per abordar problemes de nova aparició».

I ací volem fer referència a quatre casos concrets. Un és l'aplicació de la Llei de Millora de l'eficàcia de l'utilització de l'aigua per a reg, l'altre la Reconversió Varietal en els Cítrics, l'altre l'aplicació del Reglament 355/77 referent a una acció comuna per a la millora de les condicions de transformació i comercialització dels productes agrícoles i pesquers i l'altre a l'aplicació del Reglament 797/85 relatiu a la millora de l'eficàcia de les estructures agràries.

Anem a la Llei 7/1986 sobre utilització d'aigües per a reg. Tots els grups polítics estan d'acord. Objectivament hem vist al Capítol III que és una Llei important pel regadiu valencià, ho hem remarcat també al principi del Capítol. La dotació pressupostària d'aquesta Llei és:

1987:		42 milions.
1988:		1.000 milions.
1989:		550 milions.

Ens consta que hi han moltes més sol.licituds que diners i que no es vol fer massa propaganda de la Llei perquè sinó, no sabran que fer amb les sol.licituds. Tenim el cas d'una bona Llei que veu reduïda la seua eficàcia per estar insuficientment dotada.

Anem a la línia de subvenció de la Direcció General de la Producció Agrària sobre Reestructuració i reconversió de Cítrics. L'any 1988 la dotació és de 300 milions, sent finalistes els orígens dels fons. Els beneficiaris d'aquesta línia són els agricultors i la finalitat, la subvenció per a la compra de plantons de cítrics empeltats amb material sense virus, sobre peus tolerants a la Tristesa. Primant-se

les varietats de major interés pel desenvolupament del sector. Tot el món està d'acord amb que s'ha d'anar a una reconversió de les varietats cítriques i que l'administració ha de donar una orientació i una ajuda. A més a més, estem parlant del sector cítric que és bàsic en la producció agrària valenciana. Tot el món sap que eixos 300 milions de pessetes van a mans dels viveristes i que la reconversió varietal avança ben poc. Però qui renúncia a uns diners que són finalistes? Si l'Administració Autònoma diu que no estan produint tot l'efecte esperat es pot quedar sense subvenció. Més val això que res. L'Administració Autònoma, per no perdre uns diners, està mantenint l'ineficàcia d'una mida de política agrària.

Anem a l'aplicació del Reglament 355/77 referent a una acció comuna per a la millora de les condicions de transformació i comercialització dels productes agrícoles i pesquers. Els industrials que demanen una ajuda per aquest Reglament poden arribar a tindre unes subvencions en les inversions molt elevades. Perfecte. Però poden tardar 2, 3 ó 4 anys en rebre-les. Ens trobem en el cas d'un Reglament que perd molta de la seua eficàcia per temes burocràtics. Sent el principal responsable la Comunitat Econòmica Europea.

Anem a l'aplicació del Reglament 797/85 relatiu a la millora de l'eficàcia de les estructures agràries. És un reglament on es refundeixen moltes (quasi totes) les línies de política socioestructural de la Comunitat Europea. En 1989 es produeix l'aplicació plena del Reial Decret 808/1987 que desenvolupa en l'Estat Espanyol el Reglament 797/85. Els agricultors valencians han perdut molts diners per l'ineficàcia de l'Administració Central i Autònoma.

Pensem que les mesures polítiques no es desenrotllen ni s'apliquen amb la suficient rapidesa i idoneïtat. Açò pot ser degut a una manca de voluntad política (faig unes bones Lleis però no les dote suficientment o pose moltes trabes per fer desistir als possibles peticionaris) que descartem. O a una incapacitat de Gestió. Açò ultim seria greu perquè hem vist que l'autonomia el que més ens dóna és autonomia en la gestió.

CAPITOL V:

ESTRUCTURA ORGANICA DE LA
CONSELLERIA D'AGRICULTURA I
PESCA

La Política Agrària de la Generalitat Valenciana l'executa la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Anem a conèixer quina ha estat l'evolució de l'estructura de la Conselleria d'Agricultura, la qual s'ha modificat força, per a després fer un anàlisi de l'estructura actual.

És important conèixer l'estructura i analitzar la seua eficàcia i eficiència, perquè com vorem en els capítols següents un percentatge molt elevat dels Pressupostos se'n van en personal i despeses de funcionament.

Al mateix temps que contemplem l'evolució de l'estructura orgànica observarem les delegacions i transferències que es van fent des de l'Administració Central, ja que totes dues coses van generalment relacionades.

1.- EVOLUCIO DE L'ESTRUCTURA ORGANICA I DE LES TRANSFERENCIES

A l'Annex III ve detallada l'evolució de l'estructura de la Conselleria d'Agricultura i Pesca. El seu començament oficial és el mes de juny de 1978, amb la denominació de Conselleria d'Agricultura. Encara no s'havia fet cap transferència en matèria d'agricultura, però es volia tindre montada una estructura que s'anara preparant per assolir les competències que s'havien de transferir i al mateix temps tindre un interlocutor amb el Ministeri d'Agricultura del govern central.

A l'Annex IV ve un quadre cronològic de les transferències en matèria d'agricultura. L'assumpció progressiva de competències provocarà els canvis succesius de l'estructura el setembre de 1979, l'octubre de 1981 i l'octubre de 1982. L'aprovació per les Corts Valencianes de la Llei 5/1983 del Govern Valencià provoca un nou canvi en l'estructura de la Conselleria l'abril de 1984. El desembre de 1985 es produeix un nou canvi a l'estructura i els motius que es donen per fer aquesta modificació són: primer, què les competències transferides últimament venen associades a diversos organismes autònoms (IRYDA, ICONA, INIA, INDO, INSPV,...). En segon lloc, aquesta modificació pretén d'aconseguir un estalvi major de la despesa pública corrent, mitjançant la previsió d'una estructura territorial en la qual s'integraran determinades unitats amb funcions homogènies. A més, es pretén una reestructuració que preste una atenció específica a la protecció de la natura i als equilibris ecològics, i amb aquesta finalitat es crea un Servei de Protecció de Recursos Naturals. Finalment, la pròxima integració d'Espanya en la CEE aconsella la creació del Servei d'Estudis Agraris i Comunitaris. El febrer de 1989 es produeix l'últim canvi de l'organigrama amb la finalitat d'oferir uns serveis més eficaços i racionals al sector agrari. Es crearà la Direcció General d'Innovació i

Promoció Agrària que unifica la gestió de les ajudes estructurals comunitàries i coordinarà l'actuació de les Oficines Comarcals de la Conselleria (ho hem posat en futur perquè hores d'ara encara no han estat creades les Oficines Comarcals). Així mateix es crea la Direcció General de Política Forestal i Pesquera que assumeix les competències de la política forestal, la protecció dels recursos naturals i tot allò relatiu a la pesca en aigües interiors.

Així, doncs, l'estructura de la Conselleria ha anat variant en una primera fase en funció de les competències que anava assumint. Només en la reforma de febrer de 1989 es parla de "la finalitat d'oferir uns serveis més eficaços i racionals al sector agrari". No és que abans no es buscara un criteri d'eficàcia, això es evident, sinò que els motius principals que van determinant els diferents canvis d'estructura venen decidits per l'assumpció de noves competències o en el darrer cas per la necessària adaptació als canvis del Ministeri i a l'Adhesió a la Comunitat Econòmica Europea.

Com es pot veure en l'últim organigrama de febrer de 1989 l'estructura de la Conselleria es compon, fonamentalment, de la Secretaria General i de quatre Direccions Generals. Així mateix, des del punt de vista territorial, existeixen tres Direccions Territorials. Aleshores es pot parlar de Serveis Centrals o Territorials. Els Serveis Centrals poden ser de dos tipus: sense posterior desenvolupament territorial o amb posterior desenvolupament territorial a través dels Serveis Territorials.

Les Direccions Generals tenen una autoritat funcional sobre temes de la seua respectiva competència respecte a l'organització territorial. Les Direccions Territorials s'articulen en tres serveis, dels quals dos es corresponen

amb els continguts assignats a les Direccions Generals i un es correspon amb Serveis Centrals de Secretaria General.

Als Serveis Territorials se'ls hi assignen tasques executives que realitzen segons directrius de les Direccions Generals i amb l'ajuda dels Serveis Centrals.

Les Direccions Generals estan dotades d'una estructura de Serveis on cadascú té assignada la funció genèrica a desenvolupar. Les Direccions Generals tenen dos tipus d'actuació, de staff i d'execució. Als Serveis Centrals, a les funcions genèriques assignades a cada Servei s'aplica l'actuació staff. L'actuació d'execució es assignada als Serveis Territorials. Hi ha casos en què l'actuació d'execució no està descentralitzada territorialment. En aquest cas, el Servei, que depèn directament del Director General o del Conseller, assumeix els dos tipus d'actuació. És el cas del Servei de Llavors i Plantes de Viver, de l'Institut Valencià d'Investigacions Agràries, del Servei de Promoció a la Qualitat, del Servei de Protecció a la Qualitat o de l'Institut de Cooperativisme Agrari Valencià.

Per ordenar la realització de les funcions i administrar els mitjans, cada Direcció Territorial dirigeix l'activitat de tots els Serveis Territorials encara que el seu contingut corresponga a varies Direccions Generals. Per això cada Direcció Territorial depèn funcionalment de totes i cada una de les Direccions Generals i, per aconseguir una uniformitat d'actuació, orgànicament de la Secretaria General.

Finalment el Servei d'Extensió Agrària i el Forestal tenen una estructura comarcal.

2.- ANALISI DE L'ESTRUCTURA I FUNCIONS DE LA CONSELLERIA

En aquest apartat, realitzarem una sèrie de consideracions prèvies sobre diversos aspectes de l'estructura i funcions actuals de la Conselleria.

El primer serà separar la Secretaria General Administrativa de la resta de la Conselleria. La Secretaria General Administrativa, i dit d'un altra manera el Programa «Conseller Serveis Generals», té una funció interna, de cara al funcionament de l'estructura de la Conselleria. Els demás programes i serveis tenen una funció de cara al ciutadà. Es a dir la Secretaria General Adminsitrativa seria un cost fixe a repartir entre cadascú dels demás serveis de que disposa la Conselleria, en el cas que volguérem calcular el cost dels serveis que es donen als ciutadans. O siga que el Servei de Gestió Econòmico-Pressupostària, el de Gestió Administrativa, el de Supervisió de Projectes, el de Coordinació, Organització i Sistemes d'Informació i el Servei Jurídic són serveis comuns de tota la Conselleria i que ajuden els demás Serveis al desenvolupament de les seues funcions que seran unes funcions específiques, com per exemple, el Servei de Protecció de Vegetals o el de Millora Rural, que són serveis concrets que es donen al ciutadà.

El segón aspecte vindrà donat pel tipus d'actuació. Hi ha les actuacions de tipus staff o d'assessorament en les quals les accions per dur endavant la funció inclou actes com planificar, organitzar, normalitzar, controlar, informar, estudiar, etc. D'altra banda estàn les actuacions del tipus d'execució, que normalment inclouen actes com tramitar, inspeccionar, proposar, executar,... etc. En general aquests dos tipus d'actuació estàn assignats, el de tipus staff als Serveis Centrals i el del tipus d'execució als Serveis Territorials. Hi ha algunes excepcions en les

quals el Servei assumeix els dos tipus d'actuació com ja hem comentat.

El tercer aspecte es refereix a les actuacions d'execució, en elles es poden distingir les següents etapes característiques: Registre, Tramitació, Inspecció, Estudi, Informació, Proposta i Resolució. Hi ha unes fases que estan han d'estar assignades als Serveis Territorials i d'altres als Serveis Centrals.

Un quart aspecte és la classificació de les funcions segons la seua natura. Així tenim funcions:

- 1.- De Tramitació-Ajuda: Són funcions que impliquen la relació amb un ciutadà. Generalment es materialitza en expedients o processos: Instàncies, sol.licituds, petició d'ajudes, autoritzacions, registres, permisos. El procediment està o ha d'estar normalitzat prèviament i perfectament delimitats els casos que es poden presentar durant el procediment.
- 2.- D'assessorament: Igualment impliquen la relació amb un ciutadà però no donen lloc a expedients o processos. Suposa donar una informació o assessorar respecte a un tema competència de la Conselleria. S'ha de disposar d'un procediment ràpid de consulta interna i de recepció de la informació del departament apropiat.
- 3.- Internes: Són funcions que no impliquen una relació amb ciutadans sinó amb d'altres dependències de la Conselleria. Poden ser tasques de publicitat, ajuda a cursos, presa de dades de cultius, estimació de danys,...

4.- Tècniques: Són funcions que impliquen una relació amb ciutadans i que es distingeixen de les d'assessorament perquè pel seu contingut exigeixen tindre coneixements tècnics especialitzats. Suposen tasques d'informació i divulgació tècnica, assessorament sobre cultius, comptabilitat, gestió, etc.

Fetes les consideracions, sobre els aspectes anteriorment senyalats, realitzarem una sèrie d'observacions basades en la participació, junt a d'altres persones, en l'entrevista a membres responsables de tots els Serveis de la Conselleria.

Aquestes afirmacions poden ser discutibles perquè no hem trobat cap mètode científic que les fera incontrovertibles. Només tenen el valor del temps dedicat a raonar amb les persones amb més responsabilitat de la Conselleria i el del temps dedicat a reflexionar al voltant d'aquesta problemàtica.

1.- En l'actual estructura organitzativa prima l'especialització per l'objecte agronòmic de la gestió més que per la naturalesa de la funció. En efecte un plantejament d'aquesta naturalesa està justificat quan les distintes funcions a realitzar a cadascuna de les àrees, com planificació, programació, execució, control i seguiment, estan poc desenvolupades, per la qual cosa es més diferenciador l'objecte sobre el que s'apliquen. D'altra banda l'agrupació per àrees no possibilita d'un modus eficient l'exigible independència de funcions, que és l'única garantia de control intern de qualsevol organització, ja que al convertir el responsable d'un àrea en integrador de les diferents funcions de la mateixa estem fent que siga «juez y parte» en una possible situació conflictiva.

- 2.- La segmentació per àrees, no és la que en la realitat existeix en l'entorn socioeconòmic de l'administrat. Aquesta circumstància fa que no sempre siga fàcil la imputació d'un assumpte concret a una determinada àrea, la qual cosa crea conflictes entre els responsables o el que és pitjor actituds de «secretisme» i positures de no compartir informacions o gestions.
- 3.- Respecte als procediments administratius s'ha de dir que hi ha una manca d'integració dels diferents procediments, no existint una base de dades que alimente tots els processos que tinguen alguna relació amb ella, tenint com a conseqüència un baix aprofitament dels recursos i esforços. Així la informació es considerada com una propietat particular de cada àrea a la que s'ha de demanar el favor d'accedir a d'ella, en lloc de ser un element d'aprofitament comú de tota la Conselleria. D'altra banda s'ha de destacar la inexistència d'una informació per a l'alta direcció, totalitzadora de la gestió realitzada, com a conseqüència de la superposició de polítiques i no d'una política comú amb diverses facetes. També hem de senyalar la mancança d'una racionalització i simplificació dels procediments administratius a causa que el seu disseny ha correspost a les pròpies àrees, al personal de les quals no es pot exigir que a més de bon professional en la seua matèria siga expert en organització. A més a més, es detecta un baix nivell de suport informàtic a la gestió i l'existència d'una excessiva supervisió sense valor afegit als processos.
- 4.- Aquest model d'estructura genera problemes de funcionament per la compartimentació excessiva de funcions, coneixements, informació, etc., la qual cosa es tradueix en una manera distinta de fer per a

cada assumpte, en una mala utilització dels recursos i en un difícil o impossible accés a la integració de dades i al seu control. Des del punt de vista de la comunicació existeix una dualitat entre els «cauces» oficials senyalats per les vies de dependència i els que existeixen entre els Serveis corresponents.

5.- En alguns Serveis Centrals es té una concepció jeràrquica respecte als Serveis Territorials. A les Direccions Territorials sí que es tenen presents les línies de comunicació que indiquen les relacions de dependència, existint de forma paral·lela les habituals relacions de consulta entre servicis i seccions.

6.- Es produeixen solapes de funcions quan una funció o part d'ella es compartida per varios serveis. Però, no es detecten problemes especialment greus de solapes de funcions, ans al contrari, cada servei coneix perfectament els «lindes» amb assumptes de competències pròximes que pertanyen a d'altres serveis. Així i tot hi ha alguns casos de proximitat de funcions que senyalem a continuació:

- Millora Rural - Sanitat Animal: Erradicació pesta del porcí.
- Servei de Llavors i Plantes de Viver - MAPA: Pels frauds.
- Producció Vegetal i Industries Agràries - ICAV: Ajudes a contractació de gerents. OPAS. Inversions en Cooperatives.

- IVIA - Servei de Transferència de Tecnologia Agrària: Manca de coordinació en la transferència de les investigacions.

- Forestal - Recursos Naturals: la forest.

7.- Per acabar i resumir podem dir d'una manera general que:

a.- Hi ha una manca de ferramentes de gestió bàsiques per aconseguir una eficàcia i eficiència econòmica. Aquestes ferramentes són: Organigrama, Administració de Plantilles i Mitjans, Racionalització de funcions, Normalització de processos, Existència de programes i objectius detallats, Seguiment del compliment dels programes.

b.- Manca una mentalitat de gestió.

c.- No hi ha una gestió integradora de les diverses Direccions Generals.

d.- S'ha de distingir clarament els tipus d'actuacions corresponents als Serveis Territorials (àrees), Serveis Centrals i Serveis sense extensió territorial.

e.- La confluència en els Serveis Territorials de línies de dependència funcional i orgànica provinents de la Secretaria General i de les Direccions Generals produeixen dobles dependències en Directors Territorials i Caps d'Àrea.

f.- Hi ha una necessitat d'anar agrupant de manera paulatina en serveis més amples, funcions que són conexas per la seua naturalesa i objectius.

g.- Hi ha una necessitat de normalitzar els procediments administratius.

CAPITOL VI:

ELS PRESSUPOSTOS DE LA
CONSELLERIA D'AGRICULTURA I
PESCA

L'objecte del present capítol és estudiar els Pressupostos de la Conselleria d'Agricultura i Pesca de la Generalitat Valenciana. Els aspectes que ens interessen analitzar són els següents: en primer lloc, l'evolució general dels Pressupostos de la Generalitat Valenciana i dins d'ells l'evolució dels Pressupostos de la Conselleria; en segon lloc, els pressupostos definitius i els realment executats per la Conselleria d'Agricultura i Pesca; en tercer lloc l'evolució qualitativa dels Programes de la Conselleria i dels capítols de despeses; en quart lloc, l'evolució de les línies d'ajut en les quals els beneficiaris són els llauradors; finalment, realitzarem un comentari sobre les esmenes presentades pels grups polítics parlamentaris en la discussió anual dels pressupostos, referides a la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

1.- ELS PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT VALENCIANA I ELS DE LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA

El quadre 6.1 replega l'evolució dels Pressupostos de la Generalitat Valenciana i de la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Què ens suggereixen aquestes dades i en quin context foren presentats i aprovats els Pressupostos de cada any?

Hem de deixar clar que estem presentant els pressupostos aprovats, no els pressupostos executats, (entre els quals poden haver moltes diferències). Hem aconseguit documentació sobre els pressupostos executats de la Conselleria d'agricultura i Pesca, la qual serà presentada posteriorment.

Els pressupostos de la Generalitat Valenciana des de 1978 a 1982 no foren aprovats per les Corts Valencianes (que no existien) sino pel Consell del País Valencià en Sessió Plenària.

Fins a 1980 hi ha una infraestructura mínima a cada Conselleria i el repartiment del pressupost de la Generalitat Valenciana es fa gairebé proporcional al nombre de Conselleries existents. Hi ha transferències d'agricultura l'any 1979 que són assumides l'any 1980 i que venen reflectides en els pressupostos de 1981 (60 milions); torna a haver transferències d'agricultura l'any 1982, raó per la qual el pressupost passa a 115 milions. Tot açò pel que fa al període 1978 - 1982.

1.1.- ELS PRESSUPOSTOS DE 1983

Recordem que l'any 1983 és promulgada la «Ley Orgànica de Transferencias a la Comunidad Valenciana» (LOTRAVA) i el 8 de maig de 1983 es fan les primeres

eleccions autonòmiques i es constitueixen les primeres Corts Valencianes i el primer Govern Valencià, que com ja hem vist són controlats per la majoria absoluta del PSOE-PSPV.

QUADRE 6.1.- Pressupostos inicials de la Generalitat Valenciana i de la Conselleria d'Agricultura i Pesca des de 1978 a 1989 (Pessetes).

ANY	GENERALITAT VALENCIANA (1)	CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA (2)	INCREMENT DE (1) SOBRE L'ANY ANTERIOR	INCREMENT DE (2) SOBRE L'ANY ANTERIOR	% DE (2) SOBRE (1)
1978	112.280.000	9.115.625			8
1979	150.000.000	12.127.000	36	33	8
1980	235.000.000	14.158.750	57	17	6
1981	662.589.424	60.268.987	182	425	9
1982	756.058.928	115.124.904	14	91	15
1983	24.979.395.940	150.972.045	3.204	31	0,6
1984	97.639.978.000	1.879.000.000	391	1.245	2
1985	132.058.984.000	3.529.384.000	35	88	2,7
1986	166.079.078.000	10.415.378.000	26	295	6,3
1987	214.360.201.000	10.204.000.000	29	- 2	4,8
1988	374.597.249.000	12.288.000.000	75	20	3,3
1989	460.001.000.000	13.010.000.000	23	6	2,8

A partir de 1983 els pressupostos vindran dominats, en les seues xifres absolutes, per la rapidesa en l'assumpció de competències.

La celebració de les eleccions generals de l'Estat el mes d'octubre de 1982, que donà la majoria absoluta al PSOE, va produir que es retardara l'aprovació dels Pressupostos de l'Estat, la qual cosa produí la pròrroga

del Pressupost de 1982 de la Generalitat Valenciana, donada la impossibilitat de preparar-ho sense conèixer els de l'Estat. Com hem dit, el 8 de maig es celebraren les primeres eleccions autonòmiques, el PSOE-PSPV tragué majoria absoluta i formà un govern presidit per Joan Lerma Blasco. Lluís Font de Mora i Montesinos és nomenat Conseller d'Agricultura i Pesca (no canviarà ningú dels dos durant tot el període estudiat). En juny de 1983 són presentats els pressupostos de 1983, els quals són aprovats.

Anem a comentar algunes característiques d'aquests pressupostos de 1983:

- 1.- Encara no està aprovada la Llei reguladora de la Hisenda Pública de la Generalitat Valenciana.
- 2.- El finançament dels pressupostos de 1983 es realitza en base a la percepció de fons pressupostaris provinents dels següents processos:
 - a.- El finançament de les despeses de primera instal·lació i funcionament dels òrgans d'autogovern de la Comunitat Valenciana.
 - b.- Les dotacions originades pel traspàs de competències provinents de transferències corrents i de capital des dels Pressupostos de l'Estat.
 - c.- El producte dels tributs propis de la Generalitat Valenciana.

En definitiva en 1983 els mecanismes bàsics de finançament no han entrat encara en funcionament, per tant no comença encara:

- a.- La cessió de tributs a la Generalitat Valenciana prevista a l'article 52 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana. Començarà l'1 de gener de 1984.
 - b.- El percentatge de participació en els Impostos directes i indirectes.
- 3.- No existeix una participació consistent en el «Fondo de Compensación Interterritorial». S'assumirà abans que acabe l'any 1983.
- 4.- En la confecció dels pressupostos de 1983 es farà ús dels següents drets:
- a.- De l'article 55 de l'Estatut d'Autonomia, que dona competència al govern valencià per elaborar els pressupostos de la Generalitat Valenciana, que hauràn de ser aprovats per les Corts Valencianes.
 - b.- De l'article 51 de l'Estatut d'Autonomia i de l'article 14 de la «Ley Orgànica de Financiación de las Comunidades Autónomas» LOFCA que permet que el pressupost siga desequilibrat, per tant es pot recórrer a concertar operacions de crèdit o emetre deute públic, que ha de ser aprovat per les Corts i ha de finançar exclusivament despeses d'inversió. El límit que s'estableix es que les anualitats d'amortització, per capital i interessos, han de ser menors del 25 % dels ingressos corrents.
- 5.- En aquests pressupostos es dona un primer pas per introduir el «Plan General de Contabilidad Pública» i

s'incorpora la tècnica dels Pressupostos per Programes.

6.- Es ratificada la vigència i necessària aplicació de la legislació estatal fins que les Corts Valencianes aproven i siga promulgada la Llei d'Hisenda Pública de la Generalitat Valenciana.

7.- Quant al sistema de finançament, els ingressos, de l'exercici 1983, tenim que:

a.- Els ingressos patrimonials, de drets privats i de multes i sancions, són 27 milions, el 0,1 % dels ingressos. Són un percentatge molt reduït i a més a més, no tenen cap intenció fiscal. Es destaca la necessitat de tindre una major cura en l'administració del sector públic, del qual s'obtenen rendiments més baixos del normal.

b.- Les tranferències corrents (21.240 milions i el 85 % dels ingressos) i les tranferències de capital (2.999 milions i el 12 % dels ingressos) són qualitativa i quantitativament les fonts més importants d'ingressos i són generades per la paulatina assumpció de competències estatutàries, que eren desempenyades per l'Administració Central i que venen acompanyades pel cost efectiu de la prestació. Aquest conjunt de recursos és el pilar financer bàsic que permet l'exercici de les noves competències, i encara més important, que serà la base numèrica sobre la qual és calcularà el percentatge de participació en els tributs de l'Estat. Ací s'inclou la posada en marxa dels òrgans d'autogovern de la Generalitat Valenciana. En un plaç de quatre a sis anys aquesta ajuda anirà paulatinament reduint-se. També inclou les

assignacions del «Fondo de Compensación Interterritorial» per a 1983.

c.- Les taxes afectades a transferències de bens de domini públic, l'execució o desenvolupament de serveis i activitats gravats per aquests bens, suposen 689 milions, un 2,8 % dels ingressos.

d.- El recurs al crèdit o al deute públic, amb 22 milions, suposa un 0,1 % dels ingressos.

8.- En resum, el finançament de la Generalitat Valenciana durant l'exercici de 1983 és encara un sistema financer a mig camí entre el sistema preautonòmic i l'autonòmic, ja que no han entrat en vigor els instruments que permetran l'exercici de l'autonomia financera, com són la cessió de tributs i el percentatge de participació en els tributs de l'Estat.

9.- La poca participació de la Conselleria d'Agricultura i Pesca en el pressupost total de la Generalitat Valenciana, el 0,6 % havent tingut l'any 1982 una participació del 15 %, es degut a les fortes transferències de competències que es realitzen a les demés Conselleries. De totes maneres el pressupost de la Conselleria té un augment relatiu del 31 %.

1.2.- ELS PRESSUPOSTOS DE 1984

Es van aprovar per la Llei 6/1983 de 30 de desembre. El funcionament de la Generalitat Valenciana es va normalitzant. Encara no s'ha aprovat el Programa Econòmic Regional (PER-1) i comparteix, segons declaracions dels legisladors un doble objectiu: la contenció del dèficit públic i l'orientació de les despeses cap a programes

productius. Les principals observacions que podem fer d'aquests pressupostos són:

- 1.- Recullen per primera vegada la posada en funcionament de la cessió de tributs i hi ha una important dotació d'inversions finançades a través del FCI.
- 2.- Hi ha un gran augment quantitatiu (de 24 a 97 mil millions de pessetes) i qualitatiu per la gran quantitat de competències assumides.
- 3.- S'incorpora la tècnica del pressupost per objectius, donant caràcter normatiu al compliment dels objectius fixats en el programes pressupostaris.
- 4.- No recullen en els seus estats numèrics les dotacions per inversions amb càrrec al deute, ja que el destí del deute va subjecte a les directrius que es deriven del Programa Econòmic Regional i encara no s'havia aprovat.
- 5.- El pressupost de la Conselleria d'Agricultura i Pesca encara que suposa només un 2 % del pressupost total de la Generalitat Valenciana, té un augment del 1245 % degut a la forta assumpció de competències.

1.3.- ELS PRESSUPOSTOS DE 1985

La Llei 10/1984 de 29 de desembre aprovà els pressupostos de la Generalitat Valenciana per a 1985. En aquests pressupostos es normalitza el sistema de financiació al utilitzar-se plenament el sistema de finançament definit per l'Estatut d'Autonomia. Així recull els tres instruments essencials del sistema financer de la nostra Comunitat Autònoma:

1.- La cessió de tributs.

2.- El percentatge de participació en els tributs de l'Estat.

3.- La participació en el FCI.

La Llei 30/1983 de 28 de desembre, fixa amb caràcter general l'alcanç i condició de la cessió de tributs de l'Estat a les Comunitats Autònomes, la Llei 37/1983 de 28 de desembre cedeix el rendiment dels tributs a la Comunitat Valenciana des de l'1 de gener de 1984. El Reial Decret 1754/1984 traspassa a la Comunitat Valenciana els serveis de l'Estat que gestionaven les competències assumides per aquesta en relació amb els tributs cedits, assessorament jurídic, defensa en judici i fiscalització-intervenció. Per primera vegada en la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat es determinen els percentatges de participació de les Comunitats Autònomes en la recaptació que s'obtinga en l'exercici 1985 pels Capítols I, Impostos Directes i II, Impostos Indirectes (exclosos els tributs susceptibles de cessió) i que han estat aprovats provisionalment per les diferents Comissions Mixtes de Transferències. Complementàriament la citada Llei de Pressupostos Generals de l'Estat recull els crèdits correponents a la cobertura del cost efectiu dels serveis transferits a les Comunitats autònomes, que no hagen estat computats per al càlcul del seu percentatge de participació en els ingressos de l'Estat per a 1985, es consignen com «Transferències a les Comunitats Autònomes per despeses dels serveis assumits». A més a més es contemplen les normes que regulen la gestió, per part de les Comunitats Autònomes, dels fons procedents de les subvencions que no formen part del cost efectiu, d'acord amb la normativa general de l'Estat que regula cada tipus de subvenció i d'acord amb el seu destí finalista, i de la normativa de les Comunitats Autònomes dictades en l'exercici de les seues pròpies competències. Aquest

conjunt de normes, a més a més de les relatives al FCI, configuraran l'inici d'una etapa en la que es consolida el funcionament i l'enllaç entre els sistemes financers i pressupostaris de l'Estat i de les Comunitats Autònomes.

El pressupost per a 1985 és l'instrument que aplica per aqueix període anual la Política Econòmica dissenyada pel Programa Econòmic Valencià (PEV-1) 1984-1987. D'acord amb el PEV es contempla un endeutament de 6.950 milions de pessetes.

Les competències d'ICONA, IRYDA i Universitats no són considerades en aquest pressupost. D'altra banda no està assumit l'INSALUT.

El pressupost de 1984 introduí el Programa com instrument d'assignació vinculant de les despeses, en 1985 hi ha una reorganització dels Serveis i una definició dels Programes més d'acord amb l'àmbit competencial i els objectius de la política del Consell.

L'alt índex de desocupació continua sent el problema més greu i s'assumeixen els objectius de la Política Econòmica Espanyola: reducció de la taxa d'inflació i reducció del dèficit públic.

Fem un breu resum del Programa Econòmic Valencià 1984-1987 (PEV-1):

- 1.- Els problemes que detecta són: la caiguda de la taxa de creixement de la producció. L'elevada taxa de desocupació, 250.000 persones, el 18,4 % de la població activa i concentrat en els grups d'edat més jove.

2.- Els objectius que es marca són:

a.- Elevació del nivell d'ocupació existent:

- Actuació directa: Foment de l'ocupació.
Foment de les inversions
Públiques.
- Actuació indirecta: Canvi en les relacions
laborals.
Formació ocupacional.
Dinamitzar el sector
privat.

b.- Creixement de la renda i la riquesa: Programes
d'inversió pública dirigits a les activitats
productives.

Millora de la distribució de la renda: Eliminació
dels dèficits de serveis públics.

c.- Us del territori que frene els desequilibris i
evite les degradacions irreversibles i que al
mateix temps facilite el dinamisme econòmic i
preserve la qualitat del medi ambient.

3.- Els recursos: Les diferents fonts de finançament.
L'endeutament, no mai més del 5 % del Pressupost
anual ni superant el deute viu al final del període
el 15 % del Pressupost de 1987.

4.- El programes són: Serveis públics de caràcter social.
Activitats productives. Lluita contra la desocupació.
Coordinació de les Administracions Públiques.
Integració en la CEE.

Quant els ingressos, els Impostos directes es calculen en 7.022 milions (5,2 %), els Impostos Indirectes 25.667 milions (19,3 %), les Taxes i d'altres ingressos 18.613 milions (14 %), les Transferències corrents en 62.934 milions (48 %), els Ingressos Patrimonials en 295 milions (0,2 %), les Transferències de capital en 10.871 milions (8,1 %) i el deute públic en 6.950 milions (5,2 %).

El pressupost de la Conselleria d'Agricultura i Pesca suposa un 2,7 % del pressupost total de la Generalitat Valenciana i té un augment del 88 % respecte al de l'any 84, mentre que el pressupost de la Generalitat Valenciana només ha augmentat en un 35 %.

1.4.- ELS PRESSUPOSTOS DE 1986

La Llei 15/1985 de 30 de desembre aprovà els pressupostos de la Generalitat Valenciana per a l'exercici 1986. 166.079 milions de pessetes, un augment de 26 % respecte al de 1985. Amb les modificacions derivades dels ritmes d'assumpció de noves competències o de correccions en les valoracions dels traspassos, els pressupostos de 1986 es deriven directament de l'assignació de recursos que el Programa Econòmic Valencià (PEV-1) 1984-1987 realitzà al seu moment i es construït amb la metodologia i les prioritats en ell formulades:

- 1.- Millorar qualitativa i quantitativament el nivell de prestació de serveis públics.
- 2.- Fomentar l'ocupació.
- 3.- Dinamitzar els sectors productius.

El sistema financer de les Comunitats Autònomes pot estructurar-se, en l'actual període transitori, en quatre «tramos»:

1.- «Tramo» de cobertura del cost efectiu. Integrat per:

- a.- Els tributs cedit.
- b.- Les taxes.
- c.- El percentatge de participació.
- d.- Els fons de garantia del cost efectiu.

2.- «Tramo» de solidaritat i cobertura de la inversió nova assumida. Integrat per:

- a.- Els recursos del FCI.
- b.- Els convenis subscrits amb l'Administració Central.

3.- «Tramo» de finançament finalista. Integrat per les transferències corrents i de capital, què tenen per objecte la garantia de drets constitucionals, o el desenvolupament conjunt de polítiques sectorials en determinats sectors productius.

4.- «Tramo» de finançament addicional pròpi. Intregat per:

- a.- L'endeutament.
- b.- Els nous tributs.

c.- Els recàrrecs sobre els existents.

L'informe que es presenta de la situació econòmica del país ens parla de:

1.- Una desacceleració generalitzada de l'activitat industrials als països desenvolupats.

2.- Els problemes més greus de l'economia espanyola:

a.- Debilitat de la demanda interna.

b.- Caiguda de l'ocupació i augment de la desocupació (21,8 % de la població activa).

c.- Fort dèficit públic (4,8 % del PIB).

d.- Elevats tipus d'interés que afecten negativament el consum i la inversió privada.

Les característiques principals d'aquests pressupostos són:

1.- El manteniment dels objectius del Programa Econòmic Valencià 1984-87.

2.- La col.laboració en l'esforç de totes les administracions públiques en la reducció del dèficit.

3.- El compliment de les previsions de la Llei de Funció Pública valenciana.

4.- Continuació de l'esforç d'elaboració per programes i objectius, amb una concreció major d'aquests últims.

5.- La introducció de mecanismes que agilitzen la gestió administrativa de les despeses públiques, tant corrents com d'inversió. Així com el reforçament de les garanties de publicitat i concurrència.

6.- La modificació de la classificació econòmica de les despeses, que permetrà l'aplicació en 1986 del Pla General de Comptabilitat a la Generalitat Valenciana.

7.- Els Ents Públics són: l'INSERSO (entitat gestora de la Seguretat Social), l'IMPIVA (Organisme autònom per l'ajuda a la xicoteta i mitjana empresa) i l'empresa pública Societat Valenciana per a la Promoció d'Instal·lacions Industrials.

En quant als ingressos els Impostos Directes es calculen en 6.946 milions (4,2 %), els Impostos Indirectes en 11.957 milions (7,2 %), aquests dos conceptes han disminuït quantitativa i qualitativament respecte l'exercici anterior, les Taxes i d'Altres Ingressos es calculen en 19.696 milions (11,9 %), les transferències corrents en 101.626 milions (61,2 %), les transferències de capital en 18.871 milions (10,9 %) i el Deute Públic en 7.775 milions (4,6 %).

El pressupost de la Conselleria d'Agricultura i Pesca suposa un 6,3 % del Pressupost de la Generalitat Valenciana i té un augment del 295 % (ja s'han assumit plenament les transferències de l'ICONA i de l'IRYDA), mentre que el pressupost de la Generalitat Valenciana només ha augmentat un 26 %.

1.5.- ELS PRESSUPOSTOS DE 1987

La Llei 11/1986 de 20 de desembre aprovà els pressupostos de la Generalitat Valenciana per a l'exercici

1987. 214.360 milions de pessetes, un augment del 29 % respecte a 1986. En aquest exercici entra en vigor el Sistema Definitiu de finançament de les Comunitats Autònomes. La proposta fou aprovada el 7 de novembre de 1986 en el «Consejo de Política Fiscal y Financiera» i recull el Sistema de Finançament de les Comunitats Autònomes per al període 1987-1991. Els recursos que han de rebre les Comunitats Autònomes amb càrrec als Pressupostos Generals de l'Estat s'agrupen en dos blocs:

1.- Bloc de finançament incondicionat.

- a.- De la seua utilització les Comunitats Autònomes disposen de plena autonomia.
- b.- Són les transferències financeres que tenen per finalitat dotar a les Comunitats Autònomes dels recursos necessaris per a la prestació dels serveis transferits.

2.- Bloc de finançament condicionat.

- a.- Són aquells recursos que l'Estat proporciona a les Comunitats Autònomes per ser utilitzats en una finalitat concreta.
- b.- Podem considerar dos grups:
 - El «Fondo de Compensación Interterritorial (recursos que tenen com a objectiu fer efectiu el principi de solidaritat i la correcció dels desequilibris econòmics interterritorials.
 - Recursos mitjançant els quals es realitzen determinats objectius generals de política econòmica o social de l'Estat però que la

gestió i execució correspon a les Comunitats Autònomes.

Durant 1987 començarà la preparació del Programa Econòmic Valencià 1988-91 (PEV-II) i es realitzaran les segones eleccions autonòmiques que seran guanyades pel PSOE-PSPV però perdrà la majoria absoluta.

El context econòmic en el qual han estat preparats els pressupostos es caracteritza per l'elevada taxa de desocupació però que per primera vegada hi ha una tendència a la baixa. Així la política d'ocupació tindrà una prioritat especial: millorant el funcionament del mercat del treball i propiciant la formació educativa i professional.

Les característiques principals d'aquests pressupostos són:

- 1.- Tanquen el període d'aplicació pressupostària del primer Programa Econòmic Valencià.
- 2.- Entren en funcionament la empresa pública Institut Turístic Valencià (ITV), la Sindicatura de Comptes i el Consell Valencià de Cultura.
- 3.- Continua l'esforç d'agilització de la gestió, simplificant la tramitació de les despeses públiques i descentralitzant la capacitat de gestió, reforçant al mateix temps els mecanismes de control extern dels objectius programats.
- 4.- Recull l'aplicació normalitzada del nou sistema retributiu previst a la Llei 10/1985 de la Funció Pública Valenciana, l'homologació entre les classificacions funcionals de la Generalitat

Valenciana, les Diputacions Provincials i l'Administració Central, així com l'adaptació de les normes de contractació a les directives corresponents de la CEE.

Quant als ingressos, els Impostos directes es calculen en 7.908 milions (3,7 %), el Impostos Indirectes en 13.431 milions (6 %). Aquests dos conceptes encara que augmenten quantitativament respecte a l'exercici anterior disminueixen la seua importància relativa. Les Taxes i Altres Ingressos es calculen en 21.406 milions (10 %), les transferències corrents en 153.032 milions (71 %) que suposen un augment molt important quantitativa i qualitativament. Finalment els Ingressos Patrimonials es calculen en 603 milions (0,3 %), les Transferències de Capital en 10.378 milions (5 %) i el Deute Públic en 8.575 milions (4 %).

El pressupost de la Conselleria d'Agricultura i Pesca suposa un 4,8 % del Pressupost de la Generalitat Valenciana i té una disminució del 2 % mentre que el pressupost de la Generalitat Valenciana augmenta un 29 %.

1.6.- ELS PRESSUPOSTOS DE 1988

La Llei 1/1988 de 29 de febrer aprova els Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a l'exercici 1988. El retràs en l'aprovament dels pressupostos és degut al fet que el PSOE-PSPV ha perdut la majoria absoluta a les Corts Valencianes i aquestes li tornaren al Consell el primer projecte de Llei de Pressupostos. Posteriorment el PSOE-PSPV pacta l'abstenció del CDS i els pressupostos foren aprovats a finals de febrer de 1988.

Aquests pressupostos són la plasmació efectiva del tancament del nostre àmbit competencial ja que engloba

totes les àrees d'actuació que l'Estatut d'Autonomia li atribueix a la Generalitat Valenciana.

És la primera anualitat del Programa Econòmic Valencià 1988-91 (PEV-II) del qual anem a fer un xicotet resum:

1.- Objectiu: Aconseguir una societat de benestar:

a.- Amb una economia potent i plenament integrada als mercats internacionals.

b.- Amb una societat socialment avançada.

2.- Consideracions:

a.- Es vol augmentar la competitivitat, amb un màxim de creixement econòmic i un màxim d'ocupació.

b.- Es vol avançar en la correcció de les desigualtats socials, augmentant la qualitat i extensió dels serveis socials.

c.- Es vol conservar i recuperar el patrimoni natural i cultural.

d.- Ens hem d'acostar a les economies més avançades o quedarem en una posició marginal.

e.- S'imposa la concertació i el consens.

f.- Més sector públic i més sector privat, però diferents.

3.- L'estratègia:

- a.- Per augmentar la competitivitat de l'economia i l'ocupació: diferenciació de productes i servicis, incorporació de tecnologia, innovació continua i alta productivitat.
- b.- L'element central és el capital humà.
- c.- Inversió pública en obres hidràuliques, carreteres, informació i comunicacions.
- d.- Increment de la quantitat i la qualitat dels serveis educatius, sanitaris, culturals, socials, vivendes, ...
- e.- Iniciatives econòmiques en àrees desfavorides. Plà de serveis mínims municipals.
- f.- Per avançar en la conservació i recuperació del patrimoni natural i cultural: normes de coordinació territorial, de conservació del sòl i d'ordenació del litoral. Criteris uniformes de política medioambiental, defensa i restauració forestal. Equipaments culturals de major qualitat.
- g.- Eficència de l'Administració Pública: Especialització per serveis. Eliminar solapaments. Responsabilitat directa davant dels ciutadans. Concertació en els objectius. Cooperació en les accions i autonomia en la gestió.

4.- S'estableixen 35 programes d'activitats estratègiques i 23 programes complementaris.

L'anàlisi de la situació general de l'economia evidència que la recuperació de l'activitat econòmica s'està produint amb major intensitat en l'economia valenciana que en el conjunt de l'Estat. Durant 1986 i 1987 la demanda interna ha estat el principal motor del creixement de l'economia valenciana, la demanda externa ha mostrat símptomes de debilitat. Continua l'alta taxa de desocupació.

Les característiques principals d'aquests pressupostos són:

- 1.- Es dona flexibilitat als gestors per triar un sistema eficient que done compliment al programa i al mateix temps només els permet fer ús dels recursos en la mida que la seua gestió responga a l'execució del pagament dins l'exercici. Amb açò la tradicional intervenció prèvia pot ser modificada per mètodes d'intervenció limitada, completada per la fiscalització posterior o per «muestreo».
- 2.- L'Administració assumeix el compromís d'efectuar el pagament en un termini màxim de 90 dies i passat aquest termini pagarà els interessos corresponents.
- 3.- Hi ha modificacions als distints programes introduïts pels grups parlamentaris.
- 4.- Els Ents i empreses públiques que apareixen en aquests pressupostos són:
 - a.- IMPIVA (Llei 2/84).
 - b.- Institut Valencià d'Arts Escèniques, Cinematografia i Música (Llei 9/86).

c.- Institut Valencià d'Art Modern (Llei 9/86).

d.- Gerència de Ports de la Generalitat Valenciana (Llei 3/87).

e.- Seguretat i Promoció Industrials Valenciana, S.A. (Decret 67/84 i 198/87).

f.- Institut Valencià d'Habitatge, S.A. (Decret 61/87).

g.- Institut Turístic Valencià (Decret 151/85).

h.- Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana (Llei 4/86).

5.- Augmenten considerablement, com vorem, les transferències corrents (pel traspàs de l'INSALUD) i els impostos indirectes (per l'ampliació de la cessió de l'impost sobre les transmissions patrimonials i actes jurídics documentats i l'evolució positiva de la recaptació per tributs cedits i propis).

Quant als ingressos, els Impostos Directes es calculen en 9.724 milions (2,6 %), els Impostos Indirectes en 23.281 milions (6,3 %), les taxes i d'altres ingressos en 25.681 milions (6,8 %), les Transferències Corrents en 290.850 milions (77,6 %), els Ingressos Patrimonials en 531 milions (0,1 %), l'Enajenació d'Inversions Reals en 37 milions, les Transferències de Capital en 10.990 milions (3 %) i el Deute Públic en 13.500 milions (3,6 %).

El pressupost de la Conselleria d'Agricultura i Pesca suposa un 3,3 % del Pressupost de la Generalitat Valenciana i té un augment del 20 %, mentre que el pressupost de la

Generalitat Valenciana augmenta un 75 % (la transferència de l'INSALUT).

1.7.- ELS PRESSUPOSTOS DE 1989

La Llei 12/1988 de 30 de desembre aprovà els pressupostos de la Generalitat Valenciana per a l'exercici 1989. Inclou propostes formulades pel CDS i l'UPV. El pressupost de 460.001 milions de pessetes suposa un augment del 23 % respecte al de 1988.

A l'economia espanyola i valenciana s'estan aconseguint unes taxes de creixement considerables, encara que es detecten alguns símptomes de desacceleració. Hi ha una creació neta d'ocupació, però les taxes de desocupació encara són molt superiors a les Comunitàries.

S'ha classificat quines són les possibilitats de finançament addicional derivades de la inclusió de la Comunitat valenciana entre les regions afavorides pels Fons Estructurals de la CEE essent qualificada com a Regió Objectiu num. 1. Aquest finançament addicional no estava contemplat als escenaris financers del PEV-II. Les noves disponibilitats derivades dels fons Comunitaris fan necessari un major esforç de gestió per part de la Generalitat Valenciana i un major esforç financer que farà que augmente l'endeutament. Es constata que les orientacions marcades per la CEE per a la concessió d'ajudes financeres coincideixen amb els objectius programats per la Generalitat Valenciana. De fet el PEV-II facilitarà la ràpida preparació del Programa Operatiu Valencià, que formarà part del Pla de Desenvolupament Regional Espanyol.

Les úniques observacions que farem a d'aquests pressupostos són que:

1.- Suposen la segona anualitat del PEV-II 1988-1991.

2.- S'inicia l'endeutament amb el Banc Europeu d'Inversions (BEI).

3.- Tenen dos grans línees de despeses:

a.- Despeses en serveis públics relacionats amb el benestar social.

b.- Despeses per a l'acondicionament i millora de les estructures productives.

Quant als ingressos, els Impostos directes es calculen en 11.510 milions (2,5 %), els Impostos Indirectes en 31.256 milions (6,8 %), les Taxes i d'Altres Ingressos en 27.531 milions (6 %), les Transferències Corrents en 354.952 milions (77,1 %), els Ingressos Patrimonials en 79 milions i l'Enajenació d'Inversions Reals en 38 milions, les Transferències de Capital en 20.457 milions (4,5 %) i el Deute Públic en 14.175 milions (3 %).

El pressupost de la Conselleria d'Agricultura i Pesca suposa un 2,8 % del pressupost de la Generalitat Valenciana i té un augment del 6 %, mentre que el pressupost de la Generalitat Valenciana augmenta un 23 %.

A continuació exposem el quadre 6.2 d'ingressos previstos als Pressupostos de la Generalitat Valenciana que hem estat comentant i el quadre 6.3 de Despeses de l'Administració de la Generalitat Valenciana, en la seua classificació orgànica, que ens dona una idea de la importància de les despeses de cadascuna de les Conselleries i on es veu l'augment quantitatiu dels Pressupostos de la Generalitat Valenciana que venen marcats

fonamentalment per la progressiva assumpció de competències.

QUADRE 6.2.- Ingressos previstos als Pressupostos de la Generalitat Valenciana (Milers de Pessetes)

	1983 (Pessetes)	1984	1985	1986	1987	1988	1989
1. Impostos Directes			7.022.000	6.946.000	7.908.000	9.724.618	11.510.000
2. Impostos Indirectes			25.667.120	11.957.000	13.431.000	23.281.342	31.256.500
3. Tases i Altres Ingresos	689.589.584		18.613.409	19.696.316	21.406.125	25.681.411	27.531.304
4. Transferències Corrents	21.240.525.353		62.934.841	101.626.205	152.033.218	290.850.451	354.952.516
5. Ingressos Patrimonials	27.968.400		295	320	603.735	531.708	79.715
6. Enajenació d'Inver.Reals					25.000	37.000	38.400
7. Transferències Capital	2.999.180.603		10.871.319	18.078.237	10.378.123	10.990.719	20.457.608
8. Passius Financers	22.132.000		6.950.000	7.775.000	8.575.000	13.500.000	14.175.000
TOTAL	24.979.395.940		132.058.984	166.079.078	214.360.201	374.597.249	460.001.043

**QUADRE 6.3.- Despeses de l'Administració de la Generalitat
Valenciana. Classificació Orgànica. (Milers de Pessetes)**

	1983 (Pessetes)	1984	1985	1986	1987	1988	1989
01 Corts Valencianes	253.087.000	449.000	517.753	584.970	655.000	1.087.000	1.359.000
02 Sindicatura de Comptes				91.793	132.000	158.000	165.000
03 Consell Valencià Cultura					71.000	67.000	72.000
04 Presidència	President	President	President				
	74.834.221	130.000	136.476				
	Vicepresident						
	3.841.761						
	98.976.476	621.000	1.502.591	1.632.427	4.010.000	7.435.000	5.831.000
06 Economia i Hisenda	440.589.195	1.073.000	984.691	1.186.762	1.555.000	1.828.000	2.531.000
07 Administració Pública	Gobernació	Gobernació	Gobernació				
	67.556.907	1.058.000	1.918.168	537.096	1.041.000	2.132.000	3.005.000
08 Obres Públiques, Urbanisme i Transports	357.530.195	8.126.000	9.768.563	12.269.274	13.633.000	16.173.000	24.611.000
09 Cultura, Educació i Ciència	815.102.067	52.857.000	70.142.681	87.147.943	100.051.000	117.395.000	138.094.000
10 Sanitat i Consum	Treball i S.S.	Treb.i S.S.	Treb.i S.S.				
	2.527.326.381	5.877.000	11.773.395	4.675.310	5.447.000	133.261.000	171.220.000
11 Indústria, Comerç i Turisme	722.139.221	1.740.000	3.757.302	4.166.214	5.345.000	6.059.000	7.517.000
12 Agricultura i Pesca	150.972.045	1.879.000	3.529.384	10.415.378	10.204.000	12.288.000	13.010.000
13 Treball i Seguritat Social				12.995.071	15.891.000	18.329.000	21.728.000
15 Servei del Deute			1.616	2.116.000	3.444.000	3.762.000	7.182.000
20 Trasferència a Ents Públics i G. Diversos	19.467.440.471	23.826.000	26.412.000	28.260.840	52.881.000	54.623.000	63.677.000
TOTAL	24.979.395.940	97.639.978	132.058.984	166.079.078	214.360.201	374.597.249	460.001.000

2.- ELS PRESSUPOSTOS INICIALS I ELS EXECUTATS PER LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA

Fins ara hem estudiat els pressupostos aprovats en la Llei, pressupost inicial, però com vorem hi ha diferències entre els pressupostos inicials i els pressupostos finals executats.

Tenim informació des de 1986, any que apareix la primera Memòria de la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Hem pogut posar també les dades de 1985 perquè venien a la Memòria de 1986.

QUADRE 6.4.- Pressupost incial i final, despesa contreta i proposta de pagament a data 31 de desembre de cada any de la Conselleria d'Agricultura i Pesca (Pessetes)

ANY	PRESSUPOST INICIAL	PRESSUPOST FINAL	DESPESA CONTRETA	%	PROPOSTA DE PAGAMENT	%
1985	3.529.384.000	6.657.283.812	5.863.236.835	88,1	4.666.655.816	70,1
1986	10.415.378.000	10.813.839.457	10.548.788.885	97,5	8.421.327.321	77,9
1987	10.204.000.000	15.364.174.000	13.307.946.000	87,0	9.631.499.000	63,0
1988	12.288.000.000	15.123.590.532	14.637.462.747	97,0	11.095.469.796	73,0
1989	13.010.000.000	17.878.663.000	16.648.447.000	93,0	13.708.967.000	76,0

Font: Memòries de la Conselleria d'Agricultura i Pesca dels anys 1986, 87, 88 i 89.

Degut al fet que la data d'elaboració dels pressupostos és molt anterior a la de la seua entrada en vigor i execució, tots els anys es produeixen diferències entre les previsions en el moment de l'elaboració i les necessitats reals durant el transcurs de l'exercici econòmic. Aquestes diferències són les que tracten d'evitar o suavitzar les modificacions pressupostàries que es van tramitant al llarg de l'any.

Farem alguns comentaris a cadascú dels anys.

- 1.- La gestió pressupostària de l'exercici 1986 va comprendre per primera vegada l'execució de totes les competències transferides a la Generalitat Valenciana en matèria d'Agricultura, el procés va concloure amb la transferència de l'IRYDA en octubre de 1985 (Decret 1794/85). El pressupost inicial de la Conselleria d'Agricultura i Pesca per a 1986 pujava a 10.415 milions de pessetes i el pressupost final es situà en 10.814 milions, dels quals el 66,4 % (7.182 milions) corresponien a operacions de capital i el 33,5 % (3.622 milions) a operacions corrents. Al Quadre 6.4 s'observa que el total de despeses concretes pujaven a 10.548 milions (97,5 % dels pressupost final) i les propostes de pagament a 8.421 milions (77,9 % del pressupost final).
- 2.- A l'any 1987 el pressupost inicial es situava en 10.204 milions i el final en 15.364. D'aquests 15.364 milions, 1.650 procedien d'una Llei de Crèdit Extraordinària, amb motiu de les catàstrofes climatològiques de l'any passat. D'aquests 1.650 milions no ha estat disposada quantitat alguna per dos motius: Per haver-se incorporat molt tard als pressupostos i per la necessitat de concedir un termini ampli de presentació de sol.licituds d'ajuda, per poder atendre al major número possible de damnificats. Així el total de despeses concretes suposaven el 87 % i el percentatge de propostes de pagament el 63 %. D'altra banda les Operacions de Capital amb 10.353 milions representaven el 67,4 % del pressupost final i les operacions corrents, amb 5.010 milions el 32,6 %.
- 3.- A l'any 1988 el pressupost definitiu se situa en 15.123 milions quan l'inicial era de 12.288. Dels

15.123 milions de pressupost final les despeses concretes fins el 31 de desembre eren 14.637, un 97 % del pressupost final i 11.095 milions les propostes de pagament que suposaven un 73 % del pressupost final.

4.- A l'any 1989 el pressupost definitiu es situa en 17.878 milions quan l'inicial era de 13.010, una diferència total de 4.868 milions. Les despeses concretes es situen en 16.648 milions, que suposa un 93 % i les propostes de pagament són 13.708 milions, el 76 % del pressupost final.

El grau d'execució dels pressupostos vé marcada per la Despesa Contreta ja que la proposta de pagament es pot demorar si és, per exemple, un obra que necessita un termini més llarg d'un any d'execució. El grau d'execució pensem que es acceptable i que la irregularitat de l'any 1987 es deguda al comentari que hem fet de què s'aprovara una Llei de Crèdit Extraordinari amb motiu de les catàstrofes climatològiques.

3.- EVOLUCIO DELS PROGRAMES DE LA CONSELLERIA

Els programes de la Conselleria, la seua evolució, està relacionada amb el procés d'assumpció de competències i amb els canvis orgànics que es van produint a la seua estructura organitzativa. No hem trobat cap document programàtic que ens done una explicació dels canvis.

De l'any 83 al 89 podem considerar quatre fases. La primera seria l'any 1983, la segona el 1984, la tercera el 85-86-87 i la quarta el 88 i 89.

3.1.- L'ANY 1983

12.01 CONSELLER I SERVEIS GENERALS	42.019.000
12.02 EXTENSIO I CAPACITACIO AGRARIA	46.630.000
12.03 PROTECCIO DELS VEGETALS	34.988.000
12.04 VITICULTURA I ENOLOGIA	2.244.000
12.05 ADMINISTRACIO CENTRALITZADA	15.997.000
12.06 ESCOLES NAUTICO-PESQUERES	<u>9.091.000</u>
	150.969.000

Com veiem es un pressupost i uns programes que recullen estrictament les competències transferides i assumides. No tenim dades del personal.

3.2.- L'ANY 1984

211 DIRECCIO I SERVEIS GENERAL	72.640.000
218 PROMOCIO SOCIO-PROFESS. RURAL I PESQUERA .	669.770.000
220 SANITAT VEGETAL I ANIMAL	95.720.000
221 ORDENACIO, REESTRUCTURACIO I MILLORA DE LA PRODUCCIO AGRARIA I PESQUERA	151.520.000
223 INDUSTRIALITZACIO I ORDENAC.AGROALIMENTARIA	63.470.000
213 REFORMA I DESENVOLUPAMENT AGRARI	4.090.000
217 PROTECCIO I MILLORA DEL MEDI NATURAL	<u>792.290.000</u>
	1.879.500.000

L'any 1984 els pressupostos de la Generalitat Valenciana han pujat un 391 % i els de la Conselleria d'Agricultura i Pesca un 1.245 %. Hi ha hagut una forta assumpció de competències sobretot en matèria d'Investigació Agrària i de protecció i millora del medi natural la qual cosa provoca l'aparició de nous programes com ara els d'indústries i ordenació agroalimentària, Reforma i Desenvolupament Agrari i el de Protecció i Millora del Medi Natural.

3.3.- L'ANY 1985-86-87

QUADRE 6.5.- Pressuposts per programes i personal dels anys 1985, 1986 i 1987. (Milions de Pessetes)

	1985	1986	1987
611 CONSELLER I DIRECCIONS TERRITORIALS	40	94	
612 DIRECCIO I SERVEIS GENERALS	295	456	
611 DIRECCIO I SERVEIS GENERALS			630
621 INSTITUT DE COOPERATIVISME AGRARI	76	102	156
631 RESTAURACIO I PROTECCIO NATURAL	530	1.588	1.863
641 TRANSFERENCIA D'INNOVACIO I TECNOLOGIA AGRARIA	915	866	
641 TRANSFERENCIA TECNOLOGICA			363
642 INVESTIGACIO AGRARIA	480	534	624
643 EXTENSIO AGRARIA			624
651 PRODUCCIO I SANITAT ANIMAL	149	245	262
652 SANITAT VEGETAL	238	274	269
661 ORDENACIO I MILLORA DE LA PRODUCCIO PESQUERA	10	57	229
662 ORDENACIO I MILLORA DE LA PRODUCCIO VEGETAL	529	740	956
663 REFORMA AGRARIA I AGRICULTURA DE MUNTANYA		5.036	2.822
664 ZONES DESFAVORIDES			762
671 FORMACIO NAUTICO-PESQUERA	116	120	143
681 INDUSTRIALITZACIO I ORDENACIO AGROALIMENTARIA	95	168	
681 INDUSTRIALITZACIO,ORDENACIO AGROALIMENTARIA I PROMOCIO QUALITAT			358
682 PROMOCIO DE LA QUALITAT DELS PRODUCTES AGROALIMENTARIS	51		
682 ESTACIO VITICULTURA I ENOLOGIA		50	49
683 LABORATORI AGRARI		78	86
TOTAL	3.529	10.415	10.204

L'any 1985 ja estan pràcticament assolides totes les competències encara que algunes falta omplir-les de contingut (pressupost) que s'aconseguirà finalment en 1986. Així mentre els augments i els pressupostos de la Generalitat per a 1985, 86 i 87 són del 35, 26 i del 29 %, els augments de la Conselleria d'Agricultura són del 88, 295 i - 2 %. L'any 1986 és l'any més important en l'assumpció de competències.

Hi ha un altre fet que ens obliga a posar junts aquests tres anys i es que es corresponen amb la vigència del Programa Econòmic Regional (PER-1) que produeix una reorganització dels Serveis i una definició dels programes més d'acord amb l'àmbit competencial i els objectius de la Política del Consell. Per tant tenim tres anys amb una gran homogeneïtat dels programes i una continuació amb xicotetes reorganitzacions.

Déiem que l'any 1986 és el més important en l'Assumpció de Competències, així es passarà de 916 a 1.525 funcionaris (xifra que es mantindrà pràcticament constant amb xicotetes pujades) i d'un pressupost de 3.500 milions de pessetes a un altre de 10.500 que serà la xifra a partir de la qual s'aniràn produint pujades menys espectaculars (encara que els pressupostos del 87 baixarien en un 2 %).

Els fets més importants d'aquest període és l'assumpció plena de les competències de l'IRYDA i l'ICONA i la normalització dels programes, que amb xicotets retocs es mantindran durant tot el període estudiat.

3.4.- L'ANY 1988-89

QUADRE 6.6.- Pressuposts per programes i personal dels anys 1988 i 1989. (Milions de Pessetes)

	1988	1989
- CONSELLER I SERVEIS GENERALS		
711.10 DIRECCIO I SERVEIS GENERALS	707	765
821.20 INSTITUT DE COOPERATIVISME AGRARI	179	183
- DIRECCIO GENERAL DE DESENVOLUPAMENT AGRARI		
714.10 ORDENACIO I MILLORA DE LA PRODUCCIO PESQUERA	273	113
531.10 ESTRUCTURES AGRARIES I ZONES DESFAVORIDES	4.305	4.935
- DIRECCIO GENERAL DE LA PRODUCCIO AGRARIA		
533.10 RESTAURACIO I PROTECCIO DELS RECURSOS NATURALS	2.029	2.057
714.20 ORDENACIO I MILLORA DE LES PRODUCCIONS AGRARIES	1.799	2.292
- DIRECCIO GENERAL D'INNOVACIO I TECNOLOGIA AGRARIA		
542.20 TRANSFERENCIA, INNOVACIO I TECNOLOGIA AGRARIA	428	442
542.30 INVESTIGACIO AGRARIA	579	667
542.40 EXTENSIO AGRARIA	694	748
711.10 FORMACIO NAUTICO-PESQUERA	166	169
- DIRECCIO GENERAL DE POLITICA AGROALIMENTARIA		
821.10 INDUSTRIALITZACIO, ORDENACIO I PROMOCIO QUALITAT	717	473
542.50 ESTACIO VITICULTURA I ENOLOGIA	56	
542.60 LABORATORI AGRARI	100	
542.50 PROTECCIO A LA QUALITAT		160
TOTAL	12.288	13.010

L'entrada en vigor del Programa Econòmic Valencià II, produeix uns canvis en els programes de la Conselleria, encara que pensem que són més en l'aspecte formal ja que

mantenen pràcticament els mateixos programes de l'època anterior.

3.5.- EVOLUCIO DE 1986 A 1989 DELS MITJANS PERSONALS PER PROGRAMES I PER GRUPS DE TITULACIO

De les Memòries de 1986, 87, 88 i 89 de la Conselleria d'Agricultura i Pesca hem tret els quadres dels mitjans personals per programes i grups de titulació que us presentem a continuació.

QUADRE 6.7.- Mitjans personals per programes i grups de titulació. Any 1986.

PROGRAMA	A	B	C	D	E	ALTRES	TOTAL
611	13	1	1	3	2	2	22
612	55	17	25	61	9	7	174
621		3	1	2			6
TOTAL SERVEIS GENERALS	68	21	27	66	11	9	202
661	3			1			4
663	29	45	32	20	10	47	183
TOTAL DIRECCIO GRAL DESENVOLUPAM.AGRARI	32	45	32	21	10	47	187
631	30	17	12	229	16	33	337
651	21	1		7		2	31
652	14	10	1	14	1	14	54
662	12	12	8	27	0	10	69
TOTAL DIRECCIO GRAL PRODUCCIO AGRARIA	77	40	21	277	17	59	491
641	10	145	54	76	1	56	342
642	46	26	2	33	4	54	165
671	19	20	2	3	6	11	61
TOTAL DIRECCIO GRAL IN.TECNOLOG.AGRARIA	75	191	58	112	11	121	568
681	11	7		11	1	2	32
682	3	3	1	1	2	8	18
683	4	4		7	3	9	27
TOTAL DIRECCIO GRAL POLIT.AGROALIMENT.	18	14	1	19	6	19	77
TOTAL CONSELLERIA	270	311	139	495	55	255	1.525

QUADRE 6.8.- Mitjans personals per programes i grups de titulació. Any 1987.

PROGRAMA	A	B	C	D	E	ALTRES	TOTAL
711.10	62	14	23	76	13	5	193
821.20	1	4	1	2	0	0	8
TOTAL SERVEIS GENERALS	63	18	24	78	13	5	201
741.10	3	0	0	1	0	0	4
531.10	26	26	26	28	43	0	149
531.20	12	14	4	7	1	0	38
TOTAL DIRECCIO GRAL DESENVOLUPAM.AGRARI	41	40	30	36	44	0	191
533.10	31	18	13	251	24	0	337
713.10	25	1	0	9	0	0	35
713.20	13	18	5	15	3	0	54
714.20	16	17	8	29	0	0	70
TOTAL DIRECCIO GRAL PRODUCCIO AGRARIA	85	54	26	304	27	0	496
542.20	14	34	30	16	18	0	112
542.30	49	26	12	60	23	0	170
542.40	0	110	28	64	28	0	230
712.10	18	24	2	3	11	0	58
TOTAL DIRECCIO GRAL IN.TECNOLOG.AGRARIA	81	194	72	143	80	0	570
821.10	14	8	1	9	1	0	33
542.50	3	5	1	6	3	0	18
542.60	6	11	3	7	3	0	30
TOTAL DIRECCIO GRAL POLIT.AGROALIMENT.	23	24	5	22	7	0	81
TOTAL CONSELLERIA	293	330	157	583	171	5	1.539

QUADRE 6.9.- Mitjans personals per programes i grups de titulació. Any 1988.

PROGRAMA	A	B	C	D	E	ALTRES	TOTAL
711.10	64	16	24	75	15	5	199
821.20	2	3	1	2			8
TOTAL SERVEIS GENERALS	66	19	25	77	15	5	207
714.10	4			2			6
531.10	38	40	31	35	43		193
TOTAL DIRECCIO GRAL DESENVOLUPAM.AGRARI	42	40	31	37	43	6	199
533.10	33	18	13	250	22		336
714.20	95	35	24	54	3		211
TOTAL DIRECCIO GRAL PRODUCCIO AGRARIA	128	53	37	304	25		547
542.20	15	36	32	17	20		120
542.30	49	26	11	60	23		169
542.40	1	115	27	65	25		233
712.10	17	20	5	3	14		59
TOTAL DIRECCIO GRAL IN.TECNOLOG.AGRARIA	82	197	75	145	82		581
821.10	13	9	1	10	1		34
542.50	3	4	5	2	4		18
542.60	6	10	5	6	3		30
TOTAL DIRECCIO GRAL POLIT.AGROALIMENT.	22	23	11	18	8		82
TOTAL CONSELLERIA	340	332	179	581	173	11	1.616

QUADRE 6.10.- Mitjans personals per programes i grups de titulació. Any 1989.

PROGRAMA	A	B	C	D	E	ALTRES	TOTAL
711.10 Direcció i Serveis Generals	60	18	23	75	16	11	203
821.20 Institut de Cooperativisme Agrari Valencià	2	3	1	2	0		8
531.10 Estructures Agràries en Zones Desfavorides	40	41	29	36	39	4	189
714.20 Ordenació i Millora de les Produccions Agràries	101	35	24	54	3		217
542.20 Transferència, Innovació i Tecnologia Agrària	13	36	35	16	20		120
542.30 Investigació Agrària	47	26	12	54	19		158
542.40 Extensió Agrària	2	139	21	44	23		229
712.10 Formació Nàutico-Pesquera	17	20	5	3	14		59
542.50 Protecció de la Qualitat	9	14	10	8	5		46
714.10 Ordenació i Millora de la Producció Pesquera	4	0	0	2	0		6
533.10 Restauració i Protecció dels Recursos Naturals	31	19	16	249	22		337
821.10 Industrialització, Ordenació i Promoció a la Qualitat	13	8	2	10	1		34
TOTAL CONSELLERIA	339	359	178	553	162	15	1.606

Resumint els quatre anys que tenim informació detallada hem confeccionat el quadre 6.11.

QUADRE 6.11.- Evolució dels mitjans personals per anys i grups de titulació.

ANY	A	B	C	D	E	ALTRES	TOTAL
1986	270	311	139	495	55	255	1.525
1987	293	330	157	583	171	5	1.539
1988	340	332	179	581	173	11	1.616
1989	339	359	178	553	162	15	1.606

Els grups de titulació A, B, C, D, E indiquen:

- 1.- Grup A: Títol de doctor, llicenciat, enginyer, arquitecte o equivalent.
- 2.- Grup B: Títol d'enginyer tècnic, diplomat universitari, arquitecte tècnic, Formació Professional de Tercer Grau o equivalent.
- 3.- Grup C: Títol de Batxiller, Formació Professional de Segon Grau o equivalent.
- 4.- Grup D: Títol de Graduat Escolar, Formació Professional de Primer Grau o equivalent.
- 5.- Grup E: Certificat d'Escolaritat.

Si observem el quadre de Mitjans Personals per Programes i Grups de Titulació de l'any 1989 tenim que:

- 1.- El major nombre de titulats del grup A es troben a la Direcció General de Producció Agrària seguit de la Direcció i Serveis Generals i Investigació Agrària. També són significatius el nombre de tècnics del grup

A en els programes de Estructures Agràries en zones desfavorides i en Restauració i Protecció dels Recursos Naturals. Els tècnics del grup A de l'Administració General (economistes i advocats) estan concentrats en el Programa de Direcció i Serveis Generals i els tècnics del grup A de l'Administració Especial (enginyers agrònoms, de montes, biòlegs, ...) són dominants a la resta dels Programes.

- 2.- En el Grup B són totalment dominants els Enginyers Tècnics Agrícoles al Servei d'Extensió Agrària, encara que també són significatius als Programes d'Estructures Agràries en zones Desfavorides, Ordenació i Millora de les Produccions Agràries, en Transferència, Innovació i Tecnologia Agrària i en Investigació Agrària.
- 3.- La presència del grup C es significativa als Programes de Transferència, Innovació i Tecnologia Agrària, en el d'Estructures Agràries en zones Desfavorides, en Ordenació i Millora de les Produccions Agràries i al Programa de Direcció i Serveis Generals.
- 4.- Al grup D es molt cridanera la presència de 249 funcionaris al Programa de Restauració i Protecció dels Recursos Naturals, encara que també són especialment nombrosos al Programa de Direcció i Serveis Generals i als de Ordenació i Millora de les Produccions Agràries i el d'Investigació Agrària.
- 5.- Els del grup E es troben prou repartits uniformement, destacant només la gran presència al Programa d'Estructures Agràries en zones Desfavorides.

Al quadre 6.11, d'evolució dels mitjans personals per anys i grups de titulació, crida l'atenció la disminució de personal en termes generals que s'ha produït a la Conselleria i en concret la disminució de titulats de tots els grups excepte els del grup B.

4.- EVOLUCIO DELS CAPITOLS DE DESPESES DE LA CONSELLERIA

Al quadre 6.12 tenim l'evolució dels pressupostos de la Conselleria d'Agricultura i Pesca desglosat per capítols i pel període 1978-1989. No hem pogut aconseguir el desglose en capítols dels anys 79 i 80 però no ens va a afectar els comentaris que anem a fer perquè comentarem només de l'any 1983 al 89, perquè són els anys en què els pressupostos comencen a tindre certa entitat i a més a més són aprovats per les Corts Valencianes.

Aquest augment està en la línia de l'assumpció de la transferència de competències que van augmentant regularment tots els capítols i als darrers anys, ja assumides les competències, als lògics augments dels pressupostos, encara que en aquests anys 87, 88 i 89 es quan trobem algún capítol que no segueix aquesta línia general.

**QUADRE 6.12.- Pressupostos per capítols de la Conselleria
d'Agricultura i Pesca de l'any 1978 al 1989.
(Milers de Pessetes)**

ANY	I	II	IV	VI	VII	VIII	CAP
1978	5.860	3.255					9.115
1979							12.127
1980							14.158
1981	13.291	40.077		6.900			60.268
1982	36.532	67.698	1.100	9794			115.124
1983	62.777	76.300	1.100	9.794		1.000	150.972
1984	946.146	122.980	1.100	809.338			1.879.564
1985	1.631.795	198.603	4.922	863.589	830.475		3.529.384
1986	2.962.466	379.447	16.130	4.272.529	2.621.806	163.000	10.415.378
1987	3.216.000	716.000	49.000	4.499.000	1.724.000		10.204.000
1988	3.968.000	712.000	160.000	4.050.000	3.398.000		12.288.000
1989	4.135.000	780.000	568.000	4.943.000	2.586.000		13.010.000

QUADRE 6.13.- Evolució de l'any 1983 al 1989 i percentatge del capítol de despeses dels pressupostos de la Conselleria d'Agricultura i Pesca. (Milions de Pessetes)

	1983	%	1984	%	1985	%	1986	%	1987	%	1988	%	1989	%
C.I Remuneració del Personal	62	42,1	946	50,3	1.631	46,2	2.962	28,4	3.216	31,5	3.968	32,3	4.135	31,8
C.II Despeses de Funcionament	76	52,1	122	6,5	198	5,6	379	3,6	716	7,0	712	5,8	780	6,0
C.IV Transferènc. Corrents	1	0,1	1	0,1	5	0,1	16	0,2	49	0,5	160	1,3	568	4,3
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	140	93,3	1.070	56,9	1.835	51,9	3.357	32,2	3.981	39,0	4.840	39,4	5.483	42,1
C.VI Inversions Reals	9	6,6	809	43,1	863	24,6	4.272	41,0	4.499	44,0	4.050	33,0	4.943	38,0
C.VII Transferènc. de Capital					830	23,5	2.622	25,1	1.724	17,0	3.398	27,6	2.586	19,9
C.VIII Actius Financers	1	0,1					163	1,7						
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	10	6,7	809	43,1	1.694	48,1	7.057	67,8	6.223	61,0	7.448	60,6	7.529	57,9
TOTAL DESPESES	150		1.879		3.529		10.415		10.204		12.288		13.010	

Si ens centrem en els anys 1983 a 1989 observem que el percentatge de les operacions corrents és superior al percentatge de les operacions de capital durant els tres primers anys 1983-4-5. A partir de l'any 1986 canvia la situació i el percentatge de les operacions de capital es superior al percentatge de les operacions corrents. A partir d'aquest any va augmentant paulatinament fins arribar a l'any 1989 que es situa en un 42,1 %.

L'explicació que podem donar a d'aquesta situació és que durant els anys 83, 84 i 85 és quan és més fort el ritme d'assumpció de competències, que normalment van acompanyades de les degudes transferències de personal. A

l'any 86 ja s'assumeix plenament les competències d'IRYDA i ICONA que van acompanyades de fortes Inversions Reals i de Transferències de Capital. Pensem que les transferències anteriors, com puguem ser Investigació Agrària o Extensió Agrària són serveis amb Capítols de remuneració de personal molt forts. El progressiu augment que experimenten les operacions corrents a partir de 1986 és més degut a la progressiva pujada de les transferències corrents que no a les variacions erràtiques que experimenten el Capítol I i II.

L'augment significatiu de les transferències corrents de 1988 (160 milions, 1,3 % del pressupost) a 1989 (568 milions, 4,3 % del pressupost) es degut principalment a la creació de la línia d'ajut a les primes d'assegurances agràries, que serà dotada amb 300 milions més.

5.- EVOLUCIO DE LES LINIES D'AJUT EN LES QUALS ELS BENEFICIARIS SON ELS LLAURADORS

Només disposem d'informació dels anys 88 i 89 i anem a estudiar primer els capítols IV i VII, Transferències Corrents i Transferències de Capital. Ho vorem Programa per Programa i Línia per Línia i realitzarem una quantificació, sent sabedors que els pressupostos executats són diferents. Posteriorment estudiarem el Capítol VI d'Inversions Reals, on intentarem separar el que són inversions reals, que són aprofitades per la pròpia estructura de la Conselleria (per exemple la compra d'uns ordinadors) i les que són aprofitades directament per els ciutadans (per exemple la construcció d'un pont o d'un tallafocs).

Començarem per l'estudi dels Capítols IV i VII.

5.1.- EVOLUCIO DE LES TRANSFERENCIES CORRENTS I DE CAPITAL

Anem a exposar totes les línies per programes i anys:

	1988	1989
711.10 DIRECCIO I SERVEIS GENERALS		
402.- Informació i Formació Agràries	15	15
403.- Foment Actuacions Agràries		10
404.- Mutualisme Agrari		38
701.- Creació Mútua Valenciana d'Assegurances Agràries	45	
702.- Equipament Organitzacions Professionals Agràries	10	15
821.20 INSTITUT DE COOPERATIVISME AGRARI		
F 401.- Formació Cooperatives	8	8
402.- Formació Cooperatives	25	
403.- Premi Cooperativisme Agrari Valencià	1,5	

	1988	1989
404.- Ajudes Contractació Personal Cooperatives i S.A.T.	7	
Promoció Teòrica i Pràctica en Cooperatives		84
701.- Realització d'anàlisi d'inversió i estudis de mercat	2	
702.- Desenvolupament i Consolidació del Moviment Cooperatiu Agrari	5	
703.- Promoció i Consolidació de Cooperatives i S.A.T. de Producció i Comercialització	99,5	
Promoció i Consolidació de Cooperatives Agràries		61
531.10 ESTRUCTURES AGRÀRIES I ZONES DESFAVORIDES		
701.- Racionalització de l'ús de l'aigua per a reg	1.000	550
702.- Infraestructura Agrària Ajuntaments	400	400
714.20 ORDENACIO I MILLORA DE LA PRODUCCIO AGRARIA		
F 401.- Ordenació de Produccions	80	80
402.- Ajudes a les Assegurances Agràries		300
F 701.- Reestructuració i Reconversió de la Vinya	300	800
F 702.- Reestructuració i Reconversió de Cítrics	300	30
F 703.- Finques Col.laboradores en Innovació Tecnològica	22	16
F 704.- Ajuda Ramaderia Extensiva	60	10
F 705.- Ajuda a Empreses de Producció Lletera	40	10
F 706.- Ajuda a Empreses de Sanejament Ramader	50	45
F 707.- Tractaments Integrats en Agricultura (ATRIA)	4,5	8
F 708.- Utilització en Comú de Maquinària de Producció	75	40
709.- Millora Estructura Produccions Ramaderes	12	5
710.- Sanejament Ramader	8	19
711.- Ordenació de Produccions	10	6
821.10 INDUSTRIALITZACIO, ORDENACIO I PROMOCIO DE LA QUALITAT		
F 701.- Modernització d'Indústries Agroalimentàries	400	
702.- Modernització Sector Agroalimentari	200	358,2

	1988	1989
542.20 TRANSFERENCIA, INNOVACIO I TECNOLOGIA AGRARIA		
542.30 INVESTIGACIO AGRARIA		
542.40 EXTENSIO AGRARIA		
F 401.- Cursos Formació Agricultors	1,9	3,5
402.- Cursos Formació Agricultors i Pescadors		4,5
F 701.- Desenvolupament Comunitari	35	35
F 703.- Associacionisme Juvenil	19,5	34
704.- Introducció Comptabilitat		5
705.- Associacionisme per a Gestió d'Explotacions		10
712.10 FORMACIO NAUTICO-PESQUERA		
401.- Formació Pesquera		5,7
542.60 LABORATORI AGRARI		
542.50 ESTACIO VITICULTURA I ENOLOGIA		
533.10 RESTAURACIO I PROTECCIO DELS RECURSOS NATURALS		
401.- Foment d'Activitats Ecològiques	5	5
F 701.- Produccions que es poden aprofitar per a fusta	33	35
F 702.- Produccions que no es poden aprofitar per a fusta	4	5
703.- Ajudes a la Producció de la Forest	5	5
704.- Conservació i Protecció de la Flora, Fauna i Caça	5	5
705.- Educació Ambiental	5	5
714.10 ORDENACIO I MILLORA DE LA PRODUCCIO PESQUERA		
F 701.- Equipament de Llotges i mercats pesquers	69	
F 702.- Construcció i Modernització Instal.lacions Aquícoles	40	40
F 703.- Construcció i Modernització Flota Pesquera	100	
704.- Ajudes Pesca, Marisqueig i Aquicultura Marina	20	20
T O T A L	3.521,9	3.120,9
F I N A L I S T E S	1.641,9	1.199,5

En aquestes línies d'ajut als agricultors, capítols IV i VII, no hem considerat les beques dels Programes 711.10, 542.30 i 542.50. Feta aquesta aclaració volem fer les següents observacions:

- 1.- De les 46 línies d'ajut que hi han, qualitativament parlant, 19 corresponen a línies finalistes. En termes quantitativs l'any 1988 de 3.521,9 milions dedicats a Transferències Corrents i de Capital, 1.641,9 milions corresponien a línies finalistes --el 46,6 %-- i 1.880 milions corresponien a línies finançades amb fons propis, el 53,4 %. L'any 1989 hi ha una disminució quantitativa de 401 milions, situant-se les Transferències Corrents i de Capital en 3.120,9 milions, dels quals 1.199,5 milions corresponien a línies finalistes, el 38 % i 1.921,4 milions a línies finançades amb fons propis, el 62 %.
- 2.- Hem de destacar en primer lloc les línies d'ajut destinades a la creació de la Mútua Valenciana d'Assegurances Agràries, controlada per les Organitzacions Professionals Agràries, hi han 45 milions l'any 88 i 38, el 89 per ajudar als sindicats en l'assumpte de les Assegurances Agràries i després l'any 89 s'hi dediquen 300 milions com ajuda als contractants de les assegurances. Totes aquestes línies estàn finançades amb fons propis.
- 3.- També cal destacar l'ajut directe a les Organitzacions Professionals Agràries, 25 milions l'any 88 i 40 l'any 89, que encara que magre suposa reconèixer la importància que tenen els sindicats a l'hora de fer progressar el camp i els agricultors.
- 4.- Altre aspecte a destacar és el desenvolupament del Cooperativisme agrari, com a mitjà per a reestructurar, modernitzar i fer rendibles les

explotacions agràries a més a més, de ser un mitjà perquè el màxim del valor afegit dels productes agraris quede en mans dels llauradors. Es treballa en el desenvolupament del Cooperativisme agrari quantitativament parlant i en la millora de l'estructura productiva i professional de les Cooperatives. L'únic que trobem a faltar és una ajuda més clara al desenvolupament del Cooperativisme agrari de producció.

5.- Hi ha una línia d'ajut molt important, la de racionalització de l'ús de l'aigua per a reg, que considerem insuficientment dotada, encara que siga un crèdit ampliable, donada la importància que té l'aigua i el regadiu en la producció agrària valenciana. Les ajudes per a la millora de la infraestructura agrària dels municipis pensem que és una quantitat simbòlica donades les greus insuficiències municipals i que és un mitjà molt important per descentralitzar les inversions i que tinguen un cert control popular.

6.- El Programa d'Ordenació i Millora de la Producció Agrària és el que té més subvencions finalistes i el que presenta unes incongruències més grans. Té dos línies d'ajut amb el mateix títol d'ordenació de produccions, una amb fons finalistes i l'altra amb propis, i si mirem la finalitat d'aquestes línies ens adonem que no tenen res a veure amb l'ordenació de les produccions. Queda molt bé la línia de Reestructuració i Reconversió de Cítrics, però a banda de la seua dràstica disminució, de 300 a 30 milions, és sabut que són diners que han anat a parar a mans dels viveristes de cítrics, perquè tota la reconversió ha consistit en la subvenció de la compra de certes varietats de cítrics.

- 7.- Del Programa d'Industrialització, Ordenació i Promoció de la Qualitat s'ha de destacar, a banda de la desaparició l'any 89 de 400 milions de fons finalistes, les queixes dels industrials agraris per la tardança en arribar les ajudes, donant-se el cas de tardar 2 i 3 anys en rebre els ajuts.

Cal destacar el treball positiu que s'ha fet en el tema de la Promoció de la Qualitat on, a banda de la promoció de les denominacions d'origen en vi valencians, s'ha treballat en l'orxata, els torrons, les cireres i els nespres.

- 8.- En el Programa 542.40 d'Extensió Agrària, a més de continuar en les seues línies tradicionals de cursos de formació als agricultors, Desenvolupament Comunitari i Associacionisme Juvenil, la Conselleria ha reforçat amb fons propis els cursos de formació i ha introduït el tema de la comptabilitat i l'Associacionisme per a la gestió d'explotacions.
- 9.- Al Programa 533.10 de Restauració i Protecció dels Recursos Naturals resulta una novetat la introducció i el manteniment de les línies subvencionades amb fons propis, de Foment d'activitats Ecològiques, Conservació i Protecció de la flora, fauna i caça i Educació Ambiental, encara que siga amb unes quantitats simbòliques.
- 10.- Del Programa 714.10 d'Ordenació i Millora de la Producció Pesquera només s'ha de destacar la desaparició de dos línies d'ajut finalista, la d'Equipament de llotges i mercats pesquers i la de Construcció i Modernització de la flota pesquera, que estaven fortament dotades.

Volem acabar fent dues consideracions: la primera és que en les línies d'ajut falta la corresponent al Reglament Comunitari d'Ajuda a la Millora de l'Eficàcia de les Explotacions Agràries. Les autoritats estatals i autonòmiques han tardat massa en posar en vigència el Decret 808/87 que desenvolupa el Reglament 797/85 del Consell, relatiu a la millora de l'eficàcia de les estructures agràries. Aquesta tardança ha suposat la pèrdua de molts diners als llauradors. La segona consideració es constatar que les subvencions tarden molt de temps en arribar als interessats.

5.2.- EVOLUCIO DE LES INVERSIONS REALS

Al quadre 6.14 tenim l'evolució de l'any 1983 al 1989 de les inversions reals i el percentatge que representa en el total del pressupost de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

QUADRE 6.14.- Inversions Reals. (Milions de Pessetes)

ANY	C.VI INVERSIONS REALS	% SOBRE EL PRESSUPOST
1983	9	6,6
1984	809	43,1
1985	863	24,6
1986	4.272	41,0
1987	4.499	44,0
1988	4.050	33,0
1989	4.953	38,0

Volem establir una diferenciació entre les inversions reals que es dediquen al funcionament intern de la Conselleria i les inversions reals que es dediquen a obres

d'utilitat pública. En direm Inversions Reals Internes i Inversions Reals Externes.

Analitzarem l'any 1989 i Programa per Programa.

	INVERSIONS REALS INTERNES	INVERSIONS REALS EXTERNES
711.10 DIRECCIO I SERVEIS GENERALS	27,60	
821.20 INSTITUT DE COOPERATIVISME AGRARI		
531.10 ESTRUCTURES AGRARIES I ZONES DESFAVORIDES		3.181
714.10 ORDENACIO I MILLORA DE LA PRODUCCIO PESQUERA	10,22	21,78
533.10 RESTAURACIO I PROTECCIO DELS RECURSOS NATURALS	20	1.180
714.20 ORDENACIO I MILLORA DE LA PRODUCCIO AGRARIA	25	178
542.20 TRANSFERENCIA, INNOVACIO I TECNOLOGIA AGRARIA		95
542.30 INVESTIGACIO AGRARIA		149,70
542.40 EXTENSIO AGRARIA		29,30
712.10 FORMACIO NAUTICO-PESQUERA		5
542.50 PROTECCIO A LA QUALITAT		16
821.10 INDUSTRIALITZACIO, ORDENACIO I PROMOCIO DE LA QUALITAT		4
TOTALS	82,82	4.859,78

La primera conclusió que es pot treure es que no val la pena fer la distinció entre inversió real interna i externa ja que la interna suposa només el 1,6 % de les inversions reals.

Després hem de resaltar que les inversions reals més fortes es realitzen als programes 531.10 d'Estructures Agràries i Zones Desfavorides (3.181 milions, 64,44 %) i el

533.10 Restauració i Protecció dels Recursos Naturals
(1.180 milions, 23,9 %).

6.- ESMENES PRESENTADES PELS GRUPS PARLAMENTARIS

Sintetitzarem les diferents esmenes que els Grups Parlamentaris presentaren a les Lleis de Pressupostos de la Generalitat Valenciana des de 1983 a 1989, per supost, referents a la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

6.1.- PRIMERA LEGISLATURA

- 1.- Llei de Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a 1983, aprovada en sessió celebrada el dia 28 de juliol de 1983.

Les úniques esmenes referides a agricultura foren presentades pel Grup Parlamentari Comunista. Deien textualment: «S'empendrà un programa d'inversions d'aquífers i lluita contra la salinització, per un import de 750 milions de pessetes i un programa de repoblació forestal per un import de 500 milions.»

S'aprovà els següent text: «Un programa d'inversions per a afloració d'aquífers i lluita contra la salinització. Un programa de repoblació forestal.

O siga s'aprovà el text però no la quantificació en pessetes.

- 2.- Llei de Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a 1984.

El Grup Parlamentari Comunista intentà introduir un paràgraf que deia: «Gaudiran de prioritat les següents operacions de capital: a.- Obres de prevenció de les riudes i reparació dels danys causats. b.- Obres de prevenció de la salinització,

aflorament d'aquífers i distribució de l'aigua potable i de regadiu.»

El Grup Parlamentari Popular presentà una esmena de modificació que deia textualment: «Minoració de 75.056.000 pessetes, al Capítol I, Despeses de Personal, del resum de l'Estat de Despeses per Seccions, Codi 12, Secció Agricultura, Pesca i Alimentació, i augment de la mateixa quantitat al Capítol VI, Inversions Reals, d'aquests Codi i Secció.»

No foren aprovades cap de les dues esmenes.

3.- Llei de Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a 1985.

El Grup Parlamentari Comunista presenta quatre esmenes:

- Al Programa 621 (Institut de Cooperativisme Agrari). Concepte 471 (Transferències a empreses): Obertura de crèdit per 475.400.000 pessetes.
- Al Programa 662 (Ordenació i Millora de la Producció Vegetal). Concepte 771: Anul.lació del crèdit i traspàs al crèdit 675 (Inversions reals en desenvolupament tecnològic).
- Al Programa 631 (Restauració i protecció forestal). Concepte 633 (forestals): Mes valor per import de 300 milions de pessetes. Crèdit total resultant 1.330.286 pessetes.
- Al Programa 662 (Ordenació i Millora de la producció vegetal), afegir 40 milions de pessetes

per a dotació del Capítol I i II amb l'objectiu de «foment de la subscripció de segurs agraris».

4.- Llei de Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a 1986.

El Grup Parlamentari Comunista presenta dues esmenes:

- Al Programa 662, Classificació econòmica 113: Reduir 10 milions de pessetes (restaran 81.400.000 pessetes).
- Al Programa 661. Augmentar 10 milions de pessetes per a ampliació de l'Objectiu 0.2, fent-lo extensiu a l'aqüicultura d'aigua dolça, que no es contempla.

5.- Llei de Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a 1987.

El Grup Parlamentari Mixt, (creat d'una escissió del Grup Parlamentari Popular) presenta les següents esmenes:

- Programa: Direcció i Serveis Generals: Reduir en 5 milions el crèdit 441 corresponent a subvencions de formació agrària.
- Programa: Direcció i Serveis Generals: Reduir en 20 milions el crèdit 623 corresponent a obres de reforma dels locals dels Serveis Territorials d'Alacant.
- Programa: Ordenació i Millora de la Producció Pesquera: Incrementar en 5 milions de pessetes el

crèdit 761 corresponent a subvencions per a la reducció de la capacitat de producció pesquera.

- Programa: Ordenació i Millora de la Producció Vegetal: Incrementar en 20 milions de pessetes el crèdit 761 corresponent a ajudes per danys de pedregada, gelades i d'altres.

El Grup Parlamentari Popular presenta dues esmenes:

- Al Programa 663 reducció en el crèdit 664 de 500 milions de pessetes (quedarà amb 1.673.680.000 pessetes).
- Al Programa 663. Crèdit 461 (de nova creació): Assegurances Agràries Combinades (per a informació, promoció i subvenció de les Assegurances Agràries combinades a la Comunitat). Quedarà en 500 milions.

6.2.- SEGONA LEGISLATURA

Quan es presenta una esmena demanant que s'augmente el Pressupost en una línia de crèdit s'ha de dir la línia de crèdit d'on s'han de traure els diners. Així el Reglament Parlamentari estableix que quan el Consell Valencià presenta a les Corts Valencianes el Projecte de Llei dels Pressupostos, primer es voten les esmenes a la totalitat. Si guanya una esmena a la totalitat les Corts li tornen els Pressupostos al Consell i n'ha de presentar un de nou. Si no té majoria cap esmena a la totalitat, aleshores, els Grups Parlamentaris només poden presentar esmenes parcials, Conselleria per Conselleria i sense que canvie el Pressupost total de la Conselleria.

En aquesta segona legislatura, la composició de les Corts Valencianes quedà de la següent manera: 42 diputats

del PSPV-PSOE, 35 de la FAP (Federació de Partits d'Aliança Popular), 6 UV (Unió Valenciana) i 6 EU-UPV (Esquerra Unida-Unitat del Poble Valencià). De 89 escons el PSPV-PSOE només en tenia 42. Havia perdut la majoria absoluta.

1.- Llei de Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a 1988.

El PSPV-PSOE encara que havia perdut la majoria formà un govern monocolor socialista presidit per Joan Lerma i Blasco, de Conseller d'Agricultura continuà Lluís Font de Mora i Montesinos. Presentaren els pressupostos el darrer trimestre de 1987 i foren tornats amb una esmena a la totalitat. Aleshores en presentaren uns altres havent pactat previament l'abstenció del CDS. Aquests últims foren aprovats a finals del mes de febrer de 1988.

Les esmenes presentades pel Grup Parlamentari Esquerra Unida-Unitat del Poble Valencià (EU-UPV) foren:

- Programa 531.10 Estructures Agràries: Crear un Banc de Terres. Beneficiaris: Agricultors Professionals. Descripció: Racionalitzar l'ús de la terra per a finalitats agràries aconseguint una mida òptima de l'explotació agrària que permeta la consolidació del col·lectiu de l'empresa familiar agrària. Efecte esperat: Augment del tamany mitjà de l'explotació, professionalització de l'agricultor, augment de l'eficàcia, rendabilitat i competitivitat dels nostres productes. Import: 20 milions.
- Programa 711.10 Direcció i Serveis Generals. Classificació econòmica: 472: Informació i Formació Agrària. S'augmenta en 6 milions de pessetes.

- Programa 711.10 Direcció i Serveis Generals. Classificació econòmica: Equipament OO.PP.AA. S'augmenta en 6 milions de pessetes.
- Programa 714.20 Ordenació i Millora de la Producció Agrària. Codi 701. Reestructuració i Reconversió de la vinya. Es disminueix en 10 milions (es queda en 290 milions).
- Programa 714.20 ordenació i Millora de la Producció agrària. Codi 702. Reestructuració i Reconversió de cítrics. Es disminueix en 10 milions (es queda en 290 milions).
- Programa 821.10 Industrialització, ordenació i promoció de la qualitat. Codi 702. Modernització del sector agroalimentari. Es disminueix en 5 milions (en queden 205 milions).
- Programa 821.20 Institut de Cooperativisme Agrari. Codi 403. Premi Cooperativisme Agrari. Es disminueixen 2 milions (queda 1 milió).
- Programa 821.20 Institut de Cooperativisme Agrari. Codi 702. Desenvolupament i consolidació del Moviment Cooperatiu Agrari. Es disminueixen en 2 milions (queden 5 milions).
- Programa 821.20 Institut de Cooperativisme Agrari. Codi 703. Promoció i consolidació de Cooperatives i SAT de producció i comercialització. Es disminueix en 3 milions (queden 100 milions).

Les esmenes presentades pel Grup Parlamentari Aliança Popular foren:

- Programa 711.10. Direcció i Serveis Generals. Codi 701. Creació Mútua Valenciana d'Assegurances Agràries. S'augmenta en 70 milions de pessetes (quedarà en 100 milions).
- Programa 821.20 Institut de Cooperativisme Agrari. Codi 703. Promoció Cooperatives i SAT. Reduir 23 milions (quedaràn 80 milions).
- Programa 531.10 Estructures Agràries i Zones Desfavorides. Codi 701. Racionalització de l'aigua per a reg i infraestructura agrària rural. Reduir 250 milions (quedaràn 750).
- Programa 531.10 Estructures Agràries i Zones Desfavorides. Codi 701. Infraestructura agrària per a Ajuntaments. Reduir 200 milions (en quedaràn 200).
- Programa 714.20 Ordenació i Millora de la Producció Agrària. Codi 710. Sanejament ramader. Reduir 8 milions (quedaràn 8 milions).
- Programa 714.20 Ordenació i Millora de la Producció Agrària. Codi 711. Ordenació de les produccions. Reduir 15 milions (queden 15 milions).
- Programa 714.20 Ordenació i Millora de la Producció Agrària. Codi 401. Ordenació de les produccions. Reduir 35 milions (queden 50 milions).
- Programa 821.20 Industrialització, Ordenació i Promoció a la Qualitat. Codi 702. Modernització sector agroalimentari. Reduir 210 milions (queden 0 milions).

- Programa 542.30 Investigació agrària. Capítol 6. Inversions reals. S'augmenta en 60 milions (quedaràn 127 milions).
- Programa 531.10 Estructures Agràries i Zones Desfavorides. Capítol 6. Inversions reals. S'augmenta en 611 milions de pessetes (quedarà en 2.741 milions).

Les esmenes aprovades per la Comissió d'Economia, Pressupostos i Hisenda de les Corts Valencianes als distints Programes del Projecte de Llei de Pressupostos per a l'exercici 1988, a la Conselleria d'Agricultura foren:

- Programa 821.20. Institut de Cooperativisme Agrari. Codi 403. Premi de Cooperativisme Agrari. Es disminueix en 1,5 milions de pessetes (es queda en 1,5 milions).
- Programa 821.20. Institut de Cooperativisme Agrari. Codi 703. Promoció de cooperatives i SAT. Es disminueix en 3,5 milions (es queda en 99,5 milions).
- Programa 711.10 Direcció i Serveis Generals. Codi 402. Informació i Formació Agrària. S'augmenta en 6 milions (queda en 15 milions).
- Programa 711.10 Direcció i Serveis Generals. Codi 702. Equipament OO.PP.AA. S'augmenta en 6 milions (queden 10 milions).
- Programa 821.20 Institut de Cooperativisme Agrari. Codi 702. Desplegament i consolidació

d'organitzacions del Moviment Cooperatiu Valencià.
Es disminueix en 2 milions (queda en 5 milions).

- Programa 821.10. Codi 702. Modernització del sector agroalimentari. Es disminueix en 5 milions (queda en 205 milions).

2.- Llei de Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a 1989.

Aquests Pressupostos foren aprovats al final de desembre de 1988 ja que el PSPV-PSOE pacta l'abstenció del CDS i de l'UPV (ja separada d'Esquerra Unida).

Les esmenes presentades pel Grup Parlamentari d'Esquerra Unida foren:

- Nova línia. Programa 531.10. Estructures Agràries i Zones Desfavorides. Línia 704. Creació d'un Banc de Terres. Accés a l'ús d'aquesta dels joves agricultors i actuacions pròpies de l'administració. Import 20 milions.
- Programa 714.20. Ordenació i millora de la producció agrària. Es redueixen 14,211 milions de pessetes del Capítol II (queden 64,466 milions al capítol II).
- Programa 711.10. Direcció i Serveis Generals. Es redueixen 21,322 milions del Capítol II (queden 96,576 milions del capítol II).
- Programa 542.20. Transferència, innovació i tecnologia Agrària. Es redueix en 4,444 milions el Capítol II (queden 37,083 milions al Capítol II).

- Programa 821.20 Institut de Cooperativisme Agrari. Línia 401. Promoció i consolidació de Cooperatives Agràries. S'incrementa en 16 milions de pessetes (queda en 100 milions).
- Programa 542.30. Investigació Agrària. Línia 701. Beques d'investigació. S'incrementa en 4 milions de pessetes (queda en 15,5 milions).
- Nova Línia. Programa 531.10. Estructures Agràries i Zones Desfavorides. Línia 703. Accés a la propietat de la terra dels arrendataris. 10 milions de pessetes.

Esmenes presentades pel Grup Parlamentari d'Aliança Popular:

- Programa 821.20. Institut de Cooperativisme Agrari. Línia 701. Afegir com a beneficiaries de la línia les Societats Agràries de Transformació (SAT).
- Programa 821.20. Institut de Cooperativisme Agrari. Línia 401. Afegir com a beneficiaries de la línia les Societats Agràries de Transformació (SAT).
- Programa 821.20. Institut de Cooperativisme Agrari. Línia 701. Augmentar-la en 50 milions de pessetes (quedaria en 111 milions).
- Programa 531.10. Estructures Agràries i Zones Desfavorides. Línia 701. Racionalització de l'ús de l'aigua per a reg. Es redueixen 150 milions (en queden 400 milions).
- Programa 714.20. Ordenació i Millora de la Producció Agrària. Afegir una nova Acció amb el

següent text: «Promoció, difusió i recobriment tècnic i econòmic, per a la realització d'un pla de reconversió varietal citrícola, d'acord amb la Resolució aprovada per les Corts Valencianes».

- Programa 714.20. Ordenació i Millora de la Producció Agrària. Afegir una nova línia 713, amb la següent denominació: «Pla de Reconversió Varietal Citrícola», dotada amb 100 milions de pessetes provinents de fons propis.
- Programa 821.10. Industrialització, Ordenació i Promoció de la Qualitat. Línia 701. Modernització del sector agroalimentari. Es redueix en 100 milions de pessetes (queda en 253,2 milions).
- Programa 821.10. Industrialització, Ordenació i Promoció de la Qualitat. Afegir una nova acció amb el següent text: «Ajuda financera a la realització d'una Campanya Publicitària Institucional, per a fomentar el consum de cítrics, en consonància amb la Resolució aprovada per les Corts Valencianes».
- Programa 821.10. Industrialització, Ordenació i Promoció de la Qualitat. Afegir una nova línia 702 amb la denominació: «Campanya Publicitària Foment Consum Cítrics», dotada amb 100 milions de pessetes, provinents de fons propis.

Esmenes presentades pel Grup Parlamentari Mixt (estava format fonamentalment per l'UPV que des del principi de la legislatura es va separar d'Esquerra Unida).

- Programa 533.10. Restauració i Protecció de Recursos Naturals. Línia 701. Produccions que es

poden aprofitar per a fusta. Canvi de descripció i finalitats per varietats autòctones de creixement normal.

Les esmenes aprovades per la Comissió d'Economia, Pressupostos i Hisenda als distints Programes del Projecte de Llei de Pressupostos de la Generalitat Valenciana per a l'exercici 1989, referents a la Conselleria d'Agricultura i Pesca, foren:

- Programa 711.10. Direcció i Serveis Generals. Línia 402. Informació i formació agràries. Increment sol.licitat 15 milions. Increment transaccionat 5 milions. Quedarà amb 20 milions.
- Programa 533.10. Restauració i Protecció dels Recursos Naturals. Línia 401. Foment d'activitats ecològiques. Increment sol.licitat 20 milions. Increment transaccionat 5 milions. Quedarà amb 10 milions.
- Programa 531.10. Estructures Agràries i Zones Desfavorides. Línia 701. Racionalització de l'ús de l'aigua per a reg. Disminució sol.licitada 45,023 milions. Disminució transaccionada 10 milions. Quedarà amb 540 milions.
- Programa 542.50. Transferència, Innovació i Tecnologia Agrària. El contingut de la línia 402 queda modificat com segueix: Beneficiaris previstos: Titolats superiors.
- Programa 821.20. Institut de Cooperativisme Agrari. El contingut de la línia 402 queda modificat com segueix: Beneficiaris previstos: Cooperatives Agràries i les seues organitzacions

representatives, entitats dedicades a la formació i persones físiques directament afectades.

Les observacions que podem fer a les esmenes presentades pels Grups Parlamentaris de l'oposició són les següents:

- 1.- Durant la primera legislatura la majoria absoluta que tenia el PSPV-PSOE feu que no acceptaren pràcticament cap esmena dels grups de l'oposició. Aquests també acabaren per no presentar-ne o disminuir-en el seu nombre, vist l'èxit obtingut.

A la segona legislatura el canvi és radical ja que els Grups Parlamentaris tenen la possibilitat, posant-se d'acord, de passar alguna esmena. De fet augmenta quantitativament el número d'esmenes presentades.

- 2.- Quan es fa referència a les esmenes aprovades per la Comissió d'Economia, Pressupostos i Hisenda de les Corts Valencianes són esmenes que ja duen una majoria quan passen al Plé, encara que això no vol dir que necessàriament siguen aprovades, com és el cas de les de l'any 1989. Les altres esmenes presentades i no aprovades per la Comissió passen al Plé però normalment mai no aconsegueixen una majoria.

- 3.- Observem en les esmenes presentades pel Grup Parlamentari Comunista i d'Esquerra Unida després, que en totes les legislatures presenten la proposta de creació d'un Banc de Terres sense èxit i que intenta treure diners dedicats al Cooperativisme Agrari per dedicar-los a activitats de les OO.PP.AA. (sindicats agraris) ja que hi ha una gran diferència de dotació de mitjans entre uns i d'altres.

També intentaràn millorar les inversions en matèria forestal.

El Grup Parlamentari Popular intentarà la disminució de les despeses del Capítol I (personal) per augmentar el Capítol VI (inversions reals) i després intentarà que es complequen els acords presos en Resolucions de les Corts sobre Reconversió Varietal dels Cítrics i Campanya de Promoció del Consum de cítrics.

4.- S'ha de dir que les disminucions que tots els Grups proposen d'alguna línia normalment no és perquè estiguen en contra d'eixa línia sino perquè d'algun lloc han de treure els diners necessaris per fer les millores que estimen convenientes.

5.- Amb això que estàn d'acord tots els Grups Parlamentaris és en la necessitat de promocionar la Mútua Valenciana d'Assegurances Agràries que finalment quallarà en un projecte defés per tots els Grups, açò es degut també al fet que tots els anys s'han tingut que habilitar crèdits extraordinaris per ajudar als afectats d'una riuada, una gelada o una pedregada.

CAPITOL VII:

PRINCIPALS RESULTATS I
DISCUSSIO

Com deiem al Capítol I, dins de l'anàlisi de la intervenció de la Generalitat Valenciana - Conselleria d'Agricultura i Pesca, les qüestions en les quals volem centrar l'atenció són les següents:

- 1.- Quin grau de descentralització o d'autonomia té la Generalitat Valenciana i la Conselleria d'Agricultura i Pesca dins de l'Estat espanyol?
- 2.- Com s'han fet els pressupostos de la Conselleria d'Agricultura i Pesca? Estàn relacionats amb el programa polític del partit del govern? Quina ha estat la normativa desenrotllada en aquest període?
- 3.- Com influeixen els grups de pressió agrària i l'oposició al partit en el govern en la confecció dels pressupostos i la normativa?
- 4.- Quina és l'eficàcia i l'eficència de l'administració agrària valenciana?. L'estructura orgànica de la Conselleria, és la més adequada respecte a l'eficàcia i l'eficència?

Anem per parts.

1.- GRAU DE DESCENTRALITZACIO DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Hem dit al Capítol II que considerem que el País Valencià és una nació dins de l'Estat Espanyol. Els valencians tenim un territori, una població amb una llengua i una cultura ben definida, però no tenim un poder sobirà.

Els valencians ens regim per la Constitució Espanyola de 1978 i pel nostre Estatut d'Autonomia de 1982 que ens situa dins del que hem definit com un Estat Unitari descentralitzat. Tenim capacitat d'auto-organitzar-nos (Estatut d'Autonomia) i de fer Lleis sobre les matèries que ens han estat traspassades.

D'altra banda el procediment per a la consecució de l'Estatut d'Autonomia no encaixa ni en la via del 151 ni en la del 143. En canvi, el seu marc de competències constitueix de fet el propi d'un Estatut aconseguint bé per la disposició transitòria segona (Autonomies dites de primera), bé per la via de l'article 151, és a dir, d'un Estatut que suposa l'autonomia plena.

En definitiva, podem dir que a nivell internacional no es pot considerar l'Estat Espanyol com un Estat Federal, sinó com a màxim un Estat Unitari descentralitzat. I dins d'eixe Estat, l'autonomia valenciana, malgrat les vicissituds per les quals ha hagut de passar, es pot considerar com a una autonomia de primera. Es a dir, que pot assolir les màximes competències que permet la Constitució.

Vist i fet l'anàlisi jurídic de què ens trobem davant d'un Estat Unitari descentralitzat i no d'un Estat Federal, hem intentat quantificar el grau de descentralització de la Generalitat Valenciana i de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

El grau de descentralització de la Generalitat Valenciana el podem estimar via finançament dels Pressupostos. Acceptem d'altra banda el corrent ortodox del federalisme fiscal que defensa la superioritat del model d'organització federal si s'accepta l'esquema que les funcions de redistribució i estabilització han de quedar en mans del govern central i l'assignació ha de ser compartida.

Tornant al grau de descentralització de la Generalitat Valenciana, hem de dir que durant el període 1983-1989 és quan es produeix l'acceleració i la culminació del procés de transferències per part de l'Administració Central i que aquest fet es veu catalitzat per la sintonia del govern PSOE a Madrid i a València.

A més a més, hem vist que hi ha dues etapes clarament diferenciades en el mecanisme de finançament de les Autonomies, el dit Sistema Transitori (fins 1985) i l'anomenat Sistema Definitiu (1987-1991). Centrant-nos en el Sistema Definitiu, al punt 2 del Capítol II ve descrit aquest mecanisme i dèiem com a conclusió:

- 1.- El sistema actual de finançament de la CC.AA. proporciona un nivell d'autonomia financera que pot ser qualificat de moderadament baix (Pérez, 1987 i 1988). Així, el sistema actual segueix sense respondre al principi de la corresponsabilització fiscal, que entén que la Hisenda Autònoma pot decidir per ella mateixa el nivell d'ingressos a utilitzar, quedant per tant fins ara desvinculada la Hisenda Autònoma dels contribuents.
- 2.- L'Autonomia financera proporcionada per la participació en els Ingressos de l'Estat és moderada, encara que aquests recursos no estan condicionats a

una finalitat exclusiva i són de lliure disposició del govern autònom.

Quant a les transferències de la Seguretat Social, el FCI, les subvencions gestionades i els convenis d'inversió són recursos de finançament condicionat. Per aquests recursos l'autonomia financera és nul·la. Nogensmenys, es manté una autonomia en la Gestió.

Resumint, l'autonomia financera a l'hora d'assignar fons públics queda limitada als recursos de finançament incondicionat, és a dir, el percentatge de participació en els ingressos de l'Estat i els recursos propis de naturalesa tributària i financera.

Els quadres 7.1, 7.2 i 7.3 il·lustren l'evolució dels recursos financers de les Comunitats Autònomes segons siguen recursos de finançament condicionat o incondicionat

En tots aquests quadres el finançament incondicionat inclou el percentatge de participació en els ingressos de l'Estat, els tributs cedits, les taxes dels serveis traspassats, els impostos propis, el recursos locals de les Comunitats Autònomes uniprovincials, el recàrrecs sobre tributs estatals i les operacions de crèdit. El finançament condicionat recull les subvencions gestionades, les transferències de la Seguretat Social, el "Fondo de Compensación Interterritorial", els Convenis d'Inversió i els Contractes-Programa. No s'han inclòs el recursos locals de les Comunitats Autònomes pluriprovincials perquè l'Administració Autònoma actua només com intermediària.

**QUADRE 7.1.- Evolució del finançament de les Comunitats
Autònomes (Milions de pessetes)**

	1986		1987		1988		1989	
	F. NO COND.	F. COND.	F. NO COND.	F. COND.	F. NO COND.	F. COND.	F. NO COND.	F. COND.
Andalucia	202.027	303.956	274.364	327.688	330.360	419.177	375.055	448.390
Aragón	19.607	9.792	26.818	6.056	31.449	6.005	33.252	7.493
Asturias	17.805	8.825	24.162	7.418	26.633	6.930	29.516	8.340
Baleares	8.680	4.259	13.275	3.439	16.210	3.273	18.753	3.874
Canarias	62.700	23.281	86.085	19.033	107.258	22.303	108.991	26.059
Cantabria	8.460	4.349	12.965	3.095	19.337	2.943	20.356	3.579
Castilla-León	41.845	26.176	51.403	20.077	61.892	19.483	74.309	24.423
Castilla-La Mancha	23.927	31.847	33.245	24.646	37.847	24.608	52.980	29.393
Catalunya	143.477	272.619	211.955	283.930	260.785	360.191	288.377	384.260
Extremadura	13.358	21.598	21.484	18.634	24.134	13.996	27.852	17.555
Galicia	85.681	38.176	106.332	32.453	133.316	39.954	148.091	48.267
Madrid	50.011	74.267	72.709	43.326	111.351	52.954	122.696	57.420
Murcia	10.480	7.920	17.147	6.104	22.650	8.447	23.233	10.455
Navarra	38.966	4.212	55.259	3.694	70.650	2.631	74.424	3.174
La Rioja	6.993	1.671	7.684	1.114	8.585	1.247	10.041	1.453
C. Valenciana	93.285	40.279	122.426	38.993	166.871	193.962	170.302	205.892
Euzkadi	148.520	8.412	183.109	9.304	224.666	85.663	282.000	94.432

Font: Direcció General de Coordinació de les Hisendes Territorials.

**QUADRE 7.2.- Evolució del percentatge de finançament de les
Comunitats Autònomes**

	1986		1987		1988		1989	
	F. NO COND.	F. COND.	F. NO COND.	F. COND.	F. NO COND.	F. COND.	F. NO COND.	F. COND.
Andalucia	39,93	60,07	45,57	54,43	44,08	55,92	45,55	54,45
Aragón	66,69	33,31	81,58	18,42	83,97	16,03	81,61	18,39
Asturias	66,86	33,14	76,51	23,49	79,35	20,65	77,97	22,03
Baleares	67,08	32,92	79,42	20,58	83,20	16,80	82,88	17,12
Canarias	72,92	27,08	81,89	18,11	82,79	17,21	80,70	19,30
Cantabria	66,05	33,95	80,73	19,27	86,79	13,21	85,05	14,95
Castilla-León	61,52	38,48	71,91	28,09	76,06	23,94	75,26	24,74
Castilla-La Mancha	42,90	57,10	57,43	42,57	60,60	39,40	64,32	35,68
Catalunya	34,48	65,52	42,74	57,26	42,00	58,00	42,87	57,13
Extremadura	38,21	61,79	53,55	46,45	63,29	36,71	61,34	38,66
Galicia	69,18	30,82	76,62	23,38	76,94	23,06	75,42	24,58
Madrid	40,24	59,76	62,66	37,34	67,77	32,23	68,12	31,88
Murcia	56,96	43,04	73,75	26,25	72,84	27,16	68,97	31,03
Navarra	90,25	9,75	93,73	6,27	96,41	3,59	95,91	4,09
La Rioja	80,71	19,29	87,34	12,66	87,32	12,68	87,36	12,64
C. Valenciana	69,84	30,16	75,84	24,16	46,25	53,75	45,27	54,73
Euzkadi	94,64	5,36	95,16	4,84	72,40	27,60	74,91	25,09

Font: Direcció General de Coordinació de les Hisendes Territorials.

**QUADRE 7.3.- Evolució del finançament no condicionat amb
l'anomenat sistema definitiu de finançament de les
Comunitats Autònomes (Milions de pessetes)**

	1986	1987		1988		1989	
			VARIACIO % SOBRE 1986		VARIACIO % SOBRE 1987		VARIACIO % SOBRE 1988
Andalucia	202.027	274.364	35,81	330.360	20,41	375.055	13,53
Aragón	19.607	26.818	36,78	31.449	17,27	33.252	5,73
Asturias	17.805	24.162	35,70	26.633	10,23	29.516	10,82
Baleares	8.680	13.275	52,94	16.210	22,11	18.753	15,69
Canarias	62.700	86.085	37,30	107.258	24,60	108.991	1,62
Cantabria	8.460	12.965	53,25	19.337	49,15	20.356	5,27
Castilla-León	41.845	51.403	22,84	61.892	20,41	74.309	20,06
Castilla-La Mancha	23.927	33.245	38,94	37.847	13,84	52.980	39,98
Catalunya	143.477	211.955	47,73	260.785	23,04	288.377	10,58
Extremadura	13.358	21.484	60,83	24.134	12,33	27.852	15,41
Galicia	85.681	106.332	24,10	133.316	25,38	148.091	11,08
Madrid	50.011	72.709	45,39	111.351	53,15	122.696	10,19
Murcia	10.480	17.147	63,62	22.650	32,09	23.233	2,57
Navarra	38.966	55.259	41,81	70.650	27,85	74.424	5,34
La Rioja	6.993	7.684	9,88	8.585	11,73	10.041	16,96
C. Valenciana	93.285	122.426	31,24	166.871	36,30	170.302	2,06
Euzkadi	148.520	183.109	23,29	224.666	22,70	282.000	25,52

Font: Direcció General de Coordinació de les Hisendes Territorials.

S'observa un fort increment dels recursos incondicionats en 1987 degut a la decisió del "Consejo de Política Físcal y Financiera" d'aprovar l'anomenat Sistema

Definitiu de Finançament de les Comunitats Autònomes, que serà vigent fins 1991. En particular, els quadres 7.4 i 7.5 presenten l'evolució del finançament a la Comunitat Valenciana. En 1988 el finançament condicionat creix degut a l'assumpció per la Generalitat de les competències en Sanitat.

QUADRE 7.4.- Evolució del finançament i del seu percentatge a la Comunitat Valenciana (Milions de pessetes)

ANY	FINANÇAMENT NO CONDICIONAT	%	FINANÇAMENT CONDICIONAT	%
1986	93.285	69,84	40.279	30,16
1987	122.426	75,84	38.993	24,16
1988	166.871	46,25	193.962	53,75
1989	170.302	45,27	205.892	54,73

QUADRE 7.5.- Evolució del finançament no condicionat a la Comunitat Valenciana en percentatge sobre l'any anterior

ANY	FINANÇAMENT NO CONDICIONAT	% SOBRE L'ANY ANTERIOR
1986	93.285	---
1987	122.426	31,24
1988	166.871	36,30
1989	170.302	2,06

En definitiva, a la pregunta que ens hem plantejat sobre quin és el grau de descentralització de la Generalitat Valenciana, podriem respondre, basant-se en les dades anteriors, que al País Valencià tenim una Autonomia plena de gestió i una Autonomia financera que no arriba al 50 % dels recursos.

2.- DESCENTRALITZACIO DE LA POLITICA AGRARIA VALENCIANA

Donat aquest marc financer de descentralització, es tracta d'analitzar ara el grau en què la Comunitat Valenciana ha disposat de recursos de finançament incondicionat per acometre una Política Agrària Autònoma complementària dels programes estatals i de la CEE.

La descentralització ha portat al traspàs a la Generalitat, i en concret a la Conselleria d'Agricultura i Pesca, de gran part de les funcions de gestió de la Política Agrària, quedant bàsicament les responsabilitats de planificació i la política de rendes baix la responsabilitat de l'Estat (El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació- MAPA) i la CEE.

La primera pregunta que ens podem fer és si les Comunitats Autònomes, i en concret la Comunitat Valenciana, s'han restringit a executar programes dissenyats en altres nivells de govern o si han adoptat un paper més actiu (Per exemple, posant fons propis autònoms) en la configuració de la seua Política Agrària. Els pressupostos consolidats de les administracions públiques en matèria d'agricultura, pesca i alimentació (MAPA, 1990), representen una bona informació de la despesa pública en agricultura finançada amb els fons propis de cada administració.

Al quadre 7.6 sobre esforç autòmic en Política Agrària, la primera columna recull la despesa pública en agricultura de les Comunitats Autònomes finançada amb fons autònoms per a 1990. La segona columna mostra els ingressos totals de les Comunitats Autònomes (condicionats més incondicionats) del mateix any, mentre que la columna tercera només inclou els fons incondicionats de 1989. A més a més, la importància de l'agricultura en els pressupostos autònoms queda infravalorada en la penúltima columna, degut al fet que la despesa agrícola considerada no és el

total gestionat per les Comunitats Autònomes sinò tan sols el finançat. Així i tot, pot observar-se la significativa importància de l'agricultura en els pressupostos. Com pot observar-se, inclús en el cas més desfavorable, les despeses agràries finançades amb fons propis comptabilitzaren un percentatge que sols fou inferior al percentatge de la renda agrària en la renda regional en cinc Comunitats Autònomes, de les quals quatre (Canàries, País Valencià, Catalunya i Andalusia) tenen les competències plenes, amb la qual cosa és lògic que el denominador augmenti si considerem que en aquestes Comunitats el pressupost global inclou les transferències en Sanitat i Educació.

QUADRE 7.6.- Esforç autonòmic en Política Agrària
(Mil Milions de pessetes)

	DESPESES AGRICOLAS FINANÇADES AMB FONS PROPIIS (1990) (1)	INGRESSOS TOTALS (1990) (2)	FINANÇAMENT INCONDICIONAT (1989) (3)	PARTICIPACIO DE L'AGRICULTURA EN EL V.A.B. REGIONAL %	% (1)/(2)	% (1)/(3)
Andalucía	54,66	1215,80	375,06	10,60	4,50	14,57
Aragón	12,95	60,50	33,25	8,10	21,40	38,93
Asturias	6,40	66,50	29,52	4,20	9,62	21,68
Baleares	3,08	25,00	18,75	2,50	12,33	16,44
Canarias	10,21	193,90	108,99	5,90	5,27	9,37
Cantabria	5,11	41,10	20,36	5,70	12,43	25,10
Castilla-León	33,60	150,40	74,31	9,70	22,34	45,21
Cast.-La Mancha	20,17	125,60	52,98	12,90	16,06	38,07
Catalunya	13,77	988,00	288,38	2,40	1,39	4,77
Extremadura	16,15	85,50	27,85	13,70	18,89	58,00
Galicia	35,98	281,80	148,09	11,80	12,77	24,30
Madrid	9,06	222,90	122,70	0,30	4,07	7,38
Murcia	5,92	51,00	23,23	10,20	11,61	25,49
Navarra	8,34	124,50	74,42	7,30	6,70	11,20
La Rioja	3,43	17,20	10,04	10,10	19,97	34,20
C. Valenciana	14,51	460,00	170,30	5,60	3,15	8,52
Euzkadi	16,31	425,90	282,00	1,80	3,83	5,79
TOTAL C.C.A.A.	269,65	4535,60	1860,23		5,95	14,50

Font: Pressupost Consolidat de las A.A.P.P. en matèria d'Agricultura, Pesca i Alimentació per a 1990. Ministeri d'Economia i Hisenda.

En resum, la participació de la despesa agrícola finançada amb fons autonòmics representa en total quasi un 6 % dels ingressos de les Comunitats Autònomes.

L'última columna del quadre 7.6 ens mostra la participació de l'agricultura en els fons incondicionats de les Comunitats Autònomes. En totes les C.C.A.A. l'agricultura participa del finançament incondicionat de les C.C.A.A. en un percentatge superior a la seua participació en les rendes regionals.

Així doncs, l'agricultura ocupa un lloc destacat de l'esquema de prioritats de les CC.AA.

Una qüestió distinta és la referent a qui finança les polítiques agràries. En altres paraules, es tracta de vore quin nivell de govern aporta més fons al sector agrari. Si és l'administració autonòmica la que més dedica a agricultura aleshores pot parlar-se de política agrària descentralitzada.

Per mesurar el grau de descentralització de la Política Agrària utilitzarem l'índex de centralització d'OATES, que calcula el percentatge de despesa pública efectuada per el Govern Central, amb l'advertència que la informació que disposem per a 1990 sobre despeses de l'Administració Central inclou també les despeses del FEOGA que són reemborsades al Govern Espanyol.

Al quadre 7.7, l'índex de centralització de la despesa agrícola assoleix el 65 %, valor alt que s'ha d'interpretar tenint en compte la importància de les transferències corrents de l'Administració Central destinades a finançar les polítiques de sosteniment dels mercats agraris.

QUADRE 7.7.- Grau de Centralització de la Política Agrària.

Index d'Oates de la despesa pública centralitzada. (Mil
Milions de pessetes)

	DESPESA PUBLICA EN AGRICULTURA (1990) (1)	DISTRIBUCIO PERCENTUAL DEL V.A.B. a.p.m. AGRARI ESTATAL	DESPESA PUBLICA CENTRAL PRORRATEJ. EN FUNCIO DEL V.A.B. a.p.m. AGRARI (2)	INDEX DE DESPESES CENTRALITZADES (2)/(1)+(2) Tant per Cent
Andalucía	54,7	22,4	112,3	67,3
Aragón	12,9	4,5	22,6	63,5
Asturias	6,4	2,3	11,5	64,3
Baleares	3,1	1,0	5,0	61,9
Canarias	10,2	2,1	10,5	50,8
Cantabria	5,1	1,5	7,5	59,5
Castilla-León	33,6	14,4	72,2	68,2
Cast.-La Mancha	20,2	9,5	47,6	70,3
Catalunya	13,8	8,4	42,1	75,4
Extremadura	16,2	3,6	18,1	52,8
Galicia	36,0	8,6	43,1	54,5
Madrid	9,1	1,3	3,5	41,8
Murcia	5,9	3,8	19,1	76,3
Navarra	8,3	2,5	12,5	60,1
La Rioja	3,4	2,1	10,5	75,4
C. Valenciana	14,5	9,7	48,6	77,0
Euzkadi	16,3	2,3	11,5	41,4
TOTAL C.C.A.A.	269,6	100,0	501,4	65,0

Font: Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.
Pressupostos Consolidats de las A.A.P.P. en matèria
d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Comptes del
Sector Agrari.

Si només tenim en compte les operacions de capital com a mida de la despesa en política d'estructures agràries, quadre 7.8, l'índex de centralització a nivell estatal es redueix al 44 %.

**QUADRE 7.8.- Grau de Centralització de la Política Agrària:
Operacions de capital. Index d'Oates de la despesa pública
centralitzada. (Mil Milions de pessetes)**

	OPERACIONS DE CAPITAL EN AGRICULTURA (1990) (1)	DISTRIBUCIO PERCENTUAL DEL V.A.B. a.p.m. AGRARI ESTATAL	OPERACIONS DE CAPITAL CENTRAL PRORRATEJAT EN FUNCIO DEL V.A.B. a.p.m. AGRARI (2)	INDEX DE DESPESA CENTRALITZADA (2)/(1)+(2) Tant per Cent
Andalucía	35,8	22,4	29,9	45,5
Aragón	7,3	4,5	6,0	45,1
Asturias	4,4	2,3	3,1	41,1
Baleares	1,9	1,0	1,3	41,2
Canarias	4,5	2,1	2,8	38,4
Cantabria	3,3	1,5	2,0	37,7
Castilla-León	20,1	14,4	19,2	48,9
Cast.-La Mancha	12,4	9,5	12,7	50,5
Catalunya	5,9	8,4	11,2	65,5
Extremadura	10,3	3,6	4,8	31,8
Galicia	26,2	8,6	11,5	30,5
Madrid	4,8	1,3	1,7	26,5
Murcia	2,9	3,8	5,1	63,6
Navarra	4,8	2,5	3,3	41,0
La Rioja	2,1	2,1	2,8	57,2
C. Valenciana	7,8	9,7	12,9	62,4
Euzkadi	9,8	2,3	3,1	23,8
TOTAL C.C.A.A.	164,3	100,0	133,4	44,8

Font: Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.
Pressupostos Consolidats de las A.A.P.P. en matèria
d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Comptes del
Sector Agrari.

Ara bé, el grau de descentralització no és uniforme en tota la geografia espanyola. Per avaluar el grau de descentralització regional o, el que és el mateix, l'impacte relatiu de les dues Administracions (Central i Autònoma) en l'agricultura regional, hem estimat quina seria la despesa agrícola central imputada a cada Comunitat baix el supost que es repartira en proporció a la participació de cada regió en la renda agrària nacional. Aquest procediment no condueix a l'estimació de la despesa central efectivament realitzada en cada regió (dada no publicada), però sí que pot donar una idea, al comparar-lo amb la despesa pressupostada de cada Comunitat, sobre el grau de centralització teòric de la política agrària de cada regió.

Així doncs, la columna quarta dels quadres 7.7 i 7.8 ens mostra el resultat de calcular l'índex de centralització teòric per a cada Comunitat Autònoma.

En definitiva, a la pregunta que ens hem plantejat sobre quin és el grau de descentralització de la Política Agrària Valenciana, podem apuntar que en termes de despesa total és la Comunitat Valenciana la que té un índex de centralització teòric més elevat, de quasi el 80 %.

3.- L'ELABORACIO NORMATIVA

Com s'han fet els Pressupostos de la Conselleria d'Agricultura i Pesca? Estàn relacionats amb el programa polític del partit del govern? Quina ha estat la normativa desenrotllada en aquest període?

Aquestes eren les preguntes que ens feiem al principi del Capítol i que comentarem a continuació.

La manera d'elaborar els pressupostos està perfectament legislada. Les unitats administratives de la Conselleria, allà pel mes de juny-juliol, fan un memoràndum de les seues necessitats. Són recollides per la Secretaria General, que té com a funció «Elaborar projectes o plans d'actuació i programes de necessitats i els avantprojectes dels pressupostos de la Conselleria», i després el Conseller presenta «motivadament l'avantprojecte dels pressupostos de la Conselleria». La Conselleria d'Economia i Hisenda rep els avantprojectes de totes les Conselleries i prepara un projecte de Pressupost de la Generalitat Valenciana que es presentat al Consell, el qual li dona el vist i plau o introdueix les modificacions que estima pertinents. Una vegada preparat el projecte de Llei dels Pressupostos per part del Govern, és dut a les Corts Valencianes lès quals hauran d'aprovar-los o rebutjar-los. A les Corts Valencianes primer es voten les esmenes a la totalitat. Si les Corts aproven una esmena a la totalitat, el projecte de Llei de Pressupostos és tornat al Govern Valencià perquè n'elabore un altre. Si cap esmena a la totalitat té majoria, llavors es passa a discutir les esmenes parcials, article per article de la Llei i Conselleria per Conselleria, tenint present que el total de cada Conselleria no pot canviar i només es poden presentar esmenes dins de cada Conselleria dient on posaria uns diners, però dient també de quina partida de la mateixa

Conselleria els trauria. No cal dir que aquestes esmenes han de ser aprovades per majoria a les Corts.

Aquesta és la metodologia d'elaboració dels Pressupostos de la Generalitat Valenciana.

A més a més, el Conseller d'Agricultura és qui té l'atribució de «Preparar i presentar al Govern Valencià els avantprojectes de Llei, les propostes d'Acords i els projectes de Decrets relatius a les questions pròpies el Departament i ratificar aquests darrers una vegada aprovats».

Parlarem primer de les Lleis anuals de Pressupostos i després de la normativa general desenrotllada.

3.1.- LES LLEIS ANUALS DE PRESSUPOSTOS

1.- De les entrevistes mantingudes amb els tècnics de la Conselleria d'Economia i Hisenda hem tret la conclusió de que normalment ells no rebutgen cap programa que estiga en la línia del Programa Econòmic Valencià vigent i que siga presentat per uns gestors (Direcció General, Servei...) que normalment no tenen problemes per executar els Pressupostos. Perquè un dels problemes més greus que té la Conselleria d'Hisenda referent als Pressupostos és la incapacitat d'alguns gestors per executar-los anualment. És clar que no podem fer una llista o un estudi de quines Direccions Generals o quins Serveis executen els Pressupostos i quins no, però sí que farem al final una valoració sobre el grau d'execució dels pressupostos de la Conselleria d'Agricultura.

2.- Un altra observació es sobre la manera d'elaborar els Pressupostos en la primera fase, quan es demana a les

unitats inferiors que facen un llistat de guines són les seues necessitats i els seus projectes per l'exercici següent. Pensem que aquest mètode condiciona una actuació continuïsta (ampliació del que es fa) sinó es dona constantment unes indicacions d'innovació que haurien de vindre marcades per uns objectius clars (programa agrari del partit que governa). Normalment la carta als Reis s'envia al mes de juny o juliol i els joguets venen a gener. Ací pensem que té plena vigència la visió de la burocràcia com a maximitzadora d'una determinada assignació pressupostària. Menys mal que el desplaçament de la responsabilitat dins de la complexa estructura de la presa de decisions de Política Agrària ha augmentat la capacitat dels Ministres d'Hisenda per influir en la Política Agrària. (Ian Bowler). Normalment tots reben molts menys joguets dels que demanaven.

- 3.- Una pregunta que ens feiem era: Els pressupostos estan relacionats amb el programa polític del Partit en el Govern? Podem contestar sí i no. D'una banda els pressupostos de la Conselleria d'Agricultura venen donats en una gran mida per la Política Agrícola de la CEE i per les subvencions finalistes del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació de l'Estat Espanyol. Hem vist en aquest mateix capítol que en termes de despesa total l'índex que hem elaborat de centralització teòrica era d'un 80 %. Quasi res! Hem vist també al Capítol VI en l'anàlisi de les Transferències Corrents i de Capital que l'any 88 un 46 % i l'any 89 un 38 % corresponen a línies finalistes. Amb açò no estem contestant la pregunta que féiem al principi, però sí que estem marcant els marges que té el Partit polític en el Govern Autonòmic per desenvolupar una Política Agrària. Aleshores diguem que els pressupostos no estan relacionats amb el programa polític del partit en el

Govern, perquè la Política Agrària ve determinada en gran part per les subvencions finalistes del MAPA. Diguem que si, que els pressupostos estan relacionats amb el programa polític del Partit del govern perquè s'han aprovat unes Lleis, la d'Arrendaments Històrics, la d'Utilització d'aigües per a reg, la de Paratges Naturals de la Comunitat Valenciana i la d'Impacte Ambiental que junt a la creació de l'Institut de Cooperativisme Agrari, les línies d'ajuda a la promoció de la qualitat i l'Institut Valencià d'Investigació Agrària li donen una certa correspondència, dins del marge tan ajustat d'Autonomia, per poder fer aquesta afirmació.

En conseqüència els pressupostos de la Conselleria d'Agricultura són una continuació dels programes del "Ministerio de Agricultura y Pesca" amb les innovacions abans esmentades.

- 4.- Com hem vist al Capítol VI el grau d'execució dels pressupostos de la Conselleria d'Agricultura al període estudiat es situa entre el 88 % i el 97,5 % any per altre. Pensem que és un grau d'execució acceptable en termes absoluts si ho comparem amb d'altres Conselleries i que les irregularitats observades en algun any són degudes a l'aprovació de les Lleis de Crèdit Extraordinari amb motiu de les catàstrofes climatològiques.

3.2.- LA NORMATIVA GENERAL AGRARIA DESENROTLLADA

Com déiem al Capítol IV pensem que s'ha desenvolupat una tasca normativa important, tant quantitativa com qualitativament.

També hem dit que les mesures polítiques no es desenrotllen i apliquen amb la suficient rapidesa i

idoneïtat. Cal una capacitat de gestió més gran com hem vist amb la Llei 7/1986 sobre utilització d'aigües per a reg, la reconversió varietal dels cítrics, l'aplicació del Reglament 355/77 referent a una acció comuna per a la millora de les condicions de transformació i comercialització dels productes agrícoles i pesquers i l'aplicació del Reglament 797/85 relatiu a la millora de l'eficàcia de les estructures agràries. Açò és greu perquè com hem vist l'Autonomia el que més ens dona es autonomia en la gestió.

4.- INFLUENCIA DELS GRUPS DE PRESSIO AGRARIA I L'OPOSICIO EN LA CONFECCIO DELS PRESSUPOSTOS I LA NORMATIVA

Com a grups de pressió considerem als sindicats agraris (les anomenades també Organitzacions Professionals Agràries), encara que no podem deixar de costat la influència del Cooperativisme Agrari (Federació de Cooperatives Agràries Valencianes), i la d'un òrgan sectorial molt important al País Valencià com és el «Comité de Gestión para la Exportación de Cítricos».

Quant a l'oposició, considerarem el paper dels Grups Parlamentaris en les diferents legislatures.

4.1.- ELS GRUPS DE PRESSIO AGRARIA

Respecte als sindicats agraris, com deiem al Capítol III, pensem que tenen poca implantació i que hi ha interès en que continuen tenint poca implantació. Perquè diem açò? Es cert que s'han obert unes línies de finançament dels sindicats, que tot plegat pujaven l'any 1989 a 40 milions de pessetes, donades en concepte de Foment d'Actuacions Agràries, Informació i Formació Agràries i Equipament. Però aquestes quantitats són irrisòries amb les necessitats dels sindicats. Es pot dir que es financen amb les quotes dels afiliats, però això és oblidar-se que fins 1978 no hi hagut llibertat sindical i que el patrimoni del sindicat vetical (passats 12 anys de l'establiment de la democràcia) encara no ha sigut tornat als seus propietaris. És cert que el govern autonòmic no té la culpa d'açò, però aquesta és la realitat.

Açò no vol dir que amb la poca implantació que tenen no han desenvolupat un treball constant de pressió i col.laboració amb l'Administració Agrària Valenciana.

Diferent és el cas del Cooperativisme Agrari Valencià que sí que té una forta implantació, i a més a més té uns mitjans econòmics importants. Pot ser per això ha estat creat l'Institut de Cooperativisme Agrari Valencià que l'any 1989 tenia un pressupost de 183 milions de pessetes. Que ha sigut primer l'ou o la gallina? Es mima al Cooperativisme Agrari perquè és gran? O es va fent gran perquè se'l mima?

L'altre grup ha estat el «Comité de Gestión para la Exportación de Cítricos», el qual mentre ha tingut pressupost (i encara ara) ha estat un grup de pressió fonamental en el món citrícola. Grup de pressió que està controlat pels comerciants i que té una importància decisiva sobre la citricultura valenciana.

Dit açò, pensem que s'ha desaprofitat totalment el Consell Agrari Valencià, creat per Decret 78/1985 «amb la finalitat d'integrar als representants dels sectors socials i professionals en la instrumentació de la Política Agrària que desenvolupa la Conselleria d'Agricultura, resulta convenient la creació d'un òrgan col·legiat de caràcter consultiu que proporcione i desplegue la base participativa necessària».

Aquest Consell en la pràctica no ha funcionat. Perquè no hi havia cap Política Agrària que instrumentar? Perquè no hi havia interès en que els sectors socials i professionals participaren en la instrumentació de la Política Agrària? Cadascú dels actors té una opinió.

4.2.- L'OPOSICIO

El paper dels Grups Parlamentaris ha sigut diferent en cada una de les dues legislatures. En la primera amb majoria absoluta del PSPV-PSOE ha arribat un moment en què

no s'han molestat ni en presentar esmenes, com vam veure al Capítol VI, ja que sistemàticament eren desestimades.

En la segona legislatura ha sigut diferent, donat que al no tindre cap Grup Parlamentari la majoria absoluta hi havien més possibilitats de preparar esmenes que tingueren alguna possibilitat de ser aprovades. Això s'ha notat en el nombre d'esmenes presentades, algunes de les quals han estat aprovades, i també en una nova arma com ha sigut la Resolució de les Corts, la qual ha obligat al govern Valencià a realitzar des d'una reclamació a l'Administració Central a la celebració d'unes Jornades Vitivinícoles, passant per la proposta de descentralització dels serveis de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

5.- EFICACIA I EFICENCIA DE L'ADMINISTRACIO AGRARIA VALENCIANA

Quina és l'eficàcia i l'eficència de l'Administració Agrària Valenciana? L'estructura orgànica de la Conselleria, és la més adequada respecte a l'eficàcia i l'eficència?

Diguem que una estructura és eficac quan assoleix el objectiu que té marcat. Diguem que és eficient quan assoleix l'objectiu, però amb el mínim cost.

D'entrada direm que l'estructura de la Conselleria d'Agricultura i Pesca té un grau prou elevat d'eficàcia, però un grau prou baix d'eficència.

Per fer la primera afirmació referent a l'eficàcia ens remetem a l'apartat 3.1 on constatavem un grau d'execució dels pressuposts del 88 al 97,5 %, que considerem acceptable. Encara que hem detectat la següent relació de funcions que estan previstes desenvolupar i que no s'efectuen actualment, pel motiu que siga:

- 1.- Execució de la Llei de «Fincas manifiestamente mejorables».
- 2.- Desenvolupament de funcions de producció animal de forma similar a les prestades en l'àrea agronòmica.
- 3.- Potenciació de l'atenció sobre el producte acabat com a manera d'apalancar millor el desenvolupament del procés productiu de la forma més adequada al mercat.
- 4.- Potenciació dels paràmetres de qualitat en la política de divulgació, foment i ajuda de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

5.- Control intern del funcionament de la Conselleria.

6.- Potenciació de la doble funció d'ajuda administrativa i d'ajuda logística que actualment està assignada als Serveis de Coordinació.

Per parlar de l'eficàcia també hem elaborat un índex basant-nos en les funcions internes i externes.

Les funcions internes són les que tenen com objecte prestar serveis a la pròpia Conselleria. En aquest grup de funcions trobem aquelles destinades a millorar l'eficàcia del funcionament de la Conselleria per optimitzar la seua capacitat d'actuació. Considerem:

1.- La informació a la Direcció (per facilitar l'adopció de decisions en el cap de la gestió). Podem distingir: Informació sobre activitats programades (açò suposa l'existència d'un pla de treball). Informació conjuntural de caràcter urgent. Informació sobre dades estadístiques i estudis.

2.- La Gestió dels recursos propis de la Conselleria d'Agricultura.

3.- La representació executiva de la Conselleria.

Les funcions externes són les que tendeixen a satisfer la demanda que el sector agroalimentari requereix de l'Administració Agrària. En aquest grup trobem:

1.- La informació i divulgació.

2.- L'assistència a l'administrat: es bàsicament una activitat d'assessorament a l'administrat. Pel seu

objecte, l'assistència pot ser: Tècnica (ajuda a l'administrat per a la comprensió i utilització de les tècniques preconitzades per la Conselleria, com a més útils per millorar les rendes del sector). Assistència en ajudes financeres (la confecció correcta d'un expedient en els aspectes formals i tècnics, així com la ràpida resolució). Assitència per accedir a recursos (anàlisi, assegurances agràries, control de la qualitat de llavors, etc.).

3.- La tramitació: que suposa el registre, la comprovació documental, la remisió de l'expedient a la unitat competent, el seguiment i la comunicació a l'interessat de la resolució final.

4.- La formació de l'agricultor.

Si assimilarem els costos de les funcions internes als Capítols de Despeses I i II i els costos de les funcions externes als Capítols IV, VI i VII tindriem l'evolució dels costos dels bens i serveis que produeix la Conselleria. Del Quadre 6.12 dels pressupostos per Capítols hem confeccionat el següent quadre:

QUADRE 7.9.- Funcions internes i externes.
(Mils de pessetes)

ANYS	FUNCIONS INTERNES CAPITOLS I i II (1)	FUNCIONS EXTERNES CAPITOLS IV, VI i VII (2)	COCIENT (2)/(1)
1983	139.077	10.894	0,078
1984	1.069.126	810.438	0,758
1985	1.830.398	1.698.986	0,928
1986	3.341.913	6.910.465	2,060
1987	3.932.000	6.272.000	1,590
1988	4.680.000	7.608.000	1,620
1989	4.915.000	8.097.000	1,640

Es clar, que aquest cocient s'ha de prendre amb moltes precaucions perquè en la valoració de les funcions externes no estem mesurant la quantitat i la qualitat de la informació i divulgació, l'assistència a l'administrat, les tramitacions i la formació del l'agricultor. Hem renunciat a fer comparacions amb altres Conselleries, perquè tenen altres funcions i estructura. Però pot ser vàlid observar la sèrie de cada Conselleria individualment. A la Conselleria d'Agricultura vegem que cada volta és més alt l'increment del pressupost de les funcions externes que el de les internes, excepte l'any 86 que és un any atípic per ser l'any que es realitzaren les transferències més importants. Amb aquest índex constatem un augment de l'eficàcia però no podriem dir res de l'eficència.

Per a parlar de l'eficència, que veiem que era millorable, farem referència a les principals conclusions del Capítol V:

1.- Trobavem un solapament de funcions entre una sèrie de departaments:

- Millora Rural - Sanitat Animal: Per l'erradicació de la peste del ramat porcí.
- Servei de Llavors i Plantes de Viver - Ministeri d'Agricultura: Pels fraus.
- Producció Vegetal i Indústries Agràries - ICAV: Per ajudes a la contractació de gerents, ajudes a les OPAS i inversions en Cooperatives.
- IVIA - Servei de Transferència de Tecnologia Agrària: Manca de coordinació en la transferència de les investigacions.
- Forestal - Recursos Naturals: La forest.

2.- Un cas especial de solapament de funcions prou freqüent es refereix a aquelles línies d'ajuda iguals o similars, que es dirigeixen a objectius similars i que venen de fons de finançament concedits per diferents Serveis. Seria el cas de l'ICAV i de la Direcció General de Producció Agrària per les ajudes a la contractació de gerents, OPAS i inversions en Cooperatives.

3.- Veiem la necessitat de distingir clarament els tipus d'actuacions corresponents als Serveis Territorials, Serveis Centrals d'ajuda i Serveis sense extensió territorial. Què aconseguiríem amb açò? Un acurtament dels processos administratius. L'eliminació d'operacions i llocs innecessaris. Classificació de responsabilitats. Facilitar la descentralització de funcions. Potenciar activitats que no es realitzen

suficientment per inflació d'altres. Racionalitzar la supervisió i assignar-la en un òrgan adequat. Millorar la normalització i execució dels treballs. Centrar l'atenció sobre problemes de direcció, gestió i orientació de la programació de les activitats executives de la Conselleria. Centrar l'atenció sobre l'eficàcia amb que es realitzen les tasques d'execució.

- 4.- La confluència en els Serveis Territorials de línies de dependència funcional i orgànica provinents de la Secretaria General i de les Direccions Generals produeixen dobles dependències en els Directors Territorials i els Caps d'Àrea.
- 5.- Necessitat d'apropar territorialment els serveis de la Conselleria als seus destinataris per augmentar la qualitat del servei.
- 6.- Els processos administratius no estan normalitzats i amb açò entenem que no hi ha una definició racional del camí que han de seguir, de les operacions que s'han de realitzar, un disseny standard dels impressos, encara que, per supòsit, sí que hi ha una manera habitual de complimentar-los. Igualment no estan indicats els terminis de complimentació de les diverses operacions.

CAPITOL VIII:

COMENTARIS FINALS

La Política Agrària de la Conselleria d'Agricultura i Pesca no està deslligada de la Política Econòmica de la Generalitat Valenciana i la Política Econòmica de la Generalitat Valenciana ha vingut determinada pel Programa Econòmic Valencià I (PEV-1) 1984-1987 i el Programa Econòmic Valencià II (PEV-II) 1988-1991. Els PEV-I i PEV-II no han sigut aprovats en les Corts i no ofereixen una quantificació clara de les inversions. Són unes declaracions d'intencions.

Hem dit que la Política Econòmica és la intervenció deliberada del govern en l'activitat econòmica amb l'objecte d'aconseguir certs fins o objectius mitjançant la utilització de certs mitjans o instruments. També hem dit que la formulació dels objectius de Política Econòmica exigeix la seua especificació, és a dir, la seua definició el més precís possible en termes quantitativs i en referència temporal, perquè sols així podrà avaluar-se adequadament un programa de Política Econòmica.

Segons açò i el que hem vist als capítols precedents podem afirmar que la Conselleria d'Agricultura i Pesca de la Generalitat Valenciana no ha tingut explicitat un programa de Política Agrària, en el període 1983-1989 estudiat.

En capítols anteriors, féiem referència a distints documents "programàtics", els quals careixien tant de quantificació en els seus objectius, com de delimitació en els seus horitzonts temporals. Es més, la definició d'objectius és tan ambigua i general que resulta molt difícil relacionar les normes i les línies pressupostàries amb els objectius.

Dit açò no s'ha de pensar que a la Conselleria ha regnat el caos i el desordre. Com hem dit al Capítol anterior el grau de centralització teòric de la Política

Agrària de la Comunitat Valenciana, en termes de despesa total, era de quasi el 80 %. Aquest indicador, basat en l'índex de centralització d'Oates, (vegeu el capítol VII), pot interpretar-se de dues formes distintes. O bé que els graus de llibertat de la Generalitat per implementar una Política Agrària autònoma són reduïts; o bé que, com s'ha assenyalat als paràgrafs anteriors, la Generalitat no té una Política Agrària definida.

A més a més, la capacitat de la Generalitat per dissenyar i aplicar programes propis està molt condicionada per l'activitat del Govern Central. Així, l'existència de fons finalistes del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació tendeix a suplir i a la volta condiciona l'oportunitat de polítiques autònomes. D'altra banda, el paper secundari de les CC.AA. en el disseny de les polítiques d'estructures de la CEE, que les CC.AA. no tenen un contacte regular amb els responsables de Bruselles. En conclusió, l'existència de polítiques agràries consolidades en altres administracions pot haver tingut l'efecte de reduir la iniciativa de l'administració autonòmica en temes agraris.

Açò no vol dir que a la Conselleria d'Agricultura no s'haja fet res: allí està tota l'elaboració normativa i l'execució dels programes.

En l'aspecte pressupostari hi hagut molt poca autonomia però en l'aspecte normatiu i institucional s'ha fet un gran treball. Així podem mencionar des del punt de vista normatiu: la creació de l'Institut de Cooperativisme Agrari Valencià (ICAV), la creació de la Mútua Valenciana d'Assegurances Agràries (MAVDA), la Llei dels paratges Naturals de la Comunitat Valenciana, la Llei d'Impacte Ambiental, la Llei d'Us d'aigües per a reg i tota la normativa sobre protecció dels Recursos Naturals i la Promoció dels Productes de Qualitat.

Hem constatat al Capítol II que tenim una autonomia financera baixa però que tenim una gran autonomia en la gestió. Igualment hem detectat que uns dels problemes més greus que té el funcionament de la Conselleria és la carència en el personal d'una mentalitat de gestió (Capítol VII). Aquest pensem que és un dels problemes més greus de la Conselleria. Problema que una volta detectat té una solució relativament fàcil. Reciclar el personal, especialment al personal directiu.

Som conscients de que, per consideracions de "Public Choice", els agents del sector públic tendeixen a maximitzar els pressupostos al seu càrrec, la qual cosa, independentment del nivell de formació del personal, resulta gravós pel sector públic i l'eficència. Independentment del grau d'execució dels pressupostos (que hi ha Conselleries on el problema és que son incapaces d'executar els pressupostos i no és el cas de la d'Agricultura) seria important, des del punt de vista de l'eficència, que els distints centres de gestió el.laboraren plans de treball amb objectius clarament definits i quantificables i informaren periòdicament del grau de compliment.

Finalment hi ha un aspecte que el considerem bàsic, encara que opinable. Si hi ha una Política Econòmica, si hi ha una Política Agrària, si hi ha una Conselleria d'Agricultura és perquè hi ha un sector agrari que té uns problemes. Dins d'eixe sector agrari nosaltres pensem que els llauradors, el factor humà, és l'actiu o el factor productiu més important. Quan comentavem al Capítol III el punt de vista comunitari en la seua publicació «El futur del món rural» s'explicita ben clarament que: «... el futur del món rural depén en primer lloc dels propis interessats...». En aquesta línia pensem que és importantíssim l'existència d'unes fortes organitzacions agràries, sindicals i cooperatives, que són les que realment solucionaran els problemes del sector agrari. Amb

açò no volem caure en la sensibleria de considerar als llauradors com uns pobres necessitats als que cal ajudar, sinò en la consideració d'uns empresaris que han de prendre consciència dels seus problemes i cercar les solucions més adequades. En aquest context pensem que el diàleg amb els agricultors no pot ser un diàleg parternalista de solucionar-los els problemes del dia a dia, sinò que ha d'estar enmarcat en un òrgan, com podria ser el Consell Agrari Valencià, on es discutiren i es dissenyaren les grans línies de la Política Agrària Valenciana dins de la Política Econòmica General.

ANNEX I:

ORDRES DICTADES PER LA
CONSELLERIA D'AGRICULTURA I
PESCA DE L'ANY 1983 AL 1989

1.- 1983

- 1.- Estableix normes sobre la limitació d'us d'herbicides en l'arrós.
- 2.- Es declara d'utilitat pública i la obligatorietat dels tractaments col·lectius contra el «cucat» de l'arrós.
- 3.- Declara obligatori el tractament contra «la mosca de la fruita» (*Ceratitis Capitata* Wied).
- 4.- Es crea un diploma al millor treball forestal en finques de propietat privada.

2.- 1984

- 1.- Estableix la normativa reguladora de les mesures a aplicar en els emplaçaments apícoles i tractaments fitosanitaris sobre les plantes en floració.
- 2.- El Registre Oficial de Productors i Distribuidors de Productes i Material Fitosanitari passa a denominar-se Registre Oficial d'Establiments i Serveis Plaguicides.
- 3.- Declara l'existència oficial de la Sharka (Plum Pox Virus) en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.
- 4.- Regula la pesca amb l'art denominat Rall.
- 5.- Es crea el Llibre d'Atenció al Ciutadà.

3.- 1985

- 1.- Estableix i regula les subvencions per millorar la qualitat dels olis produïts per les almàsseres-cooperatives.
- 2.- Constitució i funcionament de la Junta Vitivinícola.
- 3.- Estableix el procediment general d'homologació dels acords col·lectius i dels corresponents convenis de campanya i contractes tipus.
- 4.- Aprova el Programa de Ramaderia Extensiva.
- 5.- Determina els períodes hàbils de caça i s'estableixen les vedes especials per a la campanya 1985-86 (es repetirà tots els anys).
- 6.- Es creen els Consells Forestals Provincials.
- 7.- S'estableixen normes d'ordenament sanitaris al sector porcí.
- 8.- Es convoca la concessió de subvencions a les Cooperatives Agràries i S.A.T. per a la realització d'anàlisi d'inversions i estudis de mercat.
- 9.- Es convoca la concessió de subvencions a les Cooperatives Agràries i S.A.T. per a la formació de personal propi en matèries comunitàries.
- 10.- Foment d'aprofitament de subproductes agraris.
- 11.- S'estableix el Pla Experimental de Reestructuració i Reconversió de la Vinya pel període 85/86.

- 12.- Agilització d'actuacions en els expedients de qualificació prèvia d'Agrupacions de Productors Agraris.
- 13.- S'estableixen subvencions a obres, treballs i plantacions de conservació de sòls agrícoles.
- 14.- Es convoquen ajudes a les Organitzacions Professionals Agràries per a l'adquisició d'equipament divers.
- 15.- Es crea una Comissió de Seguiment per coordinar la lluita contra la raça severa del virus de la «tristesa».
- 16.- Aplicació de subvencions per plans d'assistència tècnica i de gestió a la indústria agroalimentària.

4.- 1986

- 1.- S'aprova el Pla d'Obres relatiu als Jutjats Privatius d'aigües d'Oriola, Callosa de Segura i Azud d'Alfeitami (Almoradí).
- 2.- Protecció d'espècies endèmiques o amenaçades.
- 3.- S'aproven la classificació de les vies pecuaries existents al terme municipal de Bal.
- 4.- Es declara oficialment l'existència d'una raça severa de «tristesa» en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.
- 5.- Es concedeixen subvencions per a la constitució de Cooperatives.
- 6.- Ajudes a l'accés de les Cooperatives als canals de comercialització, mitjançant processos de participació de dirigents i socis en programes acordats amb aquesta Conselleria.
- 7.- S'estableixen subvencions per millorar la formació i capacitació professional del personal dependent de les cooperatives.
- 8.- Mesures de lluita contra la brucel·losi en el bestiar oví, cabrum i boví.
- 9.- Es regula la concessió d'ajudes als cultivadors de Plantes Aromàtiques a determinades comarques de la Comunitat Valenciana.
- 10.- Es regula l'exercici de la pesca amb l'art denominat Moruna.

- 11.- Es regula la concessió de subvencions per a la promoció de la qualitat.
- 12.- Es declara l'existència oficial de la varietat agressiva «Ceratocystis Ulmi (Buiss) moreau» en els oms.
- 13.- Es convoquen ajudes a les Organitzacions Professionals Agràries per a la realització de diverses activitats formatives.
- 14.- Es reglamenta la concessió d'ajudes a la inversió en la indústria agroalimentària.
- 15.- Es reglamenta la concessió d'ajudes destinades a la formació i millora de la gestió i foment de la investigació en el sector industrial agroalimentari.
- 16.- S'estableix una Reserva marítima a l'Illa de Tabarca.
- 17.- Es concedeixen ajudes econòmiques a les Organitzacions Professionals Agràries i als sindicats agraris per raó de la cooperació d'aquests en matèria agrària.
- 18.- Es establerta la denominació «Xufa de València» i «Orxata Valenciana de Xufa» i «Xixona» amb caràcter provisional.
- 19.- Són aprovats els Reglaments de la denominació d'origen «València» i el Consell Regulador corresponent. Idem «d'Alacant». Idem «Utiel-Requena».
- 20.- Es declarada l'existència oficial de la «varroasi» de les abelles a la província d'Alacant.

- 21.- Són dictades normes per a la lluita contra la febre aftosa.
- 22.- Es regulada i planificada la campanya per evitar la difusió de la raça servera de «tristesa» dels cítrics.
- 23.- Es aprovat el Pla d'Obres i Millores Territorials de la zona de concentració parcel·lària de Titaguas (València).
- 24.- Són establertes ajudes per a la realització de cursos de Formació Professional Agrària i Pesquera.
- 25.- Es declarat extingit el focus de «Varroasi» de les abelles de la província d'Alacant.
- 26.- Són establertes ajudes per a l'adquisició d'alcohols destinats a l'elaboració de Mistela-Moscatell.
- 27.- Concessió de subvencions per a la realització d'estudis o activitats en matèria de conservació de la natura.
- 28.- Són determinats els criteris de prioritat i les limitacions en les ajudes oficials establertes per a la lluita contra la «tristesa» i la reestructuració de les varietats de cítrics, per a la campanya 86-87.

5.- 1987

- 1.- Són modificades certes obres a la 2ª part del Pla d'Obres i Millores Territorials de la «zona de riegos de Levante Margen Izquierda del Segura».
- 2.- Es aprovat el Pla d'Actuacions en Coordinació amb les Diputacions Provincials per a 1987 en matèria d'Agricultura i Pesca (es repetirà tots els anys).
- 3.- Es establerta la denominació «Cireres de la Muntanya d'Alacant» amb caràcter provisional.
- 4.- S'estableixen les modalitats d'ensenyaments professionals agraris.
- 5.- Es fixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca continental a les aigües de la Comunitat Valenciana (es repetirà tots els anys).
- 6.- Es concedeixen ajudes per al foment i la consolidació de les organitzacions representatives del moviment cooperatiu agrari valencià.
- 7.- Promoció, constitució i consolidació de Cooperatives Agràries i S.A.T. de producció o comercialització.
- 8.- S'aprova el Pla d'Obres Territorials (2ª part) de la zona d'Ordenació d'Explotacions dels Serrans.
- 9.- S'estableixen ajudes per a obres i serveis d'infraestructura agrària als municipis de la Comunitat.

5.- 1987

- 1.- Són modificades certes obres a la 2ª part del Pla d'Obres i Millores Territorials de la «zona de riegos de Levante Margen Izquierda del Segura».
- 2.- Es aprovat el Pla d'Actuacions en Coordinació amb les Diputacions Provincials per a 1987 en matèria d'Agricultura i Pesca (es repetirà tots els anys).
- 3.- Es establerta la denominació «Cireres de la Muntanya d'Alacant» amb caràcter provisional.
- 4.- S'estableixen les modalitats d'ensenyaments professionals agraris.
- 5.- Es fixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca continental a les aigües de la Comunitat Valenciana (es repetirà tots els anys).
- 6.- Es concedeixen ajudes per al foment i la consolidació de les organitzacions representatives del moviment cooperatiu agrari valencià.
- 7.- Promoció, constitució i consolidació de Cooperatives Agràries i S.A.T. de producció o comercialització.
- 8.- S'aprova el Pla d'Obres Territorials (2ª part) de la zona d'Ordenació d'Explotacions dels Serrans.
- 9.- S'estableixen ajudes per a obres i serveis d'infraestructura agrària als municipis de la Comunitat.

5.- 1987

- 1.- Són modificades certes obres a la 2ª part del Pla d'Obres i Millores Territorials de la «zona de riegos de Levante Margen Izquierda del Segura».
- 2.- Es aprovat el Pla d'Actuacions en Coordinació amb les Diputacions Provincials per a 1987 en matèria d'Agricultura i Pesca (es repetirà tots els anys).
- 3.- Es establerta la denominació «Cireres de la Muntanya d'Alacant» amb caràcter provisional.
- 4.- S'estableixen les modalitats d'ensenyaments professionals agraris.
- 5.- Es fixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca continental a les aigües de la Comunitat Valenciana (es repetirà tots els anys).
- 6.- Es concedeixen ajudes per al foment i la consolidació de les organitzacions representatives del moviment cooperatiu agrari valencià.
- 7.- Promoció, constitució i consolidació de Cooperatives Agràries i S.A.T. de producció o comercialització.
- 8.- S'aprova el Pla d'Obres Territorials (2ª part) de la zona d'Ordenació d'Explotacions dels Serrans.
- 9.- S'estableixen ajudes per a obres i serveis d'infraestructura agrària als municipis de la Comunitat.

- 10.- S'actualitzen les valoracions de les espècies protegides i de les no protegides de la fauna de la Comunitat.
- 11.- S'autoritza a les Agrupacions, Entitats i Organitzacions Professionals de Pescadors per a la realització de cursos per obtenir els denominats títols menors nàutico-pesquers.
- 12.- Es regulen diverses modalitats d'ajudes a les Organitzacions Professionals Agràries.
- 13.- Sobre inversions en matèria de pesca, marisqueig i aquicultura marina.
- 14.- Es determinen les Regions Econòmiques, als afectes del reconeixement de les Organitzacions de Productors d'Oli d'Oliva i de les Unions d'aquestes.
- 15.- Es concedeixen ajudes per millorar la comercialització de les Cooperatives Hortofrutícoles.
- 16.- S'estableix l'obligatorietat de les campanyes d'erradicació de brucel·losi, tubercusi i leucosi en el bestiar boví, a determinats municipis de la Comunitat.
- 17.- S'aprova la classificació de les vies pecuàries dels termes municipals de Titaguas, Peníscola, Cortes d'Arenós, Palmera, Alfahuir.
- 18.- Es declara d'utilitat pública les forests «Altell dels Morenitos» del terme municipal de Petrer (Alacant), el «Barranc del Bon Hivern» d'Alacant, «La Replana» de Beneixama, «Fenollar i Pla de Rocar» d'Alacant, «Tossal dels Corbs» de Finestrat.

- 19.- Es concedeixen determinats beneficis a les Societats Agràries constituïdes per colons de les finques adquirides per l'IRYDA a la Comunitat Valenciana.
- 20.- Es regula la concessió d'ajudes als ramaders que realitzen programes específics de millores zootècniques i sanitàries.
- 21.- S'estableix el Registre de Productors de flor tallada.
- 22.- S'aprova el Pla d'Obres i Millores Territorials de les zones de concentració parcel·lària de el «Murtal» de Godella, la «Cabrera» de Segorbe i de la zona regable amb aigües subterrànies de Pedralba-Vilamarxant i de la zona d'ordenació d'Explotacions de les Valls Centrals (cinquena part).
- 23.- Es regula la concessió de subvencions per a la modernització del Sector Ornamental.
- 24.- S'estableixen ajudes per a l'adquisició de races pures de bestiar boví, cabrum, porcí i cunícola.
- 25.- Es concedeixen subvencions a expositors per a la Fira d'Octubre de 1987 de València (es repetirà cada any).
- 26.- Es regula la caça d'ocells aquàtics al Parc Natural de l'Albufera.
- 27.- S'estableixen determinades ajudes per a les Organitzacions de Productors de Fruïtes i Hortalisses.

28.- S'aprova el Pla d'Obres i Actuacions de la Zona
Desfavorida de la Plana Baixa de Castelló.

6.- 1988

- 1.- S'aprova el Pla d'Obres i Actuacions a Tavernes de la Valldigna, declarada Zona Desfavorida per la CEE, a la de Requena-Utiel, i a la d'Enguera.
- 2.- Es regula l'autorització per a l'aplicació de bromur de metil en la desinfecció de sòls agrícoles.
- 3.- S'estableix la denominació específica «Aperitiu-café, Cantueso i Compost d'herbes» (licors de qualitat d'Alacant), amb caràcter provisional.
- 4.- S'aprova la classificació de les vies pecuàries existents als termes municipals de Benlloch, Salsadella, Ribesalbes, Serra, Benagéber, Cox, Benichembla, Puçol, Torre Baja, Ademuz, Novelé, Alpuente, Algar del Palancia, Bufalí, Albocàsser, Lucena del Cid, Benilloba, Alaquàs, Alcolecha, l'Alcúdia de Crespins, Beniparrell, Miramar, La Yesa, Alcácer, Vallés, San Miguel, Ràfol de Sàlem, Xirivella, Torres-Torres, Cerdà, Fortaleny, Aras de Alpuente, Albal, Benicolet, Beniatjar i Aldaia.
- 5.- S'estableix el programa de profilaxi i sanejament del bestiar boví, oví, cabrum i apícola.
- 6.- S'aprova el Pla d'Obres i Millores Territorials de la zona d'ordenació d'explotacions del Maestrat (quarta part), de la Vall d'Albaida (1ª part).
- 7.- Es regulen les ajudes per a la promoció de l'assegurança agrària combinada de gelada i pedra en el raïm de vinificació.

- 8.- S'inclouen determinades obres en el Pla coordinat d'obres de la zona regable del Generalíssim i Llíria-Benaguasil.
- 9.- Es regulen les aplicacions de plaguicides al Parc Natural de l'Albufera.
- 10.- Es regula amb caràcter general l'activitat cinegètica.
- 11.- S'estableixen ajudes per a l'equipament mobiliari per part de les Comunitats de Regants.
- 12.- Es declara indemne de la Peste Porcina Clàssica el Territori de la Comunitat Valenciana.
- 13.- Es regula la concessió de subvencions per a la modernització del sector ornamental.
- 14.- Es crea una Comissió per coordinar les actuacions a la Reserva marina de l'Illa de Tabarca.
- 15.- S'aprova la racionalització dels sistemes i les obres de regadiu de determinades Comunitats de Regants.
- 16.- Es regulen la Denominació Específica «Cireres de la Muntanya d'Alacant» i el seu Consell Regulador.
- 17.- S'aprova la delimitació administrativa de la forest num. 125 del catàleg d'Utilitat Pública de la província de València, denominada la «Garrofera» (Alzira-Tous).
- 18.- Sobre ajudes destinades a subvencionar les actuacions de lluita anti-granís.

- 19.- Es farà pública la convocatòria d'ajudes a l'establiment de la comptabilitat a les explotacions agràries.
- 20.- S'estableixen ajudes destinades a millorar el valor nutritiu dels subproductes agrícoles que s'empren en l'alimentació animal.
- 21.- S'estableix amb caràcter provissional la Denominació d'Origen «Raïm de taula embossat Vinalopó Alacant».
- 22.- Es regulen el carnet de mariscador i la llicència de marisqueig.
- 23.- S'estableix amb caràcter provisional la Denominació d'Origen «Nispros Callosa d'En Sarrià».

7.- 1989

- 1.- S'aprova el Pla d'obra i Millores Territorials, Recursos Hidràulics i Regadius de la zona d'ordenació d'explotacions de la Muntanya (tercera part), del «Valle de Ayora», de la «Huerta Vieja-Aliagares i Zurra» (Sinarcas), de Titaguas (segona part), d'un àrea de las Cuevas de Vinromà.
- 2.- Concessió d'ajudes als ramaders que realitzen programes específics de millores zootècniques i sanitàries.
- 3.- Es concedeixen subvencions per a la subscripció d'assegurances agràries incloses en el Pla Anual.
- 4.- S'aprova el Pla d'Obres i Actuacions a Xeraco, a la Canal de Navarrés i a Requena-Utiel (segona fase).
- 5.- Es regulen ajudes als titulars de les explotacions cunícoles.
- 6.- S'estableixen mesures addicionals de prevenció de les Pestes del Porc mitjançant la identificació dels animals.
- 7.- Es reglamenta l'anellatge científic d'aus.
- 8.- Es prohibeixen les repoblacions amb conills de bosc.
- 9.- Es regulen les denominacions específiques «Xufa de València» i «Orxata Valenciana de Xufa» i el Consell Regulador d'aquestes.

- 10.- Es despleguen els programes dels cursos per l'obtenció dels títols de patró de Pesca Local i Mecànic Litoral.
- 11.- Es descataloga una parcel·la de la forest d'Utilitat Pública num. 68 Serra de Santa Pola.
- 12.- S'inclou en el catàleg de Muntanyes d'Utilitat Pública d'Alacant, la finca Sant Gaietà (Crevillent).
- 13.- S'aprova la delimitació parcial de la muntanya num. 12 del catàleg de les d'Utilitat Pública de la província d'Alacant, denominada el Coscollar i Masia de Tetuan, i la total de la parcel·la la Masia de Tetuan.
- 14.- Regulant la participació en la programació i seguiment de les actuacions a fer, a les zones agrícoles desfavorides.
- 15.- S'aprova la desviació del traçat de la via pecuària Sendera de les Fonts de Canyada i la del Barranc del Molí a Cocentina.
- 16.- S'aprova la classificació de les vies pecuàries existents al terme municipal de Casas Bajas, Simat de la Valldigna, Mislata, Fuentes de Ayodar, Fuente la Reina, Rafelguaraf, Andilla, Benisuera, Alfara d'Algimia, Alcudia de Veo, Alfarp, Enova, Manuel, Massanassa, Adzaneta d'Albaida, Alfafar, Daimús, Picanya, Benisanó, Silla, Riola, Sueca, Pobla Llarga, Lugar Nuevo de la Corona, Rocafort, Emperador, Catarroja, Paiporta, Sedaví, Benimuslem, Cullera, Benetusser, l'Eliana.

ANNEX II:

RESOLUCIONS DICTADES PER LA
CONSELLERIA D'AGRICULTURA I
PESCA DE L'ANY 1983 AL 1989

1.- 1983

- 1.- Resolució de la Direcció General de Producció Agrària que regula l'aplicació del programa de mesures d'estímul i suport per a l'adquisició i la utilització en règim cooperatiu de maquinària i altres mitjans de producció. (Ordre Ministerial de 26 de juliol de 1983).
- 2.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari per a l'aplicació del Programa de Millora dels Aprofitaments Ramaders en muntanyes públiques, comunals o veïnals. (Ordre Ministerial de 26 de juliol de 1983).
- 3.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari per la qual es regulada l'aplicació del programa de foment d'explotacions ramaderes en determinades zones desfavorides i a les de muntanya. (Ordre Ministerial de 26 de juliol de 1983).
- 4.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari per a l'aplicació del Pla de Millora de l'Organització Productiva del Ramat Oví. (Ordre Ministerial de 29 de juliol de 1983).
- 5.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari per la qual es regula l'aplicació del Programa de Millora Estructural de la Producció Lletera. (Ordre Ministerial de 24 de març de 1982 i la de 3 d'agost de 1983).

2.- 1984

- 1.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual d'adopten mesures de defensa contra la plaga de «l'escarbat de la creïlla» (aquesta es repetirà tots els anys).
- 2.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari per la qual s'otorga autorització administrativa per a la instal·lació, amb caràcter experimental i pel termini d'un any, d'un establiment de piscicultura marina, situat al port de Santa Pola.
- 3.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es fan públiques les zones de la Comunitat Valenciana on és obligatori el tractament contra la processonària del pi, per a la campanya de 1984 (aquesta resolució es repetirà cada any).

3.- 1985

- 1.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es fan públiques les zones de la Comunitat Valenciana on s'ha de fer obligatoriament el tractament contra la mosca de la fruita (*Ceratitis Capitata Wied*) per a la campanya 1985 (es repetirà tots els anys).

- 2.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es fan públiques les zones de la Comunitat Valenciana on s'ha de fer obligatoriament el tractament contra la mosca de l'olivera (*Dacus Oleae Rossi*) per a la campanya 1985 (es repetirà tots els anys).

4.- 1986

- 1.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari per la qual es limiten els dies hàbils de caça per a aus aquàtiques.
- 2.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es amplia l'àrea geogràfica d'aplicació del Programa de Ramaderia Extensiva.
- 3.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari i de la Producció Agrària per la qual són dictades les disposicions complementàries per a la pesca de l'angula a la província de València.

5.- 1987

- 1.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual són modificats els períodes hàbils de caça de la temporada 1986/87.
- 2.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari per la qual es desenvolupen determinats aspectes de l'Ordre de 3 de març de 1987 d'ajudes per a obres i serveis d'infraestructura agrària.
- 3.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es declara sotmesa a règim de caça controlada la forest «L'Umbria» d'Agres, «La Solana» d'Agres, el «Cabezo de la Sal» de Pinós, el conjunt «Montes de Biar», la «Serra» de l'Olleria i es prorroga als «Montes del Cid» de Novelda i Petrer.
- 4.- De la Direcció General de Política Agroalimentària que desenvolupa l'Ordre de 21 de febrer de 1987 que reglamenta la concessió d'ajudes a la inversió en la indústria agroalimentària.
- 5.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es regula la Campanya de Vacunació Antirràbica de 1987 (es repetirà tots els anys).
- 6.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari que desplega l'Ordre de 7 d'abril de 1987 d'ajudes per a inversions en matèria de pesca, marisqueig i aquicultura marina.
- 7.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es prohibeix la caça a la zona afectada per incendi forestal als termes municipals d'Altura, Gàtova, Alcublas i Marines.

6.- 1988

- 1.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual s'estableix el registre de productors de flor tallada.
- 2.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual s'estableixen els barems de puntuació corresponents a la indemnització pel sacrifici del bestiar objecte del Programa de Sanejament.
- 3.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari per la qual s'acorda la instal·lació d'un escull artificial a la zona de Santa Pola, de Vinarós.
- 4.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es declara sotmesa a règim de caça controlada la forest «El Catalar» de Xàtiva, la marjal «El Moro» de Sagunt.
- 5.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es fan públiques les zones de la Comunitat Valencian on es declara obligatori el tractament contra el «Poll de Sant Josep» per a la campanya 1988.

7.- 1989

- 1.- De la Direcció General de Política Forestal i Pesquera fent pública la relació de muntanyes propietat de la Generalitat Valenciana, en què s'estableix la gratuïtat dels aprofitaments apícoles.
- 2.- De la Direcció General de Política Forestal i Pesquera prohibint temporalment la caça a la muntanya «Les Boqueres» d'Altura.
- 3.- De la Direcció General de Producció Agrària per la qual es delega l'exercici de determinades competències en els Directors dels Serveis Territorials.
- 4.- De la Direcció General de Desenvolupament Agrari per per la qual s'acorda la instal·lació d'un escull artificial al litoral sud de l'Illa de Tabarca, a la zona marítima de Benidorm.

ANNEX III:

**EVOLUCIO DE L'ESTRUCTURA
ORGANICA**

1.- JUNY 1978

El Butlletí Oficial número 4 del Consell del País Valencià publica el Decret de 26 de juny de 1978 pel qual s'estableix l'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura (seria la primera denominació). El primer Conseller serà Enric Monsonís Domingo. Encara no s'havia fet cap transferència en matèria d'agricultura, però conforme es diu al preàmbul del Decret es volia tindre montada una estructura que s'anara preparant per assolir les competències que s'havien de transferir i al mateix temps tindre un interlocutor amb el Ministeri d'Agricultura del govern central.

L'estructura està composta pels següents òrgans:

* EL CONSELLER.

- Consell Agrari del País Valencià.
- Comissió Tècnica Assessora.

* EL DIRECTOR GENERAL.

* EL SECRETARI GENERAL TECNIC.

- Secció de la Producció Vegetal.
- Secció de la Producció Animal i d'Indústries Agràries.
- Secció del Medi Rural i Comercialització.

Al Butlletí Oficial número 8 del Consell del País Valencià, de 30 de juny de 1979 es publica l'Ordre de 30 de

maig de 1979 per la qual s'aprova la publicació del text del Reial Decret 299/79, de 26 de gener, sobre transferències de competències de l'Administració de l'Estat al Consell del País Valencià en matèria d'Agricultura, d'Urbanisme, de Turisme, de Fires Interiors i de Transports. En aquesta Ordre hom diu que les transferències de competències produïdes tenen que començar a exercitar-se, a partir del proper dia u de juny de 1979. No és cap equivocació nostra que el Butlletí del 30 de juny diga que les competències han de mamprendre a exercitar-se a partir del dia u de juny.

Les competències transferides fan referència a Extensió Agrària, Capacitació Agrària, Denominacions d'Origen, Investigació Agrària i Sanitat Vegetal.

El 2 d'agost, el President del Consell signa un DECRET pel qual hom crea al sí del Consell del País Valencià la Comissió informativa interdepartamental per a l'estudi dels incendis forestals, són membres d'aquesta Comissió el President del Consell i els Consellers d'Interior i d'Agricultura.

Aquesta transferència de competències provocarà la reestructuració de la Conselleria.

2.- SETEMBRE 1979

El Butlletí Oficial del Consell del País Valencià (B.O. del C.P.V.) número 13, publica cinc Decrets on s'estableix la titularitat a la Conselleria d'Agricultura de les competències en matèria d'Extensió Agrària, Capacitació Agrària, Sanitat Vegetal, Investigació Agrària, Denominació d'Origen.

Al mateix temps el B.O. del C.P.V. número 14 publica el 24 de setembre un Decret d'estructura Orgànica de la Conselleria d'Agricultura del País Valencià. Aquest canvi de l'estructura orgànica ve argumentat dient: " ... a fi de dotar-la (a la Conselleria) d'una organització suficient que permeta administrar a les transferències rebudes, alhora que queden prevists els Organs de la Conselleria necessaris per administrar aquelles competències que en un pròxim futur es rebran".

El nou Conseller es Leonardo Ramón Sales i l'estructura queda de la següent manera:

* EL CONSELLER.

- Secretaria particular.

- Gabinet de premsa de la Conselleria.

* LA SECRETARIA GENERAL TECNICA.

- Servei Tècnic: Estudis i programes, Assessoria jurídica, Estadística, Documentació i Publicacions.

- Secretaria Administrativa: Personal, Patrimoni, Pressupost, Registre General i Arxiu.

* LA DIRECCIO GENERAL D'INVESTIGACIO I MEDI RURAL.

- Servei d'Extensió Agrària.
- Servei de Capacitació Agrària.
- Servei d'Investigació Agrària.
- Servei d'Associacionisme Agrari.

* LA DIRECCIO GENERAL DE DESENVOLUPAMENT AGRARI.

- Servei de Protecció a la Qualitat.
- Servei de Producció Vegetal.
- Servei de Producció Animal.
- Servei d'Industrialització i Comercialització Agràries.
- Servei de Foment Agrari.

- * EL CONSELL AGRARI DEL PAIS VALENCIA. (Tindrà la composició i funcions que s'especifiquen al seu Reglament de Constitució i Estructura).

D'aquest Decret volem remarcar l'article primer on diu textualment: "La Conselleria d'Agricultura és l'Organisme màxim del Consell del País Valencià en matèria de competències d'Agricultura, i és l'encarregada

d'elaborar les línies d'actuació d'aquest en el dit camp". Açò s'aparta una miqueta de la concepció de la Política Agrària com a subordinada i elaborada per la Generalitat Valenciana i sembla donar-li una gran autonomia a la Conselleria d'Agricultura. en realitat tampoc no hi ha massa pressupost a administrar.

El Reial Decret Llei 2917/79 de 7 de desembre amplia les transferències en matèria de Sanitat Vegetal, Viticultura i Enologia.

En gener de 1980 els socialistes abandonen el Consell del País Valencià i Enric Monsonís Domingo es nomena President en funcions.

El 7 de gener de 1980 s'aprova un Decret pel qual hom regula i estructura els òrgans i serveis de la Conselleria d'Agricultura i Pesca que duren a terme les competències transferides per l'Administració de l'Estat al Consell del País Valencià en matèria d'Investigació Agrària. En aquest Decret s'estableix, entre d'altres coses, que el Servei d'Investigació Agrària serà regit pel Consell d'Investigació Agrària del País Valencià i un Cap del Servei.

El 3 de març de 1980 es publica un Decret sobre la constitució del Comité assessor del Servei d'Extensió Agrària del País Valencià.

L'1 d'abril de 1980 una Ordre de la Presidència disposa la publicació al B.O. del C.P.V. de l'acord adoptat en Ple sobre transferències Diputació-Consell en matèria de Capacitació Agrària.

El 21 d'abril al B.O. del C.P.V. número 21 es publica un Decret sobre la titularitat de competències en matèria

de Viticultura i Enologia transferides al Consell del País Valencià, un altre sobre creació del Servei de Protecció dels Vegetals i finalment un altre sobre la titularitat de les competències en matèria de Sanitat Vegetal transferides al Consell del País Valencià.

El B.O. del C.P.V. número 30 publica un Decret pel qual es crea, en data 18 de setembre i en el si de la Conselleria d'Agricultura i baix la seua dependència l'Institut Valencià de Viticultura i Enologia com a organisme autònom. Al mateix Butlletí es publica l'Ordre per la qual es disposa la publicació del Reial Decret 1843/1980, de 24 de juliol, per la qual es crea la Junta Coordinadora d'Extensió Agrària a Nivell de l'Estat com un canal de relació entre els diferents òrgans responsables de l'actuació d'extensió i capacitació agràries. El B.O. del C.P.V. número 33 assumeix les competències transferides pel Reial Decret 2917/79 de 7 de desembre.

Al B.O. del C.P.V. número 35 es publica el Decret de 24 de novembre de 1980 pel qual s'aprova el Reglament de Règim Intern de l'Institut Valencià de Viticultura i Enologia.

Al B.O. del C.P.V. número 39 es publica el Decret de 19 de febrer pel qual es crea l'Estructura Comarcal de la Conselleria d'Agricultura. Aquest Decret resulta molt curiós perquè ningú de la Conselleria ha sabut donar raó de que s'ha dut a la pràctica.

D'aquest període els fets més remarcables són la posada en marxa de les transferències realitzades pel Reial Decret 299/79 i la creació del Servei de Protecció dels Vegetals i de l'Institut Valencià de Viticultura i Enologia. Es molt important el Decret pel qual es creada l'estructura comarcal de la Conselleria però la realitat és que mai no s'ha dut a la pràctica.

3.- OCTUBRE 1981

El Butlletí Oficial del Consell del País Valencià número 57 publica el Decret de 5 d'octubre de 1981 pel qual s'aprova l'Estructura Orgànica de la Conselleria d'Agricultura i Peixca (segona denominació que rep la Conselleria i copiada tal qual és impresa al Butlletí). Al preàmbul del Decret no s'hi dona cap raó i estableix els següents òrgans:

* EL CONSELLER.

* DIRECTOR GENERAL DE LA PRODUCCIO AGRARIA.

- Servei d'Extensió Agrària.
- Servei d'Investigació Agrària.
- Servei de Capacitació Agrària.
- Servei de Protecció dels Vegetals.
- Servei de Producció Agrària i Desenvolupament ramader.

* DIRECTOR GENERAL DE LA MILLORA RURAL.

- Institut Valencià de Viticultura i Enologia.
- Institut per a la Conservació de la Naturalesa.
- Institut de Reforma i Desenvolupament Agrari.
- Servei d'Indústries Agrícoles.

* DIRECTOR GENERAL DE PESCA.

- Servei d'Ordenació Pesquera.
- Servei d'Ensenyances Nàutic-Pesqueres.
- Servei d'Investigació Oceanogràfica.

El Conseller es Josep Antoni Bordils Ferrer.

Durant aquest període es produeix una parada total en quant a elaboració legislativa o canvis en l'estructura. De fet la Conselleria només publica 5 Ordres relatives a plagues i un altra relativa a Convenis amb l'IRYDA.

4.- OCTUBRE 1982

El Decret de 5 d'octubre de 1982, publicat al B.O. del C.P.V. número 81, modifica l'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura i Peixca (continua amb la mateixa denominació), en l'exposició de motius del Decret diu textualment: "L'experiència dels tres últims anys, aconsella donar un nou pas en aquesta dinàmica evolutiva (es refereix als anteriors canvis), perquè la seua estructura responga més complidament a una administració racional i eficaç. Per altra banda, el creixement augment (?) de les competències transferides per part de l'Administració Central, aconsella escometre la reorganització de la Conselleria, la redistribució de les competències, i el traspàs de servicis d'unes a altres Direccions Generals, d'acord amb les noves necessitats de l'actuació administrativa". En aquest Decret es marquen els òrgans de la Conselleria i les seues competències. Es el primer Decret que explicita clarament les competències. Els òrgans son:

* EL CONSELLER.

* EL SECRETARI GENERAL TECNIC.

- Secció de Publicacions.

- Secció de Relacions Agràries Externes.

- Intervenció delegada.

- L'oficina d'automovilisme.

- Gabinet Tècnic (amb nivell orgànic de Subdirecció General).

- . Servici de Planificació i Ordenació Sectorial.
- . Servici de Legislació.
- . Oficina Pressupostària:
 - .. Secció de Pressupostos i Programes.
 - .. Secció d'Avaluació i Seguiment.
- Subdirecció General Administrativa.
 - . Servici General Administratiu.
- * DIRECCIO GENERAL DE LA PRODUCCIO AGRARIA.
 - Subdirecció General d'Investigació i Capacitació Agrària.
 - . Servici d'Extensió Agrària.
 - . Servici de Capacitació Agrària.
 - . Servici d'Investigació Agrària.
 - Subdirecció General de Producció i Sanitat Vegetal.
 - . Servici de Producció Vegetal.
 - . Servici de Protecció dels vegetals.
 - Institut Valencià de Viticultura i Enologia.

* DIRECCIO GENERAL DE DESENROTLLAMENT AGRARI.

- Subdirecció General de Producció i Sanitat Animal.
 - . Secció de desenvolupament ramader.
 - . Servici de Producció Animal.
 - . Servici de Sanitat Animal.
- Subdirecció General de Millora Rural.
 - . Servici de Reforma i desenrotllament agrari.
 - . Servici Forestal.
- Subdirecció General d'Alimentació, Indústries Agràries i Pesca.
 - . Secció Agrària de Comercialització.
 - . Servici d'Alimentació.
 - . Servici d'Indústries Agràries.
 - . Servici de Pesca.

S'ha de destacar que en aquest Decret no es fa cap referència ni a les províncies ni a les Delegacions Territorials.

El Conseller es Manuel Tarancón Fandos.

En aquest moment ja s'han firmat els acords autonòmics entre el PSOE i l'UCD. El PSOE s'ha incorporat al Consell i aquesta estructura es mantindrà fins 1984.

Al mateix butlletí número 81 es publiquen dos Decrets pels quals es creen les Estacions d'Investigació i Experimentació Agràries i les Comissions Assessoras Provincials Pecuàries.

El Butlletí número 88 publica el Decret de 210 de desembre pel qual es desplega l'estructura orgànica del Servei de Protecció dels Vegetals. Cal dir que aquest serà l'últim Decret d'Agricultura que signa el President del Consell, Enric Monsonís Domingo, perquè ja ha estat elegit President de la Generalitat Valenciana Joan Lerma Blasco, encara que continua el mateix Conseller d'Agricultura.

El 20 de desembre Joan Lerma signa el Decret sobre adscripció de competències en matèria d'Agricultura i Pesca, a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació (li han canviat el nom a la Conselleria) estes competències son les transferides pel Reial Decret de 1981 i estem a desembre de 1982. Igualment signa el Decret pel qual és suprimit el Comité Assessor del Servei d'Extensió Agrària "per tal com la composició en resulta obsoleta, i els seus fins, mancats d'objecte, per no respondre la seua existència a les necessitats i circumstàncies actuals, conforme al que disposa el Reial Decret 3533/81, de 29 de desembre".

El Reial Decret 3533/81, de 29 de desembre, determina les normes i el procediment a què han d'ajustar-se les transferències de funcions i serveis de l'Estat a la Comunitat Autònoma Valenciana (hem passat de ser País Valencià a ser Comunitat Autònoma Valenciana). Les matèries transferides son de Capacitació i Extensió Agrària, Sanitat Vegetal, Reforma i Desenvolupament Agrari, Producció

Vegetal, Producció Animal, Sanitat Animal, Oferta Agrària, Desenvolupament Ramader, Indústries Agràries i Pesca en aigües interiors, marisqueig.

El Reial Decret 4142/82 de 29 de desembre es sobre la consolidació de les transferències efectuades a la Comunitat Valenciana en fase pre-autonòmica.

El Reial Decret 4107/82 de 29 de desembre es sobre el traspàs de funcions i Serveis de l'Administració de l'Estat a la Comunitat Valenciana en matèria de competències de Denominació d'Origen, Viticultura i Enologia, més els bens, serveis i personal necessaris per fer efectives les competències.

Aprovat l'Estatut d'Autonomia i celebrades les primeres eleccions autonòmiques al mes de maig, el PSOE obté majoria absoluta formant-se un govern socialista presidit per Joan Lerma Blasco i Lluís Font de Mora i Montesinos com a Conseller d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

El Decret 170/1983, de 19 de desembre, del Consell de la Generalitat Valenciana desconcentra les funcions en matèria d'agricultura i pesca en els Serveis Territorials de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Açò suposa la creació de les Delegacions Territorials (provincials) de la Conselleria. Recordem el Decret de desconcentració comarcal que no s'ha dut a la pràctica.

El Reial Decret 544/1984, de 8 de febrer fa referència a la valoració definitiva dels serveis traspassats a la Comunitat Valenciana en matèria de pesca en aigües interiors, marisqueig, acuicultura i Formació Nàutico-Pesquera.

5.- ABRIL 1984

El 2 d'abril el Consell de la Generalitat Valenciana trau el Decret 41/1984 pel qual s'aprova l'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Al preàmbul del Decret l'argumentació que s'hi dona és la següent: "Aprovada per les Corts Valencianes la Llei 5/1983, de 30 de desembre, de Govern Valencià, i pròxima la finalització del procés de transferència de competències en matèria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, cal dotar aquesta Conselleria d'una nova estructura orgànica d'acord amb la Llei esmentada, que permeta exercir amb eficàcia les competències ja assumides, així com preparar l'assumpció i correcta gestió de les que siguen transferides i totes aquelles que li corresponguen en virtut de l'Estatut d'Autonomia."

S'estableixen els següents òrgans i estructura:

* ORGANS DE LA CONSELLERIA.

- Conseller.
- Secretari General.
- Directors Generals de:
 - Desenvolupament Agrari.
 - Producció Agrària.
 - Innovació i Tecnologia Agrària.
 - Política Agroalimentària

* ESTRUCTURA DELS SERVEIS CENTRALS.

- Conseller.

- Secretaria General.

. Secretaria General Administrativa.

.. Servei de Gestió Econòmico-Pressupostària.

.. Servei de Gestió Administrativa.

. Servei d'Estudis, de documentació i d'estadística.

. Servei de Coordinació i Relacions.

. Servei Juridic.

. Intervenció delegada i Oficina de Comptabilitat. (Depen funcionalment de la Conselleria d'Economia i Hisenda).

- Direcció General de Desenvolupament Agrari.

. Servei d'Estructures Agràries.

. Servei de Millora Rural.

. Servei de Producció Forestal.

. Servei de Protecció Forestal i Recursos Naturals.

. Servei de Protecció i Direcció d'Obres.

. Servei Immobiliari i d'Assistència jurídic-agrària.

- . Servei de Coordinació i suport.
- Direcció General de la Producció Agrària.
 - . Servei de Producció Vegetal.
 - . Servei de Protecció dels Vegetals.
 - . Servei de Producció i Sanitat Animal.
 - . Servei d'Ordenació de l'oferta.
 - . Servei de Pesca.
 - . Servei de Llavors i Plantes de viver.
 - . Servei de Coordinació i suport.
- Direcció General de Política Agroalimentària.
 - . Servei d'Indústries Agràries.
 - . S.de Protecció a la Qualitat: Estació Enològica
Denomin.d'origen.
- Direcció General d'Innovació i Tecnologia Agràries.
 - . Servei d'Extensió Agrària.
 - . Servei de Formació Nàutico-Pesquera.

. L'IVIA (Institut Valencià d'Investigacions Agràries).

. Servei de Transferència de Tecnologia Agrària.

* DELS SERVEIS TERRITORIALS.

- Director Territorial: Orgànicament depén del Conseller i funcionalment del Secretari General i dels Directors Generals.

El Decret 45/1984 del Consell de la Generalitat valenciana, de 16 d'abril de 1984, crea l'Institut de Cooperativisme Agrari Valencià.

El Reial Decret 3578/83 de 28 de desembre sobre traspàs de funcions i serveis de l'Estat a la Comunitat Valenciana en matèria d'Investigació Agrària es correspost pel Decret 15/1984 de 29 de maig, del President de la Generalitat Valenciana, pel qual s'assigna a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació les funcions i els Serveis que conté el Reial Decret 3578/83 en matèria d'Investigació Agrària.

L'Ordre de 23 de maig de 1984 assigna amb caràcter provisional diverses competències a les Direccions Generals de Desenvolupament Agrari i Producció Agrària, mentre no siga designat el Director General d'Innovació Tecnològica.

El Reial Decret 955/1984, de 26 de març de 1984, conté la valoració definitiva i ampliació de funcions i mitjans adscrits als serveis traspassats i d'adaptació dels transferits en fase preautonòmica a la Comunitat Valenciana en matèria d'Agricultura. El Decret 17/1984 de 29 de juny, del President de la Generalitat Valenciana, assigna a la

Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, les funcions i serveis continguts en el Reial Decret 955/1984.

L'Ordre de 18 de juny de 1984, crea el Consell Assessor de Pesca Marítima i Aquicultura marina.

L'Ordre de 31 de juny de 1984 delega en el Secretari General diverses competències, per tal d'aconseguir major eficàcia i agilitat en la gestió de les diverses competències de la Conselleria.

El 28 de setembre de 1984 una Resolució de la Direcció General de Desenvolupament Agrari delega en el Director territorial de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació d'Alacant l'exercici de competències en matèria de la pesca de l'angula.

Es publica al Diari Oficial de la Generalitat Valenciana número 224 de data 4 de febrer de 1985 el Reial Decret 2365/84 sobre traspàs de funcions i serveis de l'Estat a la Comunitat Valenciana en matèria de conservació de la natura junt amb el Decret 1/1985 del President de la Generalitat Valenciana pel qual s'assignen a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació les funcions i serveis en matèria de conservació de la natura.

L'Ordre de 30 de gener de 1985 crea la Junta de Compres i Subministraments.

L'Ordre de 21 de febrer de 1985 tracta la constitució i funcionament de la Junta Vitivinícola de la Comunitat Valenciana.

La Resolució de 27 de febrer de 1985 de la Direcció General de Desenvolupament Agrari delega l'exercici de certes competències en els Directors Territorials en

matèria de sanitat animal, de millora de l'estructura de la ramaderia etcetera i d'ordenació i millora de les explotacions ramaderes extensives.

El Decret 73/85 de 27 de maig crea el Consell Agrari Valencià, a efectes d'integrar als representants dels sectors socials i professionals en la instrumentació de la política agrària que desenvolupa la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació en un òrgan col·legiat de caràcter consultiu.

El Reial Decret 110/1985 de 5 de juny traspasa les funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a la Comunitat Valenciana en matèria de Centres Nacionals de Selecció i Reproducció Animal. El Decret 30/1985 del President de la Generalitat Valenciana assigna a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació les funcions i serveis traspassats pel Reial Decret 110/1985.

L'Ordre de 15 de juny crea els Consells Forestals Provincials.

El Decret 32/1985 de 18 de setembre assigna a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació les funcions i serveis en matèria de Llavors i Plantes de Viver. Aquestes funcions i serveis havien estat traspassats pel Reial Decret 1329/85.

El Reial Decret 1794/85 de 11 de setembre tracta de la valoració definitiva i ampliació de funcions traspassades de l'Administració Central a la Comunitat Valenciana en matèria de Reforma i Desplegament Agrari, aquestes funcions són assignades a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació pel Decret 37/1985 de 31 d'octubre.

El Decret 118/85 de 23 d'agost crea la Comissió de Seguiment de la Integració d'Espanya en la Comunitat Europea.

El Decret 34/1985 de 14 d'octubre, assigna a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació les funcions i serveis en matèria de laboratoris agraris i de sanitat i producció animal que havien estat traspassats pel Reial Decret 1294/85 de 17 de juliol.

La Resolució d'1 d'octubre de 1985 de la Direcció General de Desenvolupament Agrari delega diverses competències als Serveis Territorials en matèria de conservació de la natura.

El Decret 182/1985 de 11 de novembre del Consell de la Generalitat Valenciana estableix les competències de les Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació i d'Indústria, Comerç i Turisme en matèria d'Indústries Agràries i Alimentàries.

L'Ordre de 28 de novembre de 1985 crea una Comissió de Seguiment per coordinar en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, la lluita contra la raça severa, del virus de la «tristesa».

6.- DESEMBRE 1985

El Decret 193/1985, de 9 de desembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, modifica parcialment l'estructura orgànica i funcional de la Conselleria d'Agricultura i Pesca (torna a canviar el nom, tornant a l'antic) i els motius que dona per fer aquesta modificació són: Primer, perquè les competències transferides en aquest últim període venen associades en origen a diversos organismes autònoms --IRYDA, ICONA, INIA, INDO, INSPV, SEA...-- i que amb la transferència la Comunitat Autònoma ha d'acomodar-se a un model nou de funcionament, prou diferent d'aquell que era propi de l'Administració Central, on s'inserien.

En segon lloc, aquesta modificació pretén d'aconseguir un estalvi major de la despesa pública corrent, mitjançant la previsió d'una estructura territorial en la qual s'integraran determinades unitats amb funcions homogènies.

S'evitarà així la reiteració d'aquestes, provocada en el passat per la dependència de diversos organismes autònoms.

A més, es pretén una reestructuració que preste una atenció específica a la protecció de la natura i als equilibris ecològics, i amb aquesta finalitat es crea un Servei de Protecció de Recursos Naturals amb funcions importants dirigides a la consecució d'un major dinamisme i projecció social en la defensa dels valors naturals, la protecció dels quals és encomanada a la Conselleria d'Agricultura i Pesca en coordinació amb els organismes i entitats que actuen sobre el medi ambient.

Finalment, la pròxima integració d'Espanya en la CEE, aconsella també complementar la presència d'aquesta

circunstància en els plans habituals d'actuació de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, mitjançant la creació d'allò que en el present Decret es denomina Servei d'Estudis Agraris i Comunitaris.

En l'estructura queden delimitats els Serveis Centrals i els Serveis Territorials de la següent manera: els Serveis Centrals tenen competència sobre tot el territori de la Comunitat Valenciana. Els Serveis Territorials, expressió organitzativa del principi de desconcentració que regeix en l'activitat de la Conselleria, són constituïts pel conjunt d'unitats administratives existents a les tres províncies de la Comunitat Valenciana, que li gestionen les competències que s'encomanen a la Conselleria.

Al front d'aquests Serveis hi haurà un Director Territorial, que serà designat lliurement pel Conseller, de qui dependrà orgànicament, i dependrà funcionalment del Secretari General i Directors Generals, i a qui correspondrà la coordinació de les diferents unitats administratives, proveir el correcte funcionament de les dependències i totes aquelles facultats que expresament li deleguen el Conseller, el Secretari General o els directors Generals.

Sota la dependència del Director Territorial, les unitats transferides amb categoria de Secció, Direcció Provincial o equivalent, s'agruparan en Arees Homogènies en raó de la matèria, els responsables de les quals tindran el rang de Cap de Servei.

L'estructura de la Conselleria queda de la següent manera:

* SERVEIS CENTRALS.

- Conseller.

. Gabinet Tècnic.

. Institut de Cooperativisme Agrari Valencià.

- Secretaria General.

. Secretaria General Administrativa.

.. Servei de Gestió Econòmico-Pressupostària.

.. Servei de Gestió Administrativa.

.. Servei de Coordinació, Organització i Sistemes d'Informació.

.. Servei Jurídic.

. Servei d'Estudis Agraris i Comunitaris.

. Intervenció delegada i Oficina de Comptabilitat. (Depen funcionalment de la Conselleria d'Economia i Hisenda).

- Direcció General de Desenvolupament Agrari.

. Servei d'Estructures Agràries.

. Servei de Millorament Rural.

- . Servei de Projectió i Direcció d'Obres.
 - . Servei Immobiliari i d'Assistència jurídica.
 - . Servei de Coordinació i Suport.
 - . Servei de Pesca.
- Direcció General de la Producció Agrària.
- . Servei de Producció Vegetal.
 - . Servei de Protecció dels Vegetals.
 - . Servei de Producció i Sanitat Animal.
 - . Servei de Llavors i Plantes de viver.
 - . Servei Forestal.
 - . Servei de Protecció dels Recursos Naturals.
 - . Servei de Coordinació i suport.
- Direcció General de Política Agroalimentària.
- . Servei d'Indústries Agroalimentàries.
 - . Servei de Promoció a la Qualitat.
 - . Servei de Protecció a la Qualitat.

- Direcció General d'Innovació i Tecnologia Agràries.

. Servei d'Extensió Agrària.

. Servei de Formació Nàutico-Pesquera.

. Institut Valencià d'Investigacions Agràries.

. Servei de Transferència de Tecnologia Agrària.

* DELS SERVEIS TERRITORIALS.

- Director Territorial.

La Resolució de 21 de febrer de 1986 de la Direcció General de Desenvolupament Agrari delega diverses competències en els Directors Territorials: la concessió de llicències de pesca marítima d'esplai. La concessió de llicències de pesca de rall o esparavell. La concessió de carnet de mariscador. La resolució dels expedients de sanció per infracció dels Reglaments de Pesca.

La Resolució de 17 de març de 1986, de la Secretaria General de la Conselleria d'Agricultura i Pesca delega la facultat d'autorització de les comissions de Servei.

L'Ordre de 10 de setembre de 1986, del Conseller d'Agricultura i Pesca publica el text únic refós del Reglament Orgànic i Funcional de la Conselleria d'Agricultura i Pesca de la Generalitat Valenciana que junta el Decret 41/1984, de 2 d'abril, amb les modificacions i adaptacions derivades del Decret 193/1985 de 9 de desembre. Per tant l'estructura i els òrgans i les

funcions continuen igual però queda tot refós en un únic text.

L'Ordre de 30 de setembre de 1986, de la Conselleria d'Agricultura i Pesca crea la Comissió de Publicacions i Mitjans Audiovisuals.

El Decret 150/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana crea les Junes de Coordinació a les Zones d'Ordenació d'Explotacions.

L'Ordre d'1 de març de 1987, de la Conselleria d'Agricultura i Pesca crea les Comissions de Desplegament del Pla d'Actuacions, en coordinació amb les Diputacions Provincials, per a 1987, en matèria d'Agricultura i Pesca.

L'Ordre de 18 de setembre de 1987, de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, modifica la Junta de Compres i Subministraments enquadrant-la sota la dependència orgànica del Servei de gestió Administrativa.

L'Ordre de 1 de febrer de 1988 de la Conselleria d'Agricultura i Pesca delega determinades atribucions, en concret la resolució dels expedients incoats amb motiu de catàstrofes meteorològiques, en els Directors dels Serveis Territorials.

El Decret 30/1988 de 7 de març del Consell de la Generalitat Valenciana defineix i estructura els serveis veterinaris ja que els veterinaris titulars realitzen simultàniament funcions de salut pública i millora pecuària.

L'Ordre de 25 de març de 1988, de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, assigna competències en matèria de

la Gestió del Fons de Millores de les Forestes d'Utilitat Pública a les Comissions Provincials de Producció Forestal.

L'Ordre de 9 de maig de 1988, de la conselleria d'Agricultura i Pesca, delega certes atribucions, l'exercici de les facultats ordinàries en matèria de contractació administrativa d'obres, subministrament i serveis, dins dels límits legals pressupostaris, en el Secretari General.

La Resolució de 8 de juny de 1988, del Conseller d'Administració Pública, delega en el Secretari General i els Directors Territorials de la Conselleria d'Agricultura i Pesca la facultat de contractació de Personal Laboral en determinats supòsits.

El Decret 7/1989 de 30 de gener del Consell de la Generalitat Valencian modifica les Junes Consultives de les Reserves Nacionals de Caça de la Comunitat Valenciana.

7.- FEBRER 1989

El Decret 14/1989 de 13 de febrer del Consell de la Generalitat Valenciana aprova el darrer Reglament Orgànic i Funcional de la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Transcrivim literalment els motius del canvi:

"En el transcurs d'aquests darrers anys s'han esdevingut una sèrie de fets que, units a l'experiència en el desenvolupament i l'execució de les competències de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, obliguen, menats per criteris de control de la despesa pública i per tal de respondre a les noves necessitats en la gestió de l'aparat administratiu, a la revisió i el perfeccionament en l'estructura de les unitats administratives amb la finalitat d'oferir uns serveis més eficaços i racionals al sector agrari.

Cal destacar la posada en funcionament de la normativa comunitària per la qual s'estableix un sistema d'ajudes per a la millora de l'eficàcia de les estructures agràries, inclosa en el Reglament (CEE) 797/1985 del Consell, el Reial Decret 808/1987, de 19 de juny, i finalment l'Ordre d'1 d'octubre de 1988, del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, que desplega l'àmbit, les definicions i la quantitat de les ajudes; aquesta normativa ja va suposar la reordenació de l'estructura del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Amb l'objectiu de racionalització esmentat es crea una unitat administrativa que, alhora que unifica la gestió de les ajudes estructurals comunitàries coordinarà l'actuació de les Oficines Comarcals de la Conselleria, que es crearan en funció de criteris de racionalitat, eficàcia i reducció de la despesa pública per a una millor prestació dels serveis, d'acord amb les previsions incloses en el Programa Econòmic valencià, PEV-II.

Així mateix, la major sensibilitat social en matèria ambiental, unit a la prioritització de l'objectiu de la política forestal de la CEE, fan aconsellable la dedicació en exclusiva d'una Direcció General que assumisca les competències de la política forestal, la protecció dels recursos naturals i la lluita contra l'erosió i la desertització, i també tot allò relatiu a la pesca en aigües interiors.

És per tot això que es considera necessari modificar l'estructura orgànica de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, aprovada pels Decrets 41/1984, de 2 d'abril, i 193/1985, de 9 de desembre, ambdós del Consell de la Generalitat Valenciana."

* ORGANS DE LA CONSELLERIA.

- Conseller.

- Secretaria General.

- Direccions Generals de:

- Desenvolupament Agrari.
- Producció i Indústries Agràries.
- Innovació i Promoció Agrària.
- Política Forestal i Pesquera.

* ESTRUCTURA DELS SERVEIS CENTRALS.

- Conseller.

. Consell de Direcció.

- . Gabinet.
- . Institut de Cooperativisme Agrari Valencià.
- Secretaria General.
 - . Secretaria General Administrativa.
 - .. Servei de Gestió Econòmico-Pressupostària.
 - .. Servei de Gestió Administrativa.
 - .. Servei de Supervisió de projectes.
 - .. Servei de Coordinació, Organització i Sistemes d'Informació.
 - .. Servei Jurídic.
 - . Servei d'Estudis Agraris i Comunitaris.
- Direcció General de Desenvolupament Agrari.
 - . Servei d'Estructures Agràries.
 - . Servei de Millora Rural.
 - . Servei de Projecció i Direcció d'Obres.
 - . Servei de Coordinació i Suport.
- Direcció General de Producció i Indústries Agràries.

- . Servei de Protecció dels Vegetals.
- . Servei de Llavors i Plantes de viver.
- . Servei de Producció i Sanitat Animal.
- . Servei de Producció Vegetal.
- . Servei d'Indústries Agroalimentàries.
- . Servei de Coordinació i Suport.
- Direcció General d'Innovació i Promoció Agrària.
 - . Servei de Promoció i Ajudes Institucionals.
 - . Servei de Formació Nàutico-Pesquera.
 - . Institut Valencià d'Investigacions Agràries.
 - . Servei de Transferència de Tecnologia Agrària.
 - . Servei de Promoció a la Qualitat dels Productes Agroalimentaris.
 - . Servei de Protecció a la Qualitat.
- Direcció General de Política Forestal i Pesquera.
 - . Servei Forestal.
 - . Servei de Protecció dels Recursos Naturals.

. Servei de Pesca.

* ESTRUCTURA DELS SERVEIS TERRITORIALS.

- Director Territorial.

. Servei de Gestió Administrativa i Estudis.

.. Secció de Gestió Econòmica i Administrativa.

.. Secció d'Estadística.

.. Secció d'Estudis Agraris i Comunitaris.

. Area Agronòmica.

.. Secció de Producció i Protecció dels Vegetals.

.. Secció de Producció i Sanitat Animal.

.. Secció d'Indústries Agroalimentàries.

.. Secció de Promoció i Ajudes Institucionals.

. Area d'Estructures Agràries i Pesqueres.

.. Secció de Forestal.

.. Secció de Protecció dels Recursos Naturals.

.. Secció d'Estructura i Obres Agràries.

.. Secció d'Auxilis i millora rural.

ANNEX IV:

**QUADRE CRONOLOGIC DE LES
TRANSFERENCIES**

- 1.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 299/79, de 26 de gener.

Data de publicació de la Transferència al D.O.G.V.:
D.O.G.V. n° 8, de 30 de juny de 1979.

Assignació de la Transferència: D.O.G.V. n° 13, d'1 de gener de 1980. D.O.G.V. n° 15, d'1 de febrer de 1980. Se especifiquen els òrgans als quals s'atribueixen les competències en matèria d'Investigació Agrària a la Conselleria vigent en eixos moments. D.O.G.V. n° 21, de 2 de maig de 1980. Se especifiquen els òrgans als quals s'atribueixen les competències en matèria de Sanitat Vegetal a la Conselleria vigent en eixos moments.

Matèria Transferida: Matèria d'Extensió Agrària, de Capacitació Agrària, de Sanitat Vegetal, d'Investigació Agrària, de Denominació d'Origen (viticultura i enologia).

- 2.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 2917/79, de 7 de desembre.

Data de publicació de la Transferència al D.O.G.V.:
D.O.G.V. n° 33, d'1 de novembre de 1980.

Assignació de la Transferència: D.O.G.V. n° 33, d'1 de novembre de 1980.

Matèria Transferida: Ampliació de transferències en matèria de: Sanitat Vegetal, viticultura i enologia.

- 3.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 3533/81, de 29 de desembre.

Data de publicació de la Transferència al D.O.G.V.:
D.O.G.V. nº 90, de 30 de desembre de 1982.

Assignació de la Transferència: D.O.G.V. nº 90, de 30
de desembre de 1982.

Matèria Transferida: Matèria de capacitació i
extensió agrària, sanitat vegetal, reforma i
desenvolupament agrari, producció vegetal, producció
animal, sanitat animal, oferta agrària,
desenvolupament ramader, indústries agràries i pesca
en aigües interiors, marisqueig i aquicultura.

- 4.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 4107/82, de 29 de
desembre.

Data de publicació de la Transferència al D.O.G.V.:
D.O.G.V. nº 99, de 25 de març de 1983.

Assignació de la Transferència: D.O.G.V. nº 100, de 5
d'abril de 1983.

Matèria Transferida: Competències en matèria de
denominació d'origen, viticultura i enologia, més els
bens, serveis, etc., per a fer-los efectius.

- 5.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 4142/82, de 29 de
desembre. Sobre consolidació de transferències
efectuades a la Comunitat Valenciana en fase
pre-autonòmica.

- 6.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 3578/83, de 28 de
desembre.

Data de publicació de la Transferència al D.O.G.V.:
D.O.G.V. n° 165, de 25 de maig de 1984.

Asignació de la Tranferència: D.O.G.V. n° 166, d'1 de juny de 1984.

Matèria Transferida: Sobre traspàs de funcions i serveis de l'Estat a la Comunitat Valenciana en matèria d'Investigació Agrària.

- 7.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 544/84, de 8 de febrer.

Matèria Transferida: Valoració definitiva dels serveis traspassats a la Comunitat Valenciana enmatèria de pesca en aigües interiors, marisqueig, aquicultura i Formació Nautico-Pesquera.

- 8.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 955/84, de 26 de març.

Data de publicació de la Transferència al D.O.G.V.:
D.O.G.V. n° 172, de 25 de juny de 1984.

Asignació de la Tranferència: D.O.G.V. n° 175.

Matèria Transferida: Valoració definitiva i ampliació de funcions i mitjans adscrits als serveis traspassats i adaptació dels transferits en fase pre-autonòmica a la Comunitat Valenciana en matèria d'Agricultura.

- 9.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 2365/84, de 8 de febrer.

Data de publicació de la Transferència al D.O.G.V.:
D.O.G.V. nº 224, de 4 de febrer de 1985.

Assignació de la Transferència: D.O.G.V. nº 224, de 4
de febrer de 1985.

Matèria Transferida: Traspàs de funcions i serveis de
l'Estat a la Comunitat valenciana en matèria de
Conservació de la Natura.

- 10.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 110/85, de 5 de
juny. Sobre traspàs de competències en matèria de
Centres Nacionals de Selecció i Reproducció Animal.
- 11.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 1294/85, de 17 de
juliol. Sobre traspàs de competències en matèria de
Laboratoris Agraris i de Sanitat i Producció Animal.
- 12.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 1329/85, de 17 de
juliol.

Matèria Transferida: Valoració definitiva i ampliació
de funcions traspassades de l'Administració Central a
la Comunitat Valenciana en matèria de Llavors i
Planters.

- 13.- Normativa Estatal de Traspàs: R.D. 1794/85.

Data de publicació de la Transferència al D.O.G.V.:
D.O.G.V. nº 305, de 15 de novembre de 1985.

Matèria Transferida: Valoració definitiva i ampliació
de funcions traspassades de l'Administració Central a
la Comunitat Valenciana en matèria de Reforma i
Desenvolupament Agrari.

BIBLIOGRAFIA

AGUILO LUCIA, LL.: "L'Autonomia". Institució Alfons el Magnànim. Diputació Provincial. 1982.

ANTONELLI, G. y MELLANO, M.: "La politica agraria delle regioni italiane". Seminario de Montpellier sobre Agriculturas Regionales: Francia, España, Italia. Abril de 1988.

ATKINSON, A.: "On the measurement of inequality". Journal of Economic Theory, 2. 1971.

ATKINSON, A.B. y STIGLITZ: "Lecciones sobre economía pública". Instituto de Estudios Fiscales. Madrid. 1988.

BAÑO, J.M.: "Las Comunidades Autónomas en la Comunidad Europea". Generalitat Valenciana. 1987.

BARCELO VILA, J., CARLES GENOVÉS, J. y SORNI MAÑES, J.: "Bases para el planteamiento de una política agraria en la Comunidad Valenciana". Conselleria d'Agricultura i Pesca. Sèrie Documents nº 2. 1985.

BARCELO VILA, L.V.: "Coste social y efectos redistributivos de la protección económica del sector agrario español". Papeles de Economía Española, 16. 1983.

BARCELO VILA, L.V.: "La reducción del proteccionismo agrario. Exigencia del sistema y deseabilidad social". Información Comercial Española, 666. 1989.

BARCELO VILA, L.V.: "Política Agroalimentaria Valenciana". Fundación Cañada-Blanch. 1991.

BARCELO VILA, L.V. y GARCIA ALVAREZ-COQUE, J.M.: "Aspectos regionales de la política agraria en España". Revista de Estudios Territoriales, 21. 1986.

BARCELO VILA, L.V. y GARCIA ALVAREZ-COQUE, J.M.: "Repercusiones sobre la Comunidad Valenciana de la adopción de la Política Agrícola Comunitaria". Papeles de Economía Española. Serie Comunidades Autónomas, 4. 1987a.

BARCELO VILA, L.V. y GARCIA ALVAREZ-COQUE, J.M.: "El futuro de la P.A.C. y la economía española". Editorial Mundi Prensa. Madrid. 1987b.

BARCELO VILA, L.V. y COMPES, R.: "Diagnóstico y perspectivas", capítulo incluido en el estudio sobre "Perspectivas de la agricultura valenciana", realizado por la Universidad Politécnica de Valencia para la Confederación Empresarial Valenciana. 1990.

BARON, E.: "Las regiones en la política regional comunitaria", ponencia presentada en el Congreso Internacional de Política Regional en la Europa de los 90. (Madrid, mayo-junio de 1990).

BATES, R.H.: "Governments and agricultural markets in Africa" en G.G. Johnson y G.E. Schuh: The Role of Markets in the World Food Economy. Westview. Boulder Co. 1983.

BECKER, G.: "A theory of competition among interest groups for political influence". Quaterly Journal of Economics, 98. 1983.

BIESCAS, J.A. y LOPEZ LABORDA, J.: "La superación del sistema transitorio de financiación autonómica". Hacienda Pública Española, 107. 1987.

BOADWAY, R.W. y WILDASIN, D.E.: "Economía del Sector Público". Instituto de Estudios Fiscales. Madrid. 1986.

BOWLER, I.: "Non-market failure" in agricultural policy -a review of the literature for the European Community". Agricultural Administration and Extension, 26. 1987.

BOWLER, I.: "El fallo no comercial de la política agrícola: Análisis de la literatura relacionada con la Comunidad Europea". Departamento de Geografía. Universidad de Leicester. Leicester LE1 7RH. Gran Bretaña.

BUCHANAN, J. y TULLOCK, G.: "The calculus of consent: Logical foundations of constitutional democracy". U. Of Michigan Press. 1962.

COMISSIO EUROPEA: "El futur del món rural". COM (88) 501 final. 1988.

CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA: "El sector agrario valenciano". Sèrie Documents nº 4. 1986.

CONSELLERIA D'AGRICULTURA DEL PAIS VALENCIA: "Llibre Blanc sobre l'agricultura valenciana". No editado. 1979.

CONSTANTINESCO, V.: "Comunidades Europeas, estados, regiones: el impacto de las estructuras descentralizadas o federales del Estado en la construccion comunitaria". Revista de Instituciones Europeas, 16 (1). 1989.

CHECCI, A.: "Política d'estructures, marc autonòmic i foment de l'empresa agrària. Reflexions sobre la coherència interna de la política d'estructures agràries", en Política de Estructura y Marco Autonómico, publicado por la Generalitat Valenciana. 1988.

CUCO, J., FABRA, M.A., JUAN, R. y ROMERO, J.: "La qüestió agrària al País Valencià" Editorial Aedos. 1978.

DE BENEDICTIS, M., DE FILIPIS, F. y SALVATICI, L.: "Between Scylla and Charibdys: agricultural economists' navigation around protectionism and free trade". Ponencia invitada al VI Congreso Europeo de Economistas Agrarios. La Haya. 3-7 septiembre. 1990.

DE JANVRY, A.: "Why do governments do what they do? The case of food price policy", en D.G. Johnson y G.E. Schuh (eds). The role of markets in the world food economy. Westview. Boulder Co. 1984.

DORNBUSCH i FISHER: "Macroeconomía". McGraw-Hill. Madrid. 1988.

DOWNS, A.: "Inside bureaucracy". Little Brown. Boston. 1967.

FANFANI, R.: "Italia: Los efectos de la política estructural de la Comunidad y la política agraria de las regiones" en Política de Estructuras y Marco Autónomo, publicado por la Generalitat Valenciana. 1988.

FINGER, J.M.: "Policy research" Journal of Political Economy, nº 89, pags. 1270-1272. 1981.

FREY, B.S.: "Para una política económica democrática". Alianza. Madrid. 1987.

GARCIA ALVAREZ-COQUE, J.M.: "La política de precios agrarios y el bienestar". Investigaciones Económicas, 2, 2ª época. 1986.

GARCIA ALVAREZ-COQUE, J.M.: "La desprotección agraria y la productividad de la agricultura española en el marco de la Comunidad Europea". Información Comercial Española, 666. 1989.

GARCIA ALVAREZ-COQUE, J.M. (coordinador): "Lecturas sobre análisis institucional de las políticas agrarias". S.G.T. del MAPA (1990, en prensa).

GARDNER, B.: "Discussion of part four", en G.G. Hohnson y G.E. Schuh: The role of markets in the world food economy. Westview press. Boulder Co. 1983.

GENERALITAT VALENCIANA: "Informe del sector agrario valenciano". Conselleria d'Agricultura i Pesca. (Varios años).

GENERALITAT VALENCIANA: "Memoria de la Conselleria d'Agricultura i Pesca". (Varios años).

GIMENEZ, A.: "¿Podemos medir la descentralización?". Revista Valenciana de Hacienda Pública, 3. 1987.

HARVEY, D.: "Alternatives to present price policies for the CAP". European Review of Agricultural Economics, 16. 1989.

HAYAMI, Y. y RUTTAN, V.M.: "Agricultural development. An international perspective". The John Hopkins University Press. Baltimore. 1985.

HUTCHINSON, T.W.: "Economía Positiva y objetivos de la Política Económica". Vicens Vives. Barcelona. 1971.

MUSGRAVE: "Teoría de la Hacienda Pública". Aguilar. Madrid. 1969.

MYRPAL, G.: "Objetividad en la investigación social". F.C.E. México. 1970.

OATES, W.E.: "Fiscal federalism". Harcourt Brace Jovanovich. New York. 1972.

OLSON, M.: "Explotación y subvenciones a la agricultura en los países desarrollados y en vías de desarrollo". Agricultura y Sociedad, 38-39. 1986.

PADOA-SCHIOPPA y OTROS: "Eficacia, estabilidad y equidad". Alianza Editorial. Madrid. 1987.

PALAU 14: "Método para la aplicación del sistema de financiación de las Comunidades Autónomas en el período 1987-1991". Apéndice de la Revista Valenciana de Hacienda Pública, 3. 1987.

PAULY, M.V.: "Income redistribution as a local public good". Journal of Public Economics, 2. 1973.

PEREZ CASADO, R.: "L'Estructura Econòmica del País Valencià. Capítol sobre l'Agricultura". L'Estel. 1970.

PEREZ GARCIA, F.: "Financiación y déficit con dos niveles de gobierno. Comportamientos estratégicos". Investigaciones Económicas, 13. 1989.

PEREZ GARCIA, F.: "Los sistemas LOFCA de financiación autonómica". Palau 14. Revista Valenciana de Hacienda Pública, 3. 1987.

PEREZ, M.: "La acción exterior del Estado y las Autonomías: desarrollos en la práctica estatutaria". Cursos de Derecho Internacional de Vitoria-Gasteiz. 1986.

PERSKY, J.J. y TAM, M.S.: "The optimal convergenci of regional incomes". Journal of Regional Science, 25-3. 1985.

PETIT, M.: "Determinants of agricultural policies in the United States and the European Community. IFPRI, Research Report 51. 1985.

PUEYO, J.: "Sobre el principio y los mecanismos de colaboración entre el Gobierno Central y las Comunidades Autónomas en asuntos relacionados con las Comunidades Europeas". Revista de Instituciones Europeas, 16 (1). 1989.

RAUSSER, G.C. y IRWIN, D.A.: "The political economy of agricultural policy reform". European Review of Agricultural Economics, 15. 1989.

ROSE-ACKERMAN, S. y EVENSON, R.: "The political economy of Agricultural Research and Extension: Grants, Votes and Reapportionment". American Journal of Agricultural Economics, 67. 1985.

RUNGE, C.F.: "The assault on agricultural protectionism". Foreign Affairs 67108. 1988.

RUNGE, C.F. y MYERS, R.J.: "Shifting foundations of agricultural policy analysis: welfare economics when risk markets are incomplete". American Journal of Agricultural Economics, 67. 1985.

RUNGE, C.F. y von WITZKE, H.: "Institutional Change in the Common Agricultural Policy of the European Community". American Journal of Agricultural Economics, 69. 1987.

RUTTAN, V.W.: "Social science knowledge and institutional change". American Journal of Agricultural Economics, 66. 1984.

SCHMITT, G.: "El papel de las instituciones en la formulación de la política agraria: repercusiones sobre el sector agrario en una economía mundial en crisis". Agricultura y Sociedad, 38-39. 1986.

SERRANO SANZ, J.M.: "La intervención autonómica en el estado de las autonomías", dentro del volumen dirigido por J.L. GARCIA DELGADO "España. Economía". Espasa-Calpe. Madrid. 1988.

SUMPSI, J.M.: "Andalucía, experiencia de la reforma agraria", en Política de Estructuras y Marco Autonómico, publicado por la Generalitat Valenciana. 1988.

TOMAS CARPI, J.A.: "La economía valenciana: modelos de interpretación". Fernando Torres Editor. Valencia. 1976.

TRUMAN, D.: "The Government process". Alfred A. Knopf. Nueva York. 1951.

VALDES, A. y ZEITZ, J.: "Agriculture in the GATT: an analysis of alternative approaches to reform". International Food Policy Research Institute. Research Report, 70. Washington, D.C. 1988.

VAN DIJK, G.: "Dutch agriculture seeking for market leader strategies". Ponencia invitada al VI Congreso Europeo de Economistas Agrarios. La Haya. 3-7 septiembre. 1990.

VON WITZKE, H.: "Las causas determinantes de la política agrícola de la Comunidad Económica Europea y su contribución a la inestabilidad de la agricultura". Revista de Estudios Agrosociales, 137. 1986.

WINTERS, L.A.: "The political economy of the agricultural policy of industrial countries". European Review of Agricultural Economics, 14. 1987.

ZABALZA, A.: "El nuevo sistema de financiación autonómica". Papeles de Economía Española, 30-31. 1987.